

Praktische Anleitung
zur
Beschreibung der
Kunst

YAZARLARIN KALEMİNDEN
BEDİÜZZAMAN

Necmeddin ŞAHİNER

Yazarların Kaleminden
Bediüzzaman

NECMEDDİN ŞAHİNER

YAZARLARIN KALEMİNDEN BEDİÜZZAMAN

Copyright © Şahdamar Yayınları, 2009

*Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden
yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt
sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.*

Editör
Recep ÇAKIR

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Bekir YILDIZ

ISBN
978-605-4038-12-1

Yayın Numarası
111

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan A. Ş.
TS EN ISO 9001:2000
Ser No: 300-01

Sarıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR

Tel: (0232) 252 22 85
Nisan 2009

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31
Tek-Er İş Merkezi Mahmutbey / İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Şahdamar Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.sahdamaryayinlari.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
1- AVUKAT BEKİR BERK	11
Kâbe Yolları ve Kızıldeniz Sahillerindeki Bekir Berk	11
Mahkeme ve Zulüm	12
Hakikat	14
Nurcuların Fedakâr Avukatı, Aziz Arkadaş ve Gönüldaşımız Bekir Berk'in Mektubu	16
2- NECİP FAZIL KISAKÜREK	20
Kim İdare Ediyor?	21
Nurculuk	22
Bir Zulüm Numûnesi ve Bir Gerçek Şehit	28
Hikâyenin Bütün İçyüzü	29
Vazife Suiistimali	35
Karar	36
Karar	36
Karar	36
3- HEKİMOĞLU İSMAİL	37
Bediüzzaman Said Nursî	37
Emirdağ'da Bir Sabah	40
Risale-i Nur, Kalpleri Aydınlatır	43
4- MUSTAFA NEZİHİ POLAT	45
İhlâs Üzerine	45
Meğer İş, Bizim Anladığımız Gibi Değil!	47
Niçin Risale-i Nur?	48

5- OSMAN YÜKSEL SERDENGEÇTİ.....	51
Said Nur ve Talebeleri	51
Said Nursi'nin Huzurunda	54
6- AVUKAT GÜLTEKİN SARIGÜL.....	58
Hakikat Aynasına Serpilen Çamurlar!	59
Risale-i Nur Aleyhindeki Takibatın Hukukî Veçhesi.....	62
Temyiz Reisi mi Yoksa Bir Siyasi Lider mi?.....	66
7- HATİCE MÜNEVVER AYAŞLI	71
Pertev Bey'in Torunları.....	71
8- AHMET KABAKLI.....	75
Ahmet Kabaklı ile Bir Ropörtaj.....	75
9- SEZAI KARAKOÇ.....	77
İnanışın Dirilişi ve Nurculuk	77
10- ABDÜRRAHİM ZAPSU	79
Bediüzzaman'ın Akıllara Hayret Veren Bir Seciyesi	79
11- MÜNİR SÜLEYMAN ÇAPANOĞLU.....	82
Bediüzzaman'ı Nasıl Tanıdım?.....	82
12- HÂFİZ ALİ RIZA SAĞMAN	85
“Mevlid Nasıl Okunur ve Mevlidhanlar” dan.....	85
13- HÂFİZ EŞREF EDİP FERGAN.....	87
Uzun Bir Ayrılıktan Sonra	89
Büyük Üstad: Said Nur	94
Merhum Said Nursi'nin Kabri Hâlâ Gizli mi Kalacak?.....	101
14- ABDÜLKADİR AKÇİÇEK.....	116
Onun Ardından.....	116
15- AHMED ŞAHİN	121
Aleyhtarlığı Artırmamak Dahi Hizmettir.....	121
16- PROF DR. SALİH TUĞ	124
Ölüm ile Âhret: Mutlak Bir Hakikat.....	124

17- TEKİN ERER.....	130
Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur Hakkındaki Kanaatiniz Nedir?.....	130
18- DOÇ. DR. NURETTİN TOPÇU.....	134
Risale-i Nurlar ve Lâhika Mektupları Hakkında	135
Said Nursî İslâm Dini'ni Yayımdadır!.....	137
19- PROF. DR. OSMAN TURAN	140
İsmet Paşa'nın Mağlûbiyeti ve Nurcular	141
20- ORD. PROF. DR. ALİ FUAT BAŞGİL.....	147
Nurculuk Suç Değil.....	148
21- HALİDE NUSRET ZORLUTUNA	150
Nur!.....	150
22- ABDURRAHMAN ŞEREF LAÇ.....	153
İman ve Şeytan.....	153
Nurculuk Bir Tarikat ve Mezhep Değildir	154
İlâm ve Skandal.....	156
Münafıklara Dikkat!.....	158
23- SİNAN OMUR.....	160
Bediüzzaman'ın Vefatının 8. Yıldönümü Münasebetiyle.....	160
Evet, Said Nursî Efendi Hazretleri.....	162
Fazilet, Ahlâk, Din ve İman Mücahidi	165
24- ŞULE YÜKSEL ŞENLER	167
Ruhun Şad Olsun Aziz Üstad!.....	167
25- ERGUN GÖZE.....	171
Adaletin İstifası	171
Nurculuk Meselesi.....	173
26- CEVAT RİFAT ATILHAN.....	176
Nurculuk Etrafında Koparılan Yayıgara ve Perdenin Arkası.....	176
27- CEMAL KUTAY	182
Said Nursî Hiç Taviz Vermedi.....	182
Bir Konuşmanın Ardındaki Gerçek	183

Köpürmeden, Kızmadan, İftira Etmeden ve Saldırmadan	187
Bir Yangın Var!.....	188
Ben Osmanlıyım	188
Aslına Ait Bilinenler	189
İbretli Bir Kıyaslama: İsmet Paşa ve Said Nur	189
İsmet Paşa'ya Teşekkür	190
28- MEHMED SAİD ÇEKMEGİL	191
Devrimizin Üstadına (Sana, Selâm ve Rahmet Olsun).....	191
29- NİZAMEDDİN NAZİF TEPEDENLİOĞLU	194
Said Nursi'nin Hatıraları	194
30- AHMET GÜNER.....	199
Nurculuk.....	199
31- MEHMET SÜLEYMAN TEYMUROĞLU	203
Muhterem Said Nursi'nin Doldurduğu Boşluk.....	203
Riyaset-i Celileye.....	204
32- PROF. DR. ŞERİF MARDİN	210
Bediüzzaman Yeni Kapıları Açtı.....	211
33- CEMİL MERİÇ.....	219
Said Nursi	219
34- M. FETHULLAH GÜLEN HOCAEFENDİ	221
Düşünce ve Aksiyon İnsanı	221

ÖNSÖZ

Risale-i Nur hizmetini başlatan Üstad Bediüzzaman Said Nursî, ve talebeleri Allah'ın izni ve inâyetiyle cihan tarihine geçecek çok önemli hizmetler görmüşlerdir. Nur talebeleri ve Risaleleri, buldukları yerlerde mânevî bir zabıta hükmünde âsâyiş ve emniyeti muhafazaya –hem kudsî bir şekilde– çalıştıkları ve herkesin kalbinde nasihatleriyle iman cihetinde bir yasakçı bıraktıkları müşahede edilmiştir.

Yarım yüz yıl (1935-1985) karakollara, mahkemelere ve hapsilere atılan Nur yolcularının okudukları Risale-i Nurlar günümüzde Çince, Rusça, Arapça, Afganca, Almanca, Arnavutça, Boşnakça, Kürtçe, Kazakça, Farsça, Kırgızca, İngilizce, Fransızca, Portekizce, İtalyanca, İspanyolca, Gujarati (Hintçe) gibi dünya dillerinde okunmaktadır.

Risale-i Nur, Üstad Bediüzaman ve talebeleri hakkında yazarlarla ropörtajlar yapmışım. Bu arada bu konuyla alâkalı yazarların gazete köşelerinde yazdıkları yazıları da Nur arşivimde biriktirmişim. Bunlardan haberdar olan benim sevgili nur ağabeyim Ömer Okçu (Hekimoğlu İsmail) kitap çalışması yapmamı tavsiye etti. Bu malzemeyi tanzim ve tertip neticesinde elinizdeki eser meydana geldi.

Bu çalışmanın hayırlara vesile olmasını; Mukaddes Kır'ân'ımızın nurlarıyla başta Türkiyemiz olmak üzere, İslâm Dünyası ve bütün insanlığın tanışması ve onların âhiretlerinin kurtulması bu nur yolcusunun gönülden niyazıdır.

Cenab-ı Hak, hepimizi nuruyla pürnur eylesin!.. Allah'a emanet olunuz!..

Gaziantep-Şehitkamil
Necmeddin ŞAHİNER

1- AVUKAT BEKİR BERK

Nur davalarının ve Müslümanların yılmaz müdafaacısı kahraman cömert insan 1926'da Ordu'nun Uzun İsa nahiyesinin Delikkaya köyünde doğmuştur. 1994 Kurban Bayramı'nın dördüncü gününde rahmet-i Rahman'a kavuşmuştur.

Binlerce mahkemede bulunmuş ve daima beraat kararları almıştır. On beş sene Edirne'den Van'a kadar Nur talebelerinin mahkemelerine girmiştir. Bediüzzaman, ona hem Ankara, hem de İstanbul'da vekâletname vermişti.

Nurculuk Davası başta olmak üzere neşredilmiş on beş kitabı bulunmaktadır. On beş sene mukaddes topraklardaki Cidde radyosundan bütün Risale-i Nurlar'ı okumuştur. Eyüp Sultan topraklarında medfun bulunmaktadır.

Avukat Bekir Berk, Nur davasının görüldüğü bir mahkemede.

Kâbe Yolları ve Kızıldeniz Sahillerindeki Bekir Berk

Risale-i Nur talebelerinin bütün gayreti İslâm'ı, imanı yaymak ve kuvvetlendirmek suretiyle onları idam-ı ebediden kurtarmak ve komünizmin maddesi, yangını karşısında bir sedd-i Kur'anî teşkil etmektir. Biz bundan başka bir gaye, maksat ve hedef peşinde değiliz. İlâ-yı kelimetullah uğrunda mücadele, bizim için en büyük dinî vecibedir. Biz cemiyetçi değiliz. Biz siyasetçi değiliz,

biz menfaatçi değiliz. Biz nüfuz ve menfaat peşinde koşmuyoruz. Biz Üstadımız gibi dünya hayatını iterek ebedî âleme ve rıza-yı ilâhîye yönelmiş bulunuyoruz. Kâinata ebedî âleme ve rıza-yı ilâhîye yönelmiş bulunuyoruz. Kâinata ebedî hayatımızı kurtarmaktan daha büyük bir mesele var mı ki, biz dinimizi, Kur'ân'ımızı, Risale-i Nur'umuzu ona âlet edelim. Asla ve kat'a, bizim için cinayetlerin ve hamakatin en büyüğü kabir kapısına kadar dahi devam etmeyen dünyevî ve fânî şeyleri ebedî hayata tercih etmek bedbahtlığına düşmektir.

Kâbe yollarındaki ve Kızıldeniz sahillerinde Bekir Berk

Mahkeme ve Zulüm

Tarih gösteriyor ki mahkeme salonları, harp meydanlarından sonra en müthiş zulüm sahneleridir. Harp sahnelerinde nasıl birçok masum kanları dökülüyorsa, mahkemelerde de nice nice masum insanlar idama mahkûm ediliyor, öldürülüyor, zindanlarda çürütülüyor. Nice nice enbiya, hükema, ulema ve süleha mahkemelerin huzurunda caniler gibi durmuşlardır. Gerçi mürûr-u zaman ile eski zamanların birçok fenalıkları silindi. Artık milâdın ikinci asrındaki ruhanî mahkemeler, Orta Çağ'ın engizisyonları yoktur. Fakat evvelki mahkemelerde âmil olan ruhî hâllerden asrımızın kurtulduğunu iddia edemem. Evet, korkunç esrarın sığınağı olan o müesseseler yıkıldı. Fakat bencilliğin ve zulümseverliğin korkunç sırları ile dolu olan kalpleri kim değiştirebilir?

Mahkemelerin zulüm defterleri pek büyüktür. Bu zulümlere, tarih hâlâ ağlıyor. İnsan-ı kâmil olan Hazreti Mesih (aleyhisselâm)

bu zâlim mahkemelerin karşısında mevki aldı. Hırsızlarla birlikte mahkeme edildi. Memleketin en sadık adamı olan Sokrat'a zehir içirildi. Müşahedeye dayanan ilmini tekzip etmeyen "Floranslı Galile" mahkemeler tarafından canı sayıldı. Bu mevki, mahkemeler huzurunda duran canilerin mevkii, ne muazzam bir yerdir, burada insanların iyisi de kötüsü de duruyor. Ve o yüzden bu yerin şerefi yükseliyor:

"Bugün karşınızda yer aldığım mevkiin muazzam tarihini bu suretle hatırlayıp, burada durmakla kazandığım şerefi takdir edince, Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum. Gönlümün hissettiği sevinci ancak Zât-ı Kibriya bilir. Bu mevkide duruyorken, bütün hükümdarların, cihangirlerin bana gıpta ettiklerini hissediyorum. Burada benim kalbimi harekete getiren, huzur ve sürür ile dolduran şeyi, onlar muhteşem saraylarının neresinde bulabilirler? Gafil insanlar, heva ve heveslerine boyun eğen biçareler, bu huzurun bir nefhasını duysalar; eminim ki, insanlar bu zevki takdir etseler, burada şerefe nail olmayı temenni ederler ve bunun için adaklar adarlardı." diyen Mevlâna Ebu'l-Kelâm gibi konuşmaya müminleri mecbur edecek ve mahkemeleri âlet derecesine düşürecek şiddet kanunları çıkarmaktan çekinilmesini temenni ederiz.

Fransız ihtilâlinin devam ettiği sırada 15 Ekim 1793 tarihinde Fransa Kraliçesi Marie Antoinette'yi muhakeme edecek bir ihtilâl mahkemesi kurulmuş, mahkemenin başkanlığına ise Robespiyer'in şahsî dostu Herman, başkan tayin edilmişti. Savcılık makamında ise Robespiyer gibi giyotinde can veren Fourier-Thionville yer almış bulunuyordu. Muhakeme edileceğini duyan Marie Antuanet'in şöyle söylediği nakledilir:

"Bu adamlar benim cellâtlarım olabilirler, ama hiçbir zaman hâkimlerim olamayacaklar."

Risale-i Nur talebelerini mahkûm ettirebilmek için kanun hazırlayanlara bizim söyleyeceğimiz ise şundan ibaret olacaktır:

“Baylar, nasıl kanun tasarıları hazırlarsanız hazırlayınız, seciyeli Türk hâkimleri asla bizim cellâtlarımız olmayacaktır.”

Hakikat

Bediüzzaman'ın hakikat-i Kur'âniye'yi açıklamaktan İslâmiyet'e hizmetten, Müslümanların imanını kurtarmaktan ve dindeki asıl maksat olan riza-yı ilâhîye nail olmak ve îlâ-yı kelimetullah uğrunda mücahededen, emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münkeri tebliğden başka bir maksadı yoktur.

Risale-i Nur, İslâm'ın tevhid, haşır, ilâhî adalet ve ibadet gibi temel esaslarının hakikat ve hizmetlerini açıklamakta, itikada ve ahlâka kuvvet vermekte olduğu gibi; siyasî veçhesi bulunmayan bir Kur'ân tefsiridir.

Risale-i Nur Külliyyatı'ndan istifade eden, onu kendi telifi gibi kabul ile neşrine çalışan ve müdafaa edenlere Risale-i Nur talebesi denmektedir.

Nurculuk, Risale-i Nur vasıtasıyla Müslümanlar arasındaki birlik ve beraberliği, Devr-i Saadet'teki mânevî haleti, kalp ve ruhlarda bütün canlılığı ile ihya ile, dinsizlik cereyanlarına karşı İslâmî imanı müdafaa hareketi olup, cemiyet, tarikat ve mezhep mahiyeti de olmayan, tahkikî iman dersi veren birleştirici dinî bir ekoldür.

Kur'ân'ın tefsirini ihtiva eden yazılar, devletin temelini teşkil eden milletin dini İslâmiyet olduğuna göre, Kur'ân tefsiri Risale-i Nur Külliyyatı'nı okumak, devletin temel nizamlarını sarsmak değil, bilâkis takviye etmek demektir. Muhteva itibarıyla Kur'ân'ı tefsirden, dolayısıyla dinî izahlar vermekten ibaret olan yazı ve kitapların, mevcut nizamları korumaya matuf bulunduğunu kabul zarureti vardır.

Bediüzzaman'ın medh ü senası, Nurculuğun müdafaası, Risale-i Nur'un neşr ü tāmimi suç değildir.

Dinî sebeplerle şahısların medhi suç addedilecek olsa bile, Bediüzzaman dâr-ı bekaya intikal ettiğine göre, medh ü sena suretiyle ona şahsî nüfuz veya menfaat temininden de bahsedilemez.

T.C.K.'nın 163. ve 526. maddesi, 6187 sayılı kanunun 1. maddesi, 677 sayılı kanun vesair mer'î mevzuat bakımından mahkemelerce incelenen Risale-i Nur'un suç teşkil etmediği anlaşılmış ve Nur Risaleleri'nin iadesi hakkındaki kararlar kesinleşmiş ve muhkem kazıyye hâlini almıştır. Ki bu kararlar, yasama, yürütme organları ile idare gibi mahkemeleri de bağlar.

Risale-i Nur Külliyyatı'ndan, bazı eserlerin dağıtılmasının önlenmesi hakkındaki İçişleri Bakanlığı'nın vaktiyle yayınlanan yazısı Anayasa ve Basın Kanunu'na aykırıdır. Ve hüküm ifade etmeyen kanunsuz bir tasarruftur.

T.C.K.'nın 163. maddesine ve diğer kanunlara aykırı bir suç unsuru ihtiva etmediği, yüzlerce mahkemenin kesin kararıyla anlaşılan ve yüzlerce bilirkişi ve hâkimin suç bulamadığı ve eserlerde suç görmediğini beyan eden bu kararlara itimat ve değer veren kimselerin, Risale-i Nur Külliyyatı'nı dağıtması hâlinde cürme kasıttan bahsedilemez ve suçlandırılmaz.

T.C.K.'nın 163. maddesinin 1. fıkrasında sözü edilen cemiyet, Cemiyetler Kanunu'nda bahsedilen organize cemiyettir.

Ceza Hukuku'nda tefsir, kıyas, karîne veya faraziyeler yoluyla ceza verilemez.

Sanık lehindeki raporların kabul veya red sebeplerinin gösterilmesi lâzımdır.

İncelenmesi ihtisasa ihtiyaç gösteren dinî eserleri ancak dinî sahada mütecessis olan bilirkişiler tetkik edebilir.

Ancak ihtisasa taallük eden mevzuda bilirkişiye müracaat edilebilir. Hâkim, bilirkişi raporuyla bağlı değildir. Esbab-ı müci-besini göstermek suretiyle raporu reddedebilir. Veya yeni bilirkişi tetkikatı yaptırabilir. Bilirkişinin vazifesi, dava konusu söz veya yazıyı tahlilden ibarettir. Bilirkişi, suç teşkil edip etmeme mevzuunda mütalâa beyan edemez. Suç kasdının veya suçun maddî unsurlarının tayini, mahkemenin selâhiyeti dahilindedir.

Nazariyatı öğrendikten sonra vazifeye başladığına ve tatbi-katta da bulunduğuna göre, mütehasısı olduğu hukukî mevzuda hususan bir söz, yazı veya hareketin suç olup olmadığı veya cürmî kasdın bulunup bulunmadığı veya suç unsurlarının teşekkül edip etmediği mevzuunda hâkim bilirkişiye müracaat edemez. Bu mevzuda mütalâa isteyemez.

Propaganda, hakikatleri maksad-ı mahsusla tahrif ve tevil etmek suretiyle tesir altında bırakma mânâsını taşır. Hakikati söylemek propaganda addedilemez.

Lâik bir devlette kimse dinî inancını açıklamaya zorlanamaz. Açıkladığı takdirde ise, muaheze edilemez.

Lâikliğe aykırı bir suç unsuru olarak gösterildiği hâlde, lâikliğin ne olduğu kanunda tarif edilmemiştir. Lâikliğin hudut-larının gösterilmemiş olması kanundaki boşluklardan birisini teşkil etmekte ve Ceza Kanunu'nun birinci maddesinde bulunan "Kanunsuz suç olmaz" prensibinin ihlâli ve vatandaşların olur olmaz yere mahkemeye sevki ve ceza hukukunda "kıyas ve tefsir yoluna müracaat edilmesi" neticesini doğurmaktadır.

Nurcuların Fedakâr Avukatı, Aziz Arkadaş ve Gönül- daşımız Bekir Berk'in Mektubu

Muhterem Necip Fazıl Bey!

Memleketimizin saf, temiz ve kor imanlı evlâtlarından Risale-i Nur talebelerinin mağduriyetlerinin evc-i bâlâyaya vasıl olduğu bir hengâmda, mütearrızların (saldıranların) gerçek hüviyetlerini

ortaya koyan; ehl-i imana istikamet tayin eden, uhuvvet-i İslâmiye'nin en muhteşem örneğini teşkil eden ve emsalsiz teşhis ve ifade kabiliyetinizin en berrak ve belîğ numûnelerinden biri olan makalelerinizle “Büyük Doğu”da yaptığınız saikavâri (enerjik) çıkışınızı bütün ruh ve canıyla tebrik eder, rızay-ı ilâhîye nail olmanızı Cenab-ı Hak'tan niyaz ederim. Allah sizi muhafaza etsin.

*Nur Davalarının mahkemele-
rinde Avukat Bekir Berk*

Bu arada mecmuanızda temas ettiğiniz Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı hakkındaki düşüncelerimi de kısaca belirtmek isterim:

Yargıtay Genel Kurulu'ndan çıktığım milletvekili seçimlerinin yapıldığı 10 Ekim'in ertesi günü Ulus gazetesinden öğrendiğim kararın bir suretinin de tarafıma tebliğini istediğim tarihten bir ay kadar sonra, Ulus gazetesinde yayınlanmasını müteakip Yargıtay kaleminden tebellüğ edebildim.

Evvelemirde şunu belirtmek isterim: Yargıtay Ceza Genel Kurul kararında, yüzlerce mahkemenin Risale-i Nur Külliyyatı ve Nurculuk ve Nur talebeleri hakkında vermiş olduğu beraat ve iade kararlarından haberleri yokmuş ve bu kararların sureti dosyada mevcut değilmişçesine bir kelime ile dahi bahsedilmemiş olması dikkat çekicidir.

Ayrıca üzerinde durulacak meselelerden birisi de “muhkem kazıyye” mevzuudur. Her mevzuda olduğu gibi Risale-i Nur Külliyyatı hakkında da kesinleşen ve muhkem kazıyye teşkil eden iade kararlarına Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132'nci maddesi gereğince herkes ve her organ ittibaa mecburdur. Gerçekten

bu madde gereğince yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez. Ve yasama, yürütme organları ve idare gibi mahkemeler de kesinleşen kararlara riayetle mükellef olduğundan ve muhkem kaziyeye teşkil eden bir mevzuda dava açılmasına imkân olmaması ve bir davanın görülebilmesinin ilk şartının muhkem kaziyenin olmamasına bağlı bulunması karşısında, muhkem kaziyeye teşkil eden kararların Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından da bertaraf edilmesine hukukî imkân olmadığı, izahtan varestedir. Muhkem kaziyeye teşkil eden kararları hiçe saymaya kalkmak, Anayasanın temellerini dinamitlemek mânâsını taşır. $\text{أَلْعَدْلُ أَسَاسُ الْمُلْكِ}$ = “Adalet mülkün temelidir.” düsturunun ifade ettiği mânânın hatırlardan çıkarılmamasını temenni ederiz.

Ceza Genel Kurulu, kararında müspet bilirkişi raporlarından bîhaber görüldüğü hâlde, lâik bir devlette dine müsamahanın caiz olmadığını, lâikliği en mükemmel şekilde gerçekleştiren sistemin halk cumhuriyetleri olduğunu söyleyebilen, dine mark-sistler gibi zincir, afyon ve mâni-i terakki diyebilen, mukaddes kitabımız Kur’ân’a çöl kanunu diye saldıran ve dinsizliğin kanun himayesine alınmasını isteyen, tetkik ettiği eserlerde gösterdiği sayfalarda, bulunduğu iddia ettiği cümleler olmayan ve hakikate aykırı beyanlarda bulunan bir bilirkişi raporunu niçin esas aldıklarını açıklamamış olmaları da hayrete şayandır.

Yine mahkemeler, dosya içinde bulunan vesikalara istinaden karar vermek mecburiyetinde iken ve dosya içine konmamış herhangi bir vesikaya istinaden bozmaya gitmek mantıken dahi yerinde değilken ve Burdur Ağır Ceza Mahkemesi dosya içindeki vesikalara istinaden karar vermiş bulunurken, dava esnasında iddia makamı tarafından dosya içine konmamış ve

müdafaanın hakkında ne diyecekleri sorulup tesbit edilmemiş ve hukukî delil mahiyetinden mahrum olan ve baştan aşağı düzme ve sahte iddialarla doldurulmuş bulunan kitaplara ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin iktidarda iken Diyanet İşleri'ne bakan Devlet Vekili'nin himmetleriyle hazırlanan ve İslâmiyet'e aykırı fetvalarıyla meşhur bir mütekait generalin ve daha başka şahısların broşürlerine istinat edilmiş olması da Yargıtay Ceza Genel Kurul kararının zaaflarından bir diğerini teşkil etmektedir.

Hemen herkesin bildiği üzere kavmiyetçilikle şeriatçilik birbiriyle bağdaşmasına imkân olmayan ve birbirini nefyeden görüşlerdir. Bu hakikate rağmen, bütün hayatı İslâm'ın teâlisi ve Fahr-i Âlem Efendimiz'in davasının ilânı ve Sünnet-i Seniyye'sinin ihyası ve vatan ve millet bütünlüğünün bekası uğrunda mücadele ile reddettiği kavmiyetçilikle itham etmek, sonra da onu nefyeden Kur'ân düsturlarının tahakkuku için de mücadele ettiğini ileri sürmek, mantığı iflâs ettiren bir iddiadır. Böyle bir iddiayı ihtiva eden kararın ne derece mantıkî olduğunun takdirini size havale ediyorum.

İlerde geniş bir tahlilini yapacağım Ceza Genel Kurulu kararı hakkındaki diyeceklerime bu suretle son verir, rıza-yı ilâhîye nail olmanızı tekrar niyaz eder ve dualarınıza beni de dahil etmenizi istirham ederim.

Allah'a emanet olunuz!..

22. Yıl, 12. Devre Sayı: 13, Çarşamba, 15 Aralık 1965

2- NECİP FAZIL KISAKÜREK

Necip Fazıl'ın kendi ifadesiyle "Çemberlitaş'ta, Sultanahmet'e doğru inen sokaklardan birinde, kocaman bir konakta" 1904'te doğmuştur. O, soy itibarıyla Alâüddevle devrinin Seyhülislâmı Mevlâna Bektût Hazretleri'ne –kayıtlı bir şecereyle– dayanan ve Dulkadirogulları'na bağlı Kısakürekler'e dayanmaktadır. Dedesi, İstanbul Cinayet Mahkemesi ve İstínâf Reisliğinden emekli, İkinci Abdülhamîd Han'a Ermenilerce girilen suikastin tarihî muhakemesini yapan ve Mecelle'yi kaleme alan heyet içinde imzası bulunduğu için, 6 Ekim 1902'de 'Legion d'honneur'

Resimde 1950'li yıllarda merhum Çile şâiri Üstad Necip Fazıl Kısakürek, kabraman avukatı Bekir Berk Ağabey'le, mahkeme koridorlarında duruşma saatini beklerlerken.

nişanıyla taltif edilen vakâr ve ciddiyet timsali Mehmet Hilmi Efendi'dir. İlk dinî telkin ve terbiyeyi, okuyup yazmayı henüz 5-6 yaşlarında iken ondan öğrenmiştir. 1983'te yine İstanbul'da Hakk'a yürümüştü, dostlar diyarına göç etmiştir. Kabri Eyüpsultan Mezarlığı'ndadır. O, deha çapında bir fikir adamı. Büyük Doğu Mecmuası'nın sahip ve nâşiridir. Birçok defalar mahkemelere verilmiştir. Yine birçok defalar hapislerde yatmıştır. Bütün varlığıyla İslâmiyet'e, Kur'an'a ve Nebiler Nebisi Efendimiz'e bağlıydı. Cinnet Mustatili, Çile, Sahte Kabramanlar, Hazret-i Ali, Aynadaki Yalan, Reis Bey, Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu,

Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar, Nur Harmanı, İman ve İslâm Atlası, İdeolocya Örgüsü, Mümin-Kâfir, Çöle İnen Nur, Son Devrin Din Mazlumları, Ulu Hakan İkinci Abdülhamid Han isimli kitapları eserlerinden bir kısmını teşkil etmektedir.

Kim İdare Ediyor?

Nurculuk, bir İslâm davacısının Allah ve Resûlü'ne dayanarak kaleme aldığı Risaleler etrafında biriken birtakım iman âşıklarının basit hâlidir; ve ne bir mezhep, ne bir tarikat, ne bir teşekkül, ne bir ocaktır. Farz edelim ki, namazını ağlayarak kılan bir zümre...

Onu büyütürler, büyütürler, sayısını karşılıklı ve muvâzi aynalardaki hayaller gibi “nâmütenâhi”ye çıkarırlar ve her an memleketi basmaya hazır ve en modern füze ve roketlerle silâhlı bir komando teşkilâtı hâline getirirler. Bir toplu iğnelik bile taarruz gücünden mahrum bu vecd kütlesini kanun dışı sayarlar, saydırırlar; ve suç yönünden, en büyük devlet makamlarının ağzıyla (agrandize) ederler.

Alevîlik, bu memleketin 5-6 asırlık hikâyesidir ve şeriatin hâkim olduğu devirlerde bile bir iç boğuşmaya mevzu teşkil etmemiştir. Şimdi topyekûn İslâmiyet'in boğazlanmak istendiği bu hengâmede, bir Sünnîlik-Alevîlik meselesidir çıkarırlar ve Ortaca köyünde kan gövdeyi götürüyormuş gibi gösterirler. Halbuki Ortaca köyünde Sünnîlerin beygirleriyle Alevîlerin katırları, kahvede tavla oynayan sahipleri kadar patırtıdan habersiz, yanyana otlamakta ve çit bile işitmemektedir.

İhtilâl... Oldu, bitti, gitti, fakat kendisinden hiçbir şey kalmadığı hâlde, tekrar gelme korkusu habire işitildi, durdu ve işletiliyor, duruyor. Halbuki manzara, öldürenin de ölenin de doktorun da hademenin de ziyaretçinin de yanyana mermer masalarda yattığı bir morg levhası... Böyleyken en büyük ve

ketum selâhiyetler ancak vatan müdafaası zamanında yükseltebilecekleri seslerini bu (polisîye mevzuda) çıkarırlar!?

İnsanın soracağı geliyor:

Bir türlü derlenip bir mihraka oturtulamayan bu mahzun vatanın davalarını hangi (Okült: Gizli ve mânevî) kuvvet idare etmekte, altını üstüne getirmekte ve Türk'ün kendisini bulmasına engel olmakta?

Kim idare ediyor?

Nurculuk

1- Nurcuların ne olduklarını biraz sonra anlatırız. Evvelâ bunlara ne gözle bakıldığını belirtelim: Küfür ve başıboşluk cephesi, Nurculara, doğrudan doğruya İslâmiyet'e karşı besledikleri hıncı kasmaya, gidermeye yarayan mevziî bir zümre gözüyle bakar. Güya İslâmiyet'le alâkasız bir taassup zümresi... Halbuki, Türkiye'de 30 ve dünyada 400 milyon Müslüman'ı kuşatıcı bir hareket edasıyla ve "Müslümanlar!" tabiriyle İslâmiyet'e sögecek kadar ileriye gidemeyen sahtekârlar, sadece bundan ibaret olan kasıtlarını Nurcular üzerinde tatbik etmektedirler.

2- Böylece Nurcular, şahıslarında doğrudan doğruya İslâmiyet'e tecavüz edilen mazlum ve fedakâr bir zümre olarak meydana çıkıyor. Böylece bir şerefe lâyık olsunlar veya olmasınlar, malûm cephedir. Aynı cephenin bütün arzu ve taktığı, namaz safında birbirine dirsek temasıyla bağlı müminlerin, belirttikleri o muhteşem birlik manzarası hilâfına, birbirinden kopmaları ve her biri kendi kabuğuna çekilmiş miskin insanlar kalabalığından ibaret kalmaları olduğu için, Müslümanlar arasında yegâne canlı zümre hâlinde gördükleri Nurcuları hazmedememekte ve onları hususî zümre isimleriyle yakalayıp, hakikatte Müslümanlığa ve Müslümanlara karşı kinlerini Nurculara yöneltmek usûlünü takip etmektedirler. Eğer her Müslüman, Nurcular gibi ateşli ve

canlı olsaydı, malûm cepheye, herhangi bir zümreyi âlet etmek gibi bir fırsat düşmeyecek ve hakaretin doğrudan doğruya Müslümanlığa ve Müslümanlara yöneltilmesi gerekecekti. Acaba o zaman ne yapabileceklerdi?

3- Zaman zaman bazı gazetelerde gördüğümüz o Nurculuk nefreti, o Nurcu avını davetler, teşvikler, esasında herkese teşmil edilemeyen hareketli Müslümanlık sıfatının bu insanlarda, malûm zümreyi rahatsız edici bir mikyasa arzetmesinden başka bir sebebe bağlanamaz; ve Nurculukla alâkasız, samimî her Müslüman'ın, onlara atılan tokatları kendi suratında hissetmesi icap eder. Hatta Nurculuğa karşı itiraz ve ihtirazı olan müminler bile aynı hassasiyet borcu altındadır ve esasen Nurculuğun, görüleceği gibi, itiraz ve ihtiraz davet, edici bir tarafı yoktur. Bu bakımdan, kendi hâllerine bırakılsalar, belki şu veya bu ölçüyle tenkitleri mümkün olan Nurcuları, bugün müstakil ve münhasır olarak küfür ve başıboşluk zümresine hedef teşkil etmeleri dolayısıyla, Müslümanlığın canlı temsilcileri kabul etmek ve benimsemek, her Müslüman'a borçtur.

4- Nurculuk ne bir tarikat, ne bir mezheptir. Zevkan Nakşibendî yoluna bağlı bir zâtın,¹ bütün ilhamını Kur'ân ve hadisten alarak yazdığı "Nur Risalesi" adlı eserler topluluğu etrafında, sayıları gittikçe artan bir zümrenin belirttiği vecd, aşk ve ölçülere noktası noktasına uygun din alâkası halkasından ibarettir. Tamamıyla tersinden bir misal hâlinde İngiltere'de Hayyam Kulübü oluyor da burada niçin bir Bediüzzaman bağlıları halkası olmuyor... Yine aynı tersinden misalle Türkiye'de "Hayvanları Koruma Derneği" bulunuyor da neden, yüksek bir hüviyetin gergefleştirdiği mânâları muhafaza muhiti olamıyor?...

Heyhat ki, sebep, sadece ve sadece İslâmiyet'e duyulan hıncı; Nurcular da bir türlü tehlikesiz hedefini bulamayan bu hıncı,

¹ Merhum Necip Fazıl'ın şahsı, indî mülâhazası.

üzerine çekici ve ona fırsat verici bir zümreleşme ve canlılık gösterme ifadesidir. Eğer Nurcuların suçu, onlara küfür ve başıboşluk cephesinin bakışından ibaretse, bu suçu faziletlerin en üstü ve Nurcuları zümrelerin en mübareği kabul etmek iktiza eder.

5- Ne gariptir ki, bu zamana kadar Nurcular zümresi üzerinde 500'den fazla dava açılmış ve bunların hemen hepsi beraatla neticelenmiştir. Şu anda da yine üzerlerinde 150 kadar neticelenmemiş dava var... Âdil Türk hâkimleri vasatının 500 kere ilân ettiği, tek suçları veya büyük faziletleri koyu Müslüman olmaktan ibaret bu insanları, ciğeri her Allah'ın günü açılan ve içinde tek leke olmadığı görülen ve sonra dikilip ertesi günü yine açılan destanlık mazlumlar hâlinde süründürmenin mânâsı nedir?...

Biz o mânâyı biliyor, fakat söylenmeden mümin vicdanlar tarafından takdir edilmesini bekliyoruz.

6- Son günlerde Egesel ve Selman Yörük'ün dairesinden geçip bozulan, buna rağmen mahkemesince, yine eski beraat hükmü üzerinde ısrar edilince Temyiz Umumî Heyeti'ne giden ve düzelemeyen bir kararın geçirdiği macerayı, derin bir hüüzünle telâkki ettiğimizi söylemekten başka bir ifadeye mecalimiz yoktur. Emin olduğumuz Türk adaletini, 500 beraatlık bir tescili karşısında, en büyük kaza makamıyla ihtilâfta görmek istemiyoruz.

7- Şimdi Nurculuğu daha yakından tanımak için, Bediüzzaman lâkabıyla anılan Said-i Nursî Hazretleri'nin 1948'de Başbakanlık, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları'na gönderdiği birer mektupta, kendisini ve faaliyetlerini izah edişine bir göz atalım:

Kelimesi kelimesine kendi ifadesiyle:

“Kaderin cilveleri, beni menfi olarak muhtelif yerlerde bulundurdu. Bu esnada Kur'ân-ı Kerîm'in feyzinden kalbime doğan

füyuzâtı yanımdaki kimselere yazdırarak birtakım risaleler vücuda geldi. Bu risalelerin heyet-i mecmûasına “Risale-i Nur” ismini verdim. Hakikaten Kur’ân’ın nuruna istinat edildiği için, bu isim vicdanımdan doğmuş. Bunun ilham-ı ilâhî olduğuna bütün imanımıla kâniim ve bunları istinsah edenlere “bârekâllah” dedim. Çünkü iman nurunu başkalarından esirgemeye imkân yoktu. Bu risalelerim, birtakım iman sahipleri tarafından birbirinden alınarak istinsah edildi. Bana böyle bir kanaat verdi ki; Müslümanların zedelenen imanlarını takviye için bir sevk-i ilâhîdir. Bu sevk-i ilâhîye hiçbir sahib-i iman mâni olamayacağı gibi, teşvike de dinen mecbur bulunduğumu hissettim. Zaten bugüne kadar yüz otuzu bulan bu risaleler, tamamen âhiret ve iman bahislerine ait olup, siyasetten ve dünyadan kasdî olarak bahsetmez. Buna rağmen birtakım fırsat düşkünlerinin de iştigal mevzuu oldu. Üzerinde tedkikat yapılarak Eskişehir, Kastamonu, Denizli’de tevkif edildim; muhakemeler oldu. Neticede hakikat tecelli etti, adalet yerini buldu. Fakat bu düşkünler bir türlü usanmadılar. Bu defa da beni tevkif ederek Afyon’a getirmişlerdir. Mevkufum, isticvap altındayım. Bana şunları isnat ediyorlar:

- 1– Sen siyasî bir cemiyet kurmuşsun.
- 2– Sen rejime aykırı fikirler neşrediyorsun.
- 3– Siyasî bir gaye peşindesin.

Bunların esbab-ı mûcibe ve delilleri de, risalelerimin iki-üçünden on-on beş cümleleridir. Sayın bakan!. Napolyon’un dediği gibi, ‘Bana tevili kabil olmayan bir cümle getiriniz, sizi onunla idam edeyim.’ Beşerin ağzından çıkan hangi cümle vardır ki, tevillerle cürüm ve suç teşkil etmesin. Bilhassa benim gibi yetmiş beş yaşına varmış ve bütün dünya hayatından elini çekmiş, sırf âhiret hayatına hasr-ı hayat etmiş bir adamın yazıları elbette serbest olacaktır. Hüsn-ü niyete makrun olduğu için pervasız olacaktır. Bunları tedkikle altında cürüm aramak insafsızlıktır;

başka bir şey değildir. Binâenaleyh, bu yüz otuz risalemden hiçbirisinde dünya işini alâkalandıran bir maksat yoktur. Hepsi Kur'ân nurundan iktibas edilen âhiret ve imana taallük eder. Ne siyasî ve ne de dünyevî hiçbir gaye ve maksat yoktur. Nitekim hangi mahkeme işe başlamış ise, aynı kanaatle beraat kararını vermiştir. Binâenaleyh lüzumsuz, mahkemeleri işgal etmek ve masum iman sahiplerini işlerinden güçlerinden alıkoymak, vatan ve millet nâmına yazıktır. Eski Said bütün hayatını vatan ve milletin saadeti uğrunda sarfetmişken, bütün bütün dünyadan el çekmiş, yetmiş beş yaşına gelmiş Yeni Said, nasıl olur da siyasetle iştigal eder. Buna tamamen siz de kânisiniz.

Bir tek gayem vardır: O da mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, Âlem-i İslâm'ın iman esaslarını zedeliyor. Halkı, bilhassa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek gençleri ve Müslümanları imana davet ediyorum. Bu imansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücadele ile inşaallah Allah huzuruna girmek istiyorum, bütün faaliyetim budur. Beni bu gayemden alıkoyanlar da, korkarım ki bolşevikler olsun!...

Mevkuf

Said Nursî"

Said-i Nursî Hazretleri, bu ihlâs örneği ve her şeyi apaçık bildiren satırlarından sonra tahliyesini istiyor ve imzalıyor.

Görülüyor ki Nurculuk, yukarıda aynıyle formülleştirdiğimiz gibi, dine tam uygun bir vecd ve hakikat eserinin toplandığı iman ve İslâm muhitinden başka bir şey değildir.

8- Fakat tesiri yakıcı ve telkini işleyici bir zât olan Beziüzzaman, kendi yaşında bulunanların ve neslinden olanların uyuşukluğu içinde bir kimse değildir. Gördüğünü yakıyor (ne güzel vasıf), elini uzattığını bağlıyor ve dairesini genişletiyor. Gerçek mücadele

ve mücadele karakterine sahip olan bu zâatın gittikçe yayılan fikirleri de elbette hoşla gitmeyeceği için, son demlerinin büyük bir kısmını zindanda ve hiç değilse göz hapsinde geçiriyor.

9- Nihayet ihtilâlden birkaç ay evvel Urfa'da vefat ediyor; ve bilindiği gibi, orada bir türbeye gömülüyor. Fakat ihtilâl onu, maddesiyle bulamayınca ruhuyla yakalıyor, gömülü olduğu yerden ziyaretçiler vasıtasıyla mânâsının yayılmaması için maddesine el atıyor ve onu büsbütün siliyor. Cesedi, bir akrabasının huzurunda kabirden çıkarıldıktan sonra uçağa alınıyor ve götürülenlerden başka yalnız Allah'ın bildiği bir yere (deniz mi, toprak mı meçhul) atılıyor. Böylece Bediüzzaman, Allah indinde pek büyük bir makam olan "nâmsız" ve "nişansız" derecesine de kavuşuyor.

10- İhtilâlin Yassıda muhakemeleri safhasını radyodan dinlemiş olanlar dünya çapında meşhur savcı Egesel'in, defalarla, Necip Fazıl için "Said-i Nursî'den de tehlikeli olan bu adam..." diye iltifat savurduğunu hatırlarlar. Bu söz, gerçekten tehlikeli olanı değil, bazı gözlerin kimlerden ve ne gibi fikirlerden korktuğunu gösterir. Bu bakımdan Bediüzzaman ve talebelerinin korkutucu vasıfları, sadece iman, aşk, heyecan ve yakıcı bir samimiyet olarak tesbit edilebilir.

11- Birtakım ışık oyunları ile büyütüp umacılaştırarak birer korkunç insan gibi gösterdikleri ve zaman zaman sürekle avına çıktıkları Nur talebeleri, esasta ve hakikatte, nura talip, saf ve bilhassa kaydedilmeye değer vasıf olarak, canlı Müslümanlardan başka bir şey değildir ve bu dava fikrî ve içtimaî ve (entellektüel) cephesi olan Büyük Doğucuların kardeşleridir. İki tarafın da birbirinde tenkit edecekleri hususlar ancak aile mahremiyetinin sınırları içindedir ve iki taraf da dost ve düşman kutupları teşhis-te A'dan Z'ye kadar beraberdir.

Bir Zulüm Numûnesi ve Bir Gerçek Şehit

Nurculara bu zamana kadar tatbik edilen türlü işkenceler arasında bir tanesi baş örnek olarak gösterilebilir; ve ibretler, dehşetler içinde, bu zümreye nasıl bir Roma katakombu² hayatı yaşatıldığı görülür:

Mehmet Oğuz... Nazilli’de terzi... Birdenbire tevkif edilip 5 Nurcu arkadaşıyla zindana atılıyor. Bütün suçu, “Nur Risalesi”ni okumak, sevmek ve vitrininde teşhir etmek... Elinde, sandığına ve dükkânında “Nur Risalesi” adına ne varsa toplatılıp hâkimin önüne yığılıyor.

Tez zamanda beraat ve savcı tarafından, Risaleler’in kendisine iadesi...

1958 yılında olan bu hâdise, ihtilâlden sonra şu safhaya varıyor:

Bir gece Mehmet Oğuz’u emniyetten çağırıyorlar ve “Risaleler nerede?” diye soruyorlar. “Evimde...” diyor zavallı Mehmet, “Savcı iade ettiği ve suçsuz bulduğu için evimde...” Komiser yardımcısı bu türlü birkaç bahane sualinden sonra Mehmed’i o türlü dövüyor, çeşme başına götürerek başını ıslata ıslata coplara hedef tutuyor, ensesine kum torbası yerleştirerek sopadan geçiriyor ki, Müslüman, yere yığılıp kalakalıyor. Cesedini çuval gibi sürükleyerek karakol merdiveninden indiriyorlar ve sokağa bırakıyorlar.

Mehmet, zavallı Mehmetçik, beyin kanamasından ölüyor, yani Allah uğrunda ve gerçek mânâda şehid oluyor, resmî morg raporu vaziyeti aynen tesbit ediliyor, muhteşem ve gözlere kan ağlatıcı bir merasimle gömülüyor, katil komiser yardımcısı da mahkemeye verilip sadece 6 ay hapse mahkûm olduktan sonra

² Yeraltı mezarları. İlk Hıristiyanlar ibadetlerini gizlice buralarda yaparlardı.

birtakım şekil oyunlarıyla kurtuluyor ve derecesi yükseltilerek başka bir yere tayin ediliyor.

Bu kadarını Nemrud, Firavun, Neron ve Hülâgu bile yapmadı.

Necip Fazıl Kısakürek

Hikâyenin Bütün İçyüzü

1- Nurculuk davasında Diyanet İşleri Başkanlığı'nın görüşü, yukarıdaki çerçevede belirtilen hükümden ibaret iken, Hasan Hüsnü Erdem'in reisliği zamanında yardımcı sıfatıyla yanına kattıkları emekli general Sadettin Evrin, İslâm ordusunda karşı cephenin adamı olarak kumandan muavinliği almış bir (ajan) gibi, bütün gücünü, bu iman davasını körletmeye sarf ve hasrediyor.

2- O zamanlar, Hasan Hüsnü Erdem, müspet tarafları olan, fakat hiçbir hamle ve karşı durmaya mecali bulunmayan bir insandır; ve böyle bir başkumandanın maiyetindeki emekli general, muavin paşa, mânevîyat ordusunu düşmana teslim etmekten başka gaye sahibi değildir. O zamanların Diyanet İşlerine bakan Devlet Bakanı Saffet Omay'ın da kurmay başkanıdır.

3- Gaye, kendisine (lâik) dediği hâlde Diyanet İşleri gibi bir makamı muhafaza eden ve böyle bir makamı muhafaza ettiği hâlde din ölçülerine karşı duran, tezat içinde bir hükûmet bünyesinin Müslümanlığı yıkmaktan ibaret akur³ hırsını tatmin etmektedir; bunun için en münasip bahane, Nurcular ve Nurculuktur.

4- Şüphesiz ki, bütün bu güdümün başında, "ismet" mefhumuna biricik örnek diye gösterilebilecek İsmet İnönü vardır.

O İsmet İnönü ki, İkinci Dünya Savaşı başlarında, "Millî Şef" unvanı altına ceberrûtî bir sahipkiran iken, Şerefüddin (!)

³ Kuduz.

Yaltkaya isimli, her türlü küfür fetvasına müsait bir Diyanet İşleri Reisi'ne malikti, bu adamın tek derdi "Türkçe Kur'an" adı altında Kur'an meâlini kanunla Allah'ın Kelâmı diye kabul ettirip cebren cemaat namazlarına sokmaktı ve bu mevzuda en büyük yardımcısı zamanın Maarif Vekili Hasan Âli Yücel'di. Ankara'da eski İsmet Paşa Caddesi'nde Hasan Âli Yücel'e ait apartman altı katında dul kızıyla beraber oturan ve Yücel'e her bakımdan pek yakın olan, sözüm ona Diyanet İşleri Başkanı, kraldan fazla krallık taraftarı bir eda altında, en şenî küfür olarak "Türkçe Kur'an" davasını efendilerine telkine çalışırken, bir akşam, Yücel'in apartman katında Necip Fazıl Kısakürek'e tesadüf etti. Necip Fazıl o zamanlar "Son Telgraf" gazetesine başyazılar yazıyor ve Ankara'da yüksek tahsil gençliğinden bir zümreye hocalık ediyordu.

Necip Fazıl, Hasan Âli Yücel, Şerefüddin Yaltkaya ve Talim Terbiye Dairesi üyelerinden iki kişinin bulunduğu toplantıda, Başkan efendiye kelimesi kelimesine şu sözleri söyledi:

Duyduğuma göre Kur'an meâlini "Türkçe Kur'an" namıyla resmen ibadet dili hâline getirecek, bu hususta meclisten kanun çıkartacak ve camilerde tatbikata girişecekmişsiniz. Bu husustaki ölçünüzü de İmam-ı Âzam Hazretleri'nin, sonradan rüçû ettiği bir fetvasına istinat ettiriyormuşsunuz. İmam-ı Âzam'ın sonradan rüçû ettiği fetva, serâpa küfür ve dalâletten başka bir şey olmayan sizinkiyle tamamen alâkasızdır; ve sizin, Allah Kelâmı'nı değiştirmek şeklindeki küfrünüze, bir de, koca İmam-ı Âzam'a iftira etmek suçu binmektedir. Bakınız efendi, devleti bir kamyona benzetecek olursak, ben, Necip Fazıl, kuvvetten yana bir civcivden başka bir şey değilim. Fakat haber veriyorum; eğer böyle bir teşebbüse girişecek olursanız, kendimi kamyonun tekerlekleri altına atmakta bir an tereddüt göstermeyeceğim!

Herkese küçük dilini yutturan bu sözlerden sonra, mâhud cereyan durmuş; artık bu sözlerden mi, emekli general İsmet İnönü'nün cesaretsizliğinden mi, kıskırtıcıların birdenbire kuvvetlerini kaybetmelerinden mi, her nedense, fakat her şeyden evvel Allah'ın lûtfuyla o mevzu, arada birkaç kere canlanıp tekrar unutulmuş, işbu 1965 yılının son ayında tekrar ele alınır gibi görünmek üzere frenlenmişti.

Bugün ise, gördüğümüz gazete klişelerinden anlaşılacağı gibi, olmayacak teşekküllerin, olmayacak teklifleri karşısında bulunuyor ve hayretler içinde kalıyoruz.

5- Biz, doğrudan İslâm'a kasıt ifade eden ve bazı askerî makamları baştan başa uydurma haberler ve zehirli telkinlerle iğfale çalışan İnönü ve C.H.P. taktiğinin tek hedef olarak eline geçirdiği Nurculuk üzerinde duralım ve İslâm'a kasıt tabiyesini yine bu hedef üzerinde takip edelim:

İşte, Diyanet İşleri Başkanlığı eski yardımcısı emekli general Sadettin Evrin, Ankara'da, son derece hassas bir toplantıdan sonra, Nurculuğu arkasından vurmak ve mânâlarına fesat karıştırarak onları Müslümanların gözünden düşürmek yoluna başvuruyor.

Emekli generali bu yola başvurduran toplantıyı anlatalım.

İnönü'nün terbiye, rütbe ve makamca en yüksek zâtlardan müteşekkil bir meclisi...

Mevzu:

“Nurculukla nasıl başa çıkabilir, onu nasıl körletebiliriz?”

Biri kalkıp teklif ediyor:

“Haklarında en ağır cezaları tatbik edelim!... İdamlarına kadar gidelim!..”

Gülüyorlar.

Başka bir teklif:

“Hepsini birden sınır dışı edelim!..”

“Nâsır’ın yaptığı gibi kamplarda toplayalım!..”

İnönü, Nurcuların sayısını soruyor ve şu cevabı alıyor:

“4 milyon...”

İnönü, o meşhur faltaşı gözlerini yırtık ağzıyla beraber açıyor ve boğuk sesini çıkarıyor:

“4 milyon haaa!...”

Tabii, bu rakamın da ne ahmak bir mübalâğa olduğunu kaydetmeye lüzum yok...

O sırada mecliste hazır bulunan, nisbeten akıllı bir zât ayağa kalkıyor ve:

“Efendim, diyor; ileriye sürülen tekliflerin hepsi yanlış, hatta gülünç!... Bu teklifler Anayasaya aykırı olduğu gibi, devlet ve hükümet mefhumuyla da bağdaşır şeylerden değil... Böyle tatbi-kat; bizi, Batı dünyası gözünde de düşürür. Nurculuk bir fikir ve inanış meselesi olduğuna göre, karşısına ancak mukabil fikir ve inanışla çıkabilir. Bu hususta, gazete, broşür, konferans gibi vasıtalarla başvurmak ve fikirle hareket etmekten başka yol yoktur.”

İşte toplantıyı tesiri altına alan bu sözlerden sonra C.H.P’li Diyanet İşleri (!) idarecisi Saffet Omay, işi emekli generale havale ediyor, o da, Diyanet İşleri Başkanı Hasan Hüsnü Erdem’den habersiz bir rapor düzenliyor ve Saffet Omay’ın dalâlet nazarlarına takdim ediyor.

6- Mahrem rapora göre İlahiyat Fakültesi’nde bir komite kurulacaktır. Komitenin başkanı, Fakülte Dekanı Neş’et Çağatay olacaktır. Orada Diyanet veya diyanetten de bir üye bulunacaktır. Bu komite, Kur’ân hakikatlerinden başka hedefi olmayan Nur Risalesi’ni kötülecek ve dine aykırı gösterecektir. Bu hususta da broşürler ve makaleler kaleme alacaktır.

Ayrıca, Nurculuğu arkadan vurmak için bir nevi casusluk tertibi.. İşte mahrem rapordan son satırlar:

“... Gezici Vâiz Mehmet Oruc’un mezkûr fakültede (İlâhiyat Fakültesi’nde) Dekanın tensip edeceği şekilde çalışmaya başlaması muvafık olacaktır. Tatbik edilecek sistem hakkında... Doğrudan doğruya aleyhte bulunmak yerine Risale-i Nurlar’a olan bağlılığın tedricen sökülmesi mümkün olacağı mütalâasında bulunduğumu arz ederim.”

*Diyanet İşleri Başkan Muavini
Sadettin Evrin*

7- Bu rapor, nihayet, Saffet Omay ve Sadettin Evrin tarafından, zorla Hasan Hüsnü Erdem’e imza ettirilmek isteniyor; fakat hareket bakımından pasif olsa da iman noktasından aktif bir insan olan muhterem mümin bu teklifi reddediyor.

Bu münasebetle, üç kişi arasında nasıl bir tablo teşkil ettiğini Eşref Edip’ten dinleyelim:

“Bir gün Reis Hasan Hüsnü Erdem’i ziyarete gitmiştim. Odacı, içeride toplantı olduğunu, söyledi. Bir müddet kalem-i mahsus odasına oturdum. Toplantı bitince hemen yanına girdim. Baktım, yüzü kızarmış, gözleri başka renk almış, elleri titriyor, dili âdeta dönmüyordu. Büyük bir ızdırap içinde olduğunu anladım.

“Hayır ola?” dedim; “Sizi çok rahatsız görüyorum!”

“Aman birader,” dedi; “Benim böyle sıkıntılara, böyle tazyiklere karşı gelecek hâlim mi var? Artık dayanamıyorum, bir gün burada benim ölümü bulacaksınız!”

“Allah korusun, böyle konuşmayınız. Ne oldu? Yine ne yaptılar? Ne söylediler?”

“Beni öldürmek için başıma memur ettikleri bu adam (Paşa) Bakanla birlikte (Bakan dediği, Diyanet İşlerine bakan, Devlet

Bakanı C.H.P.'li Saffet Omay) geldiler. İlle şunu imza edip neşredeceksin, dediler.

“Nedir o imza olunacak şey?”

“İşte o mâhut rapor, Paşa'nın yazdığı şey! Paşa onu okudu. Sonra Bakan, bana dönerek:

‘Fena değil, güzel yazılmış!’ dedi.”

“Efendim,” dedim; “Böyle bir lisan kullanmak makamımıza yakışmaz. Makamımızın mevzuu haricinde siyasî şeyler karıştırılmış... Sonra, bu mesele hakkında Müşavere Heyeti’nde yüzlerce karar vardır. Din ve kanun hükümlerine aykırı bir cihet görülmediği tesbit olunmuş, kararlaştırılmıştır. Makamımız şimdi bu yüzlerce karar hilâfına nasıl neşriyatta bulunabilir? Gülünç oluruz. Eğer tensip buyurursanız Paşa kendi imzasıyla neşretsin...”

“Biz sizin imzanızla neşrini münasip görüyoruz.”

“Bir de, efendim, dedi; Paşa hazretleri hazırladıkları bu raporda en ziyade tevafuk meselesini bahis mevzuu etmiş... Halbuki aynı şeyi kendisi de yapmıştır. ‘Allah bizimle’ adlı eserinde ebced hesabıyla 27 Mayıs hâdisesinin **وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ**⁴ âyetiyle tevafukunu yazmıştır.

“Bunu böyle söylediniz mi?”

“Tabii, söyledim.”

“Bakan ne dedi?”

“Bir şey demedi, yalnız dönüp ona baktı.”

“Paşa ne cevap verdi?”

“Ne diyecek? Aynen böyle yazmıyor mu ki?”

“Sonra ne oldu?”

“Kalktılar gittiler. Ama ben de işte bu hâle geldim.”

⁴ “Ey Resûlüm! Biz seni bütün insanlar için sırf bir rahmet vesilesi olman için gönderdik.” (Enbiyâ Sûresi 21/107)

8- Sadece mukaddesatçı Türk halkının gayretiyle Adalet Partisi'ne iktidarın nasip olduğu bugünlerde, bu iktidarın demokratik seciyesinden faydalanarak her cereyan kendisine hayat ve huzur hakkı aradığı gibi, Nurculuk bahanesi arkasında bazı İslâmiyet düşmanı hizipler de harekete geçmekte ve yine aynı bahane altında din alâka ve öğrenimini kösteklemek ve bunu A.P. iktidarına yüklemek gibi bir taktik takip etmektedir. Yeni hükûmetin ise, kendisine zaaf getirmek isteyen bu taktiği ne nisbette sezdiği, suale şâyan bulunmaktadır.

9- Nurculuğu, ona karşı “Muhkem Kazıyye” teşkil edici Türk hâkimi edasını, Diyanet İşlerinde döndürülen manevraları ve son tavırları çepeçevre gösteren bu tahlil ve terkip yazımızın bitiş cümlesi şudur ki, sadece canlı müminleri çerçeveyici bir aşk ve iman zümresinden başka bir şey olmayan Nurculuk, gittikçe ışıklanmakta gördükleri İslâmiyet'e bir darbe olarak ele alınıyor, bir bahane hedefi oluyor, gaye İslâmî cereyanı önlemekten ibaret kalıyor; bu arada yeni iktidara da kastedilmek isteniyor ve Türk milletinin, diniyle Kur'ân'ına el sürdüremeyeceği hakikati hâlâ kafalara dank etmemiş bulunuyor.

Vazife Suiistimali

Ekim 1965 tarihli Ulus gazetesinde, Temyiz Ceza Umumî Heyeti tarafından Nurculuk mevzuunda menfî karar verildiği hakkında bir haber intişar etmişti. Malûm olduğu gibi bu karar, Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraatla neticelenen bir davanın, savcılıkça temyizi neticesinde verilmiştir. Esas davanın müdafilerinden olan ve Antalya Barosu'nda kayıtlı bulunan avukat Gültekin Sarıgül, Ulus'ta intişar eden haberi okuyunca, derhal Temyiz Umumî Heyeti kalemine müracaat ederek kararın bir suretini istemiştir. Fakat kendisine “bu mevzuda gerçi bir kararın alınmış olduğu, yalnız henüz müsvedde hâlinde bulunduğu, bu

vaziyette karar hakkında herhangi bir haberin matbuata intikal etmesine imkân olmadığı, evvelâ kararın yazılıp tashih edildikten sonra tasdik edileceği, bilâhare mahallî mahkemeye gönderileceği, bütün bu ameliyelerin ise iki aya bağlı bulunduğu” ifade edilmiştir.

Bunun üzerine henüz müsvedde hâlinde bulunan bir kararın keyfiyeti hakkında, Türk adlî mercilerini tesir altında bırakmaya matuf bu tarzda bir haberin matbuata intikaline vasıta olan temyiz âzâları hakkında Avukat Gültekin Sarıgül, Yüksek Hâkimler Kurulu nezdinde, şikâyette bulunmuştur.

Acaba bu üyeler kimlerdir?

Karar

İstanbul İdare-i Örfiye 3 numaralı askerî mahkemesinin 861/18 tarih ve esas 961/37 numaralı kararı:

“Nurculuk bir cemiyet veya tarikat değildir. Bir şahsı, mücerret dinî zaviyeden medh ü sena suç değildir. Bilâkis haktır.”

Karar

İzmir İdare-i Örfiye’sinin 963/88 esas, 963/62 kararı:

“Mevzu-u bahis kitapların yasaklanmasına dair İçişleri Bakanlığı’nın emirlerinin hukukî mesnedi yoktur.”

Karar

İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi’nin esas 207/963 ve 963/249 sayılı kararı:

“Nurculuk bir tarikat veya mezhep değildir. Dinsizlik ceryanlarına karşı yayınlanan Risale-i Nur’a izafe edilen bir cereyandır. Lâik Türkiye’de herkes dininin icabını yerine getirmekte serbesttir. Nurculukta devletin nizamlarına aykırı bir şey yoktur. Nurculuğu meth ü sena, bir suç değildir. Siyasetle meşgul olmak, Nurcuların en büyük şiarıdır.”

3- HEKİMOĞLU İSMAİL

Esas ismi Ömer Okçu'dur. 1932'de Erzincan'da doğmuştur. Dedesinin ismi olan Hekimoğlu İsmail imzasıyla yazılarını yazdı, böyle tanındı. Lise tahsilinden sonra Minyeli Abdullah romanı 1967'de Bâbüâlîde Sabah gazetesinde yayımlanmıştır. Kahraman Türk Ordusu'nun şerefli astsubaylarından. Emirdağ'da Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret ederek, elini öpüp, dualarını almıştır.

Elektronik üzerine ihtisas için Amerika'ya giderken oraya Nur Risaleleri'ni götürdü, oradaki dindar Hıristiyanlara teslim etti. Halen Zaman gazetesinde makaleler yazmaktadır. Minyeli Abdullah, Mazmun, Düşünceler, İslâm'da Davet, Müslüman ve Para, Mukaddes Çile, Tefekkür ve Edebiyat, İlimler ve Yorumlar, Osmanlıca Lügat, Ölüm yokluk mudur, Ben Bir Müslümanım, Bir Millet Uyanyor, Firavun'un Öldüremediği Musa isimli kitaplar eserlerinden bazılarıdır..

Bediüzzaman Said Nursî

Ne doğduğu yer, ne doğum tarihi, ne de ismi... Çünkü bir memlekette, bir günde doğan ve aynı ismi taşıyan birçok kimse bulunmaz mı? Bunlardan biri, yükselir, diğerlerinden farkı olur.

Gün gelir bulutlarla sarmaş dolaş, gün gelir başı ak mı, ak!. Bu başa yıldırım iner; ak üstüne kara değil, kara üstüne ak düşer.

Leke nedir, bilmez. Elllerinde kova kova zift taşıyanlar bile, onun alınına leke süremez!

O, bir milleti korumak için, yıldırımları üstüne çeker. İsmi, paratonere eş mânâ taşır. Onun ismiyle beraber birçok felâket ve eziyet hatırlanır. Onu tanıyan. Demokles'in kılıcını da tanır.

Daima başının üstünde bir kılıç. Bu kılıç, onun boynunu kesmeye uzanırken; o, bununla kaleminin ucunu açtı. Cilt cilt kitaplar yazdı. Çalışmak için, hizmet için yer, zaman ve imkân aramadı. Hapishaneler bile mektep oldu.

Aynı kılıcın aksettirdiği ışıkla kitabını okurdu. İlme bu derece değer verirdi. Onu, ilimsizlikle suçladılar.

* * *

Adalet bağlarında dolaşır, ağaçların gölgesinde yatar, meyvasından yiyemezdi. Çünkü ellerinde kelepçe vardı. Zincirleri parçalardı. Kaçmak için değil, elleri kalemsiz edemezdi.

Kendisini vatana adamıştı. “Başka ülkelerde olsam buraya gelirim.” derdi. Bin senelik sancaktar bir kavme, tekrar sancağını

1993'te Şile Hapishanesi'nde ziyaretçi Necmeddin Şabiner; mahpus Hekimoğlu İsmail (Ömer Okçu) Minyeli veyahut Ankaralı Abdullah.

takdim etmek istedi. Bu gayret içinde bir asırlık ömür bitti. Bir asır boyunca onu kazdılar. Nihayet bir define buldular. Bu define, gagesiz bir millete hedefti...

Vatan sathında bozkırlar büyüyordu. Bu boz renk, bir nevi felâketti. Ormanlar yanıyor, çayırlar kuruyor, sular kesiliyordu. Bozkırlar el ele vermişti, bozkırlar bereketi yele vermişti... Bu bozkırlarla mücadele ederdi. Boz rengi, yeşile boyardı. Yeşilde hayat, yeşilde saadet vardı. Lâkin yeşilin düşmanı çoktu: Kimi yer, kimi çiğnerdi. Mânen renk körü olanlar, yeşil nedir bilmezdi. Bunun için “yeşil” kelimesinin mânâsını anlamazlardı.

* * *

Sanki zincirlerle bağlanmışlardı. Ona bağlananlar böyleydi işte... Karakoldan karakola, hapisten hapse ve beldeden beldeye gidiyorlardı. Onca, vatanın her yeri, yine vatandı. Hapishanesini bile sevmişti... Mahpuslara “kardeşim” der, taş duvardan ebediyete yol bulur, ilmen gezerlerdi. Çamura düşenlerin elinden tutar, sakatlara destek olurdu. Herkes kalp kırarken; o, kalbi saray etmiş, tahtında imanı oturtmuştu. Bizi yangından çıkardı: Gözümlle gördüm. Bizi kurtarıırken eli yanmıştı.

Görmediği, ilişmediği suçlara sahip çıktı: Gururdan, menfaatten, şöhretten uzak kalmak için, şefkat tokatları yediğini açıkladı.

“Daima müspet hareketi tavsiye ederdi. Doğruyu, güzeli, ölçüyü, ahengi göstermek istiyordu. Başka şey yoktu, ne varsa İslâmî idi.

Adını hedef ettiler. İslâmiyet’e atılacak gülleleri ona attılar. O, ne büyük bir şeye siper olduğunu bilir, yara aldıkça gülerdi.

Onun kanını görenler, yeşilleri unuttular. Kanın rengiyle yeşili karıştırdılar. O “Akılları gözlerine inmiş.” diye onları tasvir etti. Onlar gerçeği göremediler.

Hâlâ şimşek çakıyor, hâlâ yıldırım akıyor o başa.

Hâlâ kar yağıyor, hâlâ fırtına kopuyor, hâlâ rahmet yağıyor o başa.

Hâlâ o başın gölgesinde başlar doğruluyor, hâlâ bir şeyler oluyor o başta.

O baş, yepyeni bir dünya gösteriyor bize. O baş, bizi uykulardan uyandırıyor. O baş ezan okuyor minarelerde:

Allahü Ekber, Allahü Ekber!.

Emirdağ'da Bir Sabah

Bediüzzaman Said Nursî 1944'te Emirdağ'a sürgün edilmişti... Güneşin devri dönmüştü; akşam adım adım yaklaşıyor, gölgeler uzuyordu. İnsanlar kadar hatta şeyler kadar gölge vardı. Vatanın yüzü gölgeleniyordu.

Bir zât girdi Emirdağ'ına yol kavşağında durdu. Hep yol kavşağında değil miyiz zaten? Kârla zararın, iyi ile kötünün ve doğru ile yanlışın... Fakat o bildiğiniz yollardan birinin kavşağında durup, kendine benzemeyen birine ezanı sordu:

O, başını salladı: "He!" diye.

Bir kişi ezanı okumuş, binlerce kişi dinlemişti. Tâ uzaklardan akis yaptı.

Allahü ekber.

Herkes didiniyor, çırpınıyor, herkes bir rüya görüyordu. Kâbus mu kâbus!..

Sonra da kibleyi sordu. Beriki kolunu uzatarak gösterdi; şaşkındı, konuşmaya mecali yoktu. Gelen zât kendine hiç mi hiç benzemiyordu. Ya biz ondan değildik, ya o bizden... Lâkin Türkçe konuşuyor ve dedeme benziyordu.

Omuzundaki seccadeyi serdi yere; sermesiyle namaza başlaması bir oldu. Dikili kaldı yanında iki jandarma neferi; pürsilâh bekliyorlardı. Neyi bekliyorlardı? Sayfa sayfa, cilt cilt tarih olan

şu zâtı mı? Onu mu bizden, bizi mi ondan koruyorlardı? Yoksa namazı süngülerin arasına mı almışlardı? Yahut, o, Emirdağ'ını yerle bir mi edecekti? Acaba jandarma neferleri neyi bekliyorlardı? Bilinmedi gitti bu sır...

Birdenbire hayalim Süleymaniye'ye kaydı. Sinan, gökyüzünü ellere yaklaştırmak için kubbe yapmıştı. Bu zât için yeryüzü bir cami ve bu iki jandarma neferi iki mermer sütundu. Gökyüzü süngülerin ucunda duruyordu.

O, Emirdağ'ına gelmişti. Binlerce insan vardı; ama yine de yalnızdı. Garipliğini namaz kılışında bile okumak mümkündü. Belki aç karnına, taş basar gibi ellerini bağrına bağlamış, yahut gömmüş, iki kat idi. Dost bulamayınca Allah'a iltica etmiş, sanki O'na misafir, sanki O'nun evindeydi.

Hürmeti bu derece dıştan okunur, bu derece hâli belirgindi.

Öyle rahat namaz kılıyordu ki, jandarmalardan birinin gölgesi üstüne düşmüştü; anlaşılan, kendini çok emniyette hissediyordu.

Velhasıl her şeyi ile garip bir zâttı. Adı da kendi gibiydi. O sanki bir İbni Kemal, yahut Zenbilli, yahut Ebû Suûd'du.

Bunlara "Kimdir?" deme Allah aşkına, ne çabuk unuttun? Bunlar senin de, benim de dedemdi...

Evet, evet diliyle, şekliyle, yazısıyla dedemiz olan bu zât, mezardan kalkmış, şimdi Emirdağ yol kavşağında namaz kılıyordu. Yanında iki jandarma vardı; ama onlar da onun torunuydu. "Evlâdım." derdi. "Kardeşim." derdi. Kendisine kelepçe vuranları bile severdi. İlme ve fenne o derece düşküdü ki, 'Kelepçede sanat var.' diye onu da beğenirdi. Hele hapisaneler vatanın bir parçasıydı. Diyar diyar sürgün gezerdi. Vatanını gezdirenlere dua eder, hidayet dilerdi. Kısacası yazılmayan hayatı bir eserd.

Bir Kur'ân, bir de kitab-ı kâinatı okurdu. Başka kitap vermezlerdi. Bunları da elinden alamazlardı. O gün Emirdağ'da kıyamet

kopmuştu. Çünkü akşam üzeri güneş doğmuştu. İki güneşi bir arada gördü Emirdağlılar. Fakat kör olanlar gece nasıl yürürse, gündüz de öyle yürüdü... Emirdağ'da emir vardı. Güneş balçıkla sıvanacak ve minareye kılıf uydurulacaktı.

Emirdağ'da gönüller aydınlandı. İnsanlar hatta her şey sıcak sıcak, cana yakın oldu. Her şey erimiş kardeş kardeş birbirine sarılmıştı. Emirdağ'a güneş doğmuştu...

Emirdağ'dan yüzlerce kilometre uzaktayım. Fakat bir sıcaklık var içimde... Dün bir Emirdağlı gördüm, yanıyordu... "Battı mı dedim o güneş?" Kalbini gösterdi, gözlerim kamaştı, bakamadım. Herkes ayna olmuş, her ayna parçasında bir güneş göründü.

Işığa düşman olan aydınlar, o aynaları kırdılar. Yine de her bir ayna parçasında bir güneş göründü.

Not: Said Nursî 1960'ta Ramazan'ın 25'inde vefat etti, onu rahmetle anıyoruz.

Hekimoğlu İsmail, Tefekkür, 12.12.2001 Zaman gazetesi

1977'de "Tefekkür" yazarı mütefekkîr Ömer Okçu Ağabey'le birlikte... Bu beraberliğimiz ebede kadar sürecektir inşaallah!..

Risale-i Nur, Kalpleri Aydınlatır

1954 senesinde Babaeski’de memurdum. Hikmet Polat, beni ziyarete geldi. Bana bir kitaptan bölüm okudu. Hiçbir şey anlamadım. Dedim ki; “Bu kitap nedir?” Dedi ki: “Bu kitap Musa’nın (aleyhisselâm) kitabıdır.” Kapağını gösterdi; Asâ-yı Musa...

O konu orada kapandı. Sonra Eşref Edip’in yazdığı Risale-i Nurlar’la alâkalı kitabı elime geçti. Okudum; fakat yine fazla bir şey anlamadım. Sırf kültürümü geliştirmek için Osmanlıca öğrendim. Kur’ân-ı Kerîm öğrenmeye çalıştım. Risale-i Nurlar’la böyle tanıştım.

Bediüzzaman’ı ilk Emirdağ’da gördüm. Ziyaret yasaktı, kitap götürmüştüm. Bir evde oturuyordu. Çok fakir bir evdi... Üstad, tahta bir sandalyede oturuyordu. Şöyle buyurdu: “Günah-ı kebâiri terk, Sünnet-i Seniyye’ye ittiba, namazı erkânıyla kılmak, sonundaki tesbihatı çekmek.” Hayatıma, bu tembihe göre yön vermeye çalıştım.

Risale-i Nurlar’ı okumak yazmak yasaktı. Bu yasağa isyan ettim. “Ben Risale-i Nurlar’ı dağıtacağım!” dedim. Kim Risale-i Nur isterse evine kadar götürüp teslim ederdim. Ben, hapis yatmayı tehlike kabul etmiyordum. “Bâtıl bir dava için hapse girenler varken, hak dava için ben neden hapse girmeyeyim?” diyordum. İçinde yaşadığım toplumu beğenmiyordum. ‘Daha iyi bir seviyede yaşamalıyım.’ diyordum. Daha iyi bir seviye derken, çalışmalarımızda maddî bir kazanç yoktu. Mânen hoşuma gidiyordu. Nezaretler, tevkifler, sürgünler birbirini takip ediyordu. Artık ben, bir mücadele adamı olmuştum. Yaşamanın tadı çıkıyordu. O hayat anlatılamaz. Şimdi o hayatı özliyorum...

İslâmiyet, kıyamete kadar devam edecektir. İslâmiyet, insanla devam edecektir. Bu sebepten Allah, bazı kullarına İslâm’a hizmet imkânı vermiştir. Bediüzzaman’a da Allah, İslâm’a hizmet

fırsatı vermiştir. Dolayısıyla ondaki harika hâller kendisinden değil, Allah'ın lûtfu ileler.

O, her şeyiyle bizden farklıydı. Çok az yerdi. Paraya, mala, eve ihtiyacı yoktu. Dağın başında bir ay kalırdı. Ben, aynı yere gündüz vakti çıkıp oturdum. Öyle bir yalnızlık vardı ki, ürperdim aşağı indim... Gündüz vakti çıkamadığım bir yerde o, gece rahatlıkla kalabiliyor. Bu harika hâller, Allah'ın bir lûtfudur.

Risale-i Nurlar'ı anlamak zordur. Fakat nasıl oluyor da dünyanın her tarafında risaleler okunabiliyor? Okunan Risaleler'i yediden yetmişe herkes dinler. "Beşikten mezara kadar ilim tahsil ediniz." emrini dinlerler.

Bana soruyorlar: "Risale-i Nur'a nasıl hizmet edebiliriz?" Risale-i Nur'a hizmet, onları okumakla mümkündür. İngilizce öğrenenler, dünya ve âhîret saadeti için Osmanlıca da öğrenmeler.

Zübeyir Gündüzalp diyor ki:

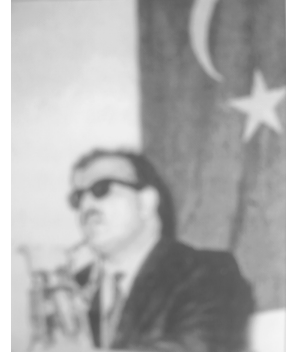
"Dünyada huzur ve rahat mı arıyorsunuz? Ukbada saadet mi istiyorsunuz? Risale-i Nur okuyunuz. İslâm'ın ve hakikatin zevkini tatmak, sürûrla yaşamak ihtiyacını mı hissediyorsunuz? Müjdelers olsun sana ey kardeş! İşte sana Risale-i Nur! O son derece canlı, son derece mücahit ve son derece heyecanlı bir ruha maliktir."

Üstadımın mekânı cennet olsun!..

Hekimoğlu İsmail

4- MUSTAFA NEZİHİ POLAT

1941'de Erzurum'un İspir kazasında doğdu. Erzurum'da yayımlanan Hürsöz gazetesi sahibi Ahmed Polat'ın oğludur. İstanbul'da Bâbüâlîde Sabah gazetesinde fikra yazarlığı yaptı. Haftalık İttihad gazetesini yayınladı ve birçok makaleleri neşredildi. Yeni Asya gazetesini kurdu. Şiir, günlük yazı, deneme, röportaj türünden birçok yazıları yayımlandı. Bazı yazılarını Hekimoğlu İsmail, Çıç ismi altında kitaplaştırdı. Yazılarından dolayı bir müddet mevkuf kaldı. 1970 Ağustos'unda İstanbul'da elini bir trafik kazasında ebediyete intikal etti.

Gazetecilik hayatı boyunca başta Hürsöz, Hareket, Sabah, İttihad ve Yeni Asya olmak üzere birçok yayın organında çeşitli türde yazılar yazmış olan merhum Mustafa Polat'ın haftalık İttihad gazetesinin 25 Ağustos 1970 tarihli 147'nci sayısında yazdığı son makalesini aşağıda sunuyoruz. Polat bu yazıyı yazdıktan 2 gün sonra geçirdiği bir trafik kazası sonucunda vefat etmiştir. Cenab-ı Erhamürrâhîmîn, ona gani gani rahmet eylesin!..

İhlâs Üzerine

Gerek maddî gerek mânevî sahada yapılan her icraatın, girilen her teşebbüsün muvaffakiyeti samimiyete, ihlâsa bağlıdır. Bir şeyde bu ana unsur mevcut olmazsa, o şeyin neticeye var-

ması, yahut arzu edilen istikamette gelişmesi mümkün değildir. Mümin, imanın iktizası “İhlâs”la hareket etmeye mecburdur. Bunu yapmazsa, her teşebbüsünde, her işinde hezimete uğrar.

Dünyanın karışık, harbin şiddetli, ihtiyaçların fazla, ihtilâfların bol olduğu şu zamanda ittifaka son derece muhtacdır! Bunu da ancak ihlâsla temin edebiliriz. Maddî kalkınma mı istiyoruz? Bunda ihlâslı olmamız lâzımdır. Mânevî mertebelere mi müş-takız? Bunun esası da ihlâstır. Ve nihayet harbi kazanmak, kay-bettiklerimizi elimize geçirmek mi niyetindeyiz? İhlâsla hareket etmek mecburiyetindeyiz.

Sözü, Kur’ân hakikatlerinin neşir ve ilâncısına; iman davası-nın asrımızdaki bayraklarına bırakıyorum.

O diyor ki:

“Bu dünyada, hususen uhrevî hizmetlerde; en mühim bir esas, en büyük bir kuvvet, en makbul bir şefaatçi, en metin bir nokta-yı istinâd, en kısa bir tarik-i hakikat, en makbul bir dua-yı mânevî, en kerâmetli bir vesile-i makâsıd, en yüksek bir haslet, en sâfi bir ubûdiyet, ihlâstır.”

Ve yine o diyor ki:

“Cenâb-ı Hakk’ın rızası ihlâs ile kazanılır. Kesret-i etbâ ile ve fazla muvaffakiyet ile değildir. Çünkü onlar vazife-i ilâhiyeye ait olduğu için istenilmez, belki bazen verilir. Evet, bazen bir tek kelime sebab-i necât ve medâr-ı rıza olur. Kemmiyetin ehem-miyeti o kadar medâr-ı nazar olmamalı. Çünkü bazen bir tek adamın irşadı, bin adamın irşadı kadar rıza-yı ilâhiye medâr olur. Hem ihlâs ve hakperestlik ise, Müslümanların nereden ve kim-den olursa olsun istifadelerine taraftar olmaktır. Yoksa, ‘Benden ders alıp sevap kazandırsınlar.’ düşüncesi, nefsin ve enâniyetin bir hilesidir.”

Kendisini bu ölçülere uydurabilenlere ne mutlu!

Merhum Mustafa Nezihî Polat (arkada) ve Mehmet Şevket Eyyü.

Meğer İş, Bizim Anladığımız Gibi Değil!

Prof. Dr. Arif N. Şamil⁵

Birkaç ay evvel idi. Erenköy'deki evime bir polis cipi, bir çuval kitap bıraktı. “Savcılık sizi bilirkişi seçti, bunları tetkik edeceksiniz.” dediler. Ve sonra da benden resmî kanalla bir rapor istediler.

Biz münevverler, ekseriyet itibarıyla herhangi bir içtimaî meselede gazete haberleriyle iktifa eder, bir-iki fıkracının vardığı hükme imza basarız. “Şunu bir tetkik edelim, aslını-esasını araşturalım, belki iş bizim öğrendiğimiz gibi değildir.”, diyemeyiz. Şahsen “Risale-i Nur ve Nurculuk” mevzuunda ben de aynı zihniyetle hareket etmiş ve bazı peşin hükümlere bağlamıştım işi...

⁵ **Not:** Merhum-mağfur Mustafa Nezihî Polat günün şartları gereği bu güzel yazıyı “Prof. Dr. Arif N. Şamil” takma, mahlas imzasıyla yazmıştı.

Ancak o bir çuval kitap, bendeki bütün peşin hükümleri sildi, attı. Meselenin hakikatini öğretti.

Birçoğu İslâm harfleriyle teksir makinesinde basılmış, bir kısmı da Lâtin harfleriyle tabedilmiş bu eserler, Anadolu'nun bir kazasında bir Müslüman'ın evinde bulunup müsadere edilmiş... 130 parçadan müteşekkil Risale-i Nur Külliyyatı'nın tamamı: Sözler, Mektubat, Lem'alar, Asâ-yı Musa, İşârâtü'l-İcâz, Mesnevî-i Nuriye, Zülfikâr, Gençlik Rehberi, Hanımlar Rehberi, Hizmet Rehberi, Şuâlar, Hutbe-i Şâmiye, Sikke-i Tasdik-i Gaybî... ve birbirinin tekrarı mahiyetinde olan bir sürü eser... Geceli gündüzlü tetkik ettim, satır satır, kelime kelime okudum. Müsadere edilip, tâ tetkik için İstanbul'a kadar gönderilmesini meşru gösterecek hiçbir ifadeye tesadüf etmedim.

Eserler, ekseriyet itibarıyla, imanî meseleler hakkında ikna edici izahlardan, tefsirlerden, temsillerden ibaret... Lisanı, bir derece ağdalı Osmanlıca olmasına rağmen, gençliğe lüzumlu hayat görüşünü açık ve sarıh bir şekilde dile getirmekte, imansızlık cereyanına karşı büyük bir set tesis etmektedir. Kanaatimce bu eserler; yasak edilmek, toplatılmak şöyle dursun, devlet eliyle tab edilip, bütün tahsil müesseselerine ders kitabı olarak okutturulabilecek kıymettedir. Her şeyden evvel bu eserlerde büyük bir ikna kudreti vardır ve aklî melekeleri İslâm'ın çeşitli meseleleriyle şüpheden temizlemekte, insanı Allah'a bağlamakta büyük bir rol oynamaktadır. Allah korkusu ve Allah sevgisinin kalplerden silindiği bir zamanda bu tip eserler âb-ı hayat hükmündedir ve ne pahasına olursa olsun aydın "aydın"lığını muhafaza edecekse, bu eseri müdafaa etmek mecburiyetindedir.

Niçin Risale-i Nur?

Bana, "Niçin Risale-i Nur okuyorsun?" diye sordular, "Türk adliyesine sorun." dedim.

... “Risale-i Nur nedir?” bilmezdim aziz okuyucu. Bana bu eserin değerini Türk mahkemeleri öğretti. Bir bataklık içerisinde bulunuyordum, çırpındıkça, kurtulmak istedikçe bataklığa iyice saplanıyordum. Sokak kabadayılarından farkım yoktu. Allah’ın (celle celâlüh) “eşref-i mahlûkat” olarak yarattığı insana buğze diyordum. Cennet, Cehennem nedir, bilmiyor, Allah sevgisi ve Allah korkusu yerine kul sevgisi, kul korkusunun ağırlığı altında eziliyordum. Kadere inanmıyor, Kadir-i Mutlak’a bel bağlıyamıyordum. Cemiyetin ruhen ve ilmen terakkisine inanmıyor, cani ve katillere muhabbet besliyordum.

Korkunç bir bataklık içerisindeydim, aziz okuyucu. Çırpındıkça, feryat ettikçe batıyor, arıyor, bir halaskâr bulamıyordum. Denize düşüp yüzme bilmediği için boğulan insana atılan bir can kurtaran simidi gibi, Türk adliyesinin âdil eli bana uzandı. Bir halaskâr ele kuvvetle sarıldım, gırtladıma kadar gömüldüğüüm çirkeften ancak bu suretle kurtulabildim.

Türk adliyesinin âdil kararları bana Risale-i Nur’un kuvvetini gösterdi. İmanımın kurtulmasına bu kararlar sebep oldu. Dostumu, düşmanımı bana bu kararlar tanıttı. Komünizme düşman olmayı, ırk tefriki yapmamayı, insanları sevmeyi, insan olmayı, daha doğrusu İslâm olmayı bana bu kararlar öğretti.

1000’e yakın Türk hâkiminin vicdanî kanaatlerinin mahsulü beraat kararlarını okuyunca; solcuların, komünistlerin iftiralarını öğrendim.

Risale-i Nur’un Kur’ân-ı Kerîm’in açık ve belîğ tefsirinden ibaret olduğu hakikatinin farkına vardım. Yine bu kararlarla; bir milyondan fazla Müslüman’ın Türkiyemizde bu eserleri tahsil ettiğini anladım. 20. asrın tarikat asrı değil, hakikat asrı olduğunu; Türk mahkemesinin bana takdim ettiği Risale-i Nur’u okuyunca anlayabildim.

“Bu eserleri mahkûm edecekler.” dediler.

“Aldaniyorsunuz.” dedim.

“O, nedenmiş?” dediler.

“Onu mahkûm etmek, Risale-i Nur hakkında beraat kararı veren 1000’e yakın mahkemeyi mahkûm etmektir.” dedim.

“Ya ne olacak?” dediler.

“Risale-i Nur okuyup, imanınızı kurtarın, insan ve İslâm olmayı öğrenin.” dedim.

Gözleri kadınların bacaklarında, ağızları alkol şişelerinde, mideleri yetim malı peşinde olduğu hâlde; “Yalnız biz Müslüman değil miyiz?” dediler.

“Hâliniz sualinize cevap veriyor.” dedim.

Ve Türk hâkiminin bana takdim ettiği “Risale-i Nur’u” okuduğuma şükrettim!

5- OSMAN YÜKSEL SERDENGECİ

İslâm-Türk kahramanı Osman Zeki Yüksel, Antalya'nın âlimler beldesi Akseki'de 1917'de doğmuştur. 10 Kasım 1983'te Ankara'da vefat etmiştir. Cebeci Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Bediüzzaman: "Eğer benim bir oğlum olsaydı adını Serdengeçti kordum!" diyerek iltifat edip, bağırma bastığı Osman Yüksel Serdengeçti'ye; "Dönüşte yine bana uğra, buraya gel!" diyerek iltifatlar yaptığı bir yiğit Anadolu evlâdıydı. Onun, Serdengeçti isminde kırk yılda, kırk sayı yayınladığı dergileri vardır. "Bir Nesli Nasıl Mahvettiler?" İsminde malûm devrin felâketlerini anlatan kitabı gibi birçok eseri vardır. İslâm için, Müslüman Türk milleti için yazdığı şahane yazılardan dolayı birçok defalar hapislere girdi.

Said Nur ve Talebeleri

Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafı sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütün nesiller tarafından sarılmış. Yaşlar ayrı, başlar ayrı, işler ayrı... Fakat bu ayrılıkta gayrılık yok! Hepsi bir şeye inanmış... Allah'a! Âlemlerin Rabbi olan Allah'a... O'nun ulu Peygamberine... O'nun Büyük Kitabı'na... Kur'ân henüz yeni nazil olmuş gibi, herkes aradığını bulmuş gibi, bir hâl var onlarda. Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdeta

Asr-ı Saadet'te hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur. Hepsi huzur içindeler. Temiz, ulvî sonsuz bir şeye bağlanmak, o yolda yürümek o yolun kara sevdalısı olmak. Evet! Ne büyük saadet!..

Said Nur, üç devir yaşamış bir ihtiyar. Gün görmüş bir ihtiyar. Üç devir: Meşrutiyet, İttihat ve Terakki, Cumhuriyet! Bu üç devir, büyük devrilişler, yıkılışlar, çöküşlerle doludur. Yıkılmayan, ayakta... Şark yaylalarından, güneşin doğduğu yerden İstanbul'a kadar gelen bir adam. İmanı sıra dağlar gibi muhkem. Bu zât, üç devrin şerirlerine karşı imanlı bağrını siper etmiş. Allah demiş, başka bir şey dememiş. Baş, Ağrı Dağı kadar dik ve vakur. Hiçbir zâlim onu eğememiş, hiçbir âlim onu yenememiş. Kayalar gibi çetin, müthiş bir irade... Şimşekler gibi bir zekâ. İşte Said Nur... Divan-ı harpler, mahkemeler, ihtilâller, inkılâplar... Onun için kurulan idam sehpaları... Süngüler... Bu büyük zâtı, bu mâneviyat adamını yolundan çevirememiş. O bunlara imanından gelen sonsuz bir kuvvet ve cesaretle karşı koymuş. Kur'ân-ı Kerîm'de "İnaniyorsanız muhakkak üstünsünüz."⁶ buyuruluyor. Bu Allah kelâmı sanki Said Nur'da tecelli etmiş!

Mahkemelerdeki müdafaalarını okuduk. Bu müdafaalar bir nefis müdafaası değildir; büyük bir davanın müdafaasıdır. Celâdet, cesaret, zekâ şaheseri..

Niçin Sokrat bu kadar büyüktür? Bir fikir uğruna hayatı hakir gördüğü için değil mi? Said Nursî en az bir Sokrat'tır; fakat, İslâm düşmanları tarafından bir mürteci, bir softa diye takdim olundu. Onlara göre büyük olabilmek için, ecnebi olmak gerek.

O, mahkemelerden mahkemelere sürüklendi. Mahkûmken bile hükmediyordu. O, hapisanelerden hapisanelere atıldı. Hapisaneler, zindanlar, onun sayesinde Medrese-i Yusufiye oldu. Said Nur, gönülleri nur, zindanları nur eyledi. Nice azıllı katiller,

⁶ Âl-i İmran Sûresi 3/139.

nice nizam ve ırz düşmanları, bu iman âbidesinin karşısında eridiler. Hepsî halim selim müminler hâline, hayırlı vatandaşlar hâline geldiler...

Onu diyar, diyar sürdüler. Her sürgün yeri onun öz vatani oldu. Nereye gitse, nereye sürülse, etrafı saf, temiz müminler tarafından sarılıyordu. Kanunlar, yasaklar, jandarmalar, polisler, kalın hapishane duvarları, onu mümin kardeşlerinden bir an bile ayıramadı. Büyük mürşidin, talebeleriyle arasına yığılan bu maddî kesafetler; din, aşk, iman sayesinde letafetler hâline geldiler. Kör kuvvetin, ölü maddenin bu tahdit ve tehditleri, ruh âleminin ummanlarında büyük dalgalar meydana getirdi. Bu dalgalar köy odalarından başlayarak yer yer her tarafı sardı; üniversitelerin kapılarına kadar dayandı.

Yıllardır mukaddesatları çiğnenmiş vatan çocukları, mahvedilen nesiller, imana susayanlar; onun yanına, onun nuruna koştular. Üstad'ın Nur Risaleleri elden ele, dilden dile, ilden ile ulaştı, dolaştı. Genç ihtiyar, cahil münevver, sekizinden seksenine kadar herkes ondan bir şey aldı, onun nuruyla nurlandı. Her talebe bir makine, bir matbaa oldu. İman, tekniğe meydan okudu. Nur Risaleleri binlerce defa yazıldı, teksir edildi.

Gözlerinin nuru sönmüş, iç âlemlerinin ışığı sönmüş, harabeye dönmüş olanlar bu ışıktan korktular. Bu aziz adamı, dillerinden hiç eksik etmedikleri “İnkılâba, lâikliğe aykırı hareket ediyor.” diye tekrar, tekrar mahkemelere verdiler; tekrar, tekrar hapishanelere attılar. Kaç kere zehirlemek istediler. Ona zehirler, panzehir oldu. Zindanlar, dersane... Onun nuru, Kur'ân'ın nuru, Allah'ın nuru vatan sınırlarını da aştı. Bütün Âlem-i İslâm'ı dolaştı. Şimdi Türkiye'de her teşekkülün, vatanını seven herkesin önünde hürmetle durması lâzım gelen bir kuvvet vardır: Said Nur ve talebeleri. Bunların derneği yoktur. Lokali yoktur; yeri yoktur; yurdu yoktur; partisi patırdısı, nutku, âlâyişi, nümâyişi

yoktur. Bu bilinmezlerin, ermişlerin, kendini büyük bir davaya vermişlerin şuurlu imanlı, inanlı kalabalığıdır.

Said Nursî'nin Huzurunda

Bundan birkaç sene evvel, hatırı sayılır bir din adamıyla Said-i Nursî Hazretleri, hakkında münakaşa ediyorduk. Muhatabımın dinî bilgisi ve bu husustaki salâhiyeti münakaşa götürmez bir hakikatti. Fakat bütün bunlara rağmen İslâm'ın hareket, hamle, heyecan tarafına yanaşmıyordu. O bakımdan Said-i Nursî'nin mücadeleci hayatı onu fazla alâkadar etmiyor, hatta bu yaştan sonra onun bu işlerle uğraşmasını doğru bulmuyordu. Bilâkis ben hareket hâline gelmeyen, gelemeyen hiçbir imana taraftar değildim. Çok bilmek, bir şey ifade etmezdi. İş, bildiğini yapabilmekti. Said-i Nursî'nin mücadelelerle dolu hayatı, o yılmazlığı, o dönmezliği bana ilâhî bir heyecan veriyordu. Galiba hazret o zaman Denizli Hapishanesi'nde bulunuyordu. Denizli Adliyesi'nde stajyer bulunan bir arkadaşım Said Nur'un harikulâde hayatından bahsetmiş, bana Nur Risaleleri getirmişti. Eserlerini tam mânâsıyla okuyamamakla beraber, kudretli, kurtarıcı bir ruhun karşısında olduğumu görüyordum. Yukarıda da zikrettiğim gibi beni asıl ilgilendiren onun mücadelelerle dolu hayatı.

Muhatabımı dilimin döndüğü kadar iknaya çalıştım. Said-i Nursî'nin gençlik üzerindeki tesirlerinden bahsettim.

O gece bir rüya görüyorum: Geniş yeşil bir meydan. Meydanda binlerce, on binlerce insan. Bu insanlar hem genişliğine, hem derinliğine meydana yayılmışlar. Omuz omuza göklere kadar yükselmişler. O onun omuzuna basmış, o onun omuzuna... Böylece bu muazzam insan yığınının âdeta koskoca bir dağ meydana gelmiş... Bu insanların en yükseğinde de Said-i Nursî Hazretleri.... Sanki minarenin alemi gibi... Sanki kâinata

Allah'ın varlığını, birliğini işaret eder gibi, bir heybetle duruyor. Ben karşıdayım. Beni gördü. Gülümseyerek iki eliyle selâm verdi. Selâmını aldım. Başı göklere değiyordu. Saçları rüzgârlara karışmıştı. Bütün insanlar ayaklarının altında idi... Omuz omuza vererek insanlar ayaklarının altında idi... Omuz omuza vererek onun dünyadaki mesnetleri hâline gelmişlerdi. Rüyada heyecanlanmışım, uyanıverdim.

Zaman zaman, gördüğüm bu harikulâde rüyanın tesiri altında kalıyordum. Geçenlerde bunu Nur talebelerine anlattım. Onların “Tâ kendisini görmüşsün Osman Ağabey” demeleri üzerine, Serdengeçti’de “Said Nur ve Talebeleri” başlıklı bir yazı yazdım. Bu suretle bu bahtiyar ihtiyara ve onun etrafında toplanan tertemiz din ve iman kardeşlerime hayranlığımı izhar ettim. Yazım; inanmış, temiz, mümin gönüller tarafından heyecanla karşılandı. Birçok tebrik telgrafları, mektupları aldım. Artık Said-i Nursî Hazretleri’ni görmek benim için âdeta bir mecburiyetti. Rüyamda gördüğümü, gündüz gözüyle de görmek istiyordum. İstanbul’a gittim. Aradım sordum. Fatih’te Reşadiye Otelinde kalıyorlarmış. Yanımda Teknik Üniversite’den çok sevdiğim genç bir arkadaş var. Duydum ki hazret ikindiden sonra kimseyi kabul etmiyormuş. Aksi gibi vakit gecikmişti. Fakat muhakkak görmeliydim. Reşadiye Otelini buluyorum. Otelin kâtibine soruyorum. Üst katta 29 numaralı odada, diyor. Kabul ederlerse buyrun. Onun kapısına kadar varmak bile benim için güzel bir şey, diyorum. Merdivenleri heyecanla çıkıyorum. İşte “29 numaralı odanın kapısındaız. Kapıda kendisine hizmet eden arkadaşlardan birkaçına rastladım. Onları Ankara’dan tanıyorum. Kendilerine “Bu saatte Üstad’ın kimseyi kabul etmediklerini biliyorum. Acaba ne zaman ziyaret edebiliriz?” dedim. “Evet.” dediler. “İkindiden sonra kimseyi içeri almıyorlar. Amma sizi herhalde kabul ederler. Bir soralım... Buyurun!” dediler. İçeri

girdik. Beni görünce: “Sen Serdengeçti Osman?” “Evet.” dedim. “O yazıları yazan sen?” “Evet.” Elllerinden öptük. Bize işaret etti. “Oturun” Oturduk. Kendileri yatağın içindelerdi. Sağında solunda kâğıtlar dağılmıştı. Bazı eserlerini tashih ediyorlardı. İlk heyecanım yatıştıktan sonra Üstad’a iyice baktım, rüyamda gördüğüm başı göklere değen zât bu zâtı. Kıyafetine varıncaya kadar aynısı ve tıpkısı. Hayret ediyordum. Bir an duraladıktan sonra Üstad bize karşı tekrar döndüler.. “Ben seni eskiden biliyorum. Emirdağ’ında iken mecmuanı getirdiler. Allah ve din yolunda her şeyimden vazgeçtim, ser’imi bu yola koydum demişsin, Aferin, aferin, mâşaallah, mâşaallah... Daha çok da genç. Bir oğlum olsaydı adını Serdengeçti kordum.” dediler. Sonra etrafındakilere hitap ederek: “Bu benim oğlum, oğlum olsaydı böyle yetiştirdim.” iltifatında bulundular. Orada bir kitap varmış. O kitapta yanyana iki resim var. Bana gösterdiler. “İşte şu benim biraderzadem Abdurrahman. O benim oğlumdu öldü. Şimdi sensin...” Fotoğraflara bakıyorum. Bir tanesi kendilerinin gençlik resimleriydi. Diğeri biraderzadesi. Ben heyecandan nefes alamayacak bir hâle gelmişim. Talebeler, karşısında diz çökmüş oturuyorlardı. Odada soba yanıyordu. Kendisine hizmet edenler var gibi, yok gibi, hayalet gibi insanlardı. Her tarafta insanı saran mânevî bir sükûn vardı. Sonra Üstad tekrar konuşmaya başladılar. Bu sefer yanımda bulunan üniversiteli arkadaşlara hitap ettiler: “Mademki Serdengeçti getirdi seni... Sen de talebemizsin, Nur talebesi.” Nur Risaleleri’ni okumasını söylediler. Nefse hâkimiyetten bahsettiler. “Vaktiyle ben de gençtim. O zaman da İstanbul’da çıplak kadınlar vardı. Rum kadınları. Ben onların hiçbirine bakmadım. Kur’ân-ı Azîmüşşan’ın emirlerini yerine getirdim. Mücadele ettim, yılmadım.” Bu arada Muhyiddin-i Arabî Hazretleri’nden bahsettiler. Onun sözlerinden bazı şeyler istihraç ettiler. Fakat pek anlayamadım.

Kendilerine yukarıda bahsettiğim rüyayı anlattım. Fevkalâde mütehasis oldular. “O bütün insanların üzerinde gördüğün ben değilim. O nurdur, Nur Risalesi’dir. Ben bu davanın âciz bir hizmetkârıyım.” buyurdular. Bana mecmuanın kapatılıp kapatılmadığını sordular. “Hayır.” dedim. İnşâallah çıkacak. Dua edin efendim “Mecmuanda şahıslara dokunma. Onların gurur ve enanîyet damarlarına basma. Zarar gelir.” Parmaklarını birleştirip: “Bu davanın yolcuları birleşiniz, ayrılmayınız.” dediler.

Parmaklarına bakıyordum. Bir zamanlar kılıç tutmuş, şimdi kalem tutan parmaklarına. Parmakları kalem gibi idi. Gözleri açık mavi, duru durgun bir bakışı vardı. Şark şivesiyle konuşuyorlardı. Fakat ne söylediklerini mükemmel anlıyorduk. Asliyetinden, yerliliğinden hiçbir şey kaybetmemişti.

Yüzü soluktu. Adı gibi kendisi de nurdu. Bir pîrifâni idi. Fakat o fâni olmayana, ezeli bir varlığa bağlanmıştı. Bu varlık için her şeyini feda etmiş, O’nun yolunda yok olmuştu. İşte onun gönüller fetheden, kalabalıklar toplayan mânevî saltanatı oradan geliyordu. Varlığı bu yokluktan “yok” oluştan geliyordu.

Soba yanıyor, Üstad bir murakabe hâlinde imiş gibi susuyor, etrafındaki talebeleri hayal gibi sessizce dolaşıyorlar, Üstad’ın hizmetine bakıyorlardı. Sanki bu oda, bu köşe şu bin bir milletin, bin bir rezaletin, kaynaştığı İstanbul’da değildi. Âhiretten bir köşe idi... Öyle bir haz içinde idim.

Artık fazla kalamazdık. Müsaadelerini istedik. Ellerini öptük. O da boynuma sarıldı, alnımdan, yüzümden, gözümünden öptü, bana dualar etti.

Yeniden dünyaya gelmiş gibi “ba’sü ba’de’l-mevt”e kavuşmuş gibi bir başka hâl içinde, huzur içinde huzurundan ayrıldık.

6- AVUKAT GÜLTEKİN SARIGÜL

1985 yazında ricalarım üzerine gönderdiği kısa hayat hikâyesini olduğum gibi buraya naklediyorum:

“1937 yılında Antalya Korkuteli Yeleme köyünde dünyaya geldim. Doğduğum köy, 1889 yılında kurulmuştur. Bu yıllarda Kafkasya’dan gelen Çerkez göçmenlerin bir kısmı, Sultan Abdülhamid Hazretleri tarafından, Âdile Hanım’dan bizzat satın aldığı daha sonra Yeleme adıyla anılan yere yerleştirilmiştir. Bundan dolayı eski ismi Mâmutretü’l-Hamidiye’dir.

İlkokulu köyde, ortaokulu Korkuteli’de okudum. Antalya Lisesi’nden 1955-1956 ders yılında mezun oldum. Askerlik müddetini müteakip 1963 yılında avukatlığa Antalya barosuna intisap ederek başladım. İlk cübbeyi giyerek girdiğim dava, Cenab-ı Hak’ın lütfü ile Burdur Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen Risale-i Nur davası olmuştur. Bilâhare 1973 yılına kadar bilâfasıla Türkiye çapında Avukat Bekir Berk ile beraber bu davaları takip etmeyi Cenab-ı Hak lütfetti. Bilâhare takip ve davaların hemen hemen son bulması sebebiyle mesleki faaliyetime devam ettim. Hâlen Antalya Barosu’na kayıtlı olarak mesleğime devam etmekteyim. T.C.K. 163 ile alâkalı davalar oldukça yine takip etmeyi dinî ve vicdanî bir vazife addettiğimi âcizane ifade etmek isterim.”

Çok güzel sadalı Avukat Gültekin Beyefendi, Nurlar'ı ve güzel sesiyle Kur'an'ı okuduğu için 1967'de Van'da aylarca mevkuf kaldı, sonra beraat etti. 1971'de sıkıyönetim tarafından İzmir'de merhum Bekir Berk Aşabey ve Fetullah Gülen Hocaefendi ile Narlıdere'de yine mevkuf bulundu. Daha önceki yüzlerce Risale-i Nur mahkemesinde olduğu gibi, bu dava da tahliye ve beraatla son buldu.

Kendilerinin "12 Eylül'den Sonra T.C. Mahkemeleri ve Risale-i Nur" isimli bir eseri bulunmaktadır.

Hakikat Aynasına Serpilen Çamurlar!..

Bu yazıyı efkâr-ı umumiyeye takdim etmekle, dinen mükellef olduğumuz bir farızayı ifa etmiş bulunduğumuz itikadındayız. Son senelerin Türkiye'si, milletimizin öz benliğine dönmesini ifade eden, müspet bir hareketin müteveccih bulunduğu hakikî gaye ve maksadı, tamamen aksi bir istikamette göstermek gayret ve cehdinin mahalli olmuştur. Bu menfi cehd, milletimizin sine-sinden fişkıran ruh hamlesini, ona yabancı kılmak gibi menhus bir istikamette tecelli etti. "Onlar dilleriyle Allah'ın Nurunu söndürmeye çalışıyorlar. Fakat muhakkak Allah nurunu tamamlayacaktır. Kâfirler istemeseler de."⁷ meâlindeki âyet-i kerîmeye mâsadak olan bu cehdin hedef edindiği gaye ne idi? Evet yegâne hedef, Risale-i Nur'un temsil ettiği, nur-u İslâm, nur-u iman ve nur-u Kur'an'ın güya aczle memlû kavî-i mücerretlerle söndürülmesi keyfiyeti... Aslında bu, bidayette Nemrud-Hazreti İbrahim, Firavun-Hazreti Musa, Ebû Cehil-Hazreti Ebû Bekir ve âhirde Deccal-ı habîs-Mehdi mabeynlerindeki olmuş ve olacak zıddiyetin asrımızdaki hissesi idi.

Mevcut bir hakikatin zıddıyla itham edilmesi keyfiyetinin, milletimizde kabil-i iltiyam olmayacak inşikaklara sebebiyet vereceği nazara alınmadı. Buna muvâzi olarak, kâh kendi ideolojisi,

⁷ Saf Sûresi 61/8.

kâh mahza dönen menfaat çarklarına hanel gelmemek bahasına, milletin hakikî mümessili olamayacak evsafta, mesuliyetsiz bazı siyasiyyûnun da aynı kampanyaya iştirak ettikleri görülmüştür. Netice, bir devlet teşkilâtının, kuzeyden gelecek tehlikeye sırtını çevirip, sırf bu noktaya bütün mücadele imkânlarını teksif etmesi ve ayrıca Türk adlî mercilerinden sadır olan 1000 adet tenzih nişanesi olmuştur. Fakat bu tenzih nişanelerinin kemmiyetinin aslında hukukî bir ehemmiyeti vardı. Anayasanın 132. maddesinde “*Yasama, yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak mecburiyetindedirler.*” şeklinde bir ifade tarzının derpiş edilmesine rağmen, tatbikatta ehemmiyeti haiz değildiler. Bu, mevcut hükûmet politikasının hukukî olmadığını göstermekteydi. Gariptir ki Anayasa hükümlerinin ihlâl edildiği iddiasıyla, bazı devlet ricalinin sehpalara götürüldüğü bir memlekette, aynı fiil tekrarlanıyordu.

Zaman zaman bazı devlet adamlarının, T.C.K. hükümlerine göre mahkemelerde ru’yet olunan bir mevzu hakkında beyanatta bulunmak suç sayılmasına rağmen, buna riayet etmeyerek, Risale-i Nur talebeleri hakkında kasdî beyanatlarda buldukları, hatta müfteri durumuna düştükleri görülmüştür. Kıbrıs buhranı gibi millî tesanüdümüzü zarurî kılan bir meselenin had safhaya girdiği zamanda, belki nefret-i âmmeyi mucip olacak böyle beyanatlara nasıl mânâ verilebilirdi?

Risale-i Nur talebeleri, bütün bunların hakikat aynasına serpilmiş çamurlar kadar hakir ve tesirsiz olduklarını daima idrak etmişlerdir. Hakikat-i Kur’ân aynasına sıçratılan çamurların onun aynalığına tesiri olabilir miydi? Şurası da muhakkak bilinsin ki Risale-i Nur talebeleri, hakikat aynasının kirlerden temizlenmesi gibi külfetten âri bir cehtle iktifa edip, aynı çamurları sıçratanların hayasız suratlarına iade cihetine gitmemişlerse,

bu onların iktidarsızlıklarından değil, sâliki buldukları ulvî davanın müspet prensipleri icabı bulunduğuandır. Risale-i Nur talebeleri tebliğ memurdurlar, irşat vazifesini hâmindirler. İrşat ve tebliğde ise, tehevür, husûmet, enaniyet ve mukabele-i bilmisil mefhumlarının yeri olmadığından, onlar daima vazife-i ilâhiyeye karışmayı işmam eden hareketlere tevessül etmemişlerdir. Risale-i Nur talebeleri, ancak yitirdiğimiz kıymetleri bulabileceğimiz, bir mânâ iklimi lütfeden Kur'ânî hakikatler mecmuaları olan Nur Risaleleri'ni muhtaç olanlara takdim eden hizmetkârlardan ibarettir. Dava bundan ibaretti. Bu dava basit bir iktidar ve sandalye davası değildi. Kabre kadar ancak insana refakat eden bir şöhratperestlik davası değildi. Bu dava, ruh ve maddenin mücadelesinden ibaretti. Nur, ruha alem ve unvan olmuştur.

Bugün içinde bulunduğumuz gerçekler üzerinde duracak değiliz. Bunlar hemen hemen malûm olan şeylerdir. Ancak meseleleri bir noktada düğümleyebiliriz: Hakikî münevverleri yetiştirmek davası... İşte Risale-i Nur talebelerinin sâliki buldukları ulvî dava, bize ıssız, çorak çöllerde vahalara sığınmış yeşillikler gibi uzaklarda görünen ve iştiyak duyduğumuz hakikî münevverleri iade edecektir inşaallah, o zaman bu millet Kur'ân'ın sabahında uyanmış olacaktır.

İşte Risale-i Nurlar, İslâm'a hizmet davasının makbuliyetine dahil olmak üzere efkâr-ı umumiyeye, Diyanet İşleri Müşavere Heyeti gibi sahib-i salâhiyet bir makamdan Risale-i Nurlar'ın okunmasında, neşrinde bulundurulmasında, satılmasında herhangi bir mahzur olamayacağı, bunların tamamen ilmî ve imanî eserlerden mâdüt bulunduğunu mübeyyin sâdir olan ehl-i vukuf raporlarının bir kısmını arzetmekle, tebliğ farîzasını îfa etmiş olmanın huzuru içindeyiz. Tefvik Allah'tandır!..

Risale-i Nur Aleyhindeki Takibatın Hukukî Veçhesi

Muazzam rotatiflerin teşkil ettiği kulakları tırmalayan müz'ic bir sadanın tercümanı olduğu, cesim bir muğalata karşısındayız: İlericilik ve gericilik. Öyle bir muğalata ki, meseleleri ifrat ve tefrit arasında mutavassıt hattı çizip, vuzuha erdirmek vazifesini hâmil olması lâzım gelen ve kendilerine ilim adamı tesmiye edilen şahsiyetlerin ekserisi dahi onun mürevvici... Son zamanlarda memleketimizde mevcut fikir cereyanlarının mânâ ve mahiyetlerini vuzuha erdirecek ilmî bir otorite beklerdik. Fakat tecelliyat geniş propaganda imkânlarıyla mücehhez bir tarafın daimî tahrif ve tezyiflerine maruz kalmamak endişesiyle, hakikate hâmil olan otoritelerin sükûnetiyle zımnen o tarafa iltizamları, diğerlerinin de şe'ni "hâkim olan zihniyete hizmetkâr ve köle olmak, hakikatleri buna feda etmek" olan seciyelerinin icabı bilerek iltizamı suretinde tezahür etmiştir. Halbuki arzu ettiğimiz şey, meselelerin objektif bir zaviyeden mütalâa edilmesi ve her münevverin bu zaviyeyi ihraz etmiş olmasıydı. Zira objektif düşünebilenler, hissiyattan mücerret olarak meselelere eğilebilenlerdir.

Onlar "ilerici-gerici" gibi âdi demagogların silâhı olan itham ve isnatları istimal etmeksizin, ideolojik görüşleri mantıkî bir süzgeçten geçirip hareket noktası ve neticeler itibarıyla tasvibe şayan olup olmadıkları noktasında dururlar. Çünkü hangi muhkem hattı kıstas ittihaz edip sol ve sağını ilerici ve gerici suretini gösterebilir? Şayet cemiyetin kıymet izafe ettiği icraat ve prensipler ise, bu bir "hakikat-i sabite" olamaz.

Zira cemiyet bugünkü putlarını yarın taşıyabilir. Şu hâlde yegâne cehdimiz, "nefsü'l-emir"⁸ mevcut değişmiyen hakikate müteveccih olmalıydı. Fakat bu yapılamadı. Ahlâkî, ilmî ve fikri

⁸ İşin aslı.

hüviyeti malûm gazeteciyi, istisnalara mahfuf üstâd kabul eden ilmî otoritelerden (!) dahi böyle bir cehd beklenemezdi. Şu hâlde meydan yine mugalatalara kaldı ve senelerce böyle devam etti. Ekseriya vatanperverler vatansız, vatansızlar vatanperver ilân edildi.

Son zamanlarda bilhassa Risale-i Nur okuyanlar aleyhinde malûm kampanya devam ediyor. Bu kampanya Risale-i Nur aleyhine geniş bir takip, tahşidat ve korkutma-sindirme politikasını intaç etmiştir. Biz bu yazımızda Risale-i Nur'un aslî hüviyet ve müteveccih olduğu gaye üzerinde durmayacağız. Risale-i Nur talebeleri aleyhine vâki takiple kesafet arzettiği devre 1958'de başlar. Bu tarihten şimdiye kadar geçen on senelik müddet zarfında 1000 küsur mahkeme cereyan etmiştir. Bilinen hakikat bunların beraatla neticelenmiş olmasıdır. Hâlen elliye yakın davanın görülmekte olması ve son günlerdeki takiplerin kesafeti nazara alınırca gayr-i ihtiyârî olarak zihnimizde, "bu işin sonu nereye varacak, bu meselenin hukukî durumu nasıldır?" sualleri geliyor.

Risale-i Nur talebeleri T.C.K.'nın 163. maddesi fıkralarına göre mahkemelere sevk edilmektedirler. Mezkûr madde metni, sonradan 1961 Anayasası'na 19. madde 5. fıkra olarak ilâve edilmiştir. Şimdiye kadar cereyan eden bu kadar mahkemenin beraatla neticelenmiş olması karşısında Risale-i Nur okumak ve okutmanın, bu madde içinde suç olmayacağı musaddak bir hakikat olmuştur. Mahkeme kararlarının 137 adedi, muhterem meslektaşım Avukat Bekir Berk tarafından "Risale-i Nur ve Bediüzzaman hakkında, millet adına Türk hâkimlerinin verdiği beraat kararları" adı altında matbu bir kitap hâlinde neşredilmiştir. Bu beraat kararlarından biri olan İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi E. 963/207, K. 963/249 ve 26/11/963 tarihli kararında "Geçmişteki hâliyle Nurculukla devletin içtimâî, siyasî ve

hukukî temel nizamlarını dinî inanç ve esaslara uydurmak gayesi, siyasî menfaat ve şahsî nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı görülmemektedir. Bizatihi suç olmayan bir cereyanı övmek, onun kurucusu sayılan bir şahsı methetmek, şüphesiz kanuna aykırı bir fiil ve hareket olarak kabul ve tavsif edilemez.” denilmektedir. Keza eski Adliye Vekili Abdülhak Kemâl Yörük’ün 12 Kasım 1962 tarihinde Meclis’te vermiş olduğu beyanında “Muhterem arkadaşlarım, Risale-i Nur Külliyyatı adı altında neşredilen eserlerin intişarı devam etmektedir. Bu, Said Nursî’nin bazı kitaplarına verilen bir isimdir. Bu eserlerin basılması ve okunması kanunen yasak edilmiş değildir. Kütüphanemizde de bu mevzuya dair kitaplar mevcuttur.” denilmektedir. Şu hâlde böyle beyanat ve kazıyye-i muhkeme hâline gelen mahkeme kararları ile çevrilmiş, muhkem hakikat karşısında, hâl-i hazır hükümet politikasına nasıl mânâ verilebilir? Mevcut politika; esas Teşkilât Kanunu’nun 132. maddesinde “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar. Anayasa’ya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlarına göre hüküm verirler.” şeklinde vazifelerinin ehemmiyeti ifade edilen Türk hâkimlerine itimatsızlığı işmam etmiyor mu?

Bugüne kadar cereyan eden mahkemelerde eski Dahiliye Vekili Kızıoğlu zamanında neşredilmiş bulunan ve Risale-i Nurlar’ın toplattırılmasını âmir tâmin, hareket noktası kabul edilegelmiştir. Halbuki Basın Kanunu’nun 31. maddesinde “yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin Türkiye’ye sokulması ve dağıtılmasının Bakanlar Kurulu tarafından men olunacağı ve acele karar almak üzere İçişleri Bakanlığı tarafından karardan evvel dağıtılmalarının men olunabileceği hususu ifade edilmiştir. Fakat buna rağmen böyle kanunsuz bir tâminin hâlen mer’iyette

bulunan kanunlar gibi nazara alınması, şu hakikati izhar etmiştir ki: Risale-i Nurlar hukuken hiçbir surette yasak addedilemez ve değildirler. Yalnız; gayr-i kanunî bir vaziyet muvacehesindedirler. Bundan böyle her gün hukuk devleti umdelerinin müdafii durumunda görünen idealistlerin (!) kulaklarını çınlatırız!..

Keza Anayasa'nın 132. maddesinde "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır." şeklinde bir ifade dercedilmiştir. Bu ifadeden anlaşılacağı üzere teşriî, icraî kuvvetler ve idare indinde mahkeme kararlarının, uyulması zarurî olan hükümler şeklinde kabul edilmesi icap eder.

Son günlerde Adliye Vekili'nin, Risale-i Nur talebelerine karşı yeni bir kanun teklifi hazırlanması mevzuunda bir komisyon kurulduğunu ve bu bapta çalışmalara başlandığını ifade eden beyanatını okuduk. Tabiatıyla hayretimizi mucip oldu. Gerçi bizim hukuk devleti anlayışımız her tarafa çekilebilir olduğundan, bunu da normal bir hâdise kabul ettik. Fakat kitaplarda okuduğumuz nazariyeler muvacehesinde, Anayasa'nın 19. maddesinin 5. fıkrası ve bunun müeyyidesi olan T.C.K.'nın 163. maddesine göre meşruluğu defalarca tezahür etmiş bir mevzuu, yeni müeyyideler altına almak teşebbüsü, Anayasa'yı ihlâl olmayacak mı? Onunla ne şekilde telif edilecek? Sorulmaya değer sualler... Yoksa ulaştırılması mütasavver meçhul bir hedefe doğru milletçe sürüklenmemizin elzem olduğu hakkında, devlet ricalinde kuvvetli bir itikat var da, bu itikadın kuvvetinden ve her halükârda Risale-i Nur talebelerinin buna engel olacakları endişesinden mi geliyor ki bu mevzuda Anayasa ve hukuk devleti anlayışından tavizler vermek ihtiyacı hissediliyor?

Her ne olursa olsun, milletçe inandığımız gerçek şudur: Hak yumrukları kuvvetlenir. Şu hâlde müsterih olabiliriz.

Temyiz Reisi mi Yoksa Bir Siyasi Lider mi?

Adlî yılın açılışı sebebiyle Temyiz Reisi, beklenen konuşmasını yapmış bulunuyor. Beklenen konuşmasını diyoruz, zira bu makamı işgal eden Öktem'den, başka türlü bir konuşma beklemezdi. Her türlü enfusî telâkkilerin üstünde, mücerret kanunî meselelere eğilmesi icap eden kanun adamının, siyasî parti lideri edası ile konuşması, yalnız onun şahsını alâkadar eden bir mesele olmaktan ziyade, mensubu bulunduğu câmiyâ şiddetle tehdit eden sâri hastalığının tezahürü mahiyetindedir. Artık kanuniyet, hususiyete inkılâp etmek üzere demektir. Milletten en ziyade itimadını kendi üzerine devam ettirmesi, asayiş ve emniyetin teminatı olan müesseselere, vehamet arzeden politika hastalığı sirayet ettirilmiş demektir. Günbegün milletimizin bu temel müesseseye karşı itimadı, bir şahıs tarafından iki senedir âzamî derecede sarsılmaktadır. Nerede şerefli Türk hâkimleri? Kanunî olmayı prensip edinen faziletli hâkimlerimizin bu zâta karşı *"Yeter artık! Bize şaibe îras etmekten vazgeç!"* diyecek sadalarını bekliyoruz.

Hâkimlik her türlü şahsî kanaatlerden ârî olarak hâdiseleri kanunların sınırları dahilinde değerlendirmeyi ifade eder. Hâkimlik şu veya bu cereyana tâbi tutulamaz. Billhassa ceza tatbikatında kıyasa dahi yer verilemez. Objektif, gayr-i şahsî, yani kanunî bir zaviye ister. Hâkim re'yini ihsas ettiği sahada usûle göre reddedilir. Red; izzetine, haysiyetine düşkün bir hâkim için ağır darbedir. Red, adem-i itimadın kesin bir ifadesidir. Şu hâlde İmran Öktem, 163'ü alâkadar eden bütün davalarda reddedilecek, redde tâbi hâkimlerin başındadır. Çünkü dindarlara karşı kin ve gayzını kusmuş bulunuyor. Kendisine en doğrusu, bir hâkim olmaktan ziyade siyasî parti mensubu olarak bakmak icap ediyor. İstifa etsin. Hiç olmazsa makamına lâyük olmadığını fiiliyatı ile ispat ve lâyük olduğu yeri tayin etmiş olur.

İmran Öktem, Türk hâkimlerinin, geri diye vasıflandırdığı İslâmî intibaha karşı –kendi zaviyesinden– şuurlu bulunduğunu ifade etmiştir. Haddizatında bu bizim zaviyemizden bir intak-ı haktır. Evet Türk hâkimleri, verdikleri sayısız beraat ve tenzih nişaneleriyle İslâmî intibaha karşı şuurlu olduklarını ispat etmişler ve etmekte devam edeceklerdir. Öktem, muhakkak ki bu hususu gayet iyi bilir. Fakat maksadı, bir hakikati ifade değil, hâkimlere karşı umumî bir telmihtir; onları tesir altında bırakabilmektir. Şunu kendisine katıyetle hatırlatmak yerinde olur ki, Türk hâkimleri, kendilerini bekleyen uhrâdaki mânevî mesuliyeti müdriktirler. Bu mesuliyetin doğrudan doğruya kendisine râci olduğuna itikat etmişler, şerefli hâkim, yarın bin tane Öktem’in hiç halaskâr olamayacağıın şuuru içindedir. Ona göre hükmedecektir. Böyle hâkimlerimize yaşasın Cennet...

Memleketimizde, bütün insan erbabı ve millî menfaatleri müdrik herkes, tek tehlikenin mevcudiyetini kabul eder: komünizm... Dünyanın yarısını arkasına almış, her türlü maddî imkânlarla sahip bu insanlık vebasının Türkiye’deki hempalarının, daima nazarı dikkati vatanın en temiz evlâtlarına tevcih etmek, mûtat taktikleri olmuştur. Komünizm tehlikesinin mevcut olmadığından ısrarla bahsedilip, hakikî tehlikenin sağ canipten geldiğini telkin ederler. Bu suretle güya milletimizin sinelerinden fişkıran ve onun hakikî cevherini teslim eden, esas tehlikeye karşı şahlanmışını, ona yabancı göstermek isterler. Öktem’in geçen seneki ve bu seneki konuşmalarında da aynı taktik müşahade edilmiştir. Biz, kendisinin hangi zihniyetin adamı ve hâdimi olduğu mevzuunda bir şey söyleyemeyiz. Ya hakikaten gafil veya aksi mülâhaza edilebilir. Her ne olursa olsun ortada böylelerini çıldırtacak bir hakikat var: *Bu millet, dost ve düşmanımı tanımıştır.*

Komünizm propagandasından mahkûm olmuş birisi hakkında, “Amnesty International”dan hususî mahiyette, maznuna iyi

şekilde muamele edilmesi mevzuunda mektuplar aldığını ifade etmiştir. Ne garip tecellidir ki kökü dışarıda olmak isnadında bulunduğu Müslümanlara, ciddiyetten âri bayağı iftiraları reva görürken, hakikaten beynelmilel bir teşekkülün dahi müzaharetini kazanmış bir solcuyu himaye eder şekilde konuşmuştur. Bu da bir hakikate işaret etmektedir: *Müslümanlara neyi isnat ediyorlarsa, bizatili kendilerini tavsiiftir.*

Öktem, merkur⁹ hakkındaki Temyiz Birinci Ceza Dairesi'nin bozma ilâminin esbab-ı mûcibesini nakletmiştir. Esbab-ı mûcibede, komünizmi övmenin propaganda kasdı teşkil etmeyeceği ifade edilmektedir. Sokakta birisini yakalasalar, hiçbir delil olmadığı hâlde kasden 163'üncü maddeden mahkûm etseler, bu mahkûmiyeti tasdik etmekte hukukî bakımdan hiçbir beis görmeyecek kadar peşin hükümlü, eski Yassıada hâkimlerinden olan Birinci Ceza Dairesi âzâlarının serdettikleri yukarıda mezkûr esbab-ı mûcibe şayan-ı dikkattir. Diğer taraftan Bediüzzaman Hazretleri'nin mücerret şahsının methedilmesi mevzuubahis olsa idi, bunun 163'üncü maddeye aykırı bulunduğunu tasdik etmekte tereddüt etmezlerdi. Tenkitlerimiz temsil ettikleri hâkimlik sıfatına ve makamlarına değildir. Mücerret şahıslarına ve zihniyetlerinedir. Biz, temyiz hâkimlerinin, hâkimliğin icap ettirdiği, her türlü üstün vasıfları haiz olmalarını, bu müesseseye karşı umumî itimadın devamı için arzu ederiz; temenni ederiz. Fakat bugün için birkaç kişinin şahsî zaafı yüzünden bu itimadın sarsıldığını görmek şayan-ı endişedir.

Öktem konuşmasında, büyük bir ifşaatta da bulunmuştur ki son derece dikkate şayandır. Medenî Kanun'un, Lozan Muahedesi'nde kabul edilen bir taahhüdün neticesi olması keyfiyeti... Bu, Türk milletini, arzu ettikleri istikamete sevk etmeyi hedef edinen her türlü tecellinin menbana ışık tutması ve keyfiyetin

⁹ Anılan, yukarıda geçen.

milletçe idrak edilmesini temin etmesi bakımından alkışlanmaya değer bir itiraf. Münasebet geldi, Üstad'ın böyleleri için söylediği müstehziyâne mânidar sözünü nakledeyim: *“Ey ehl-i dünya! Bütün himmetinizle dünyaya çalıştığımız hâlde, dünyanın işini dahi bilmiyorsunuz.”* Böyleleri kendilerini zekâvetin en üstün mertebesinde telâkki ederler, fakat hakikatte en âmî bir müminin basiretinden mahrumdurlar. Kendi hesaplarına azim safiyet...

İmran Öktem, Müslümanlara bazı ithamlarda bulunmuş, muasır medeniyetler seviyesine yükseleceğiz, ilerleyeceğiz gibi beylik birkaç cümleyi öğrenmekle iktifa edip, hiç olmazsa edebiyatını yapmaktan bile âciz echel devrimcilerin, dindarlara karşı kullandıkları malûm tekerlemeleri tekrarlamıştır. Kendi meş'um tabirine göre geri diye vasıflandırdığı İslâmî intibaha zaaf isnat etmiştir. Bu sözlerinde, otuz sene evvel olsa idi bir nebze hakikatin ifadesi olabilirdi. Fakat şimdi güneşe karşı gözünü kapamak gibi mücerret inkârı işmam eden hareketlere tevessül etmekte fayda yok. Evet, yeni nesil doğmuştur. Milleti her türlü dejenerasyona itmek isteyen bedbahtları vaveylâ ettirecek yepyeni bir nesil... İslâm'ın şuuruna ermiş nesl-i mev'ud..

Onlar kendi bâtil formülleriyle dinden tecrid edilmiş bir neslin hayali içinde sermest idiler. Fakat fitrat-ı milliye ümit etmedikleri bir zamanda intibaha geldi; hayasız suratlarına şamar indirdi. Şaşırdılar... Bütün imkânlarını topladılar, son bir teşebbüste bulundular. İslâmî intibahı boğmak için çökmek üzere olan bir binanın dış tezyinatı ile meşgul olmak nevinden esasa nüfuz edemeyen zahirî tedbirler alabilirler. Âzamî zekâvetlerini kullandılar. Fakat bütün bunlar, yanan mumun son parıltısını temsil etmekte idi. Artık yere serileceklerini, bel kemiklerinin kırıldığını, bacaklarının birbirine dolaştığını anladılar. Kendilerini hakikaten elîm bir zevalin beklediğini gördüler. Millet in fitratına muvafık olmayan bütün tedbirlerinin, muvaffakiyetsizliğin sert

duvarlarına çarpıp kendilerine döndüğünü gördüler. Şimdi artık son imkânlarını alarına geçirmek istiyorlar. İmran Öktem'in konuşması işte bunun bir işaretidir. Heyhat!

“Bin sene İslâm'ın nurunu zemin yüzünde neşreden bu muhteşem milletin muazzam ordusunu, Cenâb-ı Hak muvakkat arızalarla perişan etmez, yine o nuru ışıklandırır, idame ettirir inşaallah’

Günün Düşüncesi B. Yelemevî, Bugün, 17 Eylül 1967

7- HATİCE MÜNEVVER AYAŞLI

1906'da Selanik'te doğan yazar, 1959'da İstanbul'da vefat etmiştir. Yeni İstanbul, Bâbü'lîde Sabah ve Yeni Asya'da yazılar yazmıştır. Pertev Bey'in Torunları, Edep Yâ Hû, İşittiklerim Gördüklerim, gibi eserleri vardır.

Pertev Bey'in Torunları

Adnan Menderes nizamını yıkanların başında gelenler, barajlar yıkılıp da, memleketin su altında boğulma tehlikesini görünce, küçük ve liyakatsiz elleriyle yıkılan koca barajın gedliğini çamurla kapatmaya uğraşır görünmeye çalıştılar. Hakikaten bunlar komünizm aleyhinde idiler ise mevcut nizamı korumaları ve bu nizamın yanında yer almaları icap ederdi.

Büyük barajı yık, memleketi sular altında bırak, Millet tarafından affa uğrarım, belki de sevebilirim düşüncesiyle son çare olarak ellerinde komünizm aleyhtarlığı kozu kalıyordu ve bu son kozu da oynamaya çalışıyorlardı.

Eğer, siz hakikaten komünizm düşmanı idiyse, bütün kusurlarına ve zaaflarına rağmen, kurulu nizamın yanında bulunacak ve mevcut barajı yıkmayacaktınız.

Mademki yıkıcılar arasında, hatta arasında değil başında bulundunuz, her zaman için samimiyetinizden ve ihlâsınızdan şüphe etmekte millet haklıdır.

Evet, ama biz bunun böyle olacağını bilmiyorduk, diyecekler. Bilemiyordunuz, göremiyordunuz, zira ihtirasınız ve dar görüşünüz, vatanın selâmetinin yolunu görmeye size mâni olacaktır.

Evet bu arada büyük bir hâdise oldu. Demokrat Parti'nin güvendiği bilhassa Adnan Menderes'in dayandığı anadirek kırılı-verdi ve çadır yıkıldı.

Büyük bir insan ve mânevî bir lider olan, Bediüzzaman lakabıyla anılan Said Nursî 1960 tarihinde bu dünyadan âhirete intikal etti, rahmetullahi aleyh.

Said Nursî Hazretleri, Demokrat Parti'nin 10 senelik iktidarı sırasında bir gün dahi rahat etmiş bir kimse değildi.

Demokrat Parti iktidarı, bu büyük zâtı, her gün tâciz etmiş, rahatsız etmiştir.

Türkiye dahilinde, her istediği yere gidip oturmak ve oradan kalkıp başka bir yere göç etmek gibi, bütün Türk vatandaşlarının vatandaşlık hakkı olan bu hakkı bile elinden alınmıştır.

Said Nursî Hazretleri, hükûmetin istediği bir yerde oturmaya ve oradan kıpırdamaya mahkûm edilmişti.

Adnan Menderes-Said Nursî münasebetlerini yakînen bilmiyoruz. Belki her zaman görüşüyorlar veya nadiren birbirini görüyorlar, belki de kuvvetli bir ihtimal ile birbirlerini hiç görmemişlerdi.

Lâkin bildiğimiz bir şey varsa, Büyük Üstad, büyük bir feragatla ve kendi gördüğü çirkin muameleleri zerre kadar kâle almayarak, tam bir veliyyullah gibi hiçbir zaman Adnan Menderes üzerinden mânevî müzaharetini ve himmetini esirgememiş olmasıdır.

Buna mukabil Menderes ne yaptı? Açıkça bir dostluk göstermekten korktuğu gibi, âdeta Bediüzzaman'ın mânevî müzaharetinden kompleks duydu ve âdeta hicap duydu.

Menderes'in bu hislerini bilmiyor muydu Said Nursî Hazretleri? Elbette biliyordu. Bu hâllere gücenmiyor muydu?

Hayır. Zira gönül gözü açık olan velilerin, küçük ve bücür ihtilâlciler gibi indî, hissî ve dar görüşleri yoktur onların.

3 Ekim 1969, Sabah gazetesi

* * *

Büyük veliler, hakikati ve geleceği apaçık görürler, Menderes ve onunla beraber yıkılacak olan nizamdan sonra, memleketin ne hâle geleceğini görüyorlar, biliyorlardı ve bunun için vatan düşüncesi ve vatan sevgisi ile dört elle Menderes'e sarılıyor ve onu mânen yalnız bırakmıyordu.

Fakat, nihayet Said Nursî Hazretleri de bir kuldu, durmadan birbiri arkasına gelen şer kuvvetlere dayanamadı. Kurtarmak istediği adam Menderes de, kurtulmak istemiyor, intihara doğru gidiyordu. Bütün bunlara; zayıf, nahif ve mübarek vücudu uzun zaman mukavemet edemedi ve göçtü gitti.

İşte, Said Nursî'nin göçtüğü gün Adnan Menderes ve bütün nizamı ve rejimi de beraber yıkıldı.

Bunu, kalp gözü açık olmayan göremez, duyamaz, bilemezler... Ama, ne çare ki hakikat budur...

Nitekim Said Nursî'nin vefatından sonra yapayalnız kalmış olan Adnan Menderes de dayanamadı, O da yıkıldı gitti...

Ekseri kimseler, bu ölümle, bu iktidarın yıkılışı arasında bir münasebet göremeyecekler, bulamayacaklardır.

Fakat, mânevî ve gizli kuvvet ve münasebetlerin, sûrî ve batınî iktidarların beraber yürüdüğünü görmek, her ne kadar kuvvetli olursa olsun sûrî bir sultanın, mânevî bir sultanın himmetine muhtaç olduğuna inanmamak veya inkâr etmek olmaz.

Bir devlet adamı ile bir velinin hiçbir dünyevî münasebeti olmasa, hatta yüzyüze gelmemiş olsalar, hatta hatta başka asırlarda dahi yaşamış olsalar bile aralarında bir râbita kurmak mümkün olabilir.

Fakat, bir iktidar, bir devlet adamı, hatta hatta kuvvetli, kudretli şevketli bir padişah bile, bir lokma, bir hırkaya kanaat getiren bir veli himmetine muhtaçtır.

Eğer, bir devlet başkanı, bir velinin himayesi altında ise, hayır işler, yok değil ise şer işler.

Adnan Menderes'in de velisi Said Nursî idi, onun himayesi altında idi. Fakat Menderes zavallısı, bu himayeden kaçıyor, utanıyordu.

İktidarda kalabilmek için Türk-İslâm olaylarını tenezzülen kabul ettiği gibi, Menderes, Yassıda da bunların gözyaşlarını ve dualarını lütfen kabul ediyordu.

Fakat, artık Adnan Menderes için talih dönmüşe benziyordu. Adnan Menderes'in çirkin ve çirkin olduğu kadar da lâyük olmadığı korkunç âkibetinden, artık onu hiçbir şey kurtaramıyacaktı.

Kendisine yazık olduğu gibi, memlekete de çok çok yazık oldu.

Zira, yıkıldıktan sonra, küçük devlet adamı zannettiğimiz Menderes'in, büyük devlet adamı olduğunu anlamıştık. Onunla beraber yıkılan nizamın, bir türlü yerine gelmediğini, memleketin durmadan çalkantılar içinde olduğunu ve anarşi içinde kaldığını ondan sonra gelenlerin bir nizam kuramadıklarını gördük.

1960 senesi baharı gelmişti. Fakat havada bir sıkıntı vardı. Günlerce çamur yağmıştı Türkiye'ye... Hayret!...

Güzel bir Mayıs sabahı, ezan-ı Muhammedî'nin karanlıkları, yırttığı ve insanları aydınlığa, felâha ve salaha davet ettiği bir zamanda, Türkiye radyolarında bir Baykuş ötüyor, bir felâket haberi veriyordu.

Mevcut nizam yıkılmıştı!

4 Ekim 1969 - Sabah gazetesi

8- AHMET KABAKLI

Türk Dili ve Edebiyatı'nın büyük yazarı 1924'te Elaziz Harput'ta doğmuştur. 2001'de İstanbul'da vefat etmiştir. Uzun zaman Tercüman Gazetesi'nde köşe yazıları yazmıştır. Edebiyatla alakalı çeşitli kitapları ve "Türk Edebiyatı" isimli beş ciltlik büyük bir eseri vardır. Aylık "Türk Edebiyatı Dergisi"nin kurucusu, sahibi ve başyazarıydı.

Ahmet Kabaklı ile Bir Ropörtaj

Ahmet Kabaklı'nın 1985 Mart'ında bu kitabın yazarına verdiği cevaplar:

Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur hakkında şahsî görüş ve kanaatiniz nedir?

Bediüzzaman Hazretleri bence son devir Türkiye'sinin ve İslâm Âlemi'nin yetiştirdiği en seçkin ve bilge din ulularından biridir. Risale-i Nur ise Kur'ân-ı Kerîm'in çağımıza uygun en değerli bir yorumu, tefsiri ve ifadesidir.

Said Nursî ve eserlerinin Türk mânevî hayatındaki yeri sizce nedir?

Bu sorunun cevabını yukarıda belirtmiş oldum. Büyük gençlik kütesini ve yoldan çıkması mümkün kalabalıkları, sesindeki

feyizle İslâm'a ısındıran ve onlara yüce İslâm ahlâkını yaşatan bir mürşid ve eseri karşısındayız.

1935'ten bu yana Risale-i Nurlar'ın ve onları okuyanların tevkif ve mahkeme edildiği, fakat açılan davaların umumiyetle beraatla neticelenmiş olması karşısında neler söyleyebilirsiniz?

Alacağınız cevap bu sorunun içindedir. Demek ki, yanlış olarak adaleti zorlama olayıyla ve Türkiye'de adaletin varlığını ispat eden değerli hâkimlerle karşı karşıyayız.

Risale-i Nurlar yurtdışında Doğu ve Batı kültürlerinin tesirli olduğu çevrelerde yayınlıyor. Bugüne kadar on dünya diline çevrilmiş bulunmaktadır. Hakkında üniversitelerde çeşitli tezler ve çalışmalar neşrediliyor. Bu hususu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevap sorunuzun içindedir. Risale-i Nur'un ciddî ilim âlemlerinde bu ölçülerde rağbet görmesi, bu eserin söz götürmez değerini işitmeyen kulaklara bile duyurmakta olsa gerektir.

Risale-i Nur ekolünün mânevî hayatımız bakımından nasıl bir misyon ifa ettiği inancındasınız?

Şüphe yok ki, Risale-i Nur ve benzeri eserler, içeride ve dışarıda Türk gençliğinin maddeye, kötülüğe ve behimiyete saplanmasını önleyen güzel ilâhî işaretler olmuştur.

Kırk-elli yıl aleyhinde yazılar, resimler ve karikatürler neşreden basın, bugün Nur Risaleleri'nin reklâm ve ilânını yapmaktadır. Bu hususu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu husus bazı basının hiçbir ahlâk ve değer hükmüne önem vermeksizin, sadece maddî ölçüler içerisinde harcanmakta ve milletimizi de harcamaya çalışmakta olduğunu da göstermektedir.

9- SEZAI KARAKOÇ

1933'te Ergani-Diyarbakır'da doğan şair, edip Sezai Karakoç, Kahraman Maraş Ortaokulu'nu ve 1950'de Gaziantep Lisesi'ni bitirmiştir. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunudur. "Diriliş" dergisini zaman zaman yayınladı. Körfez, Şahdamar manzumeleri, Yitik Cennet, Rubun Dirilişi, Diriliş Neslinin Amentüsü gibi nesir eserleri vardır. Yazıları; Hisar, Büyük Doğu, Bâbü'l-İde Sabah ve Yeni İstanbul gibi yayın organlarında yayımlanmıştır.

İnanışın Dirilişi ve Nurculuk

İslâm'ın temeli elbette inançtır. Aksiyon, inancın, toplumun müesseselerine uzaması sonucunda kendiliğinden doğacaktır. Ufak bir kadrodaki inanç, düşüncüyü, düşünce kütenin şuurlatımı zorlamış, bundan kütle inancı belirmiştir. İşte, İslâm, bu inanç temeli üzerinde hızla yükselecektir.

İnanış dirilişinde en önemli kitle hareketi olan Nurculuk, belli başlı bir örnektir. Nurculuğun en çok üzerinde durduğu "İhlâs", inançlarının gönülde derinleşmesi ve samimi inanın doğuşu, demektir. Allah'a, peygamberlere, öteye, kadere ve hesaba, gayp

âleminin kudret erleri olan meleklere yürekten inanmak; işte ihlâs budur. İhlâslı inanış olmadan da gerçek bir İslâm insanı olmak ve İslâm'ı tekrar insanlık içinde gerçekleştirmek, İslâm uğruna gerekirse can vermek yolu açılmaz. Bu bakımdan, İslâm inanışının dirilişi ve bunun belli başlı kadrosu olan Nurculuk, İslâm'ın ihlâs doktrini ve bunun uygulanması mihveri etrafında döner. *Karşı çıkanlardaki aşırı tepki de göstermektedir ki, inanıştaki bu canlanış, problemin şahdamarına dokunmaktadır. Başarıyla yürümektedir.*

10- ABDÜRRAHİM ZAPSU

1890'da Van vilâyetimizin Başkale kazasında doğmuştur. 1948'lerden itibaren "Ehl-i Sünnet" isminde aylık İslâmî bir mecmua çıkarmıştır. Büyük İslâm Tarihi, Cenaze ve Temizlik Ahkâmı gibi neşredilmiş kıymetli eserleri vardır. İnşâallah merhumun torunları –oğlu merhum Pertev Zapsu Beyefendi'nin çocukları– dedelerinin diğer eserlerini de neşrederler!

Nur Üstad'ın esaretteki Nikola'ya karşı olan kahramanlık destanını Ehl-i Sünnet Dergisi'nde ilk defa yayımlayan, Abdürrahim Zapsu merhumdur. 9 Şubat 1958'de İstanbul'da vefat etmiştir. Kabri Edirnekapi'da Necati Bey Mezarlığı'ndadır.

Bediüzzaman'ın Akıllara Hayret Veren Bir Seciyesi¹⁰

Birinci Cihan Harbi'nde Bitlis mevkiinde yaralı olarak esir olurken, Bediüzzaman da o gün esir düşmüştü.

O, Sibiryaya gönderilmiş en büyük esirler kampında idi. Ben Bakû'nun Narkün adasında idim. Günün birinde esirleri teftişe gelen ve kampı gezerken Bediüzzaman'ın önünden geçen Nikola Nikolaviç'e ehemmiyet vermiyor ve yerinden kıvıldanmıyor.

¹⁰ Bu makale Ehl-i Sünnet Mecmuası'nın 15 Teşrin-i Evvel 1948 tarihli nüshasında neşredilmiştir.

Başkumandanın nazar-ı dikkatini geçiyor, yine kımıldanmıyor. Üçüncü defasında önünde duruyor, tercüman vasıtasıyla aralarında şöyle bir muhavere geçiyor:

– Beni tanımadılar mı?

– Evet tanıdım. Nikola Nikolaviç, çarın dayısıdır. Kafkas cephesi başkumandanıdır.

– O hâlde ne için hakaret ettiler?

– Hayır, affetsinler! Ben kendilerine hakaret etmiş değilim. Ben mukaddesatımın emrettiğini yaptım.

– Mukaddesat ne emrediyormuş?

– Ben Müslüman âlimiyim. Kalbimde iman vardır. Kendisinde iman olan bir şahıs, imanı olmayan şahıstan efdaldır. Ben ona kıyam etseydim, mukaddesatıma hürmetsizlik yapmış olurudum. Onun için ben kıyam etmedim.

– Şu hâlde, bana imansız demekle benim şahsımı, hem ordu-mu, hem de milletimi ve çarı tahkir etmiş oluyor. Derhal divan-ı harp kurulunda isticvap edilsin.

Bu emir üzerine divan-ı harp kuruluyor. Karargâhtaki Türk, Alman ve Avusturya zabitleri, ayrı ayrı Bediüzzaman’a rica ederek başkumandana tarziye vermesi için ısrar ediyorlar. Verdiği cevap bu oluyor:

– Ben âhîret diyarına göçmek ve huzur-u Resûlullah’a varmak istiyorum. Bana bir pasaport lâzımdır. Ben imanıma muhalif hareket edemem.

Buna karşı kimse sesini çıkarmıyor, neticeyi bekliyor. İsticvap bitiyor. Rus çarını ve Rus ordusunu tahkir maddesinden idam kararını veriyorlar. Kararı infaz için gelen bir manga askerin başındaki subaya kemâl-i şetâretle: “Müsaade ediniz, on beş

dakika vazifemi îfa edeyim.” diye abdest alıp iki rekât namaz kılariken, Nikola Nikolaviç geliyor, kendisine hitaben:

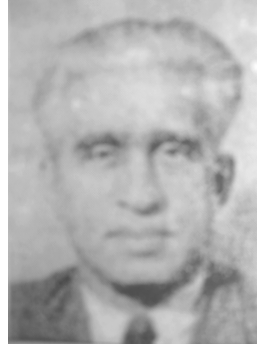
– Beni affediniz! Sizin beni tahkir için bu hareketi yaptığınızı zannediyordum. Hakkınızda kanunî muamele yaptım. Fakat şimdi anlıyorum ki, siz bu hareketinizi imanınızdan alıyorsunuz ve mukaddesatın emirlerini îfa ediyorsunuz. Hükmünüz iptal edilmiş, dinî salâhatinizden (sâlihliğinizden) dolayı şâyân-ı takdirsiniz. Sizi rahatsız ettim, tekrar tekrar rica ediyorum beni affediniz!

Bütün Müslümanlar için şayan-ı misal olan bu salâbet-i diniye ve yüksek seciyeyi, arkadaşlarından bir yüzbaşı, müşahedesine müsteniden anlatıyordu. Bunu duydukça ihtiyârsız olarak gözlerim yaşla doldu.

Abdürrahim Zapsu, Ehl-i Sünnet, 15 Ekim 1948

11- MÜNİR SÜLEYMAN ÇAPANOĞLU

1894'te İstanbul-Üsküdar'da doğmuştur. 1 Temmuz 1973'te vefat etmiştir. Eski ve yeni yazı ile kırk beş adet kitabı vardır. Türkiye'de Sosyalist Hareketleri ve Sosyalist Hilmi, ismindeki kitabında ilk defa Şebzadebaşı'ndaki Ferah Tiyatrosu'nda Üstad Bediüzzaman'ı nasıl tanıdığını yazmaktadır. İstanbul Pangaltı'daki evinde muhtelif defalar ziyaret ederek, kendileriyle görüşmelerim olmuştur.

Bediüzzaman'ı Nasıl Tanıdım?

“Birlik ve beraberliğin âmili, unsuru ve bayraktarı olan Said Nursî tâ Meşrutiyet devrinde isyancıları bastıran, kavgacıları barıştıran, söz ve fikir hürriyetini temine gayret sarfeden bir zâttı...”

Münir Süleyman Çapanoğlu

En kıdemli gazetecilerimizden biri olan Münir Süleyman Çapanoğlu, Sultan İkinci Abdülhamid devrini, İkinci Meşrutiyet hengâmesini ve ondan sonra gelen devirleri bizzat yaşamış, görmüş bir fikir adamıdır. Son olarak neşrettiği “Türkiye’de Sosyalizm Hareketleri ve Sosyalist Hilmi” adlı kitabında son elli, altmış yıllık tarihimize ait bilinmeyen hatıralar mevcuttur.

Adı geçen kitaptan, Bediüzzaman Said Nursî ile ilgili bir parçayı aşağıda okuyacaksınız: Vaka İkinci Meşrutiyetin ilânından sonra şehzadebaş'ndaki Ferah Tiyatrosu'nda geçmektedir. "Mizan" gazetesini sahibi Murad Bey'in verdiği konferansta kargaşalık çıkmıştır. Birden dinleyiciler içinden biri ortaya çıkar ve galeyana gelen halkı yatıştırır. Bu Bediüzzaman'dır. şimdi hâdiseyi, Çapanoğlu'ndan dinleyelim:

"... Murad Bey konferansı yanda bıraktığı hâlde, gürültü, patırdı, şamata hâlâ devam ediyordu. Tiyatrodan çıkan olmuyor, hatta öyle bir hareket eseri bile görünmüyordu. Bu sefer söz ayağa düşmüştü. Akli eren de, ermeyen de konuşuyordu. Grup grup münakaşalar cereyan ediyordu. Arada itışmeler, kakışmalar, yaka tutmalar da oluyordu.

İşin bu dereceyi bulmuş olmasına ve tiyatroyu süvari erlerinin sarmış olmasına rağmen, ilgili kimseler içeriye girip halkı sükûta, itidale davet etmediler. Tiyatroyu boşaltmak ve halkı dağıtmak gibi bir hareket de olmadı.

Bu arada kalabalığın arasından biri, koltuklardan birisine gayet evik bir hareketle sıçradı. Kıyafetinden Kürt olduğu anlaşılıyordu. Külâhlı, şalvarlı, ipek mintanlı, mintanının düğmeleri gümüş savatlı, beli kuşaklı idi. Ayaklarında çizmeler vardı. Elinde gümüş saplı bir kamçı, kuşağının arasından kabzası görünen gümüş kaplamalı bir kama vardı.

Genti, esmerce idi. Bıyığı siyah ve dolgundu; hafif tertip yukarı doğru bükümüştü.

Konuşmalar; bağrışmalar devam etmekle beraber, ona bakanlar da çoktu. Bu adam kimdi?

Koltuğun üzerine neden sıçramıştı? Deli miydi bu? Bir şey mi konuşacaktı?

Kıyafeti dikkati çektiği için, bu adamın bir şeyler söyleyebileceğine inanmıyorlardı. Bu çizmeli, külâhlı, alaca kuşaklı adam ne konuşabilirdi? Bundan ötürü herkes hayretle ona bakıyordu. Fakat hayretleri çok sürmedi. Gür bir sesle:

“Yâ eyyühe'l-müslimûn!..” diye söze başladı. Ve konuşma hürriyetine saygı göstermek lâzım geldiğini, bir hatibin sözünün kesilmesinin ayıp ve hele terbiye sınırlarının dışına çıkmanın ise meşrutiyet ve hürriyeti yeni ilân etmiş bir ulus için utanılacak bir hareket olduğunu, Müslüman dininin fikre saygı göstermeyi emrettiğini anlattı. Sözlerini âyetlerle, hadislerle süsleyerek İslâm tarihinden örnekler vererek, Hazreti Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) müşaverelerini, münakaşalarını, irşadkâr sözlerini ve hutbelerini şahit tutarak anlattı. Ve nihayet terbiye ve nezâket dairesinde dağılmalarını tavsiye etti.

Güzel konuşuyordu. İnanırdıcı bir anlatışı vardı. Bugünkü anlama göre tam bir hatipti, bir konferansçı idi.

Kimse ne itiraz etti, ne de gık dedi. Biraz evvel bağırarlardan, ortalığı yaygaraya verenlerden hiçbiri ağzını açamadı. Şirretler, külhanlar, küçük beyler, fiyakacılar bile... Hepsi süt dökmüş kedi gibi tiyatrodan çıkıp dağıldılar.

Kısa bir hitabeden sonra, o azgın ve garazkâr grubu yola getiren bu temiz kıyafetli, ipekler içindeki adam kimdi?

1960 yılı Mart'ının 28'inde vefat eden Bediüzzaman Said Nursî bu adam!

... O zaman kapkara bıyıklı, atik, çevik bir delikanlı olan Said Nursî'yi, ilk defa birbirine giren iki partinin mensuplarını yola getirip, dağılmalarını sağladığı bu tiyatrodan tanıdım...

12- HÂFİZ ALİ RIZA SAĞMAN

1890'da Karadeniz Ünye'de doğmuştur. 13 Eylül 1965 tarihinde Karagümrük Nurettin Tekkesi Sokak No: 67'deki evinde kalp krizinden vefât etmiştir. Edirnekapı'da medfundur. Cumhuriyet'in meşhur hâfız ve mevlidhanlarından. İstanbul İmam-Hatip mektebinde Kur'an hocası yapmıştı. İtikatsızlık ve Menşei, Meşhur Hâfız Sâmî Merhum, İslâm Fütûhatı, Sağman Tecvidi, Mevlid Nasıl Okunur ve Mevlidhanlar gibi eserleri vardır.

Bugün merhum Sağman'dan Fatih-Çarşamba'da "Sağman Apartmanı" kalmıştır. "Mevlid Nasıl Okunur ve Mevlidhanlar" isimindeki kitabına Bediüzzaman'ı anlatarak başlamaktadır. Kitap 1951 yılında neşredilmiştir.

"Mevlid Nasıl Okunur ve Mevlidhanlar"dan

1907 kışı idi, sanıyorum; İstanbul'un ilmî mahfillerinde, hele medrese bucaklarında birden bire mânâlı bir fıslıtı, ilgilendirici bir dedikodu hâsıl oldu ve elektrik hızı ile ağzılara yayıldı, kulakları doldurdu:

Kürdistan'dan bir adam gelmiş. Yaşça pek genç olduğu hâlde ilimce kendisine çıkan yokmuş. Bu yaşta bu kadar geniş ilim, ancak "Vehbî" (Allah vergisi) olabilirmiş. Bu zâtın kılığı-kıyafeti de dikkat çekici imiş... Çenesinde sakal, başında sarık, sırtında cübbe, ayaklarında şalvar yokmuş. Bu adam bir harika imiş. Adı "Said", lâkabı "Bediüzzaman" imiş. Bu tarihte biz çocuktuk.

Hakkında tılsımlı haberler duyduğumuz bu zâtı görmek sevdasının zebunu olduk. Fakat, yine işitmiştik ki; hafiyeler, bu zâtı göz hapsine almışlar, her yerde serbest gezemiyormuş. Çemberlitaş tarafında bir han odasında oturuyormuş... Filân.¹¹

Meşrutiyetten sonra bu zâtı görmek, konferanslarını dinlemek nasip oldu.¹² Birinci Cihan Harbi'nden evvel kendisinin elini öpmek de müyesser olmuştu.

Zamanlar geçti. Takvim 1918 yaşına varmıştı. Menhus mütarekenin, siyasî ufuklarından zifir sızdığı kara günleri ve karanlık geceleri hohlamaktayız.

Bayezid Camii'nde mukabele okuyorum. Kalabalık cemaat arasında bu Bediüzzaman da görülüyor. Her gün ayrı bir iltifatına kavuşmakla bahtiyar oluyorum;¹³ her gün, başka bir eda ile devam eden iltifatının hulâsası şudur:

“Var ol hâfızım! Çok yaşayın muhterem hâfızlar! Siz bugün, irşad vazifesini hocalardan, vâizlerden, daha geniş ve sağlam olarak görmektesiniz. Allah, sizi çoğaltsın. Yolunuz, sesiniz, kalbiniz açık olsun! Okuyun, dinletin, ağlatın, Müslümanların kalplerini parlatın.”

Bu büyük zâttan Allah razı olsun!

“Bu hikâyeyi yazmaktan maksadım, söylemek istediğimi gözler önünde canlandırmaktadır. Mazhar olduğum ilhama dayanarak ben derim ki...”¹⁴

¹¹ Ne garip tecellidir ki, bu kadar âlim, bu kadar dürüst, bu derece mümin ve bu nisbette din, millet ve vatana âşık olan bu zât, o tarihten bugüne kadar bu cennet yurtta ferah bir nefes alamadı. Hangi hükümet iş başına geçti ise, ilk yumruğunu bu büyük başa vurdu. Fakat işte gördük ve iyice anlamış olduk ki o yumruklar o başa değil, parçalanmaz taşa vurulmuştur. Bediüzzaman hâlâ yaşıyor. Allah vücuduna sıhhat ve afiyet ihsan buyursun.

¹² 1908'de Ayasofya Camii Şerifinde okunan bir mevlidde Musullu meşhur âmâ Hâfız Osman'ın okuduğu mevlid ile Bediüzzaman'ın kürsüde ayakta irad cylediği mev'ize şaheser idi.

¹³ İltifatın böylesine değer veririm.

¹⁴ 1951 yılında Fakülteler Matbaası'nda basılan ve merhum Hâfız Ali Rıza Sağman tarafından kaleme alınan “Mevlid Nasıl Okunur ve Mevlidhanlar” isimli eserin birinci Önsöz'ünden aynen.

13- HÂFİZ EŞREF EDİP FERGAN

Eşref Edip, 1920'de Yeşilay'ın kuruluş gününde ve 1968'lerde İttihad gazetesinde görülüyor.

Eşref Edip, 1882 yılında Serez'de doğdu. Babası İslâm Ağa ve annesi de Nefise Hanım'dır. Üstad Bediüzzaman ve İstiklâl Marşı şairi Mehmed Akif'in yakın dostu olan gazeteci-yazar Eşref Edip aslen Hazar Denizi'nin doğusunda Orta Asya'nın âlimler ve kahramanlar diyarı Fergana vadisindedir. 1971'in son ayında İstanbul'da rahmet-i Rahmân'a ermiştir. Kabri, Mehmet Akif Ersoy ve Babanzade Ahmet Naim merhumların da kabirlerinin bulunduğu Edirnekapı Şehitliği'ndedir.

Eşref Edip Bey, tek başına senelerce Sebülürreşad Mecmuası'nı neşretmiştir. Bediüzzaman'ın hayatı ve davasıyla alakalı üç tane neşredilmiş kitabı olduğu gibi birçok da makalesi vardır.

Eşref Edip Bey, Sebülürreşad'ı 1966 yılına kadar yayınlamaya devam etmiş, bu süre zarfında yapılan yanlışlara, haksız eleştirilere

şiddetle karşı çıkmıştır. Din ve vicdan hürriyetine programlarında yer veren siyasi partileri bu girişimlerinden ötürü desteklemiştir. Diğer taraftan din ve vicdan özgürlüğüne getirilen sınırlama ve engelleri de sert bir şekilde eleştirmiştir.

Risale-i Nur ve müellifi Bediüzzaman'a uygulanan baskı ve tazyikler artarak devam ettiği dönemde Eşref Edip Bey yayınlarında onu savunmuştu. Onun bu tavrı takdir toplanmış, basın yoluyla çok sayıda kişinin Bediüzzaman ve Risale-i Nur'a ilgi duymasına ve onları tanınmasına vesile olmuştu.

Bediüzzaman'la alakalı olarak neşredilmiş kitapları şunlardır: Risale-i Nur Müellifi Said Nur ve Nurculuk (1952), Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk, Tenkid, Tablil (1963), Risale-i Nur Muarızı Yazarların İsnatları Hakkında İlmî Bir Tablil (1965).

Bunların dışında Sebülürreşad, Yeni İstiklâl, Bugün, Sabah ve İttihad gazetelerinde Bediüzzaman'la alakalı araştırma yazıları neşredilmiştir. Bunların en uzununu ve muhtevalısı 29 Aralık 1965 ile 25 Mayıs 1966 tarihleri arasında "Senatör Ahmed Yıldız Beyefendi'ye: İslâm Düşmanlarının Tertiplerini Ortaya Çıkarmak Vazifemizdir" adı altında neşredilen yazıdır. Bugün gazetesinde de "Bediüzzaman'ın Meçhul Kabri" isimli uzunca bir yazı yazmıştı.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Eşref Bey için: "Eşref Edip, kırk seneden beri iman hizmetinde benim arkadaşım ve Sebülürreşad'da makale yazan ve şimdi vefat eden çok kıymetli kardeşlerimin mümes-sili ve hakikî İslâmiyet mücabitlerinden bir kardeşimdir. Ve Nur'un bir hâmisidir. Ben vefat etsem de Eşref Edip, Nur Talebeleri içinde bulunmasıyla büyük bir teselli buluyorum." demiştir. Bunun yanında, ayrı buldukları zamanlarda, İstanbul'a giden talebelerine Eşref Edip Bey'i ziyaret edip selâmlarını iletmelerini tembihleyen Bediüzzaman, ona verdiği değeri müşahhas bir şekilde gösterdi. Selâmı götüren ve kendisiyle görüşen Mustafa Sungur Ağabey, Eşref

*Edip Bey'in duyduğu memnuniyeti ve gösterdiği alâkayı hatıralarında nakletmektedir.*¹⁵

1952 yılında Bediüzzaman Said Nursî ile görüşen Eşref Edip Bey, bu görüşmeden sonra duygu ve düşüncelerini kaleme almıştı. 1908 yılından beri tanıştığını, ancak, uzun zamandır görüşemediği Bediüzzaman Hazretleri ile hasret gideren ve duygu dolu ifadelere yer veren Eşref Edip Bey şöyle demektedir:

Uzun Bir Ayrılıktan Sonra

Belki yirmi yedi-yirmi sekiz sene oldu Üstad'ı görmeyeli. Onu görmek, mübarek simasını doya doya seyretmek için her zaman gidip ziyaret etmek istediğim hâlde, meşguliyetten bir türlü vakit bulamadım. Fakat o kalplerde yaşadığı için, mânevî varlığı ile daima beraberdik. Bu, gönüllerdeki iştiyaki bir dereceye kadar tatmin etmez miydi? Kendisini görüp kucaklaştığımız zaman, onun nuranî simasının verdiği zevk, maddî hasretin de ne kadar büyük olduğunu gösterdi.

Üstad'la tanışmamız kırk seneyi geçti. O zamanlar hemen her gün idarehaneye gelir; Akifler, Naimler, Feritler, İzmirliyle birlikte saatlerce tatlı tatlı musahabelerde bulunurduk. Üstad, kendine mahsus şivesiyle yüksek ilmî meselelerden konuşur, onun konuşmasındaki celâdet ve şehâmet bizi de heyecanlandırırdı. Harikulâde fitrî bir zekâ, ilâhî bir mevhibe... En mu'dil meselelerde, zekâsının kudret ve azameti kendisini gösterir. Daima işleyen ve düşünen bir kafa... Nakillerle pek meşgul değil. Onun rehberi yalnız Kur'ân. Bütün feyiz ve zekâ kaynağı bu. Bütün o lem'alar, doğrudan doğruya bu kaynaktan nebean ediyor. Bir müçtehit, bir imam kadar rey sahibi. Kalbi bir sahabî kadar imanla dolu. Ruhunda Ömer'in şehameti var. Yirminci

¹⁵ Necmeddin Şahiner, Son Şahitler (İstanbul 1994) 4/35-37.

asırda devr-i saadeti nefsinde yaşatan bir mümin. Bütün hedefi iman ve Kur'ân.

İslâm'ın gayetü'l-gayesi olan "tevhid" ve "Allah'a iman" esası, onun ve Risale-i Nur'un en büyük umdesidir. Devr-i Saadet'te, Müslümanlığın ilk kuruluş zamanlarında olsaydı, Hazreti Peygamber, Kâbe'deki putların parçalanması vazifesini ona verirdi. Şirke ve putperestliğe o derece düşmandır.

Mücadele ile gönüllerde iman ve Kur'ân hakikatlerini yerleştirmek için geçen uzun, bir asra yakın bir ömür. Fazilet ve şehadetle geçen bir ömür. Harp meydanlarında, mücahitlerin önünde, kılıç elinde, dimdik ayakta düşmana saldıran bir kahraman. Esarete, düşman kumandanına karşı koyan bir kahraman. İdam sehpasında, düşman kumandanını düşündüren, insafa getiren bir kahraman...

Millet ve memleket için canını vermekten zerre kadar çekinmeyen bir fedâî. Fitnenin, bozgunculuğun en müthiş düşmanı. Milletten menfaati için, her türlü zulme, işkenceye tahammül ediyor. Ona zulmedenlere beddua bile etmez. Onu zindanlara atanlara, ancak salâh ve iman temenni eder. Gaye uğrunda ölüm, onun için basit bir şeydir.

Kendisi bir çanak çorba, bir bardak su, bir lokma ekmekle tagaddî eder. Elbisesi pek basit ve fakirânedir. Beyaz Amerikan bezinden pamuklu bir hırka. Çamaşırını kirlenmeden değiştirir ve temizletir. Temizliğe fevkalâde itina eder. Kâğıt parayı tutmaz ve üstünde taşımaz. Mâmelek namına dünyada hiçbir şeyi yok. Kendi için yaşamaz, cemiyet için yaşar.

Yapısı ufak tefektir; fakat heybetlidir, haşmetlidir. Gözleri birer şems-i tâban gibi nur saçar. Bakışları şahanedir. Maddeten, belki dünyanın en fakir adamıdır, fakat mânevîyat âleminin sultanıdır.

Seksen küsur senenin âlâmı yüzünde bir buruşuk yapamamış, yalnız saçlarını ağartmıştır. Rengi pembe beyazdır. Sakalı yoktur.

Bir delikanlı kadar zindedir. Halim ve selimdir. Fakat heyecana geldiği zaman bir arslan tavrı alır, iki dizinin üstüne doğrulur, bir şâhenşâh gibi konuşur.

En sevmediği şey siyasettir. 35 senedir bir gazeteyi eline almış değildir. Dünya şuûnu ile alâkasını kesmiştir. Akşam namazından sonra ferdâsı öğleye kadar kimseyi kabul etmez, ibadetle meşgul olur. Pek az uyur. Talebelerini de siyasetten şiddetle men eder. Memleketin her tarafında 600 bini müteccaviz, belki bir milyonu bulan talebeleri, memleketin en faziletli evlâtlarıdır. Üniversitenin muhtelif fakültelerinde müspet ilimler tahsil eden şakirtleri pek çoktur; yüzlercedir, binlercedir. Hiçbir Nur talebesi yoktur ki, sınıfının en faziletlisi, en çalışkanı olmasın. Memleketin her tarafında bulunan bu yüz binlerce Risale-i Nur talebesinden hiçbirinin, hiçbir yerde âsâyişi muhil hiçbir hareketi, hiçbir vakası yoktur. Her Nur talebesi, hükûmetin, nizam ve intizamın tabii birer muhâfızıdır, âsâyişin mânevî bekçisidir.

* * *

İstanbul seyahatinden muztarip olup olmadığımı sordum:

“Bana ızdırıp veren,” dedi. “Yalnız İslâm’ın maruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi; onun için mukavemet kolaydı. Şimdi tehlike içeriden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi. Şimdi, mukavemet güçleşti. Korkarım ki, cemiyetin bünyesi buna dayanamaz. Çünkü düşmanı sezmez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kalesi tehlikededir. İşte benim ızdırabım, yegâne ızdırabım budur. Yoksa şahsımın maruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeye bile vaktim yoktur. Keşke bunun bin misli meşakkate maruz kalsam da iman kalesinin istikbali selâmette olsa!”

“Yüz binlerce imanlı talebeleriniz size âtî için ümit ve teselli vermiyor mu?”

“Evet, büsbütün ümitsiz değilim.....”

Dünya, büyük bir mânevî buhran geçiriyor. Mânevî temelleri sarsılan Garp cemiyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir tâun felâketi, gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müthiş sârî illete karşı İslâm cemiyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtil formülleriyle mi? Yoksa İslâm cemiyetinin ter u taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaimi teksif etmiş bulunuyorum.

Risale-i Nur'u anlamıyorlar. Yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben, bütün müspet ilimlerle, asr-ı hâzır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin meseleleri hallettim. Hatta bu hususta da bazı eserler telif eyledim. Fakat ben öyle mantık oyunları bilmiyorum. Felsefe düzenbazlıklarına da kulak vermem. Ben, cemiyetin iç hayatını, mânevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm ediyorum. Yalnız Kur'an'ın tesis ettiği tevhid ve iman esası üzerinde işliyorum ki, İslâm cemiyetinin ana direği budur. Bu sarsıldığı gün, cemiyet yoktur.

Bana, 'Sen şuna buna niçin sataştın?' diyorlar. Farkında değilim. Karşımda müthiş bir yangın var. Alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda biri beni kösteklemek istemiş de ayağım ona çarpmış; ne ehemmiyeti var? O müthiş yangın karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler!

Beni, nefsinin kurtarmayı düşünen hodgâm bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhretimi de. Seksen küsur senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapis-hanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir cani gibi

muamele gördüm; bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilâttan men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere maruz kaldım. Zaman oldu ki, hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim intihardan beni men etmeseydi, belki bugün Said topraklar altında çürümüş gitmişti.

Benim fitratım, zillet ve hakarete tahammül etmez. İzzet ve şehamet-i İslâmiye beni bu hâlde bulunmaktan şiddetle men eder. Böyle bir vaziyete düşünce, karşımda kim olursa olsun, isterse en zalim bir cebbar, en hunhar bir düşman kumandanı olsa, tezellül etmem. Zulmünü, hunharlığını onun suratına çarparım. Beni zindana atar, yahut idam sehпасına götürür; hiç ehemmiyeti yoktur. Nitekim öyle oldu. Bunların hepsini gördüm. Birkaç dakika daha o hunhar kumandanın kalbi, vicdanı zulüm-kârlığa dayanabilseydi, Said bugün asılmış ve masumlar zümresine iltihak etmiş olacaktı.

İşte benim bütün hayatım böyle zahmet ve meşakkatle, felâket ve musibetle geçti. Cemiyetin imanı, saadet ve selâmeti yolunda nefsimi, dünyamı feda ettim. Helâl olsun. Onlara beddua bile etmiyorum. Çünkü bu sayede Risale-i Nur, hiç olmazsa birkaç yüz bin, yahut birkaç milyon kişinin –adedini de bilmiyorum ya, öyle diyorlar. Afyon Savcısı beş yüz bin demişti. Belki daha ziyade– imanını kurtarmaya vesile oldu. Ölmekle yalnız kendimi kurtaracaktım; fakat hayatta kalıp da zahmet ve meşakkatlere tahammül ile bu kadar imanın kurtulmasına hizmet ettim. Allah'a bin kere hamd olsun.

Sonra, ben cemiyetin iman selâmeti yolunda âhiretimi de feda ettim. Gözümde ne Cennet sevdası var, ne Cehennem korkusu. Cemiyetin, yirmi beş milyon Türk cemiyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur'ân'ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa, Cennet'i de istemem; orası da bana zindan olur. Milletimizin imanını selâmette görürsem, Cehennem'in alevleri

içinde yanmaya razıyım. Çünkü vücudum yanarken, gönlüm gül-gülistan olur.”

Hazret coşmuştu. Bir yanardağ gibi lavlar saçıyordu. Bir fırtına gibi göniül denizini dalgalandırıyordu. Bir şelâle gibi başmetli zemzemelerle ruhun en derin noktalarına çarpıyordu. Çok heyecanlanmıştı. Millet kürsüsünde coşmuş bir hatip gibi devam ediyor, sözünün kesilmesini istemiyordu. Yorulduğunu hissettim. Bu heyecanlı bahsi değiştireyim dedim:

“Mabkemedede sıkıldınız mı?” diye sordum.....

Dinî tedrisata, kadınlarımızın, muhterem hemşirelerimizin, terbiye-i İslâmiye dairesinde iffet ve şereflerini muhafaza etmelerine taraftar olmanın bir suç olduğuna dair kanunlarda bir madde var mı? ‘Kalbe gelen hakikat’ gibi tabirleri de şahsî nüfuz temini maksadına delil göstermelerinin mânâsını da bu ilimle, hukukla meşgul doçentlerden sorarım.

Üstad’la görüşmemiz çok uzamıştı. Müsaade alıp ayrıldığım zaman vakit hayli geçmişti.

Eşref Edip, 1952

Büyük Üstad: Said Nur

Bir asra yakın bir zaman yaşayan bu mübarek zât, son günlerde Hakk’a kavuşacağını hissedince, memleketine, doğduğu yere gitmek arzusunu izhar etti. Yola çıktı. Fakat yolda hastalığı ağırlaştı. Güçlülükle Urfa’ya kadar gidebildi. Orada vefat etti, rahmet-i Rahmân’a kavuştu. 22 Mart 1960-25 Ramazan 1379. Cenaze namazı Ulu Cami’de kılındı. Halilürrahman dergâhına defnedildi. Hususi surette taştan yapılan bir lahde tevdi olundu.

Cenaze töreni pek muazzam ve muhteşem oldu. Bütün dükkânlar kapandı. Bütün şehir halkı, belediye reisi, vali memurîn, civar şehirlerden ve kasabalardan koşup gelenler, binlerce, on binlerce halk ve talebesi, tabutunu başlar, eller üzerinde

taşıdılar. Salât ü selâmlarla, tekbirlerle teşyî ettiler. Kur'ân sesle-riyle ebedî istirahatgâhına tevdi ettiler. Allah gani gani rahmetine mazhar etsin.

Hakikaten büyük adam. Müstesna adam. Nadir yetişen bir zekâ. İslâm şehametinin canlı bir timsali. İman ve fazilet âleminin sultanı.

Büyük iş yaptı. Büyük bir müessese vücuda getirdi. Gönüller üzerine bir irfan ve fazilet müessesesi kurdu. Bu sahada âdeta büyük bir inkılâp başardı. Yıkıcı kuvvetlere, bozguncu teşekkül-lere karşı müspet ve yapıcı, nurlu ve feyizli, mânevî, ahlâkî bir inkılâp!...

Artık bu nurlu yol, bu iman ve fazilet yolu, bu ilim ve irfan yolu kapanmaz. Gün geçtikçe bir başka inkişaf arzeder, kıymet ve ehemmiyeti anlaşılır.

Bu nadide ve kıymetli varlığın şahsiyetini, mesleğini, eserini tetkik ve tahlil etmek, üzerinde uzun uzadıya muhtelif noktalar-dan işlemek, teşhisine çalışmak, ilmî ve içtimaî bir vazifedir.

Şöhreti memleketimizin, tâ Hindistan'a kadar İslâm dünyası-nın her tarafını kaplayan bu zât kimdir? Hayatı, eserleri, meslek ve meşrebi ne idi? Muhtelif halk tabakaları arasında şayan-ı hay-ret derecede kuvvetli râbıta husule getirmesinin sırrı ne idi? Bu, bir tarikat mı? Bir cemiyet mi? Yoksa siyasî bir teşekkül mü idi?

Gerek idarî, gerek adlî bu hususta çok takipler yapıldı, derin tahkikler, uzun ve müselsel muhakemeler cereyan etti: Ne tari-kat, ne cemiyet, ne de siyasî bir teşekkül olduğu hakkında hiçbir neticeye varılamadı. En ufak bir delil bile elde edilemedi. Çünkü bu, bir tarikat değildi, bir cemiyet de değil, siyasî bir teşekkül ise asla.

O hâlde ne idi? Bir savcının tahminine göre, memlekette lâakal beş altı yüz bin kişi nasıl olmuş da bu zâtın etrafında top-lanmıştı? Ve bu adet günden güne neden artıyordu?

Evet, ortada bir topluluk vardı. Fakat bu topluluk kanunun müdahale çerçevesine girmiyordu. Bir cemiyet gibi programı, teşkilâtı, âzâsı yoktu. Bir parti gibi siyasî bir programa ve teşkilâta tâbi değildi. Kaziyye-i muhkeme hâline gelen mahkeme kararıyla bu cihet tebeyyün ve tahakkuk etmişti.

Böyle maddî yollardan gidilmek suretiyle daha senelerce tahkikat ve tetkikat yapılsaydı yine bir neticeye varılamazdı. Çünkü bu gönüllerde yaşayan ruhî bir râbîta idi.

Belki de devr-i sâbık hükûmetleri, üzerine fazla düşmekle bu işi alevledi, genişletti, önüne geçilemez bir hâle gelmesine sebep oldu. İstipdat ve diktatörlük zamanının Dahiliye Vekilleri bu harekete bir irtica damgası vurabilmek için çok çalıştılar. Fakat muvaffak olamadılar. Hapisler, nefiyler, tazyikler, kütle hâlinde tevkifler, muhakemeler... Hiçbir şey kâr etmedi. Bilâkis bunlar şöhretinin yayılmasına hizmet etti.

Ortada mesuliyeti mucip, kanuna aykırı hiçbir şey yoktu. Ortada yalnız bir “Risale-i Nur” vardı. Bu Risaleler matbu değildi. El yazısıyla yüzlerce, binlerce nüshası etrafa dağılıyordu. Bu Risaleler toplatıldı. Mahkeme mârifetiyle bîtaraf ehl-i vukuflara tetkik ettirildi. Bunlarda kanuna aykırı hiçbir şey görülmedi. Mahkeme kararlarıyla teccyyüd eden bu hakikat kaziyye-i muhkeme hâline geldi.

Bunun üzerine artık bu Risaleler alabildiğine çoğaldı. “İhvan-ı Safa” risaleleri gibi bir mahiyet aldı. 130 parçadan ibaret olan bu Risaleler yüzlerce sayfa teşkil eder Bazısı kısa makaleler şeklindedir. Bazısı da birer kitap hâlinindedir. Yüz sayfadan fazla olanları da var.

Nur Risaleleri para ile satılmaz, meccanen dağıtılır. Eski harflerle kitap tab’ı kanunen memnu olduğu için bu Risaleler el yazısıyla mütemediyen istinsah olunuyordu. İşini gücünü terk edip hayatını buna vakfedenler vardı. Kur’ân-ı Kerîm’i yazan hattatlar gibi Nur Risaleleri’ni istinsah edenler de o derece ecir

ve sevaba nail olduklarına itikat ederlerdi. Son zamanlarda bu Risaleler yeni harflerle de basılmaya başladı.

Her kimde Nur Risaleleri'ne kalbî bir temayül hissettiler mi, derhal yazma bir nüshasını ona hediye ederlerdi.

İşte ortada bu Risaleler'den başka hiçbir şey yoktu. Ne tarikat, ne cemiyet, ne de siyasî bir parti. Arada dönen yalnız şu kelimelerdi: Üstad, talebe, Risale-i Nur. Said Nur Hazretleri Üstad. Risale-i Nur'u okuyanlar da talebe: Risale-i Nur Talebeleri.

Bunların en büyük şîârı, siyasetle meşgul olmamaktı. Amma hakikaten meşgul olmamak. Zahiren böyle görünüp de gizli bir takım siyasî fikirler taşımak değil. Çünkü üstadlarının en birinci nasihati, Risale-i Nur talebelerinin siyasetle meşgul olmamalarıdır. Üstad'ın kendisi de kat'iyen siyasetle meşgul olmazdı. İnziva hâlinde yaşar. Zaruret olmadıkça hiç kimse ile temas etmez. Gazete bile okumaz, hele parti fikri kat'iyen kafasına girmezdi.

Müddet-i hayatında bir kap yemekten fazla yemiş değildi. Çok zamanlar ekmeği suya batırıp geceyi geçirirdi. Mânevî sahada âdeta Türkiye'nin Gandhi'si (Hindistan'ın intibahına vesile olan zât) olmuştu. Gece gündüz ibadetle meşguldü. Yanında Kur'ân'dan başka hiçbir kitap da yoktu.

Bütün ilhamlarını Kur'ân'dan alırdı. Kendi yazmaz, risalelerini dikte eder. Talebeleri yazardı. Hapishanede tecrit edildiği, kimse ile görüştürülmediği hâlde Nur Risaleleri yazılıp intişar ederdi. Talebeleri Nur Risaleleri'ni yazmak için, herhangi bir suçla mahkûm olarak hapishaneye Üstad'ın yanına girmeyi en büyük zevk ve sevap addederlerdi.

Zahiren bakılırsa bir tarikat olarak telâkki etmek icap eder. Halbuki tarikatla hiçbir alâkası yoktu. Vakıa Üstad vaktiyle, bundan kırk-elli sene evvel, Nakşî tarikatı ile meşgul olmuş ise de bilâhare bütün kuvvetini iman ve Kur'ân hakikatlerine vermişti.

Üstad'ın talebelerine verdiği derslerin fâtihası şu idi: Biz ehl-i tarikat değil, ehl-i hakikatiz. Rehberimiz Kur'ân, şiarımız iman ve irfandır.

Filhakika bir Nur talebesinin imanı, şayan-ı hayret derecededir. İman karşısında hayatın hiç kıymeti yoktur. Bütün gayretleri iman ve irfandır. Dünyevî hiçbir ihtirasları yoktur. Bu kadar yüksek ahlâk ve fazilet sahibidirler. Feraiz-i ilâhiyeyi îfaya son derece itina ederler. Menâhiden kat'iyen içtinap ederler. Çalışkandırlar. Hayatlarını kazanırlar. Büyük feragat sahibidirler. İman ve irfan yolunda hiçbir fedakârlıktan geri durmazlar. Üstadlarını hakikat ve irfan hususunda dâhi-i zaman addederler. Komünizme ve masonluğa karşı mücadeleyi en büyük bir vazife telâkki ederler.

Komünizm ve masonluğu imana musallat olan iki büyük ejder olarak kabul ederler. Yeryüzünde imansızlığı yerleştiren ve yayan bu iki teşekküldür. İman hudutlarını bunların taarruzundan korumak her mümin için en birinci farzdır, diyorlar. Onun için üniversiteler ve halk tabakaları arasında yayılan Nur talebeleri komünizm ve masonluk ile mücadele hâlini almıştır.

Acaba bu, komünizm ve masonluğa karşı mukabil bir teşkilât mıdır? Bunlar teşkilât bilmezler. Öyle şeylerle meşgul olmazlar; üstadlarının nasihatine bütün varlıklarıyla merbutturlar. Cemiyet, siyaset şiddetle yasak. Yalnız iman ve irfan var. Nur Risaleleri'nin hedefi: İmanı kurtarmak, kalplere ilâhî irfanı yerleştirmektir. Başka şey bilmezler ve düşünmezler bile.

Bilmezler deyince bunları cahil adamlar sanmayınız, hepsi münevverdirler. Hatta üniversitenin muhtelif şubelerine devam edenler bu iman ve irfan mektebinin en baş talebeleridir. Zaten Nur Risaleleri iman ve fazilete müstenit ilmî ve felsefî meselelerdir. Tahsili olmayanlar bunları lâyıkıyla anlamaz.

Nur talebelerinin imanı irfana müstenittir. Evet, kuru bir iman değil. İrfan üzerine kurulan bir iman. Cehaletin en büyük

düşmanındırlar. Cehle müstenit iman onlarca makbul değildir. İlim ve irfan temelleri üzerine kurulan iman, imandır.

Bu itibarla buna bir mektep (ekol) desek daha münasip olur. Belki de en doğrusu budur. Medem ki tarikat değil, cemiyet değil, parti değil; o hâlde “İman ve İrfan Mektebi” demek münasip olmaz mı?

Bu iman ve irfan mektebinin binası, programı, teşkilâtı, tahsisatı, idaresi, merkezi, şubesi, âmiri, memuru... Hiçbir şeyi yok. Hiçbir kayda tâbi değil. Yalnız gönüller üzerine kurulmuş bir müessese. Zamanla, mekânla da mukayyet değil. Hudut yok. Bu mektebin yalnız bir kitabı var: Kur’ân... Bütün ilhamları bu kitaptandır. Bu kitap bitmez tükenmez bir irfan hazinesidir. Gelmiş, geçmiş ve gelecek bütün asırları doyurmaya bu hazine yeter. Nur Risaleleri bu hazinenin damlalarıdır. Kalbinde iman ve irfanı olan her mümin bu mektebin talebesidir. Hiç kimseden izin almadan, hiçbir kayda tâbi olmadan bu mektebe girebilir. Çünkü bütün müminler bu mektebin tabii talebesidir. Nur Risaleleri birer derstir. Onları isterse kendisi istinsah eder, isterse hazır yazılmış veya basılmış olarak kendisine hediye edilebilir. Artık o, vicdanıyla, kalbiyle, ruhuyla başbaşadır. Arada hiçbir vasita yoktur. Tarikatta olduğu gibi hiçbir şeyhe merbutiyeti de yoktur. Nur Risaleleri’nin müellifi yalnız bir “Üstad”dır. Dersini vermiştir. O kadar... Tıpkı bir üniversite hocası gibi.

* * *

Üstad Said Nur, çok yüksek bir zekâ ve irfan sahibi idi... İmandan ibaret bir varlık... Müminler için bir iman ve irfan mektebine ihtiyaç duymuş. Kalpleri dalâlet eşkiyasının taarruzlarından koruyacak bir üniversite... Bunu gönüller üzerine kurmuş. Temelleri dünyalar durdukça yıkılmasın, sapa sağlam yaşasın diye. Derslerini vermiş, kenara çekilmiş. Artık bu mektebi müminler kendi kendine idare etsinler, demiş. Ne ücret, ne unvan, ne paye, ne tekaüdiye, ne heykel... Hiçbir şey istemiyor.

Vazifesini yapan bir muallim, bir profesör gibi kalbi neşe ile dolu olarak eceli mev'udunu bekledi, böylece nihayet Hakk'a kavuştu.

* * *

İşte Said Nur mektebinin, Said Nur üniversitesinin mahiyeti bence budur. Bunu anlamayan devr-i sâbık, bundan ne kadar korktu, ne kadar heyecanlar geçirdi. Bunu bertaraf etmek için belki ikinci bir Menemen bile ihdas etmeyi düşündü. Buna bir irtica damgası vurmak için çok çalıştı. Fakat muvaffak olamadı. Boş yere hem kendini üzdü, hem bu mübarek, bu muhterem zâtı türlü türlü sıkıntılara, tazyiklere maruz bıraktı. Zindanlarda ömrünü çürüttü. Hapishanelerde bile ihtilâftan menetti.

Netice ne oldu? Savcının tahminine göre lâakal beş altı yüz bin talebe Anadolu'nun her tarafına yayıldı. Talebenin her biri işiyle gücüyle, yahut dersiyle, tahsiliyle meşgul. Kanuna aykırı en ufak bir şey yok. Gönüller üzerine kurulan böyle bir irfan mektebinin kapanmasına imkân var mı?

Fakat masonlar bu iman ve irfan üniversitesinden çok korkular. Çünkü masonluğun memlekette yayılmasına Nur talebeleri çok büyük bir engel teşkil etti. Masonluğun komünizm gibi imana musallat beynelmilel bir Yahudi müessesesi olduğunu her tarafa neşrettiler. Devr-i sâbıkın hatası Nur talebelerine karşı husumetleri de masonluğa mukabil aynı metotlarla, bir "Nur kardeşliği" doğmasına sebep oldu.

Kanunen memnu olan komünizme karşı bunların mücadeleleri hiç şüphe yok, kanuna hizmet oldu. Bunlar komünizmin milliyete, imana taarruz eden bir şekavet müessesesi olduğunu halka neşrettiler. Masonluğa karşı mücadeleleri de böyle. Çünkü masonluk, kökü dışarıda bir tarikat, beynelmilel bir Yahudi müessesesi olmak itibarıyla icra-yı faaliyet etmesi Cemiyetler Kanunu'na uygun değil.

Mücadele ile gönüllerde iman ve Kur'ân hakikatlerini yerleştirmek için geçen uzun, bir asra yakın bir ömür. fazilet ve şehadetle geçen bir ömür. Harp meydanlarında mücahitlerin önünde kılıç elinde, dimdik ayakta düşmana saldıran bir kahraman. Esarete düşman kumandanına karşı koyan bir kahraman. İdam sehpasında düşman kumandanını düşündüren, insafa getiren bir kahraman...

Millet ve memleket için canını vermekten zerre kadar çekinmeyen bir fedai. Fitnenin, bozgunculuğun en müthiş düşmanı. Milletten menfaati için her türlü zulme, işkenceye tahammül ediyor. Ona zulmedenlere beddua bile etmez. Onu zindanlara atanlara ancak salah ve iman temenni eder. Gaye uğrunda ölüm onun için en basit bir şeydi....

.....

Merhum Said Nursî'nin Kabri Hâlâ Gizli mi Kalacak?

Gönüller sultanı, nur yüzlü, nur kalpli adam! Kur'ân'ın tâlim ettiği, Peygamberimiz'in çizdiği yoldan, hak ve hakikate davet ve irşadda bulunan, kalbi Allah sevgisiyle dolu, Allah'ın sevgili kulu, şirk ve küfre karşı şedit, mümin kardeşlere karşı rahîm ve şefik, bütün cihadı Allah yolunda, hiçbir lâinin levminden, hiçbir zâlimin kahrından korkusu olmayan, tam Kur'ân'ın beyan buyurduğu vasıfları hâiz, Allah'ın fazl u keremine mazhar bir mümin-i kâmil!...

Hikmetle, güzel sözlerle insanları hidayet yollarına irşada çalışan, Hak yolundan ayrılan sapıklarla en güzel cidal ve münazarada bulunan bir mürşit, bir mücahit!

Cahillerin, gafillerin eza ve cefalarına karşı kin ve husumet beslemeyen, onların hidayete mazhar olmalarını temenni eden, zulüm ve kahr ile girmiş olduğu zindanları gülistana çeviren,

vaaz u nasihatlarıyla hapishanede en azılı canileri yola getiren, namaza başlatan bir mürebbi!

Hakâik-i Kur'âniye ve imaniyeyi neşr ile beyne'l-İslâm feyyaz bir irfan mektebi (bir ekol), şuurlu bir iman camiası vücuda getiren bir muallim, bir imam, bir önder!

Cemiyetin nizam ve asayişini temini dinî bir vazife telâkki ederek teşettüt ve tezepzûpden, eğri ve kötü yollardan sapmaktan koruyan, zâlimin zulüm ve tahakkümüne asla boyun eğmeyen, kahrından asla yılmayan, zilleti asla kabul etmeyen, şeref ve hürriyetle, fazilet ve şehametle yaşamayı en büyük gaye bilen, âşıkların fisk u fücüruna kapılmayan, iffet ve nezahetten ayrılmayan, atalet ve dedikodudan sakınan, yalnız alın teri ile hayatını kazanan, faal ve çalışkan bir unsur olmayı hedef ittihaz eden, Allah yolundan uzaklaştırıcı masonluk ve komünizm gibi bütün bozguna hareketlere, bütün şer kuvvetlere kemâl-i şehametle karşı gelen, kanun ve nizamlara, şeriat hükümlerine can u gönülden bağlı ve mutî, sadık ve samimi vatanperver, salih ve muttakî, imanlı ve şuurlu talebe yetiştiren bir Üstad!

İslâm'ın on dördüncü asrında yetişmiş (1290-1380; 1873-1960) bu gönüller sultanı, bu nur yüzlü, nur kalpli büyük adam, dünyadaki vazifesini îfa ettikten sonra Rabbine kavuşmak üzere yola çıkıyor.

20 Mart 1960

* * *

Hizmetinde bulunan sadık talebelerine “Arabayı hazırlayın, gidiyoruz.” diyor.

Emirdağı'na Isparta'ya, Afyon'a... Uzun yıllar sadık ve samimi kucağında, sevgi ve muhabbet içinde ömür geçirdiği, taşına toprağına yüzünü sürdüğü, nur saçtığı bu güzel, bu vefakâr, cennet mahallere veda ediyor, lahd-i ebediyesine gidiyor.

Yanında daimî hizmetinde bulunan sadık talebeleri Zübeyir Gündüzalp, Bayram Yüksel ve şoför Hüsni Bayram var. Kimse- nin haberi yok. Devamlı surette kendisini nezaret altında bulun- duran hükûmetin de haberi yok. Geçtiği yollarda kendisini tanı- tmadan gidiyor. Bir an evvel Rabbine kavuşmak için koşuyor.

Çok ağır hasta. Vücudu bitkin bir hâlde. Belki bugün, belki yarın teslim-i ruh etmek üzere. Fakat ruhu zinde. Dimağı canlı. En ufak bir ateh alâmeti yok. Bu hâlde iken hiçbir vakti geçirmi- yor. Dağda bayırda, şehirde, köyde, nerede olursa olsun, namaz vakti gelince araba duruyor, talebeleri kollarından tutup indiriyorlar, seccadesini seriyorlar.

Üstad, son demine kadar namazını hep ayakta eda etmiştir. Son zamanlarda, hastalığı ağırlaştığı cihetle, kâmette iken iki talebesi iki koltuğundan tutuyor, rükûdan doğrulurken, secdeden kal- karken de yine koltuklarından tutup kaldırıyorlar, kâmetleri hep ayakta eda ediyordu. Yolda da böyle yapıldı. Ancak, Konya'dan sonra hastalığı ağırlaşarak çok mecalsiz kalınca, talebesi Zübeyir diyor: “Adana ile Antep arasında Nur Dağı denilen bir yerde sabah namazını araba içinde oturarak eda ettiler. Bu hâlde iken de Ramazan orucunu hiçbir gün bozmadılar.”

Bu suretle yirmi dört saat sonra, 21 Mart 1960'ta, Urfa'ya varıyorlar

Üstad, Isparta'dan hareket ettikten sonra, bermutâd her sabah kendisini ziyaret eden sivil polis, kafesteki kuşun oradan ayrıldığını görünce nereye gittiğini soruyor, bilmediklerini, ancak Eğirdir istikametinde gittiğini söylüyorlar. Emniyet telâş içinde. Tabii, telsizler işliyor. Bütün civar vilâyet ve kaza emni- yetleri ayaklanıyor. Buna rağmen Üstad, yolda yakalanmadan menzil-i maksuda varıyor.

Bütün emniyet makamları hareket hâlinde iken Üstad, Urfa'da İpek Palas'ın üst katındaki odada ölüm döşeginde son saatlerini doldurmak üzere, uzanmış yatıyor.

Biraz sonra on bir-on iki polis geliyor, otelin içini, dışını sarıyorlar. Urfa'da otele gelen Üstad'ın diğer bir talebesi Abdullah Yeğin ile yolda Üstad'ın hizmetinde bulunan üç talebesini emniyete götürüp sorguya çekiyorlar:

“Siz buraya gelirken kimden izin aldınız?”

“Biz, bir şey bilmiyoruz. Biz, Üstadımıza tâbiyiz.”

Yaman Üstadınız var. Ona söyleyin. Vekâletten emir geldi; hemen hiçbir dakika geçirmeden hareket edeceksiniz. Hiçbir yere uğramadan, doğruca geldiğiniz yere gideceksiniz.

Efendim, hastalığı çok şiddetlidir. Bitkin bir hâldedir. Yerinden kıpırdayacak takati yoktur. Tekrar yirmi dört saatlik bir yol zahmetine katlanması imkân haricindedir.

Hasta haaa!... O, hasta değildir. Buraya nasıl kalkıp geldi? Hasta olsa da hemen gidecektir. Bizzat Vekil Bey'den gelen emir, kâfidir. Hemen götüreceksiniz.

Vekil dediği zât, zamanın şeddadı, ferman-ferması,¹⁶ meşhur, Risale-i Nur düşmanı Namık Gedik!.. Üstad'ın izinsiz Isparta'dan ayrıldığını haber alınca öyle kızmış, öyle tutuşmuş ki o sırada Üstad eline geçse parçalayacak!

Allah'ın onun canını nasıl aldığı malûm! Sorguya çekilen talebeleri diyor:

“Biz götüremeyiz efendim. Üstad serbesttir. Biz kendisine hiçbir şey söyleyemeyiz. O, istediği yere gider, istediği yerde kalabilir. Sizin emrinizi de biz ona tebliğ edemeyiz.”

“O, ne demek öyle? Siz ona en küçük herhangi bir şey de mi söyleyemezsiniz?”

¹⁶ Ferman buyuran.

“Hayır efendim söylemeyiz. Üstadımız ne derse harfiyen onu yaparız. Sizin bu geri dönme emrinizi katiyen kendisine tebliğ edemeyiz. İsterseniz siz geliniz, kendiniz tebliğ ediniz, ne yaparsanız yapınız.”

Üstad’ın hizmetinde bulunan talebeler böyle deyince, Emniyet Müdürü kızıyor, onlara çıkışıyor:

“Siz, Üstadınıza böyle bağlı iseniz, ben de âmirime böyle bağlıyım. Emrediyorum: Derhal iki saat zarfında burasını terk edeceksiniz. Doğru, geldiğiniz yere gideceksiniz. O sırada Üstad’ın avdete hazırlandığını haber alan halk, galeyana geliyor, tazyik olunmaması için şuraya buraya müracaatlar başlıyor. Vaziyetten haberdar olan, D.P. Urfa Şubesi Reisi Mehmed Hatipoğlu koşu koşu emniyete geliyor. Emniyet Müdürü’nü teskine çalışıyor:

“Ne oluyor?... Niye bu derece tazyik ediyorsunuz? Cani mi bu adam?”

“Efendim, bizzat vekil beyden emir var: Derhal geldiği yere dönecek.”

“Canım, adamcağız şiddetli hasta, kıpırdanacak hâlde değil. Yolda ölür, çok muhterem bir zâttır bu, misafir olarak buraya gelmiş. Bu kadar tazyike lüzum yok. Meseleyi anlayalım, dinleyelim.”

“Efendim, Ankara’dan gelen emir çok şiddetli ve kat’i. Derhal dönmesi icap eder.”

Emniyetin bu kat’i hareketi üzerine Üstad’ın hizmetindeki talebeler koşuyorlar; hastahane baştabipliğine bir dilekçe götürüyorlar. Yola devam edemeyecek hâlde olduğunu arz ile muayenesini istiyorlar. Fakat yetişemiyorlar. Hastahaneye varınca mesai saati geçmiş bulunuyor. Yarın geliniz, derler.

Talebeler otele gelince polislerle karşılaşıyorlar. Raporu almak için hastahaneye gittiklerini söylüyorlar. Polisler, Üstad'ın arabasını, arabanın anahtarını alıyorlar.

Akşam üzeri polisler tekrar geliyorlar. Diyorlar ki:

“Emir kat’idir. Dahiliye Vekili’nin emrini yerine getirmeye mecburuz. Biz içeri girmeyelim, siz Üstad’a söyleyiniz.”

Talebeleri diyor ki:

“Biz söyleyemeyiz. Siz kendiniz söyleyiniz.”

Üstad’a haber veriyorlar; Emniyet Âmiri sizi ziyaret etmek istiyor. Üstad:

“Gelsinler.” diyor.

Emniyet Âmiri Üstad'ın yanına giriyor. Emrin kat'i olduğunu söylüyor.

Üstad:

“Ben şimdi hayatımın son dakikalarını geçiriyorum: Sizin vazifeniz, şimdi su bulup getirmektir. Ben gidemeyeceğim. Âmirinize öylece bildiriniz.”

Emniyet Âmiri, polisler müteessir oluyorlar. Israr etmiyorlar. Gidiyorlar. Vaziyeti, tabî Dahiliye Vekili Namık Gedik Beyefendi'ye arzediyorlar. O Namık Gedik Bey'e ki, merhum Üstad'a ve eserlerine karşı müthiş bir gayz ve husumeti vardı. Sonra bir zaman geldi, kendini pencereden sokağa attı, parçalandı, bir çöp arabası ile götürüldü.

* * *

Ertesi gece Üstad'ın hizmetinde bulunan dört talebesi Üstad'ın yattığı odada kalıyorlar. Herhangi bir taarruza karşı gelebilmek için kapıyı içten kilitliyorlar. Hâdiseden haberdar olan savcı, kendisine müracaat edenler vasıtasıyla haber gönderiyor: Gece vakti taarruza uğrarlarsa kapıyı açmasınlar, savcılığa telefon etsinler.

* * *

Ortalık sükûnet buluyor. Oda kapısı içerden kilitli. Dört talebesi Üstad'ın yanında, başı ucunda. Oda derin bir sessizlik içinde. Talebeleri, nefes almakla bile sessizlik ihlâl edilir diye sâmit ve sâkit bir hâlde. Üstad da artık konuşmuyor. Yalnız dudakları oynuyor, şehadet parmağı kalkıp iniyor. Yalnız nurlu gözleri konuşuyor, sevgili talebelerini gözleriyle süzüyor, hepsine ayrı ayrı veda ediyor.

Gece saat üç raddelerinde gözlerini kapıyor. Biraz iyileşti, uykuya daldı, diye talebeleri birbirine işaretliyorlar. Üstad derin uykularda. Talebeleri melekü's-sıyane (koruyucu melek) gibi Üstad'ın başı ucunda. Ara sıra Üstad'ın yüzüne bakıyorlar, acaba bir emr-i Hak vâki oldu mu, diye. Fakat yüzünde böyle bir alâmet görmüyorlar. Her zamanki gibi sabah namazı vakti geldi mi, diye sormuyor. Yüzünde bir mevt alâmeti olmadığı için bayıldı, zannediyorlar.

O sırada Urfa ulemasından bir zât, ziyaret için geliyor. Talebeleri ona vaziyeti anlatıyor. Hocaefendi: "Ben bir bakayım." diyor. Üstad'ın yatağına yaklaşıyor, nabzını yokluyor. Üstad'ın Rabbine kavuştuğunu anlıyor. Gözlerinden yaşlar dökülmeye başlıyor. ¹⁷إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ, diyor.

* * *

Talebeleri, emr-i Hak vâki olduğunu beş altı saat ortalığa yayılmamasını düşünüyorlar. Fakat biraz sonra otelci geliyor, ziyaret etmek istediğini söylüyor.

Talebeleri:

"Uyuyor, istirahat ediyor, uyanıp rahatsız olmasın." diyorlar.

Otelci ısrar ediyor, kapı aralığından olsun göreyim, diyor.

* * *

¹⁷ "Biz Allah'a âidiz ve vakti geldiğinde elbette O'na döneceğiz." (Bakara Sûresi 2/156)

O sırada Emniyet Âmiri, maiyetinde müteaddit polisler olduğu hâlde Üstad'ın bulunduğu üst katın salonuna geliyorlar, talebesi Zübeyir'i çağırıyorlar.

Emniyet Müdürü:

“Hazırlandınız mı?” diyor; “Her hâlde bugün hareket edeceksiniz. Hiç üzülmeyiniz, ben de size refakat edeceğim. Araba, istirahatinizi temine kâfi gelmezse askerî bir ambulans getirip, güzelce hiç sarsılmadan, rahatsız olmadan götürürüz.”

Zübeyir, Emniyet Müdürü'ne:

“Olur efendim.” diyor; “Ancak gece biraz iyileşir gibi oldu. Şimdi uyuyor, istirahat ediyor. Müsaade edin öğleye doğru uyanınca gelir, kendisine söylersiniz, giderse gider.”

* * *

Zübeyir böyle deyince polisler gidiyor. Fakat her nasılsa çok geçmeden vefat haberini alıyorlar. Belediye tabibi geliyor, rapor veriyor. Polisler hemen defnini istiyorlarsa da talebelerin rica ve istirhamları üzerine tehirine rıza gösteriyorlar. Öğleden sonra teçhiz ve tekfini yapılıyor. Halilurrahman'da gasledilerek cenazesi Ulu Cami'ye götürülüyor. Cenaze o gece orada kalıyor. Cami'de hatimler, dualar yapılıyor. Sabah oluyor. Vali, Halilurrahman'da kabrini hazırlatıyor. Büyük bir cemaatle cenazesi Ulu Cami'de Halilurrahman'da hazırlanan kabre götürülüyor, dualarla defnediliyor.

24 Mart 1960

* * *

Halilurrahman'daki iki kubbeli lahid hakkında halk arasındaki rivayetlere göre Urfa'da Şeyh Müslim Efendi nâmında bir zât, altı sene kadar evvel Halilurrahman'ı tamir ettirdiği sırada ayrıca kendisi için iki kubbeli geniş bir yer yaptırıyor. Sonra rüyasında ona şöyle deniliyor:

Sen kendine başka bir yer yaptır. O yerin sahibi var. Buraya o gelecek.

Rüyada iki defa bu emir kendisine tebliğ ediliyor. Bunun üzerine Şeyh Müslim Efendi burasını olduğu gibi bırakıyor, kendisine umumi mezarlıkta bir kabir hazırlatıyor.

İşte diyor halk, merhum Üstad Said Nursî'nin defnedildiği kubbeli yer, bu mahaldir.

Üstad defnedildikten sonra hizmetindeki talebelerle Urfa'daki talebeler kabrinde nöbet bekliyorlar.

Zübeyir ile Bayram, Kadıoğlu Medresesi'nde Abdullah Yeğin'in yanına giderler. Orada ikamet ettikleri sırada 27 Mayıs-çılar hükûmete vaziyet ediyor, askerî inzibat memurları geliyor, Nur talebelerinin bütün kitaplarını, mektuplarını, evrakını alıyorlar. Kendilerini de tevkif ederek ancak mazgal gibi bir deliği olan bir yere tıkıyorlar. Dar, ufunetli bir mahzen. On iki kişi kadar mevkuf orada üst üste. İhtilâttan men edilmiştir. O mazgal deliğinden başka nefes alacakları yer yok. Hava yok. Işık yok. Yatacak yer yok. Oturdıkları zaman bile zor sığıyorlar. Jandarmalar mevkufalara diyor:

“İçerden gelen ufunete karşı biz burnumuzu bu deliğe yavaş-tıramıyoruz. Siz nasıl tahammül ediyorsunuz?”

Günde ancak bir defa süngülülerle abdeste çıkarılıyorlar. Hiçbir suçları olmayan masum talebeler beş altı gün bu tecrithanede, bu askerî nezarethanede kalıyorlar.

Aynı zamanda polisler merhum Üstad'ın kabrine de gidiyorlar. Oradaki Kur'ânları, Nur Risaleleri'ni topluyorlar.

* * *

Bir hafta sonra bayram günü, Üstad'ın talebelerini garnizon dahilindeki daireye çağırıyorlar:

“Sizin,” diyorlar, “hepinizi şöyle yapacağız, böyle yapacağız.”

Talebeler:

“Bizim cezaya müstahak bir suçumuz yoktur. Fakat siz şunu bunu yapmak istediğiniz takdirde biz sizin yapmak istediğiniz şeye hazırız. Çünkü silâhlar, süngüler sizin elinizde.”

Binbaşı, Üstad’ın hizmetini gören talebesi Zübeyir’e diyor:

“Siz Nur talebesi değil misiniz?”

“Elhamdülillâh Nur talebesiyim ve bununla iftihar ederiz.”

“Siz Risale-i Nur okuyor musunuz?”

“Evet okuyoruz.”

“Bu Risale-i Nur nedir?”

“Kur’ân-ı Kerîm’in güzel tefsiridir.”

“Başka okuyacak kitap yok mu?”

“Vardır. Fakat bu eserler iman ve İslâmiyet’i tahkike müstehak bir surette talim ediyor. İmanın erkânını, İslâm’ın esaslarını aklen, mantıken en güzel bir şekilde tedris ediyor, imanımızı kuvvetlendiriyor. Ruhumuzu nurlandırıyor, bu itibarla bunları okuyoruz ve okumakta devam edeceğiz, okumaktan vazgeçmeyeceğiz.

“Siz maddî menfaat için çalışıyorsunuz.”

“Hayır. Üstad bu dünyada menfaat için çalışmadığı gibi, ona ittibaen biz de menfaat için çalışmıyoruz. Bütün hayatımız, e’al ve harekâtımız bunun şahididir.

Diğer talebeleri de istiçvaptan birkaç saat sonra vilâyet daire-sindeki askerî hâkimin huzuruna getiriyorlar.

Hâkim bunlara diyor:

“Bütün kitaplarınızı, her şeyinizi geri vereceğiz. Cezayı mucip bir şey yoktur.”

Nur Talebeleri diyor ki:

“Bizim tevkifimizi, bize yapılan muameleleri hoş görürüz, ancak siz bize maddî menfaat isnat ediyorsunuz. Biz bundan

şunu anlıyoruz ki İslâm ordusunun muhterem kumandanları olan sizler, her hâlde Üstad'ın eserleri olan Nur Risaleleri'ne sahip çıkmış bulunuyorsunuz. O eserleri muhafaza edecek, herhangi bir istismara meydan vermeyeceksiniz. Üstad'ın bize tavsiyesi Risale-i Nurlar'ı maddî menfaate alet etmemekliğimizdir. Görülüyor ki siz, şimdi bu vazifeyi yapıyorsunuz. Size teşekkür ederiz. Bu, çok takdire şayan bir harekettir.

Nur talebelerinin bu cevapları ehemmiyet ve ciddiyetle nazar-ı itibara alınıyor, serbest bırakılıyorlar. Talebeler serbest kalınca kafiye hâlinde merhum Üstad'ın kabrine gidiyorlar, Fatiha okuyorlar.

Bir müddet sonra Zübeyir ile arkadaşı Abdullah Yeğin'i emniyete çağırıyorlar:

Urfa'yı, kazalar dahil iki saat zarfında terk edeceksiniz, diyorlar.

“Emrinize muhalefet etmeyiz. Fakat bizim suçumuz nedir? Onu söylemenizi rica ediyoruz.”

“Bizim keyfimiz böyle istiyor.”

Abdullah Yeğin diyor:

“Öyle ise bize bu emirlerinizi yazılı olarak bildirin.

Abdullah böyle deyince Emniyet Müdürü buna çok kızıyor:

“Atınız bunları cemselere.” diyor.

“Öyle ise lütfen bize yirmi dört saat mühlet verin.”

Emniyet Müdürü buna razı oluyor. Zübeyir ile Abdullah yirmi dört saat içinde işlerini görerek Urfa'yı terk ediyorlar.

Bütün bu malûmatı, Zübeyir ile Abdullah'tan bizzat dinledim. Zübeyir ile Abdullah, Urfa'dan ayrıldıktan bir ay sonra merhum Üstad'ın kabrinin Urfa'dan meçhul bir semte naklolunduğunu haber alıyorlar. Merhumun biraderi Abdülmecid Efendi ile görüşüyorlar. Kabrin nakil hâdisesini ondan dinliyorlar.

On beş veya on altı Temmuz 1960. Abdülmecid Efendi'yi Konya'dan vilâyete çağırırlar:

“Biraderin Said Efendi'nin cenazesini Urfa'dan nakledeceğiz.” derler. “Siz istemiş olacaksınız. Şu kâğıdı imza et.”

“Benim böyle bir isteğim yok.”

“Hadi çok uzatma. Burayı imza et!”

Bu suretle naklini o istemiş oluyor. Bir gece Konya'dan onu uçağa bindiriyorlar. Güneş doğmadan uçak Urfa'ya vasıl oluyor. Kabri açılarak kardeşinin nâşını galvanizli bir tabut içinde görüyor, şaşır kalıyor. Sâmit ve ebkem gözlerinden yaşlar dökülüyor, içinden Fatiha okuyor.

* * *

Merhumun Halilurrahman'da iki kubbeli mahaldeki kabri, vefatını müteakip talebeleri tarafından yapılmıştı. Mermerler Adana'da yapılmış, Urfa'ya oradan usta gelip kabri inşa etmişti. Kabir yapılırken, hususi hizmetinde bulunan talebeleri Zübeyir ile Abdullah başından sonuna kadar kabrin başında bulunmuşlardı.

Urfa halkının rivayetine göre mermer kabir kırılırken kazmayı eline alan erin eli titremiş, düşüp bayılmış ve bir daha da ayılamamış.

Abdülmecid Efendi'nin ifadesine göre, yüz on bir gün sonra açılan kabirde merhumun naaşı hiç solmamış, bozulmamış, yalnız kefeni biraz sararmış.

Bu hâdisе hakkında kimsenin fazla malûmatı yoktur. “Biz o meseleyi onun kabrini nakletmekle hallettik.” diyenlere rapor verilmiş olduğu cihetle, ancak onlar bilebilir.

* * *

Galvaniz tabutun kapağı lehimlendikten sonra hazırlanan uçağa koymak isterler. Fakat uçak dar gelir. Diyarbakır'dan ikinci bir askeri uçak getirilir. Tabutu o uçağa yerleştirirler, kardeşi Abdülmecid'i de uçağa bindirirler.

Uçak Afyon havaalanına iner. Orada askerî bir vasıta ile geceleyin tabut Abdülmecid Efendi ile beraber meçhul bir istikamete götürülür. Abdülmecid Efendi diyor:

“Neresi olduğunu, nereye gittiğini bilmiyordum.”

Üstad'ın talebesi Zübeyir soruyor:

“Geçtiğiniz yerleri olsun hiç tahmin edemediniz mi?”

“Edemedim. Yalnız sabaha karşı bir yere varınca burası neresidir?” diye sordum.

“Burası Eğirdir'dir, dediler. Bir göl kenarından geçtiğimizi de fark ettim, bu göl Eğirdir Gölü idi.”

Tabutla beraber Abdülmecid Efendi'yi ortalık ağarmadan meçhul bir yere götürdüler. Vasıtadan indirdiler. Abdülmecid Efendi kazılmış bir kabir görür. Tabut o kabre gömülür. Yine ortalık ağarmadan Abdülmecid Efendi'yi Konya'ya götürürler.

* * *

Merhumun kabri bugün meçhuldür. O zaman o havalide mülkiye âmiri bulunan bir zât bana dedi ki:

“Merhumun defnolunduğu yeri bilen ancak iki kişidir. Bizden başka kimse bilmiyor. Biz de bunu kimseye söylemeye mezun değiliz.”

Bugün idam mahkûmlarının naaşlarına mermer kabirler yapıldığı ve törenle nakillerine müsaade edildiği hâlde, yedi yüzden fazla Türk mahkemelerinden beraat kararı kazanan, bu suretle masumiyeti icma-ı hükkâm ile sabit olan bir âlimin kabrinin gizli tutulması reva-yı hak mıdır? İnsaf ve adaletle, insaniyet ve medeniyetle kabil-i telif midir? Dünyanın hiçbir yerinde böyle

hazin bir hâdise var mıdır? Kanunlara, nizamlara aykırı olan bu vaziyetin derhal kanunî bir mecraya girmesi, hükûmetin en mütehakkim bir vazifesidir. İdam mahkûmlarına yapıldığı gibi, merhumun kabrini hükûmetin mermer döşemesini isteyen yok. Yalnız nerede olduğunu bilmelidir ki talebeleri onun başına bir karataş dikebilsinler.

* * *

Merhumun kabrini gizli tutmakla birtakım müfsitlerin kasıtlı propagandada bulunmalarına meydan vermek doğru değildir. Nitekim Tire’de merhum hakkında bir kitap neşreden bir doktor neşrettiği bir broşürde, şöyle diyor:

“İlâhî adaletin kendisine bu vatandan bir karış toprak bile nasip etmediği ve ölüsünü akbaların yediği Bediüzzaman Said Nursî...” (s. 400), “Allah’ın takdirine bakınız ki bu ölü vatan toprağından bir mezarlık çukur bulamamıştır.” (s. 500)

Maksad-ı mahsusla yazılan bu broşürden binlerce nüsha, maalesef Millî Eğitim Bakanlığı’nca satın alınmış ve memlekete yayılmıştır.

Ümit olunur ki idam mahkûmlarına beyaz mermer kabirler yapan hükûmet, bu masum vatandaşın da meçhul kabrinin meydana çıkarılmasına inâyet buyurur. “Ölüsünü akbalar yedi.” diye iftira ve isnatlara mahal bırakmaz.

Merhumun naaşı galvanize sarılarak muhafaza edilmiş olduğu cihetle hakikati meydana çıkarmak, bu suretle müfsitlerin iftira ve isnatlarını reddetmek mümkündür.

Bu nakil hâdisesinde milletvekili Alparslan Türkeş’in esaslı malûmatı olacaktır. Merhumun gömüldüğü yeri de herhalde onun bilmesi lâzım. Çünkü Ankara’da bir toplantıda memleket meseleleri görüşülürken söz Nurculuk meselesine intikal edince:

“Biz o meseleyi onun kabrini nakletmekle hallettik.” cevabını vermiş.

Muhatabı da kendisine demiş ki:

“O mesele gibi daha nice meseleler var ki henüz halledilmemiştir!...”

Bu itibarla hâdisenin esasını, merhumun defnedildiği yeri en iyi bitenlerden olması lâzım gelir. Acaba sayın Türkes, “Halledilmiş olduğunu” söylediği bu meselenin, bu şekilde halledilmiş olmasının, hak ve adalete, insaf ve kanuna sığıp, sığmayacağı hakkında bugün bir beyanda bulunabilecek kudreti kendinde görebilir mi?

14- ABDÜLKADİR AKÇİÇEK

1952 Malatya Hâdisesi'nden dolayı suçsuz yere aylarca hapis yatmıştır. Birçok İslâmî eser tercüme ederek neşretmiştir. İstanbul-Bostancı'da bir kitabevinde görüşmüştüm. Ankara Beyrut Palas Oteli'nde Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret etmiştir. Üstad Bediüzzaman'ın vefatından sonra 5 Nisan 1960'da Hür Adam Gazetesi'nde bir makale kaleme almıştır.1980'li yılların sonlarında rahmet-i Rahman'a kavuşmuştur.

Onun Ardından

Mesut bir gün. Ramazan; Kadir Gecesi; ebedî istirahatgâhına yolcu olan büyük insan... Şu anda onu ebedî ve sonsuz âlemine teslim etmiş bulunuyoruz. Arkasında onun gözü kalmadı. Sadece gönüllerde derin bir mevki, akan gözyaşı, sel gibi akan iman sahiplerinin bölünmez topluluğu...

Belki bir daha eşini göremeyeceğiz. Belki bir daha onun boş bıraktığı yer dolmayacak. İşte gözler bundan yaş akıtır. Gönüller bundan hüzne boğulur. O büyük adamın, ruhumuzun derinliklerinde bıraktığı acı sonsuzdur. Allah'a imanımız olmasa belki çıldıracağız. Hak yolunun nizamına uymasak belki dağlara düşeceğiz. Ama ne yapalım ki, nizam budur. Ölmeyen, fena bulmayan yalnız Allah ve onun için kalplerde yaşayan sevgi...

İşte o değerli ilim ve din adamımız gönlümüze ölmeyen Alah sevgisini; hakka, doğruya imanı aşıladı ve sessizce aramızdan ayrıldı gitti...

“Dünyalığım, sağ elimin taşıyacağı kadar olmalı.” diyen o mübarek insan, zâhirde böyle yaşadı. Gözünü bu fânî âleme yumduğu zaman, hasretini çektiği bir şeyi kalmamıştı... Düşmanlarına dahi hakkını helâl eden o zât, iman ve İslâm davasından başka bir gaye peşinde koşmamıştı. Bize, altun, gümüş bırakmadı ama, bunlardan milyar kere kıymetli, Allah ve Resûlü'nün kitabından ilham alarak yazdığı eserlerini bıraktı.

Onun gidişi de gelişi gibi sessiz oldu. Fakat yaşayışı sessiz olmadı. Onun yaşayışını, hayatını zaman birden açığa vuracak. Izdıraplarla geçen o muazzam yaşayış, onun gönlümüzde ebedî yaşamasını sağlayacak. Gün geçtikçe gönlümüzde sevgisini artıracaktır. Ömrü boyunca zindanlarda geçer gibi bir acı hayat; dertli ömür süren o bahadır kişinin hayatı tarihin unutulacağı cinsten değildir. Sevmeyenleri batırmak istedikçe, sevenleri ölmez bir sevgiyle onu ruhlarında taşıyacaklardır.

Said... Molla Said... Said Efendi Hazretleri ve nihayet Bediüzzaman Hazretleri. Gün geçtikçe ismine bir hürmet eki alan elbetteki büyük bir insan namzedidir. Hiçbir büyük insanı tarih, sağlığında göklere çıkarırcasına övmemiştir. Eğer varsa hayatında iken devrildiği görülmüştür. Fakat Bediüzzaman Hazretleri her gün bir yükselme değerine sahip olmuştur. Sağlığında böyle olunca eserleri meydana çıkınca nasıl olur? Bunun cevabını kesin olarak şimdi söyleyemeyiz. Tarih bize gösterecek. Biz görmesek de çocuklarımız, torunlarımız görecekler. Belki o müceddid; belki, mehdi olarak anılacak ve her an ruhundan istimdat edilen bir aziz ölü olarak kalacaktır.

İşte bizler, böyle bir devirde yaşamakla, o zâtın ilminden, feyzinden müstefid olmakla bahtiyar insanlarız...

Tarih sayfalarını çevirirken; zaman zaman çok değerli insanların bu âleme gelip geçtiğini görürüz. Onların sessiz bir gelişleri var.. Bir de sessizce gidişleri var.. Bunlar çekildikleri izbe köşelerinde zamanın göstereceği ufuksuz davaların peşinde koşmuşlardır. Davalarına inanmış olarak canlarını dahi seve seve inandıkları yolda feda edenleri hep görürüz. Her büyük insan zamanını işgal etmiştir. Bulunduğu devri sessizce de olsa harekete getirmiştir. İmam-ı Âzamları düşünelim. Şafîileri düşünelim, İbni Hanbelleri hatırlayalım... Mansurları görelim. Bunlardan sonra gelenleri bir göz ucuyla tetkik edelim. Bunların hepsi devrini kucak kucak doldurmuş ve bucak bucak sarmış. İşte büyük insan böyledir. Bulunduğu zamanda her şeyi meşgul eder. Sessiz yaşar; ama, bu sessizlikte kâinatı coşturan derin, içli hareketler görülür...

Kütüphanede Hâfız Abdülkadir Akçiçek ve Metin İrşadi ile birlikte.

İşte devrinde her şeyi meşgul eden Bediüzzaman Hazretleri. Köşesinde sessiz yaşadı; ama, her şey onunla meşgul oldu... Matbuat ondan bahsetti. Siyaset adamları ondan konuştu. Devlet adamları ona ilgi gösterdi. Halk onu sevdi, bağrına bastı ve nihayet ölmez bir iman kuvveti aldı, sonunda fânî cesedini toprağa verdi, kalplerine aşılana iman kuvvetiyle başbaşa kaldı. İşte her şeyiyle devrini dolduran büyük insan.

Bediüzzaman Said Nursî... Sessiz yaşayan büyük insanlardan biri... O ne kâşâneler kurdu. Ne meydanlarda nutuk çekti. Çevresinde çocukluğu harika olarak tanındı. Gençliği hep mücadele ile geçti. Yılmadı... Usanmadı. Tek başına dağlarda gezdi. Her şeye sonsuz bir merhamet, ölmez bir iştiahtı duydu. Tabiatı gördü, manzarasına hayran oldu. Kuşları gördü. Hâl dili ile onlarla söyleşti. Yapraklara ağaçlara baktı; onlarda Allah'ın binlerce hikmetini, sırrını sezdi. Yerdeki karıncalara baktı; yediği yemeğin tanesini onlara tahsis etti. Mağaralarda çileler çekti. Vatan ve milletin aşkıyla yandı, tutuştu... Gönüllü alay kumandanı olarak cephelede bir kahraman gibi çarpıştı. Rus ordularına esir oldu; onlara boyun eğmedi. Türk gücünü, İslâm şehametini onlara gösterdi; en büyük kumandanlarının dahi önünde kalkmadı ve nihayet birkaç yıl sonra memleketine döndü... Memleketinde bulunduğu müddette hapisler, sürgünler, zindanlarda hayat sürdü. Her girdiği hapisten çıktı. Her verildiği mahkemede beraat etti. Bunların hiçbirini onu yıldırmadı. İnandığı Allah ve Peygamber yolundan onu çevirmedi. "Beşikten mezara ilim öğrenin!" diyen Allah Resûlü'nün yolundan ayrılmadı. Gayesi insanları, bilhassa gençleri komünizmin şerrinden kurtarmak, kalplerine iman aşılama. Allah, Peygamber, ana, baba ve vatan sevgisini yerleştirmektir. Her

güçlüğe rağmen davasını yılmadan gerçekleştirmek için o büyük insan böyle çalıştı.

İşte eşsiz bir hayat!.. Bir asırlık insan ömrü... Berrak, temiz, nur gibi bir hayat... Nur gibi bir insan... Onu bir defa gördüm. Konuşurken insan kendini bu âlemden sıyrılıp öte âlemlere varmış sanar. Sanki bir ruhaniyet âleminde yaşar...

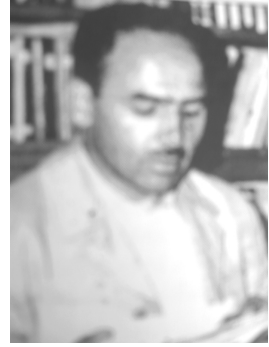
Bir asır kadar evvel Anadolu'nun yalçın kayaları arasında dünyaya gelen bu büyük insan, şimdi yine Anadolu'nun bir köşesinde maddî varlığını terk etti.

Taşıyla, toprağıyla nur dolu olan Anadolu bir nur daha bağrına bastı. Öyle bir nur ki ölümsüz bir aşk zinciri manzumesini andırıyor.

Kabrin nur olsun, huzurla yat; sana, Allah'tan rahmet; bizlerden de dualar olsun!..

15- AHMED ŞAHİN

1935 yılında Yozgat'ın Çayıralan ilçesinin Yahya Sarayı köyünde dünyaya gelmiştir. Kur'an öğrenimini 1950'de Kayseri'de aldığı hâfızlık diplomasıyla tamamlamıştır. Gönenli Mehmed Hocaefendi'nin talebesi olmuştur. İstanbul'da 1950-1960 arası Osmanlı ulemasının son halkasını teşkil eden âlimlerden tefsir, hadis, fıkıh ve kalam dersleri okuyarak çok ilgi duyduğu dinî ilimlerde dersler almıştır.

1960'ta Süleymaniye Camii'ne din görevlisi olarak atandı. On sene süren bu cami görevi sırasında yayına giren haftalık İttihad gazetesinde İslâm Âlemi sayfasını hazırladı. 1958'de Hür Adam gazetesinde İslâmî sahada yazmaya başladı. Sonra İttihad ve Yeni Asya'da köşe yazarlığı yaptı. Hâlen Zaman gazetesinde yazmaktadır."Tarihin Şeref Levhaları" ve "İslâm Büyüklüğü" başta olmak üzere otuz civarında kıymetli kitabı yayımlanmıştır.

Aleyhtarlığı Artırmamak Dahi Hizmettir

Aleyhtar yazılarıyla bilinen gazetecilerden biri bilgi toplamak maksadıyla Isparta'ya Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyarete gider. Kendisini kapıda talebelerinden Zübeyir Gündüzalp karşılar. Gazeteciler hakkında peşin bir hükmü bulunduğundan "Üstad ziyaretçi kabul etmiyor; ama yine de bir sorayım." diyerek içeri girip bir gazetecinin geldiğini haber verir. Beklentisinin aksine,

kabul edeceğini söyleyen Bediüzzaman Hazretleri, gazeteciyi tepkiyle değil de ‐Hoş geldin!‑ diyerek iltifatla karşılar, yaptığı hizmetin mahiyetini anlatır, insanlığa, topluma faydasını açık ve net şekilde izah eder. Gazeteci de sorularını sorup cevaplarını aldıktan sonra kalkıp gider. Ancak, talebelerinden bazılarının, ‐Böyle kimseleri neden tepkiyle karşılamıyor da iltifatla kabul ediyor Üstad, bunlar İslâm’a düşmanlıktan vazgeçmezler.‑ diye düşüneceklerini de hesaba katarak, hepsini de yanına çağırıp hizmet anlayışına ait bir ölçüsünü bu vesile ile anlatır. Ama nasıl ölçü?

İşte size, Bediüzzaman Hazretleri’nin talebelerine ve onların şahsında hepimize vermiş olduğu en asgari hizmet ölçüsü. Der ki: ‐Bir insanın İslâmiyet’e düşmanlığı yüz ise, onu doksan dokuza indirmek bir hizmettir! Hatta yüz bire çıkarmamak dahi bir hizmettir!‑

Evet, Hazreti Bediüzzaman hizmet anlayışına ait bir ölçüsünü işte böyle anlatır hizmet eden talebelerine, dolayısıyla hepimize ve tüm Müslümanlara. ‐Bir insanın İslâmiyet’e düşmanlığı yüz ise, onu doksan dokuza indirmek bir hizmettir! Hatta yüz bire çıkarmamak dahi bir hizmettir!‑ Ve bu hizmet, istisnasız her Müslüman`ın da vazgeçilmez mükellefiyetidir. Çünkü bu hizmet için özel bir fedakârlığa, ilme, vasfa da ihtiyaç yoktur. Sadece menfi hareket etmesin, vurucu, kırıcı, itici davranışlarda bulunmasın, aleyhtarları tahrik edecek tutum ve tavır içine girmesin, yani kötü örnek olmasın yeter. İşte bu da bir hizmettir. Hem de avâm-havas herkesi içine alan bir hizmet...

Ne dersiniz, bu hizmet anlayışına? Hiç olmazsa tutum ve tavırlarımızla, iddia ve sözlerimizle, yaşayış ve görüntülerimizle aleyhtarlığı tırmandırmama hizmetinde olmaya mı dikkat etsek?

Bari kötü örnek olmama hizmetini mi başarsak? Aşırılarımıza düşen de bu hizmet mi acaba? Bediüzzaman Hazretleri'nin huzuruna kabul edip meselesini anlattığı gazeteci, kendisine karşı takınılan bu tahriksiz tavırdan sonraki yazılarında aleyhtarlığı artırmamış, aksine azalttığı görülmüştür. Yani sadece meselesini anlatma tavrı, hiç olmazsa aleyhtarlığı artırmama hizmeti yerine geçmiş, yüz derecelik bir aleyhtarlığı yüz bire çıkarmamış, aksine doksan dokuza indirme hizmeti görmüştür. Buna, aleyhtarlığı artırmama, ya da aleyhtarlığı azaltma hizmeti de diyebiliriz. Bilmem sizler nasıl bakıyorsunuz bu aleyhtarlığı artırmama, ya da azaltma hizmetine?

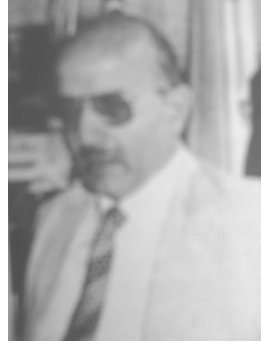
Çevremize karşı tutum ve davranışlarımızı bir gözden geçiresek mi? Konuştuklarımızın ve komşularımızın aleyhtarlığını artırıyor mu, azaltıyor muyuz? En alt basamaktaki bu hizmeti gerçekleştiriyor muyuz, yoksa hâlâ burada bile kötü örneğimizin bahis mevzuu, aleyhtarlığı artıran tutum ve tavırların sahibi olmaya devam edenlerimiz mi söz konusu? Eğer aleyhtarlığın artmasına sebep olan bir tutum ve tavır içindeyseniz bunun sorumluluğunu düşünmek gerekmez mi?

Hislerimizi tatmin, öfkemizi teskin ediyoruz, ama aleyhtarlığı da azaltma yerine artırmaya devam ediyorsak altından kalkılamayacak kadar ağır bir vebal söz konusu olmaz mı bu kötü örnekte?

Zaman gazetesi, 7 Şubat 2006

16- PROF. DR. SALİH TUĞ

Bir İstanbul beyefendisi olan Salih Tuğ, 1930'da İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden sonra 1957'de Edebiyat Fakültesi İslâm Araştırmaları'na asistan olarak girmiştir. Birçok mahkemelerde açılan Nur Davaları'nda bilirkişilik yaptı. 1976'da davet edildiği California'da uzun zaman dersler, konferanslar ve İslâmiyet'in nurunu gösteren ilmi konuşmalar yapmıştır. Tercüme, telif birçok kitabı vardır. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde uzun yıllar dekanlık yapmıştır. Müslüman Türkiyemizin yüz akı, hakikî münevver bir ilim ve irfan insanıdır.

Ölüm ile Âhret: Mutlak Bir Hakikat

1. Sözler: Raporun bu kısmında “şeriatın methiyesi yapılmakta ve devlet düzeninin şer’î esaslara uydurulması telkin edilmektedir.” şeklinde umumî tarzda beyan edilen kanaati mucip ifadeler, mezkûr 225, 234, 470, 486, 549, 579. sayfalarda tarımdan yapılan tetkikte raslanmamıştır. Yine insanların kanun yapamayacağına dair Said Nursî'nin bir sözüne mezkûr sayfalarda keza tesadüf edilmemiştir. Esasen bu ibarelerin yer aldığı pasajlar sarahatle belirtilmemiş bulunmaktadır. Şu kadarı var ki, 470-486. sayfalarda Said Nursî tarafından ele alınan içtihat

mevzuu, bugün bizim anladığımız kanun yapma ve mahkeme içtihatları veya tevhid-i içtihad kararları anlamına gelmemektedir. İslâm'da içtihad bugünkü anlamında bir kanun değer ve hükümünde de değildir. Keza, Said Nursî tarafından eserinde münakaşası yapılan içtihad müessesesinin mahza hukukî konularda olduğunu gösterecek bir delil ve cümleye de bu sayfalarda raslanmamıştır. İslâm şeriatı, nazariyatta ibadet ve muamelât diye ikiye ayrılmakta olup Said Nursî'nin münakaşasını yaptığı içtihadın sırf ibadetle ilgili konularda olduğu ve İslâm'ın ibadete müteallik esaslarını tesbit bakımından ele alındığı müşahede edilmektedir. Meselâ içtihad bahsinde kitapta ele alınan konular: Seferî namazlar sayfa 472, cemaat namazlarında Fatiha Sûresi'nin okunup okunmaması sayfa 475-476, abdesti bozan şeyler (476 vs. gibi). Bu sebeple mevzubahis içtihad, lâik devletimizin temelini teşkil eden kanunlar şeklinde müellif tarafından ele alınmamaktadır. İnsanların kanun yapamayacağı tezine kitapta raslanmamakta olup Said Nursî tarafından içtihad, İslâm dininin ibadet ve iman meselelerini tayin ve hallinde söz konusu edilmektedir. Bundan başka 225-234. sayfalarda Peygamber Muhammed'in (aleyhissalâtü vesselâm) kâinattaki yeri "bir ile beş Reşha", O'nun Allah tarafından risalet işi için gelişindeki esrarı ve O'nun duasının kabul oluşu "12. Reşha" Peygamber'in gaye ve maksadı "14. Reşha" konuları ele alınmıştır. 549 ilâ 579. sayfalarda Miraç hâdisesi ele alınmakta olup tasavvufî yönden müellife göre tahlili yapılmaktadır.

Netice olarak: 163. maddede aranan suç unsurlarına "Sözler" kitabının sayfaları arasında tesadüf edilmemiştir.

2. Gençlik Rehberi: Bu kitap hakkında raporun ikinci sayfasında beyan edilen Risale-i Nur müellifinin dünya sırlarına vâkıf bir evliya olduğu kâfi hakikat... "O enbiya ve evliyanın

aklen ilmelyakîn derecesinde ispat ettikleri” (sayfa 7) beyanına iştirak edememekte; zira 7. sayfanın birinci paragrafında ve ikinci satırda gençlerin “âhiretimizi ne şekilde kurtaracağız” tarzında sordukları suale cevap vermeye çalışmakta ve âhret yoluna kabirden gidileceği ve kabire üç tip kimsenin de mecburen gireceği izah edilmekte ve neticede ölüm ile âhretin mutlak bir hakikat olduğu gösterilmektedir. İşte bu, Said Nursî’ye göre bu hakikate “peygamberler, yüz yirmi dört bin muhbir-i sâdık nebiler, enbiya ve evliya, yüz yirmi dört milyon evliya haber vermişler, şahadet etmişler ve ayrıca aynı hakikati had ve hesabı olmayan din adamları kâfi delillerle ispat etmişlerdir.” denmektedir. Bu arada “1 numara ile gösterilen dipnotta” işte Risale-i Nur’un kabir ve âhretin var ve hakikat olduğunu ispat eden bir kitap olduğuna işaret edilmektedir. Raporda gösterilen Said Nursî’nin dünya sırlarına vâkıf bir evliya olduğu tarzında bir cümle ve ifadeye kitap metninde raslanmamıştır. Raporun ikinci sayfasının ikinci paragrafında 9 ve 11. sayfalarda Said Nursî’nin bizzat kendi kendini büyük bir övünme ve tefahür ile insan üstü bir varlık, kendisine ilham gelen bir veli, din adına, Kur’ân namına konuşmaya selâhiyetli bir kimse olarak gösterme ve şahsî nüfuz temin etmesini sağlayacak beyanlarda bulunduğu ifade edilmekte ise de, kitabın 9. sayfasında Said Nursî hâpishanenin karşısındaki lise bahçesinde müşahede ettiği kız talebe grubunun elli sene sonraki durumlarının ne olacağını düşünmekte ve kendine göre bunu kötü bularak hâl-i hazırın tenkidini yapmaktadır. Raporun aynı sayfa, aynı paragrafının devamında Said Nursî’nin bizzat bütün kardeşlerini Cehennem azabından kurtarabileceği ve bunun 6187 sayılı kanun hükümlerinin ihlâl ettiği kanaati izhar edilmekte ise de, kitap metninde müellif, âhret azabından kurtaracak bir hakikati beyan etmek istediğini, hemen akabinde

insan öldürmenin aleyhinde bulunmakta ve maktulün akrabasının dahi intikam endişesiyle hareket etmemesi ve Kur'ân'ın emrettiği gibi barışma ve müsalâha yoluna gidilmelidir, denmektedir. Bu sarahate göre Said Nursî Cehennem azabından kardeşlerini bizzat kurtaracak bir kimse olduğu değil, sadece Kur'ân'a ait emirlerin tatbiki hâlinde Cehennem azabından kurtulmanın mümkün olduğu onlara haber verilmektedir. Bu itibarla 6187 sayılı kanuna muhalefet görülmemektedir. Eserin zikredilen 22. sayfasında Türkiye'nin lâik nizamı, devrimler ve teokratik devlet düzeni hususunda bir sarahate rastlanmamakta olduğundan tetkik konusu kitabın Türk Ceza Kanunu'nun 163 ve 6187 sayılı kanun hükümlerini ihlâl ettiği kanaatini paylaşmak mümkün görülememektedir. Her ne kadar raporda "Zaten Nurculuğun teokratik devlet nizamını telkin ettiği bilinen bir şeydir." denilmekte ise de, bilirkşi sıfatıyla tetkik edilen kitaplar dışında Nurculuğun mahiyetine dair herhangi hususî bir kanaate şahsen sahip bulunmamaklığım sebebiyle bu hükmü paylaşmak mümkün olamamıştır.

3. Hutbe-i Şamiye: Bu kitabın 130 ve 131. sayfalarında Said Nursî'nin siyaseti dine âlet ettiği, dine hizmetkâr kıldığı, hürriyeti şariat hesabına kabul ettiği raporun 3'üncü sayfasında beyan edilmekte ise de, Said Nursî mezkûr sayfalarda siyasetle artık niçin meşgul olmadığını, bundan vazgeçişte siyasetin sahibi olduğu "toplum menfaati için fert harcanır" kaidesini kabul etmeyip reddedişinin rolü olduğunu beyan etmekte ve bu beyana kendisine siyaseti bu, kırk seneye yakındır ki bütün bütün niçin terk ettiği sorusuna (sayfa 130) verdiği bir cevaptır ki, bu, Said Nursî'nin kırk senedir siyasetle uğraşmadığına dair kendi izahı olarak anlaşılabilceğinden siyaseti dine âlet ettiği şeklinde şahsî bir itirafı olarak kabul edilmesi mümkün görülmektedir.

4. Risale-i Nur Hakkında Verilen Konferans: Bu kitap hakkında raporun 5. sayfasında Said Nursî'nin eserin 74. sayfasında şahsı methedilmekte ve kendisinin Kur'ân'ın mu'cizesi olduğu ifade edilmiş ise de, burada nakledilen Said Nursî'nin şahsı olmayıp, 73. sayfadan itibaren başlayarak 94. sayfaya kadar söz konusunun tamamen Risale-i Nur kitabı olduğu anlaşılmakta ve bu kitap Hasan Feyzi adlı zât tarafından methedilerek adı geçen kitabın taşıdığı hususiyetler gösterilmekte ve bunun Kur'ân'ı en açık bir şekilde tefsir ve izah ettiği sık sık ifade edilmiş bulunmaktadır. Bu hâlde göre kitabın muhteva itibarıyla Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesine aykırılığı kanaatine iştirak edilememektedir.

5. Bu Parça, Altun ve Elmas ile Yazılsa Liyakati Var: Başlıklı karton, bilirkişi Ahmet Ateş'in de rapor metninde düzeltiltiği gibi burada methedilen Peygamber Muhammed'in elidir. Said Nursî'nin kitabından bir pasajın ayrı baskısı olması muhtemel ise de Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesine giren bir husus yoktur.

6. Aziz, Sebatkâr, Sıddık Kardeşlerimiz başlıklı yazı bu broşürün birinci sayfasında, Said Nursî'nin eserlerinden beklediği gayeleri izah ettiği görülmüş ve bunların iman kuvvetlendirmek gayesini güttüğü, cemiyetin selâmeti için hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmek lâzım geldiği, gösterildiği müşahede edilmiştir. Aynı broşürde neşredilen Medine'den gelen mektupta ise (sayfa 3) Said Nursî'nin siyasetle uğraşmayı men ettiği, siyasetle bir alâkası olmadığı, sadece Kur'ân'a tâbi oldukları ve iman mücadelesi yaptıkları beyan edilmektedir.

7. Hilâl Aylık Mecmuaları: Esas raporun 11. maddesinde belirtilen umumî hükme iştirak edemediğimizden Hilâl mecmuasında

çıkan çeşitli yazıların Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesi çerçevesinde mütalâa edilmesine de imkân görülmemiştir.

8. Muhtelif Kâğıt ve Fotokopiler: Şeffaf yağlı kâğıtlara, Arap harflerini az bilenler tarafından yazılmıştır. Fakat bunlar çirkin bir yazı ile bir başka asıl metinden kopya edilmişe benzemektedir. Sayfalarda aynı şey tekrar edilmiş olup yine bazılarında kaligrafi değiştirmektedir.

Fotokopilerde ise diğer matbu metinlerdeki minval üzere nefisle olan mücadele ve iman yolu gösterilmektedir. Bunlardan biri Said Nursî adıyla bitmektedir. Ancak Said Nursî'nin el yazısı olup olmadığı anlaşılmamaktadır. Fotokopilerdeki yazıların değişik ellerden çıktığı söylenebilir. Saygıyla arz olunur.

17- TEKİN ERER

1921 yılında Artvin’de doğmuştur. İki devre Adalet Partisi İstanbul milletvekili olarak parlamentoya girmiştir. Uzun yıllar Son Havadis gazetesinde fıkra yazarlığı yapmıştır. Bediüzzaman, Nur talebeleri ve Nuculuk üzerine çeşitli tarihlerde, hakkın ve hakikatin ifadesi olarak birçok makaleler yazıp neşretmiştir. Tekin Erer’in başlıca eserleri arasında, Basında Kavğalar, Türkiye’de Parti

Kavğaları, Yassıada ve Sonrası, Kızıl Tehlike 1-2, Çin’de Neler Gördüm yer almaktadır. 1997’de İstanbul’da vefat etmiştir.

Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur Hakkındaki Kanaatiniz Nedir?

Hakkında edindiğim, bir din adamı oluşu ve bu vasfı ile Kur’ân-ı Kerîm’i geniş ölçüde tefsir etmiş olması, onun ilhamı ile insanlığa mânen hizmette bulunmasıdır.

Said Nursî’yi Teşkilât-ı Mahsusa Reisi Eşref Bey (Kuşçubaşı) şöyle anlatmaktadır: “Üzerinde kaplan postuna benzeyen bir kürk, başında kendisine çok yakışan bir Buhara kalpağı, göğsünden beline kadar inen gümüş savatlı kemerde süslü bir Diyarbakır kaması ile dış görünüşünü, geniş alın, siyah iri gözler ve bilhassa ahenkli gür bir sesle tamamlayarak konuştuğu kimseyi derhal tesiri altına alan Said Nursî, kabiliyeti ile Selanik’te kısa zamanda tanınmıştı. Padişah’a bağlı ve Padişah’ın Jön Türkler’in

tedibi için vazifelendirdiği Müşir İbrahim Paşa ile Selanik'te pervasız konuşmaları, muhitte büyük bir alâka uyandırıyor ve o tarihte Paris'te çıkan, Jön Türkler'in gazeteleri Said Nursî'yi meşrutiyetin ve adaletin ilim ve din sahasında bir ümidi olarak övüyorlardı.

Hakkındaki görüşlerim, onu bu satırlardan tanımaktan ibaret.

Said Nursî ve eserlerinin Türk mânevî hayatındaki yeri sizce nedir?

Said Nursî hakkında çok eser yayımlanmıştır. Kitapları defalarca basılmıştır. Çok taraftarı olduğu bilinir. Demek ki, Türk mânevî hayatında bir yeri var ki, unutulmuyor. Ve 1960'ta 87 yaşında vefatından sonra da yaşatılıyor. Hâlâ hakkında röportajlar yapılması da bunu gösteriyor.

1935'ten bu ana kadar Risale-i Nurlar'ın ve onları okuyanların muhakeme edildiği, fakat açılan davaların umumiyetle beraatla neticelenmesi karşısında neler söyleyebilirsiniz?

Türk adaletinin beraat ettirdiği eserler hakkında ne söyleyebilirim? Türkiye lâik bir ülkedir. Din hürriyeti vardır. Lâiklik aslında din hürriyetidir. Anayasamız bütün Türk vatandaşlarına din hürriyetini sağlamıştır. Devlete, millete bir zarar vermediği takdirde, lâiklik ilkesini bozmadıkça, Türk adaletinin kimseyi cezalandırmayacağı tabiidir. Bu bakımdan mahkemelerin bu eserler hakkında beraat kararı vermesini tabii karşılamak gerekir.

Risale-i Nurlar yurt dışında da yayımlanıyor. Bugüne kadar on dünya diline çevrilmiş bulunmaktadır. Çeşitli ülkelerde, hakkında çeşitli çalışmalar neşrediliyor. Bu hususu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu mevzuda geniş bilgin yok. Eserlerin hangi dillere çevrildiğini bilmiyorum. Bu, onun eserlerinin değerli olduğunu gösterir. Aksi hâlde, neden çeşitli dillere tercüme edilsin?

Ben, en son tarihçi Cemal Kutay'ın "Çağımızda Bir Asr-ı Saadet Müslümanı: Bediüzzaman Said Nursî" kitabını okudum. Özetlersem, bu 500 sayfalık eser, onun yüksek ahlâklı bir cemiyyet düzeni yaşatmayı esas aldığını gösteriyor. Onun eserlerine rağbet bundan olsa gerektir.

Risale-i Nur ekolünün mânevî hayatımız bakımından nasıl bir misyon ifa ettiği inancındasınız?

İslâm dininin yüksek ahlâklı fikirlerini taşıyan eserler hakkında menfi görüş taşıyan kimse çıkacağını tahmin etmem. Ancak, aşırı solcular, öteden beri Said Nursî düşmanındırlar. Ona Said-i Kürdî derler ve Kürtçülük yaptığını söylerler.

Bunun asılsız olduğu vesikalarla meydana çıkmıştır. Birinci Cihan Harbi sonunda, İstanbul'da Kürt Teâlî Cemiyeti adında bir cemiyet kurulmuştur. Gayesi, müstakil bir Kürdistan devleti kurmaktır. Said Nursî'nin, bu cemiyete girmesi için yapılan davete verdiği cevap meâlen şöyledir: "Mektubunuzdan öyle anlıyorum ki, Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalandığı bahanesiyle Şark'ta müstakil bir Kürdistan hükûmeti kurmak gibi korkunç bir emeliniz olsa gerek. Örfen, dinen, ilmen aynı kavmin fertleri olarak ve beş yüz seneden beri bir devlet çatısı altında yaşayan, Şark'ın fedakâr ve temiz evlâtlarını Türk camiasından ayırmak maâzallah, felâketlerin en büyüğü olur. Dediğiniz gibi, Şark'ta azîm bir kuvvet toplayabilerseniz, bu kuvvetle Türkiye'yi bir bütün olarak kurtarmak için çalışmak, selâmetin ve kurtuluşun en güzel yoludur. Neticesi çok vahim ve memleket için korkunç işlere teşebbüs etmemenizi bilhassa tavsiye ederim."

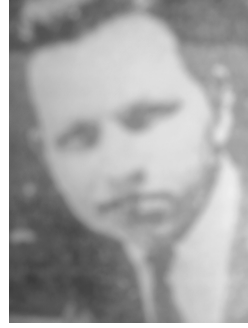
Yine bir yazıda görüyoruz ki, o, 1908'de Meşrutiyetin ilânının üçüncü günü, Türkiye'nin ilerlemesi ve yükselmesi için beş tavsiyede bulunuyor:

1. Gönül ve duygu birliği,
2. Millet fertlerinin birbirini sevmesi,
3. Maarife önem verilmesi,
4. Herkesin çalışması,
5. İraftan kaçınması.

Bütün bunlar, onun iyi bir Müslüman ve din adamı olduğunu, kitaplarıyla dinine ve milletine hizmet gayesi taşıdığını gösterir. Hakkında sayısız davalar açılıp beraat etmesi de, bunu ispat etmektedir.

18- DOÇ. DR. NURETTİN TOPÇU

1909 yılında İstanbul'da doğan Nurettin Topçu'nun tam adı Osman Nuri'dir. Babası Topçuzade Ahmed Efendi Erzurumlu, annesi Fatma Hanım Kemahiyeli'dir. Nurettin Topçu'nun ailesi Erzurum'da Topçuzadeler diye tanınır. Dedesi Osman Efendi, Erzurum'un Ruslar tarafından işgali sırasında Türk Ordusu'nda topçuluk yaptığından dolayı bu lakapla anılmaktadır.

Nurettin Topçu Strazbourg'da tamamladığı doktorasını, 1934 yılında Sorbone Üniversitesi'nde vermiştir. Bu üniversitede doktora yapan ilk Türk'tür. Yunus Emre'den hareketle gerçekleştirdiği doktora tezinin konu başlığı "Zamana Uyuş ve İnsan"dır.

İstanbul Üniversitesi'nde doçentlik payesini aldığı "Sezgiciliğin Değerleri" konulu tezinde Bergson'u incelemiştir. Denizli'de Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret etmiştir.

Mehmet Akif, Taşralı (Hikâyeler), Garbın İlim Zihniyeti ve Ahlak Görüşü, Şehit, Komünizme Karşı Yeni Düzen, Ahlak Nizamı, Büyük Fetih, Yarınki Türkiye, Varolmak, Varoluş Felsefesi, Bergson, İslâm ve İnsan, İrâdenin Davası, Devlet ve Demokrasi, Kültür ve Medeniyet, Mevlâna ve Tasavvuf, Milliyetçiliğimizin Esasları, Çanakkale, Bizim de Diyeceğimiz Var Dostlar eserlerinden bazılarıdır.

Hareket Dergisi'ni çıkartmıştır. Hareket Dergisi dışında Türk Yurdu, Büyük Doğu, Sebülirreşad, Düşünen Adam, Türk Düşüncesi Türk Rubu, Komünizme Karşı Mücadele, İslâm, Bizim Türkiye,

Serdengeçti, Asrın Dini Müslümanlık, Şule dergileri ile Yeni İstiklâl, Havadis, Son Havadis, Akşam, Erzurum Hürsöz gazeteslerinde de yazıları çıkmıştır.

Dadaşlar diyarı Erzurum'un evlâdı olan merhum Topçu ile Sultanahmed Dizdariye Mahallesi'ndeki Topçu Apartmanı'nda görüşmelerimiz olmuştu. 10 Temmuz 1975'te vefat etmiştir. 11 Temmuz Cuma günü Fatih Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Kozlu Kabristanı'na defnedilmiştir. Cenab-ı Erhamürrahimîn, ona gani gani rahmet etsin!..

Risale-i Nurlar ve Lâhika Mektupları Hakkında

Merhum Bediüzzaman Said Nursî'ye ait yazılarla mektuplardan ibaret on bir parça eser, ehl-i vukuf sıfatıyla tarafımdan tetkik olundu:

Said Nursî'nin yazıları, İslâm'ın ulviyet ve azametine ait, onu tebci edici mahiyette ve İslâm dinine bağlılığın cemiyeti yükseltici olduğunu iddia edicidir. Taraftarları da, neşriyatlarında ve mektuplarında aynı davaya şiddetle bağlanmış bulunuyorlar ve üstadlarının kuvvetle tesiri altındadırlar.

Risale-i Nur hakkında Konyalı bir muallimin neşrettiği risalede ise yine Nur Risaleleri övülmekte ve bu risalelerin imanı takviyede en büyük hizmeti gördükleri, Nur münkirlerini mağlûp etmek hususundaki değer ve kudretleri anlatılmaktadır. Aynı zamanda, Bediüzzaman'ın bir mürşid ve bir ahlâkî nâsih olarak yüksek meziyetleri övülmektedir.

Mektuplarda ise Bediüzzaman'ın, talebelerinin kendisinde meftun olduğu meziyetleri, İslâmiyet'i yükseltme hususundaki mümtaz kabiliyeti ve iktidarı teslim edilmekte, Nur Risaleleri'nin İslâmiyet'i âleme yaymak hususundaki yüksek değeri kabul olunmaktadır.

Bir kısım yazılarda ise Risale-i Nur'un takibine dair geçmiş zamana îma teşkil eden pasajlar vardır. Vâkıa bu pasajlarda, şiddetli tenkitkâr bir lisan kullanılmış ise de; bu tenkitler, mâziye ve yakın tarihimize ait olarak mevcut rejime taallûk etmediklerinden; kendilerinde siyasî vasıf görülmemektedir.

Atatürk'e ait kısımlar da yine, Risale-i Nur'un bu konu üzerinde, geçmiş zamandaki takipleri söz konusu edildiğinden; hâle ait bir suç mevzuu aramak hukuken kabil değildir. Zira bunlar, mâzinin nakline müteallik söz ve yazılardır. Hedefleri, târiz ve tenkit olmayıp, geçmişteki hâdiselerin bahis dolayısıyla naklidir. Sırf mâziye ait bir hâdiseyi nakil eden bu satırların bizzat mâhiyeti üzerinde suç konusu aramak, mantıken ve hukuken imkânsız olduğundan; bu yazılarda Atatürk'e hakaret kasdı araştırmak caiz değildir.

Bu yazıların hiçbirinde lâikliğe aykırı olarak dini, siyasete âlet yapmak gayesi düşünülmemekte; belki içtimaî hayatımızın İslâmî ruh ve ahlâk dairesinde cereyanı kuvvet ve ihtirasla tavsiye olunmaktadır. Yine bu yazılarda, devlet nizamını sarsıcı veya bu hususta dini vasıta yapıcı bir karakter görülmeyp; sadece cemi-yete dinî hayat telkini yaptığı anlaşılmaktadır.

Tetkik edilen aynı yazılarda, Bediüzzaman'ın şahsı için veya herhangi bir şahıs için menfaat temini gayesi güdülmemektedir. Zira ne cinsten olursa olsun, menfaat teminine matuf herhangi bir vasıtaya müracaat edilmiş olduğu görülmemekte; ve menfaat gayesi üzerinde hiçbir unsur ortaya koyulmamaktadır.

Kendilerine fikir ve irşat yolunda Üstad telâkki ettikleri Bediüzzaman'ın çalışma tarzı hakkında, 11 numaralı vesikanın 14'üncü sayfasının son kısımlarındaki şu satırlar, tam ve vazıh bir fikir vericidir. "Madem bize menfi harekete izin vermiyorsun. Öyle ise biz de rahmet-i ilâhiyeden niyaz ederek ahdediyoruz ki din düşmanlığı ile, üstadımıza zulmeden o gaddar, insafsız

zâlimlerden intikamımızı şöyle alacağız. Risale-i Nur'u ölünceye kadar defalarca okuyacağız.. neşrinde sebat ve sadakatle hizmet edeceğiz. Onu altın mürekkeple yazacağız...” Bu satırlar ve bu ifade, Nur şakirtlerinin şiarını ortaya koyucudur. Bu şiar, hiçbir tahrik vasıtası ve maddî kuvvet kullanmaksızın ruhî terbiye yoluyla, İslâm dinini yükseltmek ve onun mukaddes kitabı olan Kur’ân-ı Kerîm’i, en mükemmel ve iyi anlaşılmış şekilde, ulvî ilhamlar hâlinde tefsir edici Nur Risaleleri’ni bütün İslâm Dünyası’na yaymaktan ibarettir.

Bu mütalâalarla, ehl-i vukuf olarak tetkik ettiğim yazıların, parça parça veya kül hâlinde, lâikliğe aykırı olarak dini siyasete alet etmek veya şahıslar için herhangi bir menfaat sağlamak gayesini gütmedikleri ve Atatürk’e hakaret kasdını ihtiva eylemedikleri neticesine varmış bulunuyorum.

Said Nursî İslâm Dini’ni Yayınmaktadır!

Tetkik için gönderdiğiniz “Bediüzzaman Said Nursî, Tarihçe-i Hayatı, Eserleri, Meslek ve Meşrebi” adını taşıyan kitabı aldım. Eserin mahiyeti, hedefi Atatürk’e ve inkılâplarına hakareti ihtiva etmediği hakkında mütalâa”nın yazı ile bildirilmesi hususundaki arzunuzu karşılamak üzere kitabı okudum. İşaret edilen hususları ilgilendiren görüşlerimi aşağıda arz ediyorum:

Kitabın mahiyeti, bir hâl tercümesi ve bu münasebetle sunulmuş dinî fikirler mecmuasıdır. Sırf ilmî olmaktan ziyade telkinîdir. Hiçbir suretle siyasî değildir. Bir dinin yayıcılığını üzerine alan insanların, inanılmış oldukları nisbette ihtiraslı, ateşli telkinleriyle doludur. Dava, İslâm davası olduğundan, İslâm dinine zararlı veya ona karşı gelen görüşlere ve daha ziyade bu mahiyetteki içtimaî hareketlere ağır tenkitler tevcih olunmaktadır. Demevî bir mizacın bütün şiddetini taşıyan Said Nursî’ye ait beyanların şiddeti, başından sonuna kadar tenkit mahiyetini muhafaza

etmektedir. Yakın tarihe müteallik nakledilen hâdiseler, vesikalı ve tenkitli tarih metodu ile değil, hâtıra hâlinde nakledilmektedir. Bu kısımlar sadece otobiyografiden iktibas tarzında yazılmıştır. Hiçbir surette zararlı mahiyet taşımamaktadır.

Kitabın hedefi; Said Nursî'nin anlayış çerçevesi içinde İslâm dinini yaymaktır. İslâm'ı, şeriat çerçevesi içinde değil de, bir içtimâî hâdise ve bir ahlâkî inkılâp müessesesi olarak yükseltmektedir. Büyük çoğunluğu, İslâm cemaati arasına sokmak ve İslâm'a garazkâr hareketlerle mücadeleye teşvik etmektir. Ancak bu mücadele ruhîdir, ahlâkîdir; maddî vasıtalarla değildir. Bu yoldan gidilerek Müslümanlar arasında ruh birliği tesisine çalışmaktadır.

Kitabın, Atatürk'e ve inkılâplarına hakareti ihtiva edip etmediği meselesine gelince: Vâkıa eserin birkaç yerinde Bediüzzaman Said Nursî'nin Atatürk'e ait hâtıraları nakledilmekte ise de, bu nakillerde ne Atatürk'e, ne de inkılâplarına hakaret görülmemektedir. Bilâkis bunlarda nokta-yı nazar ayrılıkları ve tenkitleri göze çarpmaktadır. Fikirlere ilmilik, ciddiyet ve hakikat değeri verebilmek için evvelâ tenkit ile hakareti tarif edelim:

Tenkit hiçbir zaman tahkir değildir.

Hakaret bir insanın, insanlık hâl ve vasıflarını halk huzurunda alçaltıcı veya kötileyici veyahut büsbütün inkâr edici sözlerle, hareketlere denir. Tenkit ise “Bir prensip veya bir olayın, konusu üzerinde değerlendirci bir hükme ulaşmak gayesiyle incelenmesi demektir.” (Andre Salon de Vocalenlaire de la Philosophie, cilt I, sayı 140). Diğer, bir tarifile: “Zihnin, menşei veya muhtevası bakımından değerini araştırmadan önce, hiçbir iddiayı kabul etmeyen çalışmasına tenkit denilmektedir.” (Aynı eser, cilt I, sayı 141)

Bütün Garp dünyasında tenkitçiliğin, ilim zihniyetinin esasını teşkil ettiği kabul olunmaktadır. “Tenkit, menfaatlerden, duygulardan tam mânâsıyla sıyrılarak, tam serbesti ile düşünen

zihnin hareketidir.” (Paul Foulqué *Precis de Philosophie*, cilt 2, sayı 11)

Büyük âlim Pasteur, kendi adıyla anılan Paris'teki enstitüsünün açılış nutkunda tenkid zihniyetinin değerini anlatırken, tenkit eseri olmayan her fikrin zayıf ve iğreti olduğunu ileri sürmektedir. (A. Cuvillier *mamel de Philosophie*, cilt 2, sayı 52)

İlim ve inkılâp yapmak gibi, yapılan inkılâpları korumak da tenkit ile olur. Zira fikrin iltifatı tenkittir. Tenkitsiz alkışlar ve müdahin takdirler, hakikatleri karanlığa gömen suikastlerdir. Yukarıda zikredilen eserlerde görüldüğü gibi, Batı zihniyeti, tenkit esasına dayanır. Tenkitten korkan ve ondan nefret duyanlar, iptidaî insanlarla, hasta diktatörlerdir. Tenkidi hakaret sayan zihniyet ise, hiç şüphe yok ki iptidaî zihniyettir.

Tenkitten hakarete geçilmez; yani, tenkidi artırmak veya şiddetlendirmekle hiçbir zaman hakaret vücut bulmaz. Tenkitle hakaret arasında derece farkı değil, mahiyet farkı vardır. Tenkit, ilmi ilerleten ve insan zekâsını hakikatlere ulaştıran prensiptir, ilmin mayasıdır. Tenkit etmek, âlim ve mütefekkirin vazifesi... Her düşünen insanın hakkıdır.

Hakaret ise insana hümmetsizliğin söz ve hareket hâlinde başkalarına çevrilmesidir. Tarafsız, garazsız, ferdî temayül ve menfaatlerden sıyrılmış bir görüşle incelendiği zaman Bediüzzaman Said Nursî hakkındaki kitapta ne bütün hâlinde ve ne de parça parça, tek cümle veya kelime ile Atatürk'e ve inkılâplarına hakaret bulunmamaktadır.

Eser, sırf İslâm'ı yaymak ve bir de Bediüzzaman Said Nursî'yi tanıtmak, onun yüksek değerini belirtmek gayesiyle ve kendisi hakkında yer yer mübalâğalı takdir hisleri zemini üzerinde kaleme alınmıştır. Ne Atatürk'e, ne de inkılâplarına hakareti ihtiva etmemektedir.

Kanaatimi böylece arz ediyorum.

19- PROF. DR. OSMAN TURAN

1914'te Trabzon-Çaykara Soğanlı Köyü'nde doğmuştur. Kuranoğulları adı ile anılan bir aileden gelmektedir. Babası, Birinci Cihan Harbi'nde Kafkas Cephesi'nde şehit olan Hasan Ağa'dır.

İlkokulu Çaykara'da, Liseyi Trabzon ve Ankara'da bitirmiştir. Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesinden 1940'ta mezun olmuştur.

“On iki Hayvanlı Türk Takvimi” adlı eseriyle doktor olmuştur. Doktora jürisinin başkanı Prof. Dr. Fuat Köprülü idi. 1944'te doçentliğe, 1951'de de profesörlüğe yükselmiştir. 1948'de Paris'te toplanan Şarkiyatçılar Kongresine “Selçuklu Türkiye'sinde Toprak Hukuku” adlı tebliği ile katılmıştır. 1948-1950 yılları arasında Londra ve Paris'te incelemeler yapmıştır. 1954 yılında Trabzon'dan milletvekili seçilmiştir. Milletvekilliği 27 Mayıs 1960'a kadar sürmüştür. Yassıada'da 17 ay tutuklu kalmıştır. Zulümler adası Yassıada'nın Tarık Güryay isimli komutanına kabramanca bir sille atmıştır. Demokrat ve Adalet Partisi'nden milletvekilliği yapmıştır. Osmanlı Hanedanı'ndan Satia Hanım Sultan ile evliydi.

Yakın tarihimizin hakikî kabraman ilim adamlarındandı. Ankara'da 1966'da merhum Avukat Bekir Berk Ağabeyimin delâletleriyle onu tanımıştım. 17 Ocak 1978'de İstanbul'da vefat etmiştir.

Merhum Osman Turan Bey, Selçuklular Tarihi ve Türk İslâm Medeniyeti (1965), Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi (iki cilt) (1969), Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi (1973), Selçuklular ve İslâmiyet (1971) Türkiye Selçukluları Hakkında Resmî Vesikalar (1958), Selçuklular Zamanında Türkiye (1971) kitaplarının yazarıdır.

İsmet Paşa'nın Mağlûbiyeti ve Nurcular

İsmet Paşa, Senato seçimlerinde, Nurcular'ın kuvveti ve rolü karşısında dehşete düşmüş gözüksükten ve fırtınalı hücumlarını onlar üzerinde teksif ettikten sonra, beyanlarından çıkan mânâya göre mağlûbiyetinin başlıca âmili onlar olmuştur. Aslında bu mağlûbiyette daha geniş bir Müslüman kitlenin hislerini hesaba katmak, irtica ve Nurcular münasebetiyle umumî efkârda dinî endişelerin kaynaşmasını düşünmek daha isabetli olur. Dinî tesirlere pek ehemmiyet vermeyen İsmet Paşa'nın bu itirafı, başka bir maksatla karışık da olsa; çok mânâlıdır. Bu münasebetle ileri ülkelerde de dinî tesirlerin siyasî partilerin inkişâfında rolü olduğunu, bununla beraber ciddiliği bozan bir hücum ve istismarın pek vârid olmadığını da belirtelim.

Büyük seçimlerde solculuğun ilânı ile en ağır bir hezimete uğrayan İsmet Paşa, bu belli bir aşikâr neticeye ve partisinin baskısına rağmen; yalnız solculukta ısrar etmekle kalmıyor; bizzat bu emre ve ortanın soluna girmeyenleri tasfiye edeceğini de belirtiyordu. Bu ısrar, Türkiye'nin anti-demokratik taktiklerle sola zorlanacağına ve seçim sonrası huzursuzlukların da başlıca kaynağını teşkil edeceğine delâlet ediyordu. Nitekim, bu husus tarafımızdan belirtildikten sonra, yapılan beyan ve tahriklerle teyyüd etmişti. Senato seçimlerinde komünist tehlikenin bir yana itilerek irtica ve Nurculuk bahanesiyle girilen mücadele de teşhisimizin isabetine ve memleketin yine aynı mahiyette sola

ve huzursuzluklara zorlanacağına işarettir. Bununla beraber yeni siyasî gelişmeler ve Halk Partisi'nin tazyiki bir metot değişikliğine ve solculuk yerine başka bir temanın işlenmesine sebep olmuştur.

Filhakika İsmet Paşa son seçimde artık soldan vazgeçmiş görünerek komünizme karşı da olduğunu söylemiş ve ilk defa olarak da, Allah adını anmıştır. Lâkin, Türkiye'de, komünizm değil, irtica tehlikesinin mevcut olduğunu ileri sürmekle geçen seçimlerde ilân edilen solculuğun devam ettiğini ve dolayısıyla azgınlaşan hakikî tehlikeye yine de yardımcı durumda kaldığını meydana koymuştur. Halk Partisi lideri milletlerarası geniş imkânlarla, gizli-açık, teşkilâta sahip olarak birçok büyük müesseseleri felce uğratan ve gençliği de sararak sokağa dökülen komünizm tehlikesini inkâr etmemiş olsa idi irtica üzerinde kopardığı fırtınanın ciddiyetine ve samimiyetine dair bir mazeret ihdas edebilirdi.

Bu samimiyeti şüpheye düşüren daha başka ciddî sebepler de vardır. Gerçekten, lâikliğin uzun bir din aleyhtarı tatbikatı ve acı hatıraları da bu şiddetli beyanların arkasında başka endişeleri kıskırtmıştır. Esasen Halk Partisi solculuğuna karşı uyanan korkunun başında da dinî ve millî duygular gelmiştir. Solculuğun; köylü ve işçiler değil, mânevî sükûta uğramış refahlı aydınlar arasında yayılması sebebi de budur. Bu münasebetle mutedil sosyalist başka memleketlerde solculuğun din aleyhtarı ve anti-demokratik bir hüviyeti ve mücadelesi olmadığını da belirtmeliyiz. Sayın İsmet İnönü'nün lâiklik hudutları içerisinde dine ve din adamlarına karşı bir sempatisi de kaydedilmemiş ve bu da hücumların irticaya ve Nurcular'a inhisar etmediği kanaatini kuvvetlendirmiştir.

Nitekim Halk Partisi lideri İstanbul hükûmetine ait bir fetvayı, sık sık, mühim bir delil olarak ileri sürerken de din ile irticayı yine

birbirine karıştırmıştır. Tenakuzlarla dolu olan bu hata işlenirken de hem İstanbul'un işgal altında bulunduğunu, hem de Anadolu'da âlimlerinin çıkarttıkları mukabil fetvaları ve hatta Said-i Nursî'nin bizzat bunlar arasında mühim mevkiini unutmakta; hatta o, durum içerisinde, Birinci Büyük Millet Meclisi'nde, Padişah ve onun kurtuluşu adına yaptıkları yeminle de bir tenakuza düşmüş bulunmaktadır. İstiklâl Harbi'nin kazanılmasında dinî ve millî mukaddesatın birinci derecede âmîl olduğu ve bu sebeple liderlerin de cepheleri Kur'an ile dolaştıkları hatırlardadır.

İsmet Paşa'nın ilk defa Allah adını telaffuzu, demokrasi ve lâikliğin gelişmesinde ve kendi şahsiyetlerinin yükselmesinde cidden büyük bir mânâ kazanacaktı. Bu telaffuzun, belirtildiği gibi, demokratik baskı ile yapılması da hâdisenin ehemmiyetini azaltmayacaktır. Nitekim, komünistler müstesna, her memlekette, devlet adamları, dindar veya dinsiz olsun, milletlerinin mâneviyatını yükseltmek, millî birlik ve mücadele şevklerini kuvvetlendirmek maksadıyla, dinî ve millî mühim günlerde Allah'tan ve dinden faydalanmayı ihmal etmemişlerdir. İkinci Cihan Harbi'nin endişeli havası içinde Türk milleti bu hasreti çekmiş; fakat hiçbir devlet adamı bu kolay huzuru vermemiştir. Halbuki İsmet Paşa Allah'ın adını zoraki anarken de onu, yine kendi gayesine uygun bir mevzuda, beddua olarak kullanmış ve komünistler de bundan istifade etmiştir. Allah adını anmanın lâikliğe aykırı olmayacağı bilindiği gibi şimdiki Cumhurreisi onu yerinde ve samimiyetle kullanmakla da millete mânevî bir huzur getirmekte ve kendi itibarlarını da arttırmaktadırlar.

Nurcular'a karşı şiddetle hücum geçiren ve mağlûbiyetini de onların mücadelesiyle ilgili gören İsmet Paşa'nın Nurculuğun yayılması âmilleri arasında büyük role sahip olduğunu söylersek buna da hiç şaşmamalıdır. Zira Türkiye'de Nurculuğun yayılması ve kuvvetlenmesi ile lâikliğin din aleyhtarı tatbikatı ve

dinsizliğin gelişmesi arasında tam bir muvâzilik vardır. Gerçekten; memleketin, uzun bir devir, dinî ilim, kültür, tahsil ve neşriyat imkânlarından mahrum kalması derin bir mânevî boşluk, ağır bir ahlâkî ve içtimâî sarsıntı yaratmıştır. Bu sebeple; her varlık gibi, din de tehlikeye maruz kaldığı zamanda, kendi mevcudiyetini müdafaa kuvvetlerini sinesinde çıkarmaya mecbur kalır. İşte bir yandan dinsizlik, ahlâkî ve ideolojik çöküntü doğururken, öte yandan da mânevî gıda ihtiyacı dinî hassasiyeti arttırmakla Nurculuk vesair dinî cereyanlar da bu sebeple gelişmiştir.

Dünyada, Komünist Rusya müstesna, gerçekten hiçbir milletin yeni nesillerinin dinî tahsil ve terbiyeden mahrum bırakılmamış olması, Türkiye’de mânevî boşluğun ve anormalliğin derecesini ve buna karşı uyanan hassasiyetin sebebini göstermeye kâfidir. Stalin bile, harpte dine karşı bir serbestî tanımakla onun en büyük bir kudret olduğunu ve bu suretle de dine karşı mağlûbiyeti kabul etmiştir. İşte İsmet Paşa bu durumun başlıca âmillerinden olarak hücum ettiği Nurculuğun da gelişmesi ve yayılmasına sebep olmuştur. Nitekim dinî müesseselerin mevcut olduğu Meşrûtiyet ve müteakip devirde Said Nursî sadece bir din adamı olup bir Nurcu kitlesi henüz bahis mevzuu değildir.

İsmet Paşa, Adalet Partisi liderini Nurcuların ve irticanın başına yerleştirmek ve hatta onu Said Nursî’ye halife göstermekle hem ağır hatalara ve hem de tenakuzlara düşmekten de sakınmamıştır. Gerçekten izah edilen durum bütün dindar halkı Halk Partisi’ne karşı bir nevi cihada zorlamış ve bir kısım dindar kendi partililerini de şümulüne almıştır ki, bu azim hatanın sebebini anlamak güçtür.

Gerçekten A.P. iktidarı zamanında tevkiflerin devamı dolayısıyla ona karşı gevşeyen Nurcular ve diğer dindarlar, artık nefis müdafaası ile kışkırtılmışlardır. Bundan başka geçen seçimlerde

masonluğu köylere kadar propaganda edilen A.P. liderinin Nurcular'ın başında gösterilmesi, hem C.H.P.'nin tenakuzuna ve hem de rakibinin dindar zümreler tarafından daha fazla desteklenmesine sebep olmuştur. Buna rağmen, Nurcularla münasebetler de bir iddiadan ileri gidememiş; A.P. liderinin ispat talebi de cevapsız kalmıştır.

Böylece büyük seçimlerde solculuk, nasıl Halk Partisi'nin ağır hezimetine sebep olmuş ise irtica fırtınası da, onun devamı olarak, Senato seçimlerinden aynı netice ile karşılaşmanın mukadder olduğunu göstermiştir. Bu da İsmet Paşa'nın komünizmle değil, dine dayanan cereyanlarla uğraşacağına ve bundan sonra millî huzursuzlukların da bu istikametten geleceğine delâlet eder. Onun Nurcular'ı, seçimleri kazanacak kadar kuvvetli göstermesi de irticanın artık memlekete hâkim durumda bulunduğunu belirtmek, "ilerici" solcu ve "zinde" kuvvetleri harekete geçirmek gayesini meydana koymuştur. Bu siyasî iddiaya hukukî bir delil vermek maksadıyla da Temyiz'in henüz yarım ve zorakî bir kararı imdada yetişmiş; fakat yüzlerce mahkeme hükmü ile sabit olan hukukî deliller bir yana itilmiştir. Bununla muvâzî olarak gazete kâğıtları üzerinde bir Sünnî-Alevî mücadelesine başlanmış ve Paşa'nın ileri sürdüğü iç savaş hazırlığı yapılmıştır.

Bu suretle bugüne kadar fikir kısırlığı, mânevî kargaşalık ve ideolojik çarpışma ile münevverler birbirine ve gençlik de sokağa düşürüldükten sonra artık cidalın halk kitleleri arasına nakli istenmiş ve kâfi neticenin bu sayede mümkün olacağı hesaplanmıştır. Bütün solcuları içine alan bu davranışın tehlikeleri meydandadır ve şüphesiz kanunlar bu sun'î ve tehlikeli gayretleri müeyyide altına alacaktır. Bu İsmet Paşa'nın, demokratik metotlara ve lâik esaslara sadık kalarak, hâlâ milletin kalbini tekrar kazanacak ve tarihî şahsiyetini kurtaracak imkânlarla sahip

olduğuna inanıyoruz. Esasen; kendilerinin hizmet ve kıymet dereceleri ne olursa olsun; ilmî, millî, insanî ve demokratik başka bir yol da yoktur. Hatta diktatörler bile ancak bu temellere saygı göstermek suretiyle ömürlerini uzatabilmişlerdir.

Bu münasebetle yanlış hesaplara kapılan Irak ve Endonezya Cumhurreisleri'nin âkibetlerini ve bu ülkelerde cereyan eden komünistleri imha hareketlerini de gözden uzak tutmamak gerektiğini hatırlatalım. Aslında sıhhatli cemiyetlerde aşırı sol veya sağ cereyanları da normal karşılamak ve bunların mevcudiyetiyle telâşa kapılmadan muvazene kuvvetlerine güvenmek icap eder. Bu da müesseselerde ilim, kültür ve kanun hâkimiyeti; umumî efkârın akl-ı selimini muhafaza etmesi sayesinde mümkündür. İşte Türkiye'de bu temeller bozulmuş ve bunların düzelmesine karşı çıkmıştır.

Birçok renk değiştiren, demokratik ve lâik esaslara samimiyetle bağlı kalmayan bir solculuk devam ettikçe, milletin Halk Partisi karşısında dayanacağına dair kanaatimizi ve tabiatıyla memleket hesabına bundan müteessir bulunduğumuzu da belirtmeliyiz. Fakat artık Halk Partisi de millî iradeye karşı zorlamaların tehlikelerini görmüş, huzursuzluklarını tatmıştır. Şartlar ağırlaştıkça ve muvaffakiyetsizlikler arttıkça bu partide akl-ı selim hâkim olacak ve bir silkinme hareketi başlayacaktır. Zira Halk Partisi kitlesi, artık iktidar hırsına her şeyin feda edilemeyeceğini biliyor; bu memleketin ve onun içinde kendilerinin de yaşayacaklarına inanıyor. Bu sebeple de son ümit ve son kozun kurbanı olmayacaklardır.

20- ORD. PROF. DR. ALİ FUAT BAŞGİL

Ali Fuat Başgöl, 1893 yılında Samsun-Çarşamba'da doğmuştur. Dedesi, Hâfız İbrahim Efendi, babası Mehmet Şükrü Efendi, annesi Fatma Hanım'dır.

Yüksek öğrenimine Grenoble Hukuk Fakültesi'nde devam etmiştir. Paris Hukuk Fakültesi'ni, Boğazlar meselesi hakkındaki doktorasıyla, başarıyla tamamlamıştır. Paris Edebiyat Fakültesi'nin Felsefe Bölümü'nden ve Paris Siyasî İlimler Mektebi'nden diploma almış, Lahay Devletler Hukuku Akademisi'nin kurlarına devam ederek şehadetname almıştır. Başgöl, üç fakülte ve bir yüksek okuldan diploma sahibi, Hukuk Doktoru ve Batı kültürünü bilen bir aydın olarak, 1929 yılında Türkiye'ye dönmüştür.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı olarak görev yapmış, 1939'da Ordünaryüs Profesör unvanını almıştır.

1961 yılında "Kurucu Meclis" aleyhindeki bir makalesinden dolayı tutuklanmış, 29 Mart 1961 tarihine kadar, "Balmumcu askeri hapisanesi"nde kalmıştır.

Vatanımızın kara ve acı günlerinde kahramancasına ve gerçek bir ilim adamı olarak Bediüzzaman'ı, Risale-i Nurlar'ı ve Nur talebelerini müdafaa etmiştir. Ali Fuat Bey'i 1964 yazında Fener-yolu'ndaki evinde ziyaret etmiştim.

Son devrin yetiştirdiği en önemli ilim ve fikir adamlarından biri olan Ali Fuat Başgil, 17 Nisan 1967 yılında eşi Fatma Nüveyde Hanımefendi ile birlikte oturduğu Feneryolu Eflatun Sokak'taki evinde hayata gözlerini yummuştur. 18 Nisan 1967 günü öğle namazını müteakip, Kadıköy Osmanağa Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra, Karacaahmet mezarlığında defnedilmiştir. Ali Fuat Başgil'in oturduğu sokak, bugün, "Ali Fuat Başgil Sokağı" adını taşımaktadır. Kabri, Üsküdar Karacaahmet Mezarlığı'nda Çiçekçi Durağı'nın karşısındadır. Merhum bir iman ve irfan âbidesiydi. Mekânı cennet olsun, kabri nurlarla dolsun!..

Merhum Ali Fuat Başgil Bey, Hukukun Ana Mesele ve Müesseseleri, Demokrasi Yolunda, Din ve Laiklik, Cihan Sulhu ve İnsan Hakları, Vatandaş Hürriyeti ve Bunun Teminatı, Devlet Nizamı ve Hukuk, Gençlerle Başbaşa başta olmak üzere birçok eser kaleme almıştır. Bu eserlerinin dışında gazete ve dergilerde çeşitli makaleleri yayımlanmıştır.

Nurculuk Suç Değil

Af Kanunu tasarısının müzakeresi sırasında, dindarları mahkûm eden 163. maddenin af dışı bırakılmasının doğurduğu şiddetli tepki büyüyerek devam etmektedir. Bu cümleden olarak A.P. meclis grubunda gündem dışı bir konuşma yapan Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil şöyle demiştir:

“İthamdan kurtulmak için 163/1'i affetmeyelim, demek yanlış-
tır. Nazarımda Nurculuğu itham etmek, İslâmiyet'i itham etmek-
tir. Nurculuk bir mezhep, bir tarikat değildir. Ben Nurculara ait
kitapları 1958'de İsviçre'de tetkik ettim. Dili biraz eski olmakla
beraber kuvvetli bir ahlâk telkinidir. Beni Balmumcu'ya attıkları
zaman kütüphanemde Nurculuğa ait kitaplar bulmuşlar. Bana

hep bunu sordular. Kütüphanemdeki komünizme ait kitapları getirin dedim, ama onlar her seferinde Nurculuğa ait kitapları sorup durdular...”

Haksızlık ve zulümlere karşı daima isyan eden ve her zaman hakkı söyleyen Anayasa Profesörünün bu beyanatı, yanlış bir yolda giden iktidar başlarını tarihî bir uyarma mahiyetindedir. Af Kanunu, 163. madde ile ilgili suçları da içine almayarak çıkarıldığı takdirde, vahim neticeler tevlit edecektir. Milletın ümidi ve güveni kırılacak; en tabîî hakkı olan din-vicdan-iman hürriyeti ayaklar altına alınmış olacaktır.

Seçim zamanlarında, rey toplamak için “Allah” diye bağırınlar, hapishanelerde çürüyen, Allah’ın Müslüman kullarını arkadan vurmamalıydılar...

Millet, olup bitenleri soğukkanlılıkla takip etmektedir. Uyanan şuur, şiddet ve baskı yoluyla asla ezilmeyecektir. Müslümanları affetmeyenleri, millet affetmeyecektir.

21- HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

1901'de İstanbul'da doğmuştur. 1984'de Ankara'da vefat etmiştir. Emine Işımsu Okçu'nun annesi, İkinci Meşrutiyet'in fikir adamlarından Avnullah Kâzımî'nin kızıdır. Şâire ve edibe olan Zorlutuna'ya annesi Ayşe Nazlı Hanım yetiştirmiştir. Anadolu'nun Urfa, Kırklareli ve Kars gibi yerlerinde muallimlik yapmıştır. Nurlar'a hücumların en çok yapıldığı 1960'ın karanlık ihtilâlinden sonra, Salih Özcan Bey'in Hilâl Mecmuası'nda "Nur" başlıklı güzel bir makale kaleme almıştır.

Yurdumun Dört Bucağı, Benim Küçük Dostlarım, Hanım Mektupları isimli eserleri vardır.

Nur!..

Nur!.. Ne güzel kelime! Mânâsı kadar söylenişi de güzel, tatlı, ahenkli!..

Nursuz bir dünya, nursuz bir kâinat, nursuz bir hayat ne korkunç bir şey olurdu! Tasavvuru bile insana dehşet ve haşyet veriyor..

Ama, son zamanlarda, bazı nursuz, ya da gafil sözde aydınlarımız; bizleri bu güzel kelimedenden âdeta ürker hâle koydular!

Nurcu, diyorlar da bir daha demiyorlar! Cahil, mürteci, miskin, aldatıcı... Ne bileyim, daha ne kadar kötü sıfat varsa, bu "Nurcu" kelimesinin başına yakıştırıp ekliyorlar... Yakıştırmaya çalışıyorlar amma, nafile, yakışmıyor! Dün gene, baktım, bir

gazetenin sol köşesinden bir bay; alarm işareti veriyor “Medeniyet elden gidiyor, Nur neşriyatı filân yerde ekmek peynir gibi kapışılıyor; koşun, toplanın, elele verin a dostlar, başka işleri bırakın şimdi, Nurcularla mücadeleye girişin!...” diye feryatlar koparıyor! Nurculuk hakkında hiçbir fikri olmayan gençler hatta ihtiyarlar bu yaygara karşısında dehşete düşeceklerdir: “Nedir bu Nur Risaleleri?.. Nedir bu kapışılan tehlikeli kitaplar? Millete hırsızlığı mı, ırsızlığı mı, komünistliği mi tavsiye ediyor?.. Yoksa ayağınızı uzatın, oturun, çalışıp ileriye gitmekten vazgeçin mi diyor? Ne diyor?

Bir zamanlar bizzat ben, Nur neşriyatı aleyhindeki propagandalardan kuşkulandırmış; bu eserleri görmek istemiştım. O sıralarda Tıp, Hukuk, Dil-Tarih Fakülteleri’nde; Siyasal Bilgiler’de yüksek tahsillerini yapmakta olan bazı eski talebelerim, bana bu kitaplardan getirdiler. Bir de ne göreyim? Baştanbaşa fazilet, iyi ahlâk ve çalışma telkin eden Kur’ân-ı Kerîm’den, hadis-i şeriflerden feyiz almış parıl parıl öğütler; komünizm ile, -hâşâ!- Allahsızlıkla mücadele eden eserler...

Şimdi düşünüyorum: Geçende, o “peynir ekmek gibi kapışıldığından” dehşetle bahsedilen kitaplar, benim gördüklerimin tam tersi zararlı kitaplar mıydı?.. Öyleyse, bu memleketin polisi, savcısı yok mu?.. Neden bu zararlı kitapların satışını durdurmuşlar?.. Olur mu böyle şey?..

“Antikomünist neşriyat diye Nur kitapları satıldı.” diyorlar. Nur kitapları elbette antikomünist neşriyattır. Biz biliyoruz, zaten kendileri de bar bar bağırarak ilân etmişlerdir. Komünistlik demek dinsizlik demektir.

Lenin yoldaş ne demişti:

“Her nevi dinin köklerini dünya yüzünden kazımak baş gayelerimizden biridir. Komünizm nizamının en büyük düşmanı Allah’tır. Allah’a olan imanı çürütmek için bütün kuvvetlerimizle çalışmalıyız.”

Evet efendim, Lenin böyle diyor..

Nur neşriyatı ise dinden, Allah'tan, dinin makul ve makbul emirlerinden bahsediyor.. Yani benim gördüklerim, demek istiyorum; benim görmediğim zararlı Nur yayınları varsa onu bilemem. O, hükûmetin, adaletin bileceği şey. Ama, bakıyorum, Nurculuktan dolayı tevkif edilenlerin hemen hepsi, Türk adaletinin titiz incelemesinden geçtikten sonra beraat ediyorlar.. Bu da ayrıca ve bilhassa dikkate şayan değil mi?..

Şu hâlde bu yaygaracılar ne demek isterler?..

Ve bu yaygaraların şaşkına çevirdiği masum gençler ne yap-sınlar?..

Nur nedir? Nurculuk nedir?.. Çoğunun bu hususta hiçbir fikri yoktur. Kimi –esrarengiz bir tarikat; kimi de sosyal veya siyasal bir teşekkül sanıyor Nurculuğu.

Benim –özel incelemelerim sonunda– vardığım kanaate göre, Nurculuk ne bir tarikattır, ne de bir cemiyet. “Nur”a; kâinatı mânen ve maddeten aydınlatan “Işık”a erişmek için yollara düşmüş milyonlarca insan ki, aradıklarını bulmak için faziletli insan, iyi insan; ihtirassız, riyasız, yalansız.. insanlara mânen ve maddeten yardım etmeyi kendine zevk edinmiş insan olmak lâzım geldiğine inanmıştır. Allah'ın rızasını tahsil etmek için onun kullarına yardımı vazife bilir.

Bu, senin vardığın netice: Bakalım doğru mu, diyebilirsiniz. Evet, haklısınız.

Şu hâlde bu problemi yetkili bir makam, kökünden hallet-melidir:

Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre Nurculuk; Nur neşriyatını okumak suç mudur? Değil midir? Hükûmet mi, yoksa T.B.M. Meclisi mi bunu kesin olarak söyleyecek? Biri desin ki biz de bilelim ve ona göre hareket edelim. Müzminleşen bu dava bitsin gayri.

22- ABDURRAHMAN ŞEREF LAÇ

1908'de Balkanlar'da Prizren beldesinde doğmuştur. Sırpça ve Bulgarca bilirdi. 1950'den sonra Bediüzzaman'ın avukatlığını yapmıştır. İki devre A.P. milletvekili olmuştur.

1952'de Gençlik Rehberi mahkemesi'nde Üstad Bediüzzaman'ı müdafaa etmiştir. 1978'de vefat etmiştir. "İslâm'ın Âdil ve Cesur Reisi Halife Hazreti Ömer" ve "Hazreti İbrahim ve Nemrud" isimli eserleri vardır.

İman ve Şeytan

Dostlarım!

Bugün, siyaset yok. Kanunlara riayet şart. Susmak lâzım, seçimden sonra konuşacağız.

Mademki bugün siyaset yok, rivayet var:

O mübarek Müslüman'dan ben rivayet edeyim.

Merhum Üstad Said Nursî şöyle demişti:

“Ben ihtiyar oluyorum. Bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise bana düşen en mühim iş, hayat-ı ebediye için çalışmak. Saadet-i ebediyenin anahtarı ise imandır. İmana çalışmak lâzım. Fakat ilim itibarıyla, insanlara menfaat temin etmek için şer'an hizmetle mükellef olduğumdan bunu îfa etmek isterim. Lâkin bu hizmet, ya hayatı içtimaiye ve dünyeviyeye ait olacak, yahut hayat-ı uhreviyeye.

Birincisi elimden gelmez. Hem fırtınalı bir zamanda sağlam hizmet edilmez. Onun için o ciheti bırakıp, en mühim, en lüzumlu, en selâmetli olan ‘imana hizmet’ cihetini tercih ettim. Kendi nefsimde kazandığım hakâik-i imaniyeyi ve nefsimde tecrübe ettiğim mânevî ilâçları, sair insanların eline geçmesi için o kapıyı açık bırakıyorum. Belki Cenab-ı Hak, bu hizmetimi kabul eder ve eski günahıma keffaret yapar. Bu hizmete karşı; şeytan-ı racîmden başka, hiç kimsenin, mümin olsun, kâfir olsun, sıddık olsun; zındık olsun, karşı gelmeye hakkı yoktur. Çünkü imansızlık, başka şeylere benzemiyor. Zulümde, fıkta, kebâirde birer menhus lezzet-i şeytaniye bulunabilir. Fakat, imansızlıkta hiçbir cihet-i lezzet yoktur. İmansızlık, elem içinde elemdir, zulmet içinde zulmettir, azap içinde azaptır.”

“İşte, ey ehli-i dünya! Neden benimle uğraşıyorsunuz, beni kendi hâlime bırakmıyorsunuz? Ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız. Karışsanız da beyhudedir.”

“Takdir-i Hûda kuvve-i bazı ile dönmez, Bir şem’a ki Mevlâ yaka, üflemeyle sönmez.”

Nurculuk Bir Tarikat ve Mezhep Değildir

Nur Risaleleri hakkında şimdiye kadar verilmiş yüzlerce rapor vardır

Sadettin Evrin’in Risale-i Nur hakkındaki direktifi, gösteriyor ki artık bu mesele dinî mahiyetten çıkmış; başka bir perdeye bürünmüştü. C.H.P.’li Bakan ile muavin arasında bu hususta neler görüşüldü, ne kararlar verildi? Ona ittula mümkün değildir. Biz ancak hâdisenin tezahürüne göre mütalâamızı serdediyoruz.

Mevzubahis hususta Evrin Bey’e verilen vazife çok mühim, çok müşkül idi. Çünkü bu meseleye dair müşavere heyetinin yüzlerce kararı vardı. Bu kararlar, bu eserlerin dinî ve ilmî mahiyeti hakkında mahkemelerin isteği üzerine verilmişti.

“Bu eserler, yalnız Kur’ân-ı Kerîm ve ehâdîs-i şerifeden ilham alınarak.. Birtakım esrar-ı ilmiye ve hikemiyenin madde âleminde temsiller getirilerek izahları yapılmış ve hâl-i hazırdaki nev-i beşeri ve bilhassa memleketimizdeki küçük ve büyük insan kitlelerini gafletten ikaz, fikrî ve şehevânî dalâletten, sû-i itikat ve sû-i ahlâk girivelinden¹⁸ kurtarmaya matuf ifadelerden ve devletimizce de matlup olan güzel ahlâka sevkedebilecek yazılardan ibaret bulunmuş olduğu, bu kitapların muhtevasında hiçbir tarikatın, âdap, erkân ve âyinlerini beyan eden ve herkesi onlara girmeye teşvik eyleyen bir yazı görülmemiş ve bilumum yazıların hulâsa ve neticesi vatandaşları İslâmî itikat ve ibadetlerin ifasına ve Kur’ân-ı Kerîm ve Sünnet-i Nebeviye’ye uymaya teşvik ve terqip eden ifadelerden başka, kanunlarımızı ve nizamlarımızı ve devletimizin temel esaslarını ihlâl edecek mahiyette dini veya din kitaplarını vesair mukaddesatı nüfuz ve menfaat temin etmek maksadı ile âlet ederek propaganda yapıldığına delâlet eden bir ifade de görülmemiş olduğu... Kanaatine varılmıştır.”

“Nurculuk bir tarikat veya mezhep olmayıp, Said-i Nursî adındaki zâtın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı Kur’ân-ı Kerîm âyetlerini ele alarak Risale-i Nur namıyla yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır. Adı geçen eserler, imanı fikirlerle yerleştirmeye çalışmaktadır.”

Haziran 1963

“Lütfü Baydoğan, A. Hamdi Kasaboğlu, Osman Kesinoğlu, D. Arslan Aydın.

Uygundur: Hasan Hüsnü Erdem. Diyanet İşleri Başkanı.

Şimdi buna muhalif bir karar almak müşküldü. Fakat Evrin Bey’in kudretli kalemi buna çare bulurdu. Bu Risaleler’i cımbızlayarak bir şeyler bulmak, biraz da siyasî meseleler karıştırmak suretiyle fikirleri başka tarafa çevirip bu Risaleleri çürütebileceğini zannediyordu. Bu hayal ile uğraştıktan sonra bir rapor

¹⁸ Çıkılmaz yol, uçurum.

hazırladı. Bu rapor –ki şimdi broşür hâlinde neşredilmiştir– biraz daha genişti. Lâiklik meseleleri de karıştırılmıştı. Reis tarafından imzalanıp resmen Devlet Bakanı Saffet Omay’a verilecekti. Fakat Reis: “Bunu ben imza etmem.” dedi. Bu şekilde bu mesele Reisle muavin arasında hayli zaman sürüklendi durdu.

İlâm ve Skandal

İnönü’nün, mal bulmuş mağribî gibi, yakaladığı ve: “İşte delil, buldum, buldum, sabrettim; bekledim, aradım taradım, takip ettim, takip ettirdim; nihayet elime geçti. Şimdi ne diyeceksiniz?” dediği Yargıtay ilâmı!

Yani; Yargıtay ceza kurulunun, 1943 senesinden bugüne kadar, Türkiye’nin 500-600 kadar mahkemesinden verilmiş; kesinleşmiş ve muhkem kazıyye hâlini almış beraat kararlarına rağmen, aynı mesele hakkında; yani Risale-i Nur Külliyyatı hakkında verdiği 20/9/1965 tarihli mahkûmiyet ilâmı.

Bu ilâmı, İnönü’nün gazetesi “Ulus” birkaç gündür neşrediyordu. Neşriyat yeni sona erdi.

Ne diyeceğiz mi?

Bir şey diyeceğimizi birkaç gün evvel bu sütunlarda söylemiştik. Pek az kaldı, ne diyeceğimizi, pek yakında göreceksiniz. İnönü de görecek, Türk milleti de.

Bir şey söyleyeceğiz ve bir şeyler göstereceğiz. Resmî vesikalarla göstereceğiz. Hiç kimse “gık!” diyemeyecek.

Pek mi merak ediyorsunuz?

Öyle ise, diyeceklerimizden biraz diyelim: Rezalet! Haydi biraz daha diyelim: Zulüm! Haydi, haydi biraz daha diyelim: Büyük adli skandal!

Nasıl?

Yaaaaa!..

Biz, boş laf etmeyiz.

Etmeyiz çünkü, İnönü gibi değil, bildiğimiz ve bildiğiniz gibi sabrederiz, zulme, küfre, iftiraya, hayasızca saldırılara lâhavle çeker; sabrederiz ve zamanını bekleriz.

Ve... yakaladık mı da müfteri, zalim yandı. Bütün alçaklığını ortaya sereriz. Allah'ın izni ile elimizden kurtulamaz.

Şimdi, işte yakaladık.

Sabrettik ve yakaladık.

Ama, İnönü gibi sabretmedik.

Neyi ve kimi yakaladığımızı görmek için, siz de biraz sabırlı olun.

Yalnız şimdi, İnönü'den şu iki hususu soruyoruz:

“Sayın İnönü, Nurculuğun büyük tehlike olduğuna dair ortaya bugün; seçim endişesiyle attığınız iddianın, delil olarak verdiğiniz ve Ulus'ta neşrettirdiğiniz ilâmı, herhâlde; başından sonuna kadar, okumuşsunuzdur. İlâm, şöyle biter:

Sonuç: Yukarıdan beri açıklanan sebeplere göre, ısrar hükmünün tebliğnamedeki düşünce gibi bozulmasına 20/9/1965 gününde oy çoğunluğu ile karar verildi.

İmdi:

a. Bozma kararı çoğunlukla verilmiştir. Bozmaya muhalif kalanlar, yani, mahkûmiyeti kanunsuz görenler; kimlerdir? Muhalefet şerhleri nerededir? Niçin neşretmediniz? Görmek istemediniz mi?

b. Yargıtay Genel Kurulu, bozma kararını verdikten sonra, dava dosyasını ne yapmıştır?

Haydi sayın İnönü, cevap veriniz?

Cevap veremezseniz, etrafınızdaki kıymetli hukukçulara sorunuz, bakalım onlar cevap verebilecekler mi?

Ve sonra, benim göstereceklerimi, diyeceklerimi, bekleyiniz. Ve sabırla değil, sabırsızlıkla bekleyiniz. Çünkü bu işte artık sabretmeye takatiniz yetmeyecektir.

Ama, ne çare!

Münafıklara Dikkat!

C.H.P.'nin içindeki bir avuç solcunun, Millet Meclisi ortak grubunda yapılan açıklamalardan Türk vatanını büyük badirelere sürüklemek için ne kadar korkunç tertiplere giriştiği, sarahatle anlaşılmıştır.

Millet Meclisi içinde ve dışında kimlerle başbaşa vererek, her gün yeni bir tezvîr ve tertip plânı hazırlayanların bizzat kendi faaliyetlerini ortaya koymaları: kendilerine karşı sağlanan sağcı, grubu susturmak için ise de, açığa çıkan tertip ve tezvîr plânlarının dehşeti karşısında, hükûmetin çok müteyakkız ve tedbirli olması da, elbette akla gelir.

Bugün, C.H.P. Afyon milletvekili Murat Öner'in ortaya attığı isnatları ve korkunç tertibi ele alacağız.

Öner'in, isnadı: evvelâ, C.H.P.'nin oy alamadığı Türk seçmeninden intikamını almak arzusu hissini veriyor. Öner:

“Nurculuk, siyasî bir dernektir.” diye söze başlıyor ve Gensoru fikrini müdafaa ediyor.

“Eeeh, diyorsunuz. C.H.P.'li Afyon milletvekili. Afyonlular'ın İnönü'ye oy yerine bir ‘Merkep–Kelp’ karma kurban vermelerinin intikamını alıyor.”

Biraz sonra Öner devam ediyor:

“Nurcular, diyor bir “Nur Devleti” kurmak istiyorlar.”

“Şaşkınlık, diyorsunuz. Afyon'daki oy hezimetini, Öner'in gözlerini öylesine kamaştırmış ki, Afyonlular'ın parlak oyları, büyüye büyüye onun gözünde ‘Nurdan bir devlet’ olmuştur. Olabilir!”

Fakat, biraz sonra sıra, tertibe tezvîre geliyor: Öner şöyle devam ediyor:

“Nurculuk denilen gizli derneğin, iki amacı vardır: Biri açık, diğeri saklı. Nur talebelerine açıklanan amaç, bugünkü devleti yıkmak, yerine İslâm devleti diye bir devlet kurmak, veya bir İslâm devletine bağlanmaktır.”

“Gizlenen amaç ise, Nurculuk dininin kurucusu veya halifesi-
nin yapacağı bir isyanda, bu ayaklanmayı, dinî mücadele olarak
gösterip, Nur talebelerini beşinci kol gibi kullanmak. Hareket,
önce bu amacı sağlamak üzere başlamıştır.”

İftiranın, tertibin ehemmiyeti açık! Daha mühim olanı
“Hareket” dediği isnadın, başlamış olduğunu açıkça iddia etmek
pervasızlığı ve küstahlığıdır. Bu pervasızlık, vatan sathında gale-
yan husule getirerek huzuru bozmak, anarşi yaratmak gayesine
matuftur. Müfterilerin, Türk milletine, Türk devletine ve Türk
hükûmetine, bu derece hainâne tasallutları, ayrıca ve açıkça 24
Haziran tarihli Ulus gazetesinde de yer almıştır. Bu hâli, savcılı-
ğın kanunî ihbar sayarak derhal harekete geçmesi gerekir. Böyle
tedhişçi isnatları bu aziz millete reva görenlerin, her şeyi göze
alarak daha başka huzur bozucu fiilî hareketlere girişmeleri de
muhtemeldir. C.H.P. solcularının, bu alenî tahriklerinin, kor-
kunç istidadı karşısında, hükûmet lâkayt kalamaz. Müfteriler, bu
memlekette pervasızca kol gezmektedirler ve iftiralarının mucip
sebebini de şöyle ileri sürüyorlar:

“Bu az gelişmiş bir ülkenin, demokrasi içindeki alın yazısıdır.
Şimdi biz, C.H.P. olarak bu alın yazısını, iyiye doğru döndür-
mek zorundayız.” Hangi alın yazısı? C.H.P.’nin alınına, Türk
milletinin vurduğu kara yazıyı, Cumhuriyete, Devlete, Lâikliğe
mal ederek, hâdise çıkarmak mı?

Ne haddinize!.

C.H.P. ne devlettir, ne Cumhuriyettir ne de lâiklidir. C.H.P.
sadece, bahtı kara bir dernektir. Solcuların elinden yakasını sıyı-
ramazsa; karara karara tamamen kara kurum hâline gelir, toz
olur ve... Kara toz, havada savrulur.

Mesele bundan ibarettir. Amma, münafıklara dikkat!

Abdurrahman Şeref Laç, 27 Haziran 1966

23- SİNAN OMUR

1898'de Bolu'da doğmuştur. Demokrat düşünceye ve Nur Risaleleri'yle, bu şaheserlerin aziz müellifine candan bağlıydı.

Hür Adam ismindeki gazetesıyla hakın ve hakikatlerin müdafaasını yaptı. Bediüzzaman'ın "Üç Sinan"ından birisidir. Senelerce Sinan Matbaası'nda Nur Risaleleri'ni bastı ve dağıttı.

1974 senesinde rahmet-i Rahman'a kavuştu.

Bediüzzaman'ın Vefatının 8. Yıldönümü Münasebetiyle

.....

Hazret'in yüksek hasletlerini, büyük meziyetlerini, ilminin, irfainin kıyas edilmez kudretini dile getirecek kelimeyi, ben lugatta bulamıyorum.

Hazret'in büyüklüğünü, onun Âlem-i İslâm'daki muhteşem mevkiini şu iki kelime ile ifade edeceğim:

Hayatında olduğu gibi, Hakk'a kavuştuktan sonra da, milyonlarca Müslüman'ın kalbinde, ruhunda sönmeyen bir ateş, ölmeyen bir varlık olarak yaşaması, sözlerimizin ispatına kuvvetli delildir.

Bu sözlerimizin kuvvetini biraz daha arttıracak şu ciheti de arz edelim ki Hazret'in ebediyete intikalinden sonra dahi, muhalif devlet adamları, hazretle uğraşmaktan, didişmekten bir an hâli kalmamışlardır. Yalnız bu kadar mı? Onun mütevazı mezarı dahi

onlara korku ve dehşet vermiş ve mübarek naaşını mezarından söküüp çıkarmışlardır.

Sorarım sizlere; Bu sevgi, bu hürmet, bu şan şimdiye kadar kaç kişiye nasip olmuştur? Sözün kıyası: Bu zâtın büyüklüğüne bundan daha ayan bir şey olabilir mi?

Akıldan noksan, gözü kör, kulağı sağır bıçare gafillerin dediği gibi, Hazret Isparta'dan Urfa'ya D.P.'nin propagandasını yapmak için gelmemiştir. Hakikat şamarı müfterilerin suratlarında pek çabuk şaklamıştır.

Said-i Nursî Hazretleri, Isparta'dan Urfa'ya emren seyahat etmiştir.

Bir ilâhî tecelliyi de burada zikretmeden geçemeyeceğim: “İçişleri Bakanı Namık Gedik, Urfa Valisi'nden Said Nursî Hazretleri'ni Urfa'dan derhal uzaklaştırılmasını istediği zaman Vali Urfa'da Hazreti gönderecek hiçbir vasıtanın bulunmadığını söyleyince, İçişleri Bakanı Namık Gedik ne söylemiştir bilir misiniz? “Çöp arabasına koyup gönderin.” Ne tecellidir ki: 27 Mayıs İhtilâli'nde onu evinden çöp arabasına koyarak Harbiye'ye götürmüşlerdir. Urfa Valisi ile 1960'da Balmumcu Askerî garnizonunda çilemizi beraber çekmiştik.

Hakikatin iç yüzü budur. Bunun haricinde söylenen sözler laf u güzaf ve hezeyandır.

Ruhum kadar sevdiğim, saydığım, inandığım bu zât-ı âli kadîrin âlem-i bekâya intikal ettiğini duyduğum zaman, ne hâle geldiğimi, ne kadar sarsıldığımı bir ben bir de Allah'ım bilir. Derhal havayollarından Adana'ya ekspres bir bilet alarak Adana'ya uçtum. Adana'da tek bir vasıta yok, hepsi Urfa'ya gitmiş, Adana kazan ben kepçe. Vasıta bulmanın imkânı yok. Nihayet bir sevgili dostum beni hususi arabasıyla Gaziantep'e kadar getirdi. Oradan bir cip bularak Urfa'ya tam saat 2'de vardım. Ne göreyim, caddeden, sokak aralarından geçmenin imkânı yok. Bir ana-baba günü, aklıma geldi, Cipun önüne “basın” diye

bir levha koydum, kendim de fotoğraf makinesini alarak cipin önündeki motorun üstündeki düz kısma çıkarak resim çekmeye başladım ve bu suretle arabamıza yol verdiler. Halilürrahman Camii'nin avlusundan dışarıya taşan binlerce Müslüman'ın eda ettiği cenaze namazına yetiştim.

Hazreti Said Nursî'ye yapılan cenaze töreninin ihtişamını tarif etmek ne benim kudretim dahilindedir ve ne de en yüksek edip ve şâirin kârıdır. Bugüne kadar gördüğünüz en muhteşem cenaze törenlerini gözünüzün önüne getirin. Bunların hepsinden bambaşka bir ihtişam, bambaşka kaynayış, bambaşka bir coşkunluğu görüp hayretler içinde kalarak gözlerinizin yaşardığını, tüylerinizin ürperdiğini hissedeceksiniz.

Bu öyle bir manzara idi ki, bunu insanın görmeden inanacağı gelmez.

Urfa'nın bütün okulları, kızlı erkekli, halk ise yedisinden yetmişine kadar Urfa'nın caddelerinde bir sel gibi akıp gitmekte ve binlerce Müslüman'ın ağzından çıkan tekbir sesleri Urfa'yı çın çın çınlatmaktaydı. İradesini gaip etmiş gönüllerin o coşkun kükreğini bir görseydiniz. Ne "Allah" diyen sesinizi ve ne de dökülen gözyaşlarınızı bir saniye bile tutamazdınız.

Hazret'in cenaze namazını Vali ve Belediye Reisi birinci safta kıldılar. 40 Hâfız, tabutunun etrafında hatim indirdiler. Görülmemiş dinî merasimle hususi surette yapılmış üstü kubbeli yere, o mübarek naaş-ı şeriflerini elimle, öperek, koklayarak yerleştirdim. Allah şefaatine nail etsin. Onun aziz ruhunu daima tâziz ve tekrim etmekten bizi alıkoymasın. Âmin!..

Evet, Said Nursî Efendi Hazretleri

Tercüman gazetesinin, milliyetçi, mukaddesatçı genç yazarı muhterem Ergun Göze Bey sütununda, ünlü yazarlarımızdan, boşluğu doldurulamıyacak bir kıymet olan, Nizamettin Nazif

Bey'in, ebediyete intikal etmesinden duyduğu teessürü ifade ederken, onun büyük meziyetlerini de belirtmiştir.

Herkese nasip olmayan hasletlerini sayıp dökerken kaleminin, korkmayan, çekinmeyen cesaretini de açıklıyor.

Malûm, cehalet devrinin dinsiz zihniyeti, maddiyyun zümresi; imanlı, dindar ilim adamlarının, ilminden fazlından bahsedemeyen yazarlara, geri kafalı, mürteci, yobaz gibi sıfatlar vererek, onu kötülerler, kolay kolay Bâbîâlî'de ona yazı yazdırmazlardı. Esasen, İslâmiyet'e ve İslâm büyüklerine dair basında yazı yazmak, Basın Genel Müdürlüğü'nce mahrem olarak yasaklanmıştı.

İşte bu yasaklardan dolayı hiçbir yazar, âlim bir din adamı hakkında sitayişkâr bir yazı yazamazdı. Aleyhinde yazmak serbestti. Hatta yazar takdir edilir, menfaat da sağlardı.

Dünya çapında bir şöret sahibi olan, âlim, kahraman, mücahit, Said Nursî Hazretleri 960 senesinde, Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu. Böyle bir âlim, kahraman mücahidin elim, ziyânı Türk basınında kimse yazmadı. Çünkü Hazreti Said Nursî'nin, İnönü müdhiş aleyhtarı idi. Onun için matbuatta, Hazret'ten kimsenin bahsetmeye cesaretleri yoktu.

Merhum Nizamettin Nazif, Said Nursî Hazretleri'nin, memlekete olan büyük hizmetlerini çok yakından biliyordu. Hele İstiklâl Harbi'ndeki cansiperane hizmetleri anlatmakla bitiremezdi. Böyle bir dâhinin ebediyete intikali, memleket için büyük bir kayıptı. İşte bu kaybı, Nizamettin Nazif merhum Yeni İstanbul gazetesinde, hiç kimseden çekinmeden, korkmadan, kendi sütununda, Hazret'e lâyıf bir üslûpla, çok güzel bir yazı yazmıştı. Kıymetli kardeşimiz Ergun Göze, kadir kıymet bilen Nizamettin Nazif merhumun "Said Nursî Efendi Hazretleri" başlığı altında yazdığı yazıdan da bahsederek onun ne kadar cesur ve korkusuz olduğunu da belirtiyor.

Evet, Nizamettin Nazif merhum, hayatını “evvelallah” sarıklı hocalara medyundur. Onun idam kararı Büyük Millet Meclisi’ne tasdik için geldiği zaman, Erzurum Milletvekili Merhum Salih Yeşil Beyefendi, Meclis kürsüsünden, onu bütün mevcudiyetiyle müdafaa ederek, masumiyetini ileri sürerek, hakkında verilen idam kararını, Büyük Millet Meclisi’ne kaldırttırmıştı. Hayatının sonuna kadar, Salih Yeşil Bey’i minnet ve şükranla anardı.

Nizamettin Nazif merhumla 924 senesinden beri tanışır, sevişiriz. Öyle hatıralarımız vardır ki, yazsam, belki 300 sayfa tutar. Ne vakit sıkışsa, bana koşar gelirdi. Aramızda ne maceralar, ne hâdiseler geçmemiştir!.. Ölümünden 3 gün evvel otobüste yine konuşmuştuk.

Nizamettin Nazif Merhum, Said Nursî Hazretleri hakkında demişti ki; “Ondan başka her cephesi tamam bir din adamı görmedim, göremedim. Deha derecesinde bir din bilgisi olduğu gibi, askerî bilgisi de bir kurmay subayınkinden daha dehşetli. Siyasî ve hukukî cephesinin hayranıyım.”

1952 senesinde, Birinci Ağır Ceza Mahkemesi’ndeki davası için geldiğinde, Cevat Rifat merhumla Sirkeci’deki otele, ziyaret ettiğimiz zaman “Bu memleket nasıl kurtulur biliyor musunuz?” dedi, devam etti:

“14 bin köyde ilkokul var –o zaman 14 bin köyde okul vardı– Bu okulları birinci olarak bitiren çocukları alacaksınız. Büyük şehirlerdeki orta ve liselerde okuttuktan sonra istidatlarına göre yüksek tahsillerini yaptıracağız ve böylece her sene 10-15 bin genç münerver elde ederek bu devlet mekanizması bu imanlı Anadolu çocuğunun eline geçti mi, işte memleket kurtuldu, demektir. Bundan başka türlü çalışmanın hiçbir faydası yoktur. Ancak kendimizi avuturuz.”

Şark Vilâyetleri’nin eğitimden, kültürden mahrum kaldığını 60 sene evvel Sultan Reşad’a söyleyerek Van’da bir üniversite

açılmasına muvaffak olmuş, temelini de atmış, lâkin Birinci Dünya Harbi'nde tamamlanamamış, kalmıştı. Şimdi bu bina Van Emniyet Amirliği binasıdır.

İşte Said Nursî Hazretleri, ilme, irfana büyük kıymet veren bir zâttı. Cehaletin de amansız bir düşmanı idi.

İnşâallah yakında Said Nursî Hazretleri'nin Milis kumandanı olarak Şark Vilâyetleri'nde Ruslar'la nasıl kahramanca çarpıştığını, Van, Bitlis, Muş vilâyetlerimizi Ruslardan nasıl geri aldığını yazacağım. Birinci Dünya Harbi'nde 18 yaşında Dersim ve havalisi mızraklı süvari alayında bulunurken, Bediüzzaman Hazretleri de Yarbay "Kaymakam" rütbesiyle aşiret alaylarıyla nasıl Ruslara akınlar yaptığını bütün vasikalarıyla Bugün gazetesinde yazacağım, inşallah!..

Fazilet, Ahlâk, Din ve İman Mücahidi

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin aziz ruhuna Van'da okunan Mevlid-i Şerif pek muhteşem oldu! Küfür yobazları kahırlarından çatladılar.

Ağustos'ta aziz üstadım, kıymetli mürşidim, iman nurunun önderi, şecaat ve cesaret timsali, ihlâs cevherinin sonsuz müdafii, korkmaz, yılmaz sebat ve azmin ender örneği, sönmeyen, söndürülmeyen İslâm meşalesini ömrünün sonuna kadar elinden bırakmayan büyük mücahit, ... büyük vatanperver, âşık-ı ilâhî Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin aziz ruhuna Van'da büyük bir Mevlid-i Şerif okunmuştur.

Öyle muhteşem, öyle heybetli, öyle azametli olmuş ki tarifi kabil değil. Yurdun her tarafından gelen binlerce ehl-i iman, Hazret'in aziz ruhuna Fatihalar ithaf etmişler, içten ve gönülden dualar etmişlerdir.

Ah, aziz önderim için okunacak bu mübarek Mevlid-i Şerif de bulunmak için, öyle hazırlanmıştım ki, hemen bir solukta

Van'da bulunayım. Urfa'da elimle mübarek naaş-ı şeriflerini ebedî istirahatgâhına tevdi etmek lûtfunu ihsan eden Cenab-ı Hak'tan (celle celâlüh) bu defa da Van'da aziz ruhuna ithaf edilen Mevlid-i Şerif'te benim de o muhteşem nurlu İslâm kardeşlerimle beraber onu rahmetle anmak, aziz ruhuna Fatihalar okumak, dua etmek için çok rica ve niyazda bulundum. Nedense Hazret benim oraya gelmemi mahzurlu buldu ki, nasip olmadı. Çünkü:

Matbaamızın bulunduğu binayı vurguncu güruhu istimlâk ettirdi. Bayındırlık Bakanı mason Orhan Alp de 25 Temmuzda binadan çıkarttı.

Makineleri sökerek Bahçelievler'de bulduğumuz bir binaya taşдық. Şimdi kurmakla meşgulüz. Herhâlde bu işi Van'a gitmekten daha daha hayırlı buldu ki is'af etmedi. Hayırlısı olsun!..

Ne kadar isterdim ki; o muhteşem topluluğun resimlerini çekerek benim gibi gelemeyen kıymetli kardeşlerime bu birliği, bu varlığı göstererek gönüllerini, ruhlarını ferahlatmak ve aynı zamanda küfür yobazlarını da kahretmek için gazetenin bir sayfasına bu iman ruhunun şahlanışını gösteren resimleri koymaktı. Hikmetinden sual olunmaz. Kimbilir altında ne gizli hakikatler vardır.

İman ve ihlâs uğrunda yaptığın mücadeleden dolayı sana bütün İslâm Âlemi medyun, minnettardır ve duacıdır. Şefaatten bizi mahrum etme aziz mürşidim. Ruhun şen ve şatır olsun...

24- ŞULE YÜKSEL ŞENLER

1935'de Mersin'de doğmuştur. Bugün gazetesinde ve çeşitli dergilerde yazıları yayımlanmıştır. İslâmî sabada çeşitli konferanslar vermiştir. "Huzur Sokağı", "Bize Ne oldu?" "Gençliğin Izdırabı" ve "Her Şey İslâm İçin" gibi eserler yazmıştır. "Huzur Sokağı" romanının filmi yapılmıştır.

Bediüzzaman'ın talebesi Özer (Üzeyir) Şenler'in kardeşidir.

Ruhun Şad Olsun Aziz Üstad!..

Okurlarım hatırlayacaklar. Geçen sene, asrın en büyük din âlimlerinden olan merhum ve muazzez Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri için Van'da, bir Müslüman'ın mütevazı evinde, yine mütevazı bir mevlid okutturulmuştu. Ancak, orada vazifeli komiser Mahmud Babadağlı, mevlidden dağılan Müslümanları teker teker toplatarak, nezarete almış, bilâhare 9 Risale-i Nur talebesi, tevkif edilerek bir seneye yakın bir zaman mevkufen –tahkik-i iman sahibi Müslümanlar için Medrese-i Yusufiye demek olan– hapishanede nahak yatmışlardı.

Okuyucularım yine hatırlayacaklardır ki, biz o vakitler Van hâdiseleri dolayısıyla, komiser Mahmud Babadağlı hakkında bir yazı yazmış ve bu şahsın gerçek şahsiyetini tebarüz ettirmeye çalışmıştık. –Bu yazımdan dolayı Babadağlı'nın hakkımda açtığı dava hâlen devam etmektedir.–

4 Ağustos 1968...

Van'da, yine büyük İslâm âlimi, yüce iman kurtarıcısı Bediüzzaman Hazretleri'nin aziz ruhuna mevlid kıraat ediliyordu. Ancak, bu defaki mevlid, geçen seneki gibi mütevâzî değildi. Bu defaki mevlid, küfür bezirgânlarını kahırlarından çatlatacak kadar muhteşem olmuştu.

Evvelce gazete ile verilen ilân üzerine yurdun her tarafından uçak, otobüs, minibüs ve hususi otomobilleriyle akın akın gelen müminler, Van caddelerini ve sokaklarını doldurmuş, mevlid esnasında camilerde yer bulamayanlar, mevlidi, cami avlularında ve sokaklarda dinlemek mecburiyetinde kalmışlardı. Binlerce Müslüman'ın huşu içinde vecdle dinledikleri mevlid, solcularda ve mâneviyatsızlarda korkacak mecal dahi bırakmamıştı. Bu arada gazetelerin verdiği habere göre, geçen seneki Van hâdiselerinin baş müsebbibi olan komiser Mahmud Babadağlı'ya felç inmiş. Bu, anlayan için ne güzel bir ders-i ibrettir. Meğer her şeyi ilâhî adalete havale etmek ne güzel şeymiş.

4 Ağustos 1968...

O gün Van, tarihî bir gün yaşıyordu. Hayatını, gençliğin imanını kurtarmak, Türk milletini, günden güne kaybetmekte olduğu dinî duygu, ahlâk ve faziletine kavuşturmak yolunda istihkar ederek fedakârane harcayan mübeccel Üstad Bediüzzaman Hazretleri, binlerce Müslüman'ın dilinde, kalbinde, gönlünün ve ruhunun tâ derinlerinde yaşıyor, yaşlı gözlerle binlerce Müslüman, onu rahmetle yâdediyor, aziz ruhuna Fatihalar gönderiyor, hulûs-u kalp ile ona dualar dualar ediyorlardı.

* * *

“Mariz bir asrın, hasta bir unsurun, alil bir uzvun reçetesi; ittiba-ı Kur'ân'dır.” diyen aziz Üstad!..

“Sultan-ı Kâinat birdir. Her şeyin anahtarı O’nun yanında, her şeyin dizgini O’nun elindedir. Her şey O’nun emriyle halledilir. O’nu bulsan, her matlubunu buldun; hadsiz minnetlerden, korkulardan kurtuldun.” diyen necip Üstad!..

“Ey insanlar! Fânî, kısa, faidesiz ömrünüzü; bâkî, uzun, faideli, meyveli yapmak ister misiniz? Madem istemek insanîyetin iktizasıdır, Bâkî-i Hakikî’nin yoluna sarf ediniz.” diyen muazzaz Üstad!..

“Ey insan! Fenaya, ademe, hiçliğe, zulûmata, nisyana, çürümeye, dağılmaya ve kesrette boğulmaya gittiğinizi tevehhüm edip düşünmeyiniz! Siz fenaya değil, bekaya gidiyorsunuz. Ademe (yokluğa) değil, vücud-u daimîye sevk olunuyorsunuz. Zulûmata değil, âlem-i nura giriyorsunuz. Sahip ve Mâlik-i Hakikî’nin tarafına gidiyorsunuz. Ve Sultan-ı Ezelî’nin payitahtına dönüyorsunuz. Kesrette boğulmaya değil, vahdet dairesinde teneffüs edeceksiniz. Firaka değil, visale, müteveccihsiniz!..” diyen visale erişmiş, Sultan-ı Ezelî’nin payitahtına döndürülmüş, Sahip ve Malik-i Hakikî’nin tarafına girmiş olan merhum Üstad!..

“Ey insan!.. Sen eğer nefis ve şeytanı dinlersen, esfel-i safilîne düşersin. Eğer hak ve Kur’ân’ı dinlersen âlâ-yı illiyyîne çıkar, kâinatın güzel bir takvimi olursun.” diyen muhterem Üstad!..

“Bu insan zanneder mi ki, başıboş kalacak? Hâşâ! Belki insan, ebede meb’ustur. Saadet-i ebediyeye veya şekâvet-i daimîye namzettir. Küçük-büyük, az-çok, her amelinden muhasebe görecek. Ya taltif, veya tokat yiyecek.” diyen mübarek Üstad!..

“Evet... Eğer kâinattan Risalet-i Muhammediye’nin (aley-hissalâtü vesselâm) nuru çıksa gitse kâinat vefat edecek. Eğer Kur’ân gitse, kâinat divane olacak ve küre-i arz; kafasına, aklını kaybedecek. Belki şuursuz kalmış olan başını bir seyyareye çarpacak, bir kıyameti koparacak.” diyen kıymetli Üstad!..

“Hakikî zevk ve elemsiz lezzet ve kedersiz sevinç ve hayattaki saadet yalnız imandadır ve iman hakikatleri dairesinde bulunur.” diyen fazıl Üstad!..

“İman mânevî bir Cennet çekirdeğini taşıyor. Küfür mânevî bir Cehennem tohumunu saklıyor. Demek: Selâmet ve emniyet, yalnız İslâmiyet’te ve imandadır.” diyen mübeccel Üstad!..

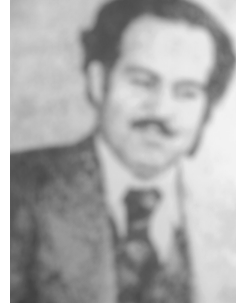
Ve nihayet bir müdafaasında:

“Bir tek gayem vardır: O da, mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanı bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, Âlem-i İslâm’ın iman esaslarını zedeliyor. Halkı, bilhassa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek, gençleri ve Müslümanları imana davet ediyorum. Bu imansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücahedem ile inşaallah Allah huzuruna çıkmak istiyorum. Beni bu gayemden alıkoyanlar da korkarım ki, bolşevikler olsun. Bu iman düşmanlarına karşı mücahede açan sizin gibi dindar kuvvetlerle el ele vermek benim için mukaddes bir gayedir. Beni serbest bırakınız. Elbirliğiyle komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslahına ve memleketin imanına ve Allah’ın birliğine hizmet edeyim.” diyerek bu hizmet uğruna hayatı müddetince çilelerin en büyüklerine seve seve katlanan, yolunu şaşırılmış Müslümanları, Allah’a, Peygamber’e ve Kur’ân’a bağlamak istediği için yine hayatı müddetince hapislerde, zindanlarda, sürgünlerde süründürülen ve buna rağmen son nefesine kadar, gaflet ve dalâlet içinde bulunan Müslümanları iman-ı taklidîden, iman-ı tahkikîye kavuşturmak için çırpınan mübeccel, muazzez, asil ve kahraman merhum Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri!.. Yetiştirdiğin nurlu, kahraman, imanlı, ihlâslı, mücahit iman ordusundan dolayı Türk milleti sana medyun, müteşekkir ve duacıdır.

Aziz ruhun şad olsun!

25- ERGUN GÖZE

1931'de Sivas'ta doğdu. Hukukçudur, esas mesleği avukatlıktır. "Anadolu Sahabeleri" ve "Meşhurların, Son Sözleri" başta olmak üzere birçok güzel eseri vardır. Bâbü'lâide Sabah, Tercüman ve Türkiye gazetelerinde fikra yazarlığı yaptı.

Adaletin İstifası

Yargıtay Başkanı Sayın İmran Öktem'in adlî yılı açış nutku bir hukukçu gözüyle incelenirse görülür ki: Sayın Başkan aslında göz doldurucu bir hukuk ziyafeti olması icap eden konuşmasında pek satıhta kalmış ve bin bir içtimaî ve dolayısıyla hukukî derdi olan memleketimizin davalarından hiçbirini lâıyıkıyla ele almamıştır. Bunun derunî sebeplerini bir tarafa itersek, objektif sebep olarak Sayın Başkan'ın Hukuk felsefesi formasyonundan mahrum olması ve dolayısıyla da dar bir tatbikatçı kalıbının çatlatıp çıkacak hukukî şahsiyete ulaşmamış bulunmasıdır.

Yargıtay Başkanı'nın Nurculuk hakkında verilmiş ve birçok hukukçu tarafından gerek esbab-ı mucibesi ve gerek usûl hükümlerine aykırılığı dolayısıyla şiddetle tenkidi yapılmış bir kararı, nutkunun ağırlık merkezi yapmış olması ise, milleti temsilen icra-yı kaza eden adlî mercilerin en üst makamındaki

zâtın objektifliğine yakışan bir hâl olarak karşılanmak şansından mahrum kalmıştır.

Filvaki Yargıtay bu kararı verirken, bütün usûl hükümlerini bir tarafa iterek re'sen tatbikat yapmış ve hiç rastlanmamış bir şekilde yürüttüğü bu tahkikatını, üstelik ne idüğü herkes tarafından müsellemlerle aşırı solcu doçentin müstahzar raporuna istinat ettirilmiştir.

Komünizm tehlikesi hakkında en ufak bir tembihle bulunmayan Yargıtay Başkanı'nun uzun müddet Nurculuk kararını işlemiş bulunması, hayatiyetini komünizme karşı göstereceği hayatiyete borçlu olduğunu bilen halk eskârında, Yargıtay Başkanı'nun nutkunun tasvibine tamamen mâni bir husus olarak belirmiştir. Bu çevreler şu kanaate varmışlardır ki: Yargıtay Başkanı hukukla politikayı ayırt eden çizgiyi iyi tayin edememiş ve çizgi oynayan çocukların çizginin içine geçince yanması gibi hukuk çizgisini geçerek üstelik millî huzuru ve adalet duygusunun sükûnunu da yakmıştır.

Hele bu nutku, Atatürk'e ait olduğu iddia edilen ve kargaşalık günlerinde Kastro'ya özenen gençler tarafından meşru nizamı devirme isterisi içinde okunması âdet hâline getirilmiş bulunan Bursa nutkunu okuyarak bitirmesi hepsinin üstüne tüy dikmiştir.

Zira Atatürk'ün her sözü zemin ve zamana uygun olduğu nisbette değerlendirilmelidir. Atatürk'ün Halife ve Halifelik lehinde birçok beyanâtı vardır. Bu, onun halifeci olduğunu mu gösterir? Keza kendisi, açmış olduğu dilde devrim çıkırını bizzat kendisi terk etmek zorunda hissetmiştir. Yani zamanla fikrini değiştirmiş bulunmaktadır. Bu böyle olmasa bile, bir Yargıtay Başkanı'nun "İnkılâbın bekçisi, polisi, hâkimi yoktur; onun bekçisi, hâkimi

her şeyi sizsiniz.” demesi önce adaleti, sonra adalet mekanizmasını ve daha sonra da kendisini inkâr etmesi, demektir.

Hukukun, adaletin istifasıdır.

Hukukun ve adaletin yerine, ihkak-ı hakka, intikama, öç almaya davetiye çıkarılması demektir.

Adalet mekanizmasının tüm aczinin ilâma bağlanması demektir.

Eğer memleketin durumunu sayın başkan gerçekten böyle görüyor ve hiçbir şey yapamıyorsa ve yapacak bir şey de hatırlamıyorsa Nasreddin Hoca'nın oğlunun “Baba hiçbir şey aklına gelmiyorsa o kürsüden inmek de mi aklına gelmiyor?” deyişini de mi hatırlamıyorlar.

Hatırlamıyorlar da, kendileri yerine adaleti istifa ettiriyorlar.

Nurculuk Meselesi

“Dünya ve âhirette vatandaşlarım benim” mısraıyla Türk milliyetçiliğine eşsiz bir derunî genişlik vermiş olan Yahya Kemal'in değil de “Beni Stalin Yarattı” diyen Nazım Hikmet Verzansky'nin vatandaşlığını seçenlerin bir hedef tahtası hâline getirdikleri mevzularından bir tanesi de Nurculuktur.

Meselenin hukukî ciheti bir tarafa bazı gazetelerin bu mevzu-daki tutumlarının insanlığa ve millî menfaatlere taban tabana zıt ve şu günlerde milletin en çok muhtaç olduğu millî birlik ruhunu zedeleyici mahiyette olduğu muhakkaktır.

Millî birlik ruhu bakımından düşünülmesi gereken husus şudur:

Yüz binlere bâliğ olduğu söylenen ve sırf İslâmiyet'e hücum ederken başka bir şeye hücum ediliyormuş havasını yaratmak için “Nurcu” diye adlandırılan bu vatandaşlar Müslüman değil midirler?

O hâlde bunlara yapılan hücumlar bilhassa siyasî frekansta olmak üzere ve fakat parti çekişmeleri bitse bile devam ettirildiğine göre bütün Müslümanların huzursuzluğunu celbetmez mi?

Burada ayrıca şu suali sormak yerinde olacaktır:

Bugün İslâmiyet’i mahkûm edip onu geri bir sistem diye damgalamaktan ve böylece bütün Müslümanların Türk Anayasası teminatı altındaki vicdan hürriyetlerine tecavüz etmekten utanmayan aşırı solcular cevap verebilirler mi? Diyebilirler mi ki İslâmiyet’in bütün devlet hayatına hâkim olduğu, Müslümanların dünyayı istilâ ettikleri fetih devirlerinde bile, azınlık cemaatlara şu bizim ilericilerin çoğunluk Müslümanlara reva gördükleri muameleyi yapmışlardır.

Acaba o sarıklı, poturlu, palalı adamları bugün karikatür mevzuu hâline getirenler, onların hürriyetseverliğinin, insanlığının, toleransının binde birini gösteriyorlar mı?

Cedlerimiz o toleransı gösterdikleri içindir ki Avrupa’nın yarısı bugün Hıristiyan’dır. İstanbul’da Fener Patrikhanesi vardır.

Eğer o palalı, poturlu adamların zaptettikleri ülkelerin azınlık ahalisine gösterdikleri insanlığı bugünkü papyonlu, kravatlı ilericilerimiz milletin çoğunluğuna göstereceklerse millî huzur teessüs eder.

Amma bu vatandaşlar şunu ummasınlar ki bunu yaptıkları için Müslümanlık ortadan kalkacak.

Ne var ki bu anlayışsızlık millî mânevî bünyeyi rahatsız etmektedir. Her haksızlık muhakkak ki rahatsızlık doğuracaktır.

Nitekim bir kısım vatandaşların “Nurcu” diye ayırt edilmesi hoş bir şey değildir. Haklı da değildir. Zira bu vatandaşlar kendilerine bu şekilde hitap edilmesinden ve mânevî birliğimizin temel unsurlarından olan İslâmiyet’in dışında bırakılmak mânâsının çıkarılmasından şiddetle infial duymaktadırlar.

Daha önce bir yazımda “Nurculara sırf Müslümanları tezyif için çirkin şekilde hitap eden birisi hakkında yazdığım yazıda” bu noktayı açıkça belirttiğimi unutacak ve “Bilfarz” “söz gelişi” gibi yanlış bir şekilde mânâlandırarak kadar...

Bunlar gösteriyor ki bu tip gazetelerin yayınları içtimaî bünyeyi sarsıcı sosyal psikolojiyi bozucu bir mahiyet almıştır.

Hele Türk Anayasası'nın açıkça ve modern anayasalarda bol bol rastlandığı gibi, belirttiği din hürriyetine direkt hücum edemeyenlerin, vur abalısı hâline gelmesi bu mevzuu sosyal bir iç yarası hâline getirmiş bulunmaktadır.

Hele 163'üncü maddenin bu yolda tatbiki konusu, işin hukukî yönü bir tarafa –Çünkü yürürlükte olan madde tatbik edilir ve ancak tatbikinin hukukî kritiği yapılabilir.– millî birlik ve beraberliğin lehine değildir. Üstelik 1966'ncı milâdî senede hür âleme karşı da çok utandırıcı bir durumdur. Lâikliği getiremedinizse siz getirmediğiniz. Haydi lâikliği sizin anladığınız gibi anlayalım. Sizde hiç mi kabahat yok ey zaman-ı saltanatlarında bir tek münevver din adamı yetiştirmeyenler. Şimdi de kalkmış lâiklik şu bu... Hadi canım siz de...

Yarın: Bazı Teklifler.

26- CEVAT RİFAT ATILHAN

1892'de İstanbul Vefa'da doğmuştur. Babası Rifat Paşa Şam mutasarrıfıdır. 1912'de teğmen olarak orduya intisap etmiştir. Daha sonraları milis generali olarak birçok cephelerde kahramanlıklar göstermiştir.

Osmalının yıkılışına ve genç Türkiye'nin kuruluşuna şahit olmuştur. Birinci Dünya Harbi ve Kurtuluş Savaşı'nda aktif görevler almıştır. Savaş meydanlarındaki cesaret ve maharetini kalem ile de sivil hayatta göstermiştir. 4 Şubat 1967'de geçirdiği kalp kriz neticesi ebedî hayata irtihal etmiştir. Allah rahmet eylesin, makamı Cennet olsun!..

Miras olarak geriye gazetelerde yayımlanan binlerce makale ve 74 eser bırakmıştır. Merhum Cevat Rifat Atılhan Bey'in eserlerinden bazıları şöyledir: İslâm'ı Saran Tehlike ve Siyonizm, İçneli Fıçı, Bütün Açıklığıyla Önü Savaşları ve Gerçek Kahramanlar, Menemen Hadisesinin İç Yüzü, Medeniyetin Batışı, Tarih Boyunca İslâm Hâkimiyeti ve Uğradığı Suikastlar, Çağ Açan Hükümdar Fatih, 31 Mart Faciası, Musa Dağı, İstiklal Harbinde Sarıklı Kahramanlar.

Nurculuk Etrafında Koparılan Yaygara ve Perdenin Arkası

Farmasonların çeşitli maskaralıkları ve Yahudilere mahsus merasim ve âdetleri olduğu artık meçhul şeylerden değildir.

İnsan ruhiyatı üzerinde tazyik yaparak bu maskaralığa katlanacak insanları kabiliyetlerine göre mükâfatlandırarak dünya siyonizmine hizmet eden Milletlerarası Casusluk Teşkilâtı'nın tekmlil dünyada meydana getirdiği nefret, eksilmeden artıyor. Şimdi, insanlığın önüne serilen yeni beynelmilel teşekküllerden Lions kulübü âzâlarının da –farmasonlara nazaran daha basit–merasimleri vardır. Yukarıdaki resim, yeni âzâların kabul resmini gösteriyor. Konya'ya yakışır mı bu? Kocaman bir milletvekilinin “Süleymancılar dua ederken ellerini birleştiriyor.” demesine karşılık, bu resim çok mânâ ifade ediyor. Acaba o meb'us bey bunu görmemiş midir?

Seneler var ki, sinsi ve tehlikeli bir propaganda memleketi sarmış bulunuyor. O derecede ki: “İslâm'ın hücceti” ve son asrın en büyük âlimi olan merhum Şeyhü'l-İslâm Mustafa Sabri Efendi'nin imzasını taklit edip, sahte bir eser çıkaracak kadar ileri gitmiştir. İş o dereceye varmıştır ki, bundaki perde arkasını görmeyecek, içli-dışlı düşmanların gaye ve emellerinin farkına varmayacak olursak, maâzallah yeni bir 31 Mart, yeni bir Menemen faciasının kapılarımıza dayandığını bilmek gerekir.

Münevveri ve cahili birçok insan, bu ısrarlı, bu fasılasız propagandaların tesirine kendilerini kaptırmış bulunuyor. Buna her gün şahit olmaktadır.

Eğer biz, 31 Mart'ın, hatta 1908 İhtilâli'nin ve hatta Menemen faciasının içte ve bilhassa hariçte, senaryosunun kimler tarafından tanzim edildiğini bilmemiş ve hatta bu hususta müteaddit eserler yazmamış olsaydık,¹⁹ kendimizi bu ısrarlı propagandaların tesirine kaptırabilirdik...

* * *

¹⁹ Menemen Hâdisesi'ne ait tüyler ürpertici malûmatı, yakında çıkacak bir eserimizde millete ifşa edeceğiz.

Nurculuk etrafında inat ve ısrarla yapılan propagandaların sebebinin ve sırrının çözmek zorundayız. Aksi takdirde milletin başının ucunda örülmek istenen yeni belâları savuşturmak mümkün olmayacaktır. Yeni belâlar; evet! Sönmez ihtirasları uğruna koca İmparatorluğu bir solukta yere seren korkunç muhterisler, elimizde bakıyye kalan küçük, fakir, mahrum ve perişan kısmının da yok olmasından zerre kadar vicdan azabı ve hicap duymazlar. Yakın tarih bunu böyle gösteriyor. Bunun için şimdiden başlarımızı önümüze eğip tedbir almak ve yeni baştan bir felâkete düşmemek lâzımdır.

Başlangıcını kesinlikle tayin etmek zor olmakla beraber, bu aziz millet aşağı-yukarı iki asırdan beri suikastten suikaste kurban gitmiştir. Bütün milletler için âdeta bir vesika sayılan Garp ansiklopedilerine, Avrupa ve Amerikan tarafsız ilim adamlarının ifadelerine nazaran, Sultan İkinci Mahmud devrinden itibaren bir uçuruma, ölüm ve inkıraz uçurumuna sürüklenmekte olan Osmanlı İmparatorluğu, bu sukuttan İkinci Sultan Abdülhamid Han devrinde kurtulmuş ve yine Garb'ın ifadesine göre, o mübarek devirde 200 yıl ileri gitmiştir.

Bu devletin, bu derece kuvvet bulup istikbalinin teminat altına girmesi, gözünü mübarek Filistin topraklarına ve şimdi de bütün dünyaya dikmiş olan İsrailoğlu'nun asla işine gelmezdi. Bunun için, eserlerimizde tafsilâtıyla arzettiğimiz gibi, 1908 İhtilâl'i, 31 Mart faciasını ve Menemen felâketini yaptırmış, bizi zayıf ve mecalsiz bırakmış, kendisi emeline nail olmuş ve bugün için istikbalini temin etmiştir.

Bugün, yeni faciaların hazırlandığı ve bin bir cereyanın idraklerimizi sersem edip, şuurlarımızı bozduğu günleri yaşıyoruz. Düşmanların bugünkü parolası Nurculuk üzerinde toplanmıştır. O derecede ki: Son kısmî seçimlerde, sabık millî şef, yediği millî

şamarın sersemliği ile bütün günahı Nurculara yükletmek gibi çocukça bir istîcal ve zaptedilemez bir kin ve nefretle bunu îlân edecek kadar hafiflik göstermiştir. O hâlde, mâzide geçmiş olan korkunç vâkıalardan ders almış insanlar olarak bu sırları çözmek ve hâdisenin iç yüzüne nüfuz etmek hepimizin vazifesidir. Bu yazı ile bu sırları çözmeye çalışacağız:

Nurculuk nedir? Uzun tetkik ve müşahedelerden, yüzlerce mahkeme ve muhterem hâkimin kararlarından öğreniyoruz ki: Nurculuk zaafa uğratılan imanları takviye ve Kur'ân-ı Hakîm'in hikmetlerini halka intikal ettirmekten başka bir vazife yapmamaktadır. O hâlde, düşmanlık bunun neresinde demeyelim, düşman asırlardan beri kuvvetini imandan ve İslâm'dan alan, bu sayede dünyanın üç büyük kıtasında uzun yüzyıllar hükümrân olan bir milletin kalbinden bu inancı sökmek için her şeyini yapıyor ve her fedakârlığı göze alıyor. Bir defa bu aziz milletin ruhundaki iman zaafa uğrar, bizi biz yapan bu mânevî kuvvet bertaraf edilirse, o zaman dünya Yahudiliği rahat nefes alacak ve İsrailoğulları korkulu rüya görmekten kurtulacaktır. Düşmanların bütün gayeleri bundan ibarettir.

Nur Risaleleri'ni okuyan münevverler ve ilim adamları, bu kitaplarda iyi niyet, halka ahlâk telkini ve imanın takviyesinden başka bir şey bulamamışlardır. Dine aykırı bir tarafı olsa idi, buna itiraz etmeyi Müslüman düşmanlarına bırakmaz, bizler yapardık.

Nurculuğun İslâmî nokta-yı nazardan gayet veciz ve sarih tahlili, Üstad Eşref Edip Bey tarafından makaleler hâlinde yapılmış ve muarızları sükûta mecbur kalmışlardır.

* * *

O hâlde, bu mevzu etrafında koparılan fırtınaların sebep ve hikmeti nedir? Eğer bizim ve bütün milletin görüşü haricinde

bilmediğimiz şeyler varsa onu yok yere mesele icat eden insanlar açıklasınlar, vesika ve delilleri ortaya döksünler ve biz de mütalâalarımızı ona göre yürütelim. Böyle bir şey yoktur. Ve aleyhte söylenenlerin cümlesi yalan ve iftiradır. Yeni, bu ısrarlı gürültü ve husumetin sırrı ve sebebi nedir?

Bu makalenin yazıldığı gün olan, 30 Ağustos 1966'da büyük ve emsalsiz bir zafer kazanıp, düşmanı bir imha muharebesiyle son ferdine kadar mağlûp eden ve denize döken Türk milleti, Dumlupınar'da muzaffer ve fakat Lozan'da hacil²⁰ ve fecî surette mağlûp olmuş, eli boş döndüğü gibi, mânevî kuvvetlerimizi de Talmut Hahamı Hayim Naum ve İngiliz Yahudi emperyalizmi emriyle orada terk etmiştir.

İnönü'nün imzaladığı bu yürekler acısı sulh muahedesinin en acı maddesi, Türk milletinin "İslâmiyet'ten kat'î alâka ve bütün Müslüman milletlerle râbitayı kesmek" noktasında toplanıyor. Gerek bu muahede, gerekse bize böyle bir muahedeyi imza ettiren gizli kuvvetlerin,²¹ memleketimizde görülecek her muhafazakâr harekete, her meşru kıpırdanışa cephe alması; kıyamet koparması tabiidir. Nurculuğun yanibaşında bir de Süleymancılığı sokmak gibi sersemlikleri ve acemilikleri, düşmanların hamakatlarını ve garazkârlıklarını açığa vurmuştur. Bizim mukaddesatımız ve dinimiz hakkında hiçbir endişemiz yoktur. Zülcelâl olan Allah'ın nuru, kâfirler ikrah etseler de kimse tarafından söndürülemez. Bunun içindir ki, Nurculuk aleyhine dünya Yahudiliğinin körüklediği fitne muvaffak olmamıştır ve olmayacaktır.

Davasına inanmış, yürekleri İslâm'ın nuru ile aydınlanmış insanların bu ayak patirtısına pabuç bıraktıkları yok. Onlar her

²⁰ Mahcup olan.

²¹ Bunların mümessilleri olan Milletlerarası Basın Enstitüsü, İnönü tarafından İstanbul'a kadar getirilmiş ve Kıbrıs davasının en tehlikeli ve hararetlı günlerinde Ankara'daki vazifesini bırakarak İstanbul'a gelmiş ve bu milletlerarası karanlık teşkilât karşısında yağ satmıştır.

iman sahibi gibi yollarına devam ediyorlar. Müdafaaya da ihtiyaçları yoktur.

Bizi en çok üzen şey; isimlerinin başında bir ilmî sıfat taşıyan bazı şipşakçı bilirkişilerin zorlukla tanzim ettikleri bilirkişi raporlarıdır, hiçbir ilmî kıymet taşımayan ve hatta bir şeyi suçlamak için ufak bir delil bile bulmaktan âciz insanların, hak ve hürriyetlere, din ve imana, en basit demokratik haklara bu kadar düşman olmaları ve bu adamların –sayıları bereket versin ki, çok mahduttur– profesör payesine yükselmiş olmalarıdır. Sultan Abdülhamid’in hamle yaptığı devirlerde de jurnalcilerin –sonra bunlar hürriyet kahramanı oldular– ekserisi bu rütbede insanlardır.

Eserleri gözler önünde: Yıkılmış, parçalanmış bir vatan!..

27- CEMAL KUTAY

1909'da Konya'da doğmuştur. Cizre Bey'i Bedirhan Paşa'nın torunudur. Babası Tabir Muhlis Kutay'dır.

Çeşitli dergileri, bu arada Millet Mecmuası'nı uzun zaman yayımlamıştır. Altmış yıldan fazladır yazı çalışmaları yapmıştır. Yüz elliden fazla neşredilmiş kitabı vardır. 1966'da İnönü'nün Bediüzzaman'a hücumlarından sonra Tarih Sohbetleri'nin

5. ve 6. ciltlerinde "Vur fakat dinle" başlığıyla ona cevaplar vermiştir. 1980'de ise "Çağımızda Asr-ı Saadet Müslüman"ı Bediüzzaman Said Nursî" isimli kitabıyla Nur hizmetlerine yardımcı olmuştur. Doksan yaşından sonra herhalde ateş getirdi ki; başkalarının da kıskırtmasıyla iman ehlini üzümüştür. 4 Şubat 2006 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir.

Said Nursî Hiç Taviz Vermedi

İstanbul'dan evvel, Selanik'e gelmiş ve Jön-Türk hareketiyle ilgilenmiş, Manyasî Zade Refik Bey'in delâletiyle İttihad ve Terakki erkânı ile tanışmıştır. Garip bir kıyafeti vardı. O günlerini yakından tanıyan ve çok eski bir dostu olan Eşref Bey (Osmanlı İmparatorluğu Teşkilât-ı Mahsusa Reisi), kıyafetinin hususiyeti ile Bediüzzaman'ın hemen dikkati çektiği, üzerinde kaplan postuna benzeyen bir kürk, başında kendisine çok yakışan bir Buhara kalpağı, göğsünden beline doğru inen gümüş savatlı kemerde süslü bir Diyarbekir kaması ile dış görünüşünü, munta-

zam kesilmiş sakal, geniş alın, siyah iri gözler ve bilhassa ahenkli gür bir sesle tamamlayarak, konuştuğu kimseyi tesiri altına alan kabiliyeti sebebiyle Selanik'te kısa zamanda tanındığını anlatır. O tarihte Türkçeyi kendisine has bir şive ile konuşuyormuş. Hürriyete karşı duyduğu samimi yakınlık dolayısıyla, gizliden gizliye devam eden telkinlere katılması istenmiş ve Bediüzzaman bu vazifeyi muvaffakiyetle başarmıştır. Bu faaliyeti Üçüncü Ordu Müşiri İbrahim Paşa'ya (Birinci Dünya Harbi'nde Kutu'l-Amare galibi ve Millî Mücadele Birinci Ordu Kumandanı Nurettin Paşa'nın babası) haber verilmiş ve İbrahim Paşa kendisini davet ederek görüşmüştür. Sultan Hamid'in, Rumeli'deki hürriyet hareketlerini büyük bir dikkat ile takip ettirdiği ve en emin tanıdığı şahsiyetlerini vazifelendirdiği, bütün ülkenin tam bir kontrol altında tutulduğu o günlerde, Bediüzzaman'ın Müşir İbrahim Paşa ile pervasız konuşması ve ona söyledikleri, muhitte büyük bir alâka uyandırmıştı. O tarihte Paris'te çıkan Jön-Türkler'in gazeteleri, Bediüzzaman'ın bu mülâkatına ait haberleri veriyorlar ve kendisini, Meşrutiyet ve Adaletin din ve ilim sahasında bir ümidi olarak övüyorlardı. Hâdise, Hürriyetçilerle Bediüzzaman arasındaki münasebetleri daha da sıkılaştırmıştı. *Nitekim, bir din adamı olarak, Hürriyet'in ilânında Selanik Hürriyet Meydanı'nda ilk konuşmayı Bediüzzaman yaptı.*

Bir Konuşmanın Ardındaki Gerçek

Şimdi sizlere, şahsı ve fikirleri üzerinde bunca tartışmalar yapılmış, müspet ve menfi fikirler söylenmiş bir şahsiyetin düşüncelerinin terkiibini yaptığı bir çağda ve büyük intikal devrinde, kişiliğini ortaya koyan birkaç misal vereceğim ve adalet makamlarımızı uyaracağım...

Bu uyarmanın hedefi şudur: Şahsiyeti vatandaş kitlelerinin düşüncelerine tesir yapabilmiş, kendisine mahsus bir yol açmış kişiler için karara varılırken, mâzilerine dönmek, onların bu

düşüncelerine vücut vermiş hâdiselere eğilmek haklı ve âdil kararın temeli sayılmalıdır. Bizde bu yapılmıyor. Bizim cemiyet olarak şifasız hastalığımız önyargı, peşin hüküm, çiy ve cılız duygu. İlmî, hakikatin, mantığın hâkim olması şart. En yüce bilim müesseselerimiz, bu arada üniversitelerimiz fikir boşluğu hâline gelmiştir. Gerçek böyle olunca buralardan gelişip, her sahadaki hâdiseleri değerlendirecek mevkilere yerleşenlerde, kararlar için illiyet ve irsiyet terkibine gidebilme kifayeti aramıza ne hakkımız kalır? Müsaade ederseniz size, mevzuumuz olan Bediüzzaman'ın şahsiyeti, gayesi ve fikirleri üzerinde üniversitelerimizde "hukuk" okutan bir profesörümüzle sohbetimizi anlatayım: Şahsiyattan her zaman kaçınmış olmanın dikkati içinde olayı anlatacağım. Bu profesörümüz, Bediüzzaman'ın temsil ettiği Nurculuk hareketini:

1- Rejim bakımından tehlikeli buluyordu, çünkü hilâfet ve saltanatı arzuladığını, gizli telkinlerin gayesinin bu mihraka bağlandığını;

2- Lâiklik ve vicdan hürriyeti bakımından tehlikeli buluyordu, çünkü bir tarikat ve hatta mezhep tesis ettiğini;

3- Medeniyetçilik bakımından tehlikeli buluyordu, çünkü hurafeciliği, İsrailiyât'ı ve mistisizmi telkin ettiğini, söylüyordu.²²

Kendisine şunu sordum:

"Siz Bediüzzaman Said Nur'un hayatını tetkik ettiniz mi? Billhassa fikir politikası ve düşünce sistemini..."

İyi hatırlarım, önce durakladı muhatabım, sonra dudaklarındaki tebessümü bir istihza kılıfına sararak sordu:

"Bu adamın fikri ve politikası da var mı?"

²² Aşağıda gelen kısım Ccmal Kutay Bey'in mezkûr profesörle yaptığı konuşma metnidir.

“Var, dedim, hem de elli yıldır taviz vermemiş, söylendiği günden 1960’da hayata gözlerini kapayınca kadar yol değiştirmemiş bir fikir ve ona bağlı tefekkür sistemi... Siz benim, ancak ve sadece, hakikatlerin izinde yürüyerek böyle kesin bir hükme varabileceğimi bilirsiniz. Bu zât, dinde de, hayat felsefesinde de, hürriyet anlayışında da, ülkeye hüviyet kazandıran maddî mânevî müesseselerde de belirli vasıflar aramış bir kişidir. Akademik kariyerdan, daha açık tabirle ilmî kifayet veren merhalelerden geçmemiş, fakat, çok zeki, kavrayışlı, azimli nefesine hâkim kişi olarak, tam bir realizm içinde bu karışık, mudil²³ ve sadece nazariyelerle halledilmesine, hatta neticeye bağlanılmasına imkân olmadığını hâdiselerin tasdik ettiği mevzularda kendisine has “ekol” sahibi olmuştur.

Ve, bu neticelere, siyasî faaliyet denemelerinden sonra girmiş-tir. Bu ülkenin insanlarına inanç telkin eden müesseseleri öğrenmiştir. İkinci Meşrutiyet’te üzerinde kaplan postuna benzeyen garip bir kıyafetle dolaşır, kalabalığın ve velveleli hayatın tâ içinde bulunurken, meydanlarda siyasî konuşmalar yaparken; Birinci Dünya Harbi’nde başlarında olduğu milis atlıları ile bizzat savaşırken, hatta, belki size garip gelir amma hakikattir. Mustafa Kemal İkinci Ordu Kumandanı iken Bitlis’i Moskoflardan kurtaran muharebede Atatürk’ün sağ cenahını teşkil edip zaferde sol kanadı tutan Ağıtki Aşireti Reisi Hacı Musa Bey’le beraber düşmanı zedelerken, daima “en iyi yol”u aramanın denemeleri içinde olduğunu da söyleyebileceğiz.

Gayesinin gerçekleşmesini emanet ettiği ana fikirler üzerinde hiç araştırma yaptınız mı?

Muhatabım bu sualime menfi cevap vermişti. Dedim ki:

“Ben de tesadüflerle ve arşivimdeki vesikalar arasında bu zâta ait otantik belgelerle karşılaştıktan sonra bu arzuyu duydum.

²³ Güç, zor.

Daha 1908'de, İkinci Meşrutiyet'in ilânının *üçüncü gününde* prensiplerini Selanik Hürriyet Meydanı'nda ilân etmiş. Şimdi isterseniz, kendi tabirleri ile bu *beş prensibi* anlatayım:

- ✓ İttihad-ı Kulûb (gönül ve duygu birliği),
- ✓ Muhabbet-i Milliye (ulusun ferdlerinin birbirini sevmesi),
- ✓ Maarif (kültür),
- ✓ Sa'y-i insanî (kişinin çalışabilme alanı bulması),
- ✓ Terk-i sefahat (bu prensibini de şöyle izah ediyor: Kişi ve toplum olarak gayrının huzurunu kaçırarak ve hasede, kine yol açacak gösterişlerden, israftan uzak kalmak.)

Size, 1908'de, yani aktif siyasetin tam ortasında iken, bu zâtın Selanik Hürriyet Meydanı'nda, yeni devrin üçüncü gününde yaptığı konuşmanın tam metnini dikkatle okumanızı tavsiye edeceğim. İzin verirseniz, birkaç cümlesini, yine kendi kullandığı dille kaydedeyim:

"Demek şimdiye kadar mezarda idik, çürüyorduk. Şimdi bu ittihad-ı millet ve meşrutiyet ile rahm-ı madere geçtik, neşv ü nema bulacağız.

Yüz bu kadar sene geri kaldığımız mesafe-i terakkiden inşaallah mu'cize-i Peygamberî (aleyhissalâtu vesselâm) ile, şimendifer-i kanun-u şer'î-yi esasiyeye amelen ve burak-ı meşveret-i şer'iyeye fikren bineceğiz. Bu vahşet-engiz sahra-yı kebîri bir zaman-ı kasîrde tekemmül-ü mebâdi cihetiyle tayyetmekle beraber, mil-i mütemeddine ile omuz omuza müsabaka edeceğiz. Zira onlar öküz arabasına binmişler, yola gitmişler. Biz birdenbire şimendifer ve balon gibi mebâdiye bineceğiz, geçeceğiz. Belki câmi-i ahlâk-ı hasene olan hakikat-i İslâmiye ve istidad-ı fitrî ve feyz-i imanın ve şiddet-i cûun hazma verdiği teshil yardımıyla fersah fersah geçeceğiz. Nasıl ki vaktiyle geçmiş idik."

Bilmiyorum, bazı tabirlerin bugünkü dilimizle ifadesi yerine, elli sekiz sene önce ve İmparatorluğumuzun en çetin buhranlardan kurtulabilmesinin tek ümidi olarak benimsenen 1908 İkinci Meşrutiyet'in "üçüncü günü"nde "mehd-i hürriyet" yani hürriyetin beşiği adı verilmiş bir meydanda, bir hürriyet nizamından beklenen nimetleri böylesine ifade eden birisi çıkmış mıdır? O günün şartlarını, kültür seviyesini, halkı büyük bir gayeye bağlamanın sağlam teminatının ne olabileceğini bilenler için, hürriyeti ancak el, gönül, kafa birliği ile medeniyetleşme sayan bir zihniyetin, bu yola, ancak ve sadece sağlam bir mâneviyatla gidebileceğini kabul etmek zaruri, hatta mantıkî değil midir? Bir din adamının daha o gün, şömendöfer (tren), balon (uçak anlamına) kullanması, Batı'nın, önce öküz arabasına binerek eriştiği bu medeniyet merhalesine, bizim, onların sistem ve metotları ile balon ve şimendiferle gitmemizin bir saadet imkânı olarak söylenmesi az şey midir?

Köpürmeden, Kızmadan, İftira Etmeden ve Saldırmadan

Bu sohbet üzerinden, sanırım ki, bir yıla yakın zaman geçti ve benim hukuk profesörü dostum, o gün, gerçek bir ilim adamına yakışır murakabe duygularıyla yanımdan ayrıldı.

Bence, medeniyetin, gerçek insanlığın, hakikî aydın kişiliğin temeli müsamahadır. Batılı tabiriyle tolerans... Bilhassa peşin hükümlere karşı tolerans...

Said Nur'un İkinci Meşrutiyet'in ilânı günü Selanik Hürriyet Meydanı'nda söylediklerinden birkaç cümlesini yukarıya almıştım. Şimdi bu elli sekiz senelik konuşmayı bugünkü dilimizle ifadeliyeceğim:

"İstibdad ve cebaletle mezarda idik. Çürüyorduk. Şimdi milletçe gönül ve işbirliği ile başardığımız Meşrutiyet'le yeniden doğuyoruz. Gelişeceğiz. Yüzlerce sene geri kaldığımız medeniyet dünyasından,

imanınızın kuvvet kaynağı Peygamberimiz'in gayesi yolundaki mu'cizelerinden ilham alarak demokrasi ki, usûl-ü meşveret odur yolumuzda şimendifer süratiyle ilerleyeceğiz, medenî milletlerle omuz omuza gelineceğiz. Onlar, bugünkü sonuçlara, öküz arabasına binmekle başlayarak erişmişler. Amma biz?... Biz, balonla, şimendiferle zamanı yutacağız, onlara erişeceğiz."

Bir Yangın Var!...

....

Şimdi, köpürmeyen, kızmayan, iftira etmeyen ve saldırmayan ve peşin hükmünün yanlışlığını akıl ve vicdanının tescilinden geçirtebilecek kadar medenî cesareti ve ilim yeterliği olan aksi görüşteki kadroya, gelecek sohbetimde, rahmetli Said Nur'a dair birkaç bâkir vesika sunacağım. Yüz binlerin, böyle bir inanç peşinde gitme ihtiyaçları, bu memleketin vicdanı ve mâneviyatı üzerinde konuşmak ve düşünmek vazifesi olanlara hiçbir hakikat anlatmıyor mu?

Ben Osmanlıyım...

Horasan Erlerinden başlayarak, Anadolu'da, iktidarları Türk-Müslüman iktidarlara devrettiren tarihî gelişmeler, en büyük buhran anlarında bir devlet adamı, bir ordu kumandanı, bir siyaset ve savaş kahramanı bulmadan önce bir "mânevî önder" buldu. Eğer Türkiye halkında, kitle olarak bir yüce kişi bulma ve onun ardından gitme heyecanı ne zaman ayaklanmışsa, biliniz ki, mânevî yapısında böylesine bir ihtiyaç onu böyle bir inanma ve bağlanma yoluna sürükleyecek kadar boşlukta ve yalnızlıktadır. Gerçek bir devlete düşen vazife de, hâdiseyi zabıta vakası sayma basitliğine düşmeden, vatandaşının mânevî sarsıntısını giderebilme çaresini, ilmin ve mantığın ışığında aramaktır.

Aslına Ait Bilinenler

Said Nur'un Kürd tabirini, Osmanlı camiasının içindeki bir dal olarak ve bu anlamda kullandığı anlaşılıyor. Nitekim, Sultan Hamid'le yaptığı o dikkate değer konuşmadan sonra, hakkında verilen jurnallerle Askerî Mahkeme'ye verildiği zaman, Hademe Feriki Şakir Paşa'nın:

“Hangi Kürd aşiretine mensupsun?” Sualine verdiği cevap şu olmuştur:

“Sen hangi Tatar aşiretine mensupsun? Ben Osmanlıyım. Benim Kürtlüğüm doğduğum ve büyüdüğüm yerin halkına verilen isim dolayısıyladır.”

İbretli Bir Kıyaslama: İsmet Paşa ve Said Nur

Mevzu üzerinde beni harekete getiren sebeplerden birisi, C.H.P. Genel Başkanı sayın İsmet İnönü'nün partisinin yenilgisini, Nurcuların reylerini Adalet Partisi'ne vermelerine bağlaması olmuştur.

Demek ki, Türkiye'de rey sandıkları başlarına giden vatandaşlar arasında Nurcular iktidarlar kefesinde ağırlık olacak kadar çoklukturlar: Daha sonra da, reylerini kime ne için vereceklerini önceden kararlaştıracak kadar teşkilâtlıdırlar. Öyle mi?

Kim iddia ediyor bunu? İsmet İnönü!... Kim bu zât?

Türkiye'nin ve Türk milletinin kaderine arzusu ve düşüncesi kanunlara ilham olacak çapta tasarruf eden, kendisine komisyon kararlarıyla millî şef denilen, düşüncelerini nazariyelerde bırakmayarak bir devlet sistemi hâlinde tedvin ve tatbik ettiren bir zât.

Böylesine kudretler ve hükmetmeler devrinden sonra, bu zât, şahsının ve partisinin Türkiye halkı önünde uğradığı bilmem kaçınıcı yenilgisinin sebebi olarak bir ölüyü (merhum Said Nur'u)

ve onun, yasak kanunlarına rağmen kulaktan kulağa, duygudan duyguya, inançtan inanca yayılarak tutunma ortamı bulabilmiş bir mâneviyat hareketini, “Nurculuğu” ittiham ediyor.

Üzerinde nasıl dikkatle eğilmeye mecbur olduğumuz bir ibret tablosudur bu, Yâ Rabbi!..

Said Nur, Sultan Hamid istibdadı tarafından “divanelik (delilik)” isnadıyla tımarhaneye tıklılmaktan başlayarak, ömrünün sonuna kadar, çeşitli takipler, mahkemeler, sorgular ve takyitlerle geçmiş bir hayatın sahibi... İsmet Paşa, bir ülkeye ve topluma, dilediği yaşama düzenininin maddî-mânevî yönlerini zor kuvvetiyle dahi tatbikete yetecek kudretin sahibi... İşte bu ikincisi millet önünde uğradığı yenilgilerden sonuncusunu, birincisinin varlığına bağlıyor: Demek ki milletlerin kalbinde ve şuurunda yer sahibi olabilmenin şartları var ve bu şartlar görünürdeki nüfuzlara dayanmıyor.

İsmet Paşa'ya Teşekkür

Eğer İsmet Paşa'nın, Nurculuğu ittihamı olmasaydı, mevzuu üzerinde durmak niyetinde değildim. Gayem, hiçbir mânevî alâkam olmayan Nurculuğu müdafaa etmek değildir: Benim gayem, müstakil bir tarihçi olarak, böylesine şekli muvazenesizlik içinde olan iki karşı kuvvetten, ruhî ve mânevî yapısı olanın şekilde ve satıhta kalanın üzerinde her zaman taht kurabileceğini göstermek ve bundan sonrasını, evet, hiç olmazsa bundan sonrasını uyarmaktır. Yunus Emre ne güzel söyler:

Bir üvez bir kartalı vurdu savurdu yere, yalan değil, gerçektir.

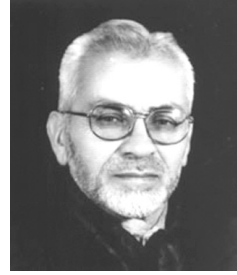
*Ben de gördüm tozunu...*²⁴

²⁴ Yunus Emre'ye ait olan şiir şu şekildedir:

Bir sinek bir kartalı,
Salladı vurdu yere,
Yalan değil gerçektir,
Ben de gördüm tozunu.

28- MEHMED SAİD ÇEKMEGİL

1921'de Malatya'da doğmuştur. Şâir ve yazardır. *Sünnet-i Seniyye*, *Altın Anabtarlar*, *Yeni Dünya ve İslâm'm Gerçeği* ve *Bir Nur Doğacak* gibi nesir ve manzum eserleri vardır. Çeşitli fikir dalı müsabakalarında her zaman güzel dereceler almıştır. 26 Temmuz 2004'te vefat etmiştir. Pendik Şıhlı Mezarlığı'nda medfundur. Merhum Çekmegil'in "Ruhta İnkılap", "Gizli Bir Ses Dedi ki", "Aramızdaki Fark", "Bilginin Gücü", "İslâm'm Gerçeği", "Kur'an'a Muhatap Olmak" gibi eserleri vardır.

Devrimizin Üstadına (Sana, Selâm ve Rahmet Olsun)

Cenab-ı Hak "Yeryüzünde yürüyen hayvanların Allah katında en kötüsü şüphesiz ki, kâfir olanlardır."²⁵ ve "Müşrikler ancak bir necistir."²⁶ diyor.

İşte, bu hayvanların en kötüsü olan bu pis mahlûklar karşısında müminlere de: "Kâfirlerle ve münafıklarla savaş; karşılarında çetin ol."²⁷ diye emrediyor. Sen bu emre itaat eden insanların en şerefliyelerinin safındaki yerini alanlardan oldun.

²⁵ Enfâl Sûresi 8/55.

²⁶ Tevbe Sûresi 9/28.

²⁷ Tevbe Sûresi 9/73.

Ve Allah (celle celâlüh), elçisine diyor ki: “Altın ve gümüşü yığıp ve biriktirip de onları Allah yolunda harcamayanlar (yok mu) işte bunlara pek acıklı bir azabı müjdele.”²⁸

Sen ey her şeyini Allah yolunda sarfeden cömert insan! Sana azap dokunmayacaktır inşaallah. Resûller Resûlü “Allah yolunda ayağı tozlanan kimseye Cehennem ateşi dokunmaz.”²⁹ diye müjdeliyor; seninse o yolda tozlanmayan yerin mi kaldı?

Bu dalâlet asrında, bu kadar zahmetli bir hayat içerisinde doğruyu nasıl bulduğunuza hayret edenlere bizzat Sahib-i Hakikîmiz cevap veriyor: “Bizim uğrumuzda mücadele edenler (biz onlara) elbette yollarımızı gösteririz.”³⁰

Sözlerinizin güzelliğine, inanmış gönülleri nasıl bir itmînana götürüşüne şaşanlara da şu âyet-i kerîme ile sorarız: “İnsanları, Allah’a davet eden ve (ben şüphesiz Müslümanlarımdanım) diyen kimseden daha güzel sözlü de kimdir?”³¹

Cenab-ı Hak diyor ki: “İnsanlardan kimi Allah hakkında bir bilgisi olmaksızın münakaşa eder durur ve her azgın şeytanın ardına düşer.”³² İşte böylesi şeytan oyuncakları Allah yolunda giden bütün müminler hakkında rastgele atıp tuta gelmiştir, tarih buna şahittir ve böyle olacaktır. Sen ey mümin insan! Aleyhindeki, herhangi bir tetkike dayanmayan atıp tutmalara onun için mi aldırılmıyordun?

Sen ki: “Sana ölüm gelinceye kadar da Rabbine ibadet et.”³³ diyen emr-i ilâhîye uygun olan bir ömür tükettin.

²⁸ Tevbe Sûresi 9/34.

²⁹ “Cihad tozu ile Cehennem dumanı asla bir araya gelmez.” (Tirmizî, *Fezâilü'l-cihad* 8)

³⁰ Ankebût Sûresi 29/69.

³¹ Fussilet Sûresi 41/33.

³² Hac Sûresi 22/3.

³³ Hicr Sûresi 15/99.

Sen ki: “Andolsun sizi imtihan edeceğiz, tâ ki içinizden mücahitleri ve sabr u sebat edenleri belirtelim.”³⁴ âyet-i kerîmesindeki belirtilenlerden oldun...

Sen ki İslâm’ın son Resûlü’nün: “Kişide en kötü haslet, ızdırıp veren cimrilikle yüreği koparan korkaklıktır.”³⁵ dediği kötü hasletlerden uzak olarak yiğitçe yaşadın.

Sen ki Rahmân ve Rahîm olan Rabbimiz’in: “Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Zira hakikat şudur ki, kâfirler gürûhundan başkası Allah’ın rahmetinden ümidini kesmez.”³⁶ diyen âyet-i kerîmesine uyararak, mahzun gönülleri “Evet, ümitvar olunuz. Şu istikbal inkılâbı içinde, en yüksek gür sadâ İslâm’ın sadası olacaktır!”³⁷ diye müjdelere, sevinçlere garkettin.

Biz de sana, âcizâne, hüsn-ü zannımızla şöyle hitap ediyoruz: Ey kahraman mücahit! Nurlu istirahatgâhında rahat uyu. Ve ey büyük İslâm milletinin kurtuluşuna hayatını istihkar ederek yılmadan çalışan fedakâr Müslüman! Ebedî âlemde Şefaathiler Şefaathisi yanındaki makamında biz noksan, biz günahkâr kardeşlerini de unutma!..

Ne mutlu sana, ne mutlu senin gibileri sevenlere!..

³⁴ Muhammed Sûresi 47/31.

³⁵ Ebû Dâvûd, Cihad 21.

³⁶ Zümer Sûresi 39/53.

³⁷ Nursî, Bediüzzaman Said, *Tarihçe-i Hayat*, (Şahdamar Yay., İstanbul 2008) s.126

29- NİZAMEDDİN NAZİF TEPEDENLİOĞLU

1901'de Taşoz Adası'nda doğmuştur. 25 Mayıs 1970'de İstanbul'da vefat etmiştir. Gazeteci ve yazardır. Birçok tarihi roman yazmıştır. Silivrikapı mezarlığında büyük dedesi Tepedelenlioğlu Ali Paşa'nın yanında medfundur. Kara Davud, Battal Gazi, Ordu ve Politika, Sultan İkinci Abdülhamid ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Komitacılar isimli eserleri vardır.

Said Nursî'nin Hatıraları

Bir süre önce bir yazımda rahmetli Said Nursî Efendi'nin Bediüzzaman olarak tanındığı günlere ait bir hatıramdan bahsetmiştim.

Elli yıl önce, Birinci Dünya Harbi'nin felâketli günlerinden birinde, Gülhane Parkı'nda, İttihatçılar'ın meşhur Maliye Nâzırı Mehmed Cavid'in, öz kardeşi Şefkatî Efendi'ye duyduğu korkunç kını, kardeşini hınçla takip ettirerek bütün işlerini bozduğunu, devlet kapısında ve hususî müesseselerde ona iş vermediğini, kazara bir işe girerse hemen oradan attırdığını öğrenince merhum Bediüzzaman'ın:

“Cenab-ı Vâcibü'l-vücûd bu zulmü onun yanında kâr bırakır mı sanırsın?” dediğini ve tam on yıl sonra da zulmeden kudretli ağabeyin uğradığı feci akıbeti hatırlatmışım.

Ne garip tecellidir ki acı macerasını benimle birlikte bizzat Şefkatî Efendi'nin ağzından dinlemiş olduğu günlerden kırk üç yıl sonra da zulmün bir başka türüsüne Bediüzzaman uğramıştır; ve gene ne garip tecellidir ki onun uğradığı zulme de ben bu sefer Şefkatî ile birlikte şahit olmuşumdur.

1916'daki sağlam yapılı, genç ve dinç Bediüzzaman 1959'da çok yaşlanmış, en olgun çağına ulaşmış, Said Nursî Efendi olmuştu. Artık o som sırmalı, göz alan elbiselerini giymiyordu. Artık kara ipek puşî sarılmış o taylasanlı ağır kavuğu bırakmıştı.

Bu bilginin bir kısmını, zaman zaman duyduklarım ile, bir kısmını da gazetelerde çıkan resimlerine baka baka edinmiştim.

1918'den sonra onu hiç görmemiş olduğum için, beynimde kalan dinç hayali ile 1959 gazetelerinde gördüğüm resimler arasındaki tezat bana pek dokunmuştu, İstanbul'a geldiği gün kendisini mutlaka ziyaret etmeye karar vermiştim.

Efendi Hazretleri'nin tarihî şehri ne kadar sevdiğini iyi bilirdim. O, İstanbul'un her semtine bir ayrı vurgundu. Camilerinin, türbelerinin, çeşme ve sebillerinin her biri karşısında bazen saatlerce duran, murakabeye dalan bu eski dostun İstanbul'dan yarım asır uzak kalması, onun için kimbilir ne inletici bir işkence olmuştu!

Bir taraftan da:

“Beni tanıyacak mı acaba?” diye düşünüyordum.

Kendisini son gördüğüm günün üzerinden geçen zaman pek uzun ve bu zaman içinde onun hayatını saran hâdiseler sarmaşığı pek girift olmuştu.

Bediüzzaman çok kıskanç olduğu hürriyetinden bazen yüzde yüz, bazen yarı yarıya mahrum kalarak geçen hayatını bin Hazreti Eyüp sabrı ile bir koza gibi örerek içine kapanmış ve günün birinde bu kozanın içinden Said Nursî olarak çıkmıştı.

Fakat kısa ömürlü bir kelebek olarak havalanmamıştı. Fikir yapısı sağlam, ilhamı tam bir ulu insan olmuş, heybetle boy vermişti. Şöhreti her tarafı sarmıştı.

Resimlerine baktıkça bu heybeti tevazuundan aldığını sezdim. O süslü kavuğun yerini bir takke almıştı. Ağır kara ipekliden sırma perçemli puşinin yerini, gelişigüzel sarılmış yalınkat buruşuk bir sarık almıştı. Gergin derili, taravetli, pürsıhhat yüzü, kemiklerinin keyfine göre şekil alan pörsük, bol çizgili, buruşuk bir deriden ibaret kalmıştı. Seyrekleşmiş kirpikler arasından büyük büyük açılarak bakan gözlerinden ruhunu saran, bağrını yakan üzüntü, ızdırıp âdeta fişkırıyordu. Bu bakışlarda ayrıca sebeplerine akıl erdirilememiş azapların, kahırların bunaltıcı hayreti de okunuyordu.

Elli yıl önce giydiğini gördüğüm o altın sırma püsküllü iki sıra düğmelerle süslü som sırma yeleği beyhude aradım resimlerinde... Çizgili basmadan yakasız, cam düğmeli bir gömlek giyiyordu galiba.

O günlerde bir gazetede siyasî makaleler neşretmekteydim. Efendi'nin İstanbul'a gelişini takip eden genç gazete muhabirine sordum:

“Nereye indi?”

“Sultan Mahmud Türbesi'nin yanındaki sokakta bir otele.”

“Adı ne otelin?”

“Bilmiyorum... İleride, kız mektebi karşısında külüstür bir bina.”

İçim cızzz etti. Şimdi bu acıyı bu satırları yazarken de hissediyor gibiyim. Genç gazeteci, kayıtsız, umursamaz bir tavırla yanımdan ayrılırken kendi kendime söyledim:

Mahmudiye Otelii... Eski oteli. Mutlaka oraya inmiştir. Daıssılaya tutulmuş olacak. İstanbul'a olan hasretini gidermeye gelmiş.

Bediızzaman elli yıl önce orada otururdu. Üç katlı eski bir yapı. Az berisinde eski Maârif Nezareti Konağı'nın altında Tezveren Sultan Türbesi... Tam karşısında eski İstanbul Sultanîsi ve yanında birçok eski memleket adamlarının kabirleri ile dolu mezaristan.

Hemen kalktım. Sokağa çıktım. Bir taksiye atlayıp, türbeye ulaştım. Taksi orada durdu. Trafik usûlü yüzünden sağdaki sokağa sapmadığını sandığım şoföre parasını verip arabadan çıktım. Ancak üç-beş adım atınca yersiz duruşunun sebebini anladım.

Haddin varsa sokağa gir!...

Sağına soluna polis arabaları ile basın kamyonları dizilmiş daracık sokakta bir ana baba günü var.

Allah Allah... Ne oluyor burada?

Yarı afallamış, hayretle bakarken bir el kolumu dürttü:

"Aaa... şefkatî Efendi. O mağrur Cavid'in zulmüne uğrayan kardeşi."

"Geçemeyeceksin..." dedi... Ben bir saatten beri otele yanaşamadım.

"Ne yapacaksın otelde?"

"Ne mi yapacağım? Nursî Efendi Hazretleri'ni ziyaret edip, hatırını soracağım. Sen de ona gelmedin mi?"

"Evet." sakın, sessiz şefkatî Efendi bir isyan fırtınasına tutulmuş gibi idi:

"Ne isterler bilmem bu iyi insandan? Kimseyi yanına sokmuyorlarmış... Gezmek için sokağa çıkmak istemiş. İzin yok demişler.

İzin yok da ne demek? Mahkûm değil, köle değil. Zulüm ve zulüm. Allah zulmü kimsenin yanında kâr bırakmaz.”

Kaderin estirdiği şu rüzgâra bakınız. Bediüzzaman’ın 1916’da Şefkatî’ye söylediğini şimdi Şefkatî, Nursî Efendi için bana söylüyordu.

O sırada Mahmudiye Otelî’nin duvarına bir iki merdiven dayandığını ve damdan aşağı bir iki kafanın sarktığını gördüm:

Flaşlar çakıyor, gazete fotoğrafçıları resimler çekiyorlardı.

Vallahi o gün İstanbul’da hükûmet delirmiş ve basın aklını kaçırmış gibiydi.

Bir komisere başvurdum;

“Yanına giremezsiniz efendim.” dedi ve başka bir şey demedi.

Boynumu büktüm ve Şefkatî’nin koluna girerek uzaklaştım.

1959 idaresi Nursî Efendi’yi en masum bir arzusundan mahrum etmişti. O ermişti. İstanbul daüssılasını giderememek bahtsızlığına uğramıştı.

Geçtiği caddeleri bile görememesi için bindiği otomobile perdeler taktırmışlardı.

Sonra, hiçbir yerde mola vermeden, onu hayata veda edinceye kadar memleketin bütün sapa yollarında dolaştırmışlardı.

Sonra da geçen feci hâdiseleri düşünüyorum da hep aklıma şu sual geliyor:

Acaba Şefkatî Efendi, o gün benden ayrıldıktan sonra o çok korkunç tehditli beyti, aşk ile şevk ile bir daha okudu muydu?

30- AHMET GÜNER

1938'de Niksar'da doğmuştur. Otuz yıla yakındır gazetecilik yapmaktadır. Yeni İstanbul, Bugün, Sabah, Orta Doğu ve Kurultay gazetelerinde fıkra yazarlığı yapmıştır. 1986'da Milliyet Yayınları'ndan "Tarikatlar" isminde bir eseri yayımlanmıştır.

Nurculuk

“Beni, nefsinin kurtarmayı düşünen hodgâm bir adam mı sanıyorlar? Ben cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhiretimi de. Seksen küsür senelik hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir cani gibi muamele gördüm. Memleket memleket sürgüme yollandım. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere maruz kaldım...”

Bediüzzaman Said Nursî

1945-1975 yılları arasında kamuoyunda, basında, politikacılar arasında ve parlamentoda en çok tartışılan, Türk adliyesinin en fazla uğraştıran konuların başında “Nurculuk” geliyordu. Muhalefet, hükûmeti,

“Nurculara göz yummak, hatta desteklemekle” suçluyor, basın, “Nurculuk” faaliyetlerine dikkati çekiyor, adliye, Nurcularla ilgili dosyalarla dolup taşıyor, yurdun çeşitli kent ve kasabalarında binlerce yaşlı-genç vatandaşı “Nurculuk âyini”

yaptıkları gerekçesiyle savcılığa veriliyor, tutuklamalar, yargılamalar birbirini izliyordu.

Üniversite mensubu bazı hukukçu profesör ve doçentler bu davalarda bilirkişi görevi yaparken, raporlarında, “Nurculuk” iddiasıyla yargılananların “teokratik devlet özlemi içinde” olduklarını belirtirken, Diyanet’e mensup bazı din adamları mahkemelerde aksi yönde mütalâa veriyorlardı.

“Nur”, “Nurcu”, “Bediüzzaman”, “Said Nursî”, “Risale-i Nur”, “Nur talebeleri” gibi deyimler kamuoyunun kafasını iyice karıştırırken, kendilerine “Nurcu” denilenler de evlerde, polis veya jandarma baskını sonu yakalandıklarında en ufak direnç göstermiyor, cezaevlerine âdeta “koşa koşa” gidiyorlardı. Orada aylarca kalıyor, duruşma safahatını tam bir teslimiyetle izliyor, beraat edince de –ki, davaların büyük kısmı beraatla sonuçlanıyordu– yine hiçbir şey olmamış gibi Risale-i Nur okumaya, ev toplantıları yapmaya devam ediyorlardı.

Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurulu 20.9.1965’te “Nurculuk”la ilgili meşhur kararında bu akımı, mensuplarını ve Said Nursî ile eserlerini toptan mahkûm etmişti. Halbuki bu karardan önce ve sonra 300’den fazla mahkeme aynı konuda tam aksi kararlar vermişti, vermeye de devam ediyordu. Bunların arasında İstanbul Örfî İdare Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi de vardı. Bu mahkeme, kararında, “Başta Said-i Nursî olmak üzere birçok kimsenin Türk Ceza Kanunu’nün 163. maddesini, 6187 sayılı ve 1353 sayılı ve 677 sayılı kanunları, Türk Ceza Kanunu’nün 526. maddesini ihlâl ettikleri iddiasıyla kanunî takibata maruz kaldıkları ve haklarında beraata, mahkemelerinin menine hükmolunduğu, takibata lüzum görülmediği, ele geçen kitapların, risalelerin vesair evrakların sahiplerine iade olunduğu anlaşılmıştır.” diyordu.

Dinî yorum açısından, yürürlükteki kanunlar, Risale-i Nur Külliyyatı'nı okumanın suç olup olmadığı, bir evde toplanıp bazı dinî konulu kitapları okumanın devlete karşı eylem sayılıp sayılmayacağı açısından değişik görüşmeler ileri sürülüyor, tartışmalar bitmiyordu.

Olay özetle şöyle idi: İkinci Meşrutiyet'ten Milli Mücadele'ye, Cumhuriyet'in ilk yıllarından çok partili hayatın başladığı günlere kadar hareketli bir hayat geçirmiş Said Nursî adında bir adam, dinî bazı meseleleri kendi görüşüne göre yorumlayan, dinin önemini vurgulayan kitaplar, risaleler, mektuplar yazmış, yazdırmış, bunlar da ülkenin çeşitli yerlerinde birtakım kimselerce çoğaltılıp toplu olarak okunmaya başlamış... Gittikçe çoğalan bu okuyucu kitlesi muhalefet partisinin, siyâsî iktidarın, savcılıkların ve din kaynaklı örgütlenmeler karşısında her zaman hassas bazı çevrelerin ilgi ve dikkatini çekilmiş... Ve olay adliye-ye havale edilmiş.

Mahkemelerce bilirkişi olarak seçilen ve Diyanet'in de uzmanlıklarını onayladığı bazı kimselerin Nurculukla ilgili olarak verdikleri raporlarda söylenen şu: "Nurculuğun bir mezhep veya tarikat olmadığı, Risale-i Nur adlı eserlerin Said Nursî adındaki zâtın Kur'ân-ı Kerîm âyetlerini ele alarak bazı dinî hakikatleri izah etmek için yazdığı şeyler olduğu, bunların okunmasında dinî, idarî veya kanunî bir mahzur görülmediği, dinen ve kanunen bir suç teşkil etmediği tetkik neticesinde anlaşılmış olup..."

Öte yandan, Prof. Tarık Zafer Tunaya "Nurculuk Hakkında" ve "İslâmcılık Cereyanı", Neda Armaner "Nurculuk", Doç. Çetin Özek "Türkiye'de Gerici Akımlar ve Nurculuğun İçyüzü", Faruk Güventürk "Nurculuğun İçyüzü" adlı kitaplarında "Nurculuğun, Cumhuriyet kanunlarına, lâik rejime karşı ve İslâm ilkelerine

dayalı teokratik bir devlet kurmak isteyen gerici bir akım” olduğunu yazıyorlardı.

Fakat kimse, 20 yılı aşkın süredir 500 savcı ve 700 küsur yargıcı meşgul ederek binlerin üstünde insan hakkında tanzim edilen yüzlerce dosyayı, tutuklanan bu kadar insanı ve Nurculuk denilen bu akımı kendi sosyal nedenleri içinde inceleyecek tarafsız ve öfkesiz bir fikir hassasiyeti göstermiyor, mesele, çok ötelerinde olduğu hâlde, bir zabıta vakası basitliği içinde değerlendiriliyordu.

Hiç kimse bu on binlerce insanın, böylesine bir teslimiyet, heyecan ve inatla savundukları değerlerin neler olduğunu, bunun, hangi sosyal ve kültürel ve hatta ekonomik bir boşluğun karşılığı olduğunu düşünmek zahmetine katlanmıyor, çok zaman olduğu gibi bu olay da birtakım lehte ve aleyhte sloganlarla hükme bağlanıyordu.

31- MEHMET SÜLEYMAN TEYMUROĞLU

Muhterem Said Nursî'nin Doldurduğu Boşluk

Bazı gazetelerin bu zât hakkında ortalığa yaydığı fena hava, vatandaşlara hakikatleri tam tersine gösterdiğinden bu mevzuda bildiklerimi yazmak istedim.

Bu zât 31 Mart Hâdisesi'nde İstanbul'da olduğu hâlde hâdiseyi müteakip tevkif ve muhakeme edilmiş, bir güna alâkası olmadığı anlaşıldığından beraat etmiştir.

Birinci Cihan Harbi'nde Van'da medrese talebesinden bir çete teşkil ederek Ermeni ve Ruslar'a karşı ve Hamidiye Alayları gibi askerî kumandanlar emrinde harplerde bulunmuş, yaralanmış ve Ruslar'a esir düşmüştür.

Rusya'da birçok maceralardan sonra firar ederek Avrupa yoluyla İstanbul'a gelmiştir.

İstanbul'da Daru'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâlığına tayin edilmiştir.

Millî Mücadele'de, merhum Millî Müdafaa İmamı Osman Nuri Efendi Hazretleri'nden duyduğuma göre, Fevzi Paşa'nın (merhum Mareşal) ısrarlı davetleri üzerine Ankara'ya gelmiş, Meclis müzakeratını yakından takip ederek millî ve dinî hissiyatın galeyanında Birinci Meclis'teki mebus hocaefendilerle ve ilmî mehâfille teşrik-i mesâi etmiştir. Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisi Birinci Devre Üçüncü içtima senesi Zabıt Ceridesi'nin 24'üncü cildinin 457'nci sayfasında; 9 Teşrin-i Sâni 338 Perşembe in'ikadı zaptında aynen şu satırlar vardır:

Ulemadan Bediüzzaman Said Efendi Hazretleri'ne beyanı hoşâmedi:

Reis: Efendim, Bitlis Mebusu Arif Bey'le rufakâsımın takririni var.

Riyaset-i Celileye

Vilâyet-i Şarkiye ülema-yı benâmından olup Anadolu gazilerini ve Meclis-i Âlî'yi ziyaret etmek üzere İstanbul'dan buraya gelerek sâmiin locasında bulunan Bediüzzaman Molla Said Efendi Hazretleri'ne beyan-ı hoşâmedî edilmesini teklif eyleriz.

Bitlis	Bitlis	Muş	
Arif	Derviş	Kasım	
Muş	Siirt	Bitlis	Ergani
Okunamadı	Salih	Resûl	Hakkı

(Alkışlar)

Rasih Efendi (Antalya): Kürsüye teşriflerini ve dua etmelerini kendilerinden rica ederiz.

Zabıt burada bitiyor. Bundan anlaşıldığına göre Büyük Meclis'in bu arzusu Divan-ı Riyaset'çe îfa edilmiş olacak. Çünkü bu in'ikadın sâbık zabıt hulâsasında beyanı hoşâmedi edildi, diyor.

24 Ağustos Zaferi'nden sonra Gazi Mustafa Kemal'i son bir defa ziyaretle tebriklerini sunmuş ve bu maddî zaferden sonra ahlâk ve mâneviyatın yükselmesi, takviyesi için ricada bulunarak Van'a gitmiştir.

Van'a iki saat mesafedeki Kopanış deresinde bir mağarada bir-iki talebesiyle inziva hâlinde bir-iki sene yaşadktan sonra, Şeyh Said isyanını müteakip yapılan ıslâhatta şeyhler, ağalar meyânında Garb'a sürüldü. Şeyh Said isyanı dolayısıyla binlerce

kimse istiklâl mahkemesince isticvap edildiği hâlde Nursî en ufak bir isticvaba muhatap olmamıştır.

Garb'a sürüldükten sonra bütün hayatı Denizli, Isparta ve Kastamonu'da zabitanın nezareti altında geçmiş olduğu hâlde bu zâtın Garb'a nefyinden on-on beş sene sonra vuku bulan Dersim İsyanı'yla bu zâtı alâkalı gösteren gazetelerin neşriyatı bir yalan ve iftiradan başka bir şey değildir.

Bu zâtın gençler, münevverler ve saf ve temiz halk tarafından teveccüh ve muhabbete mazhar olmasının sebebi nedir? Bunu anlamak için şunu arz etmek isterim.

Bu zât Birinci Cihan Harbi'nden evvel Van'da hususî medresesinde talebesini okutuyordu. Vali Tahir Paşa kendisine son derece hürmet eder ve severdi. Şimdiki gibi etrafında büyük bir tehâcüm ve alâka yoktu. Memleketimizde merhum Abdülhakim Efendi, Taha Efendi (Eski Diyanet müşavere heyetinden) ve merhum pederim ulemâdan Memduh Bey, Gevaş Müftüsü Kasım Efendi, Van Müftüsü Sıddık Efendi vesair hocafendiler vardı. Bunların her birinin kendisine göre talebeleri ve muhitleri vardı. Ve Birinci Cihan Harbi'nde İran harekâtında hepsinin ayrı ayrı büyük hizmetleri olduğu gibi Nursî Hazretleri yaralanmış, esir düşmüş ve Van Müftüsü Sıddık Efendi de şehit edilmişti. Bundan maksadım, muhit bu gibi din adamlarıyla ruhen doymuş vaziyette olduğundan, herhangi bir ilim adamı için artık bir sivrilme mevzubahis değildi. Vaktâ ki Nursî buralara nefyedildi; tek başına karakol binalarında ikamete memur olan ve doktorları kendisine celbedecek bir silâhı, askeri ve kuvveti yoktu. Bunun gece-gündüz kendisini Allah'a verdiğini, gece-gündüz ibadetle vakit geçirdiğini, büyük bir takva ve iman sahibi olduğunu gören ve sezen vatandaşlar; esasen ruhen ve mânen muhitlerinde büyük bir boşluktan ileri gelen büyük susuzluktan mütevellit

olarak bunun ilminden ve irfanından istifade emeliyle etrafına toplanmaya ve ziyaret edip kendi itikatlarınca doğru ve lüzumlu buldukları hikmetli sözlerine kulak verip hatta bunları yazıp kitap hâlinde neşre başlamışlar. İşte asıl mesele budur. Bunda hiçbir fevkalâdelik yoktur. Bu zât tarikatın cârî olduğu zamanlarda bile, Şark'ta dahi "tarikat zamanı geçmiştir" iddiasında idi. Yani bu iddiası şimdi kanundan kurtulmak için ortaya attığı bir iddia değildir. Mesele memleketteki ulema buhranı zemini üzerinde büyük bir ihlâs ve hakikî bir iman ile, ilim ve ameli ve takvayı birleştirmiş bir zâtın ister istemez muhit üzerinde bıraktığı tesirden doğmuş bir şeydir. Arzettiğim, gibi 31 Mart'ta İstanbul'da bulunmuş, alâkası görülmemiş, Şeyh Said isyanında alâkası görülmemiş, 329'da bizzat vilâyeti bulunan Bitlis isyanında bile alâkası görülmemiş ve kitapları da müteaddit ve mükerrer olmak üzere Temyiz'ce bir iman ve ahlâk telkininden ileriye geçmediği için daima beraatla neticelenmiş masum, vatanperver, kalbi Türk milletinin aşkıyla dolu bir Türk'tür. İştitiğime göre kitaplarını tetkik eden bir profesör serapa suçtur, demiş. Rica ederim kürrelerin, zerrelere, yağmurların, insanların, dağların, taşların hususi ve mufassal tasvirini yaparak Allah'a ve arılar nasıl arı beyine muhtaç ise insanların da peygambere o derece muhtaç olduklarına dair misaller, tasvirler, izahlar yaparak imanı zarurî bir ilim hâlinde ruhlara ve kalplere telkin eden bu kitaplar nasıl serapa suç olabilir? İşte bu da meselelere ne kadar ters tarafından baktığımızın bir delilidir.

İnşallah, Yüksek İslâm Enstitüsü ve İmam ve Hatip Mektepleri tam bir hürriyet-i vicdan içinde meyvalarını verirler de yetişecek bu gibi zevât da ilmi, üniversiteye muvâzi bir gayretle vatandaşların ruhî ihtiyaç ve iştiyaklarını teskin ederler.

Saadetimiz kuvvetlerimizin mücadelesinde değil, birbirine muvazi olarak çalışmasındadır. Her şeyden evvel sükûn içinde çalışmaya, birbirimizle boğuşmamaya ihtiyacımız vardır. Bunun çaresi Said Nursî'ye ve mâneviyâta saldırmak değil, huzur, sükûn içinde çalışmak ve her şeyden evvel kanuna ve asayişe, her tarafın lâzım gelen ciddiyetle ehemmiyet vermesinde ve Meclis, hükûmet ve devlet kuvvetlerine ve kanunlara itaati temin etmektedir. Hedefimiz sükûn ve huzur; baş tacımız kanun olmalıdır.

Otuz iki sene evvel bir defa İstanbul'da gördüğüm müşâ-rünileyh hakkındaki gazete neşriyatı birçok vatandaşları haklı bir teessüre sevketmiştir. Hem kendimi hem de o vatandaşları teselli, tahkikatleri bilmeyenleri tenvir için hiçbir medenî vasfı ve hukukî cevazı olmayan bu tecavüzlere karşı şunları yazmak istiyorum:

.....

O, hürriyet ve demokrasinin rüyalarda bile görünmediği, seneler süren bir gecenin derin karanlıklarında mânen sütsüz ve gıdasız kalan Türk evlâtlarının feryatlarına koşmuş; onların mânevî sıhhati için onlarla beraber zindanlara girmiş; menfalar da dolaşmış; millî birlik hadimi, sulh ve sükûn mücâhididir.

Zindanların en masum misafiri odur. Onun masumiyeti her devrin adaletinde tescil edilmiştir.

O, hürriyet ve demokrasi güneşinin doğuşunu, millî hâkimiyetin tecellisini vakurane ve sabırla beklemiş, muradına ermiş bir velidir.

Ona hücum eden gazeteciler, Hayırlıoğlu'na hücum edenler gibi millî ruhu rencide etmişlerdir.

O, Yüksek İslâm Enstitüsü ve İmam Hatip mekteplerinin açılmasıyla vatan nurlanına kadar karanlıklarda birçok Türk evlâdının sinesine iman ve irfan nurları doldurmuş bir pir-i fânidir.

O, ne bir katil ne de bir canidir.

Türk milleti doktorlarını, mühendislerini, askerlerini, tayyarecilerini, üniversitelilerini, profesörlerini sevdiği gibi onu da, emsalini de sevmiş ve gönül tacı yapmıştır.

O, bir dehşetin korkunç timsali ve bir vahşetin mümessili değildir. O serapa, hilim, ilim, şevkat ve nezakettir. O serapa bir kıymettir. O bir nadir-i hilkattir. O Anadolu yaylalarında meyvasını vermiş şâyân-ı hayret bir numûne-i insaniyettir. O kararmış ruhlara, ölmüş kalplere ruh veren bir deha ve bir rehadır.

Onun Nurcu kardeşlerini “birer asayiş âmilidir” demesini, Ahmet Emin Yalman su-i tefsir ederek âdeta bu zâtın muhiplerini polis ve jandarma gibi harekete müheyya kimseler mânâsında gençliğe telkin etmek istemiştir. Sade bu anlatış tarzı, Ahmet Emin Yalman’ın meseleleri ne kadar ters yönden ve fikirleri karıştırmak maksadıyla telkin etmek istediğine gayet güzel ve açık bir delildir. Halbuki burada mezuubahis olan asayiş maddî kuvvetle temin edilen asayiş değildir. Burada iman kuvveti, fazilet ve ahlâk yüksekliği ile kumardan, içkiden, cinayetten tevakkî ettikleri gibi tefrika ve fesada, huzursuzluğa ve isyan ve tuğyana karşı da ruhlarında ve kalplerinde nefret duyduklarını; Meclis ve hükûmete, adliye ve zabıtaya karşı büyük bir itaat ve teslimiyetle mütehassis olduklarını ve karşılıklı muhabbet ve hulûs ve müsamaha ile cemiyet fertlerine karşı, dinî, millî ve insanî hislerle kendilerini bağlı sayarak cemiyet içinde ancak bu şekilde birer mânevî asayiş unsuru olduklarını anlatmaktan ibarettir. Bu kadar yüksek ve masum bir duyguyu ve tarifi, tam tersine kara ve korkunç bir şekilde göstermek, bilmeyenlere zulüm, bilenlere eziyet ve gazetelere inanan vatandaşları aldatmaktan başka bir şey değildir.

Said-i Türkî'yi³⁸ medeniyet düşmanı, diye tanıtanlar, medeniyetin ve milletin fuzulî, cahil, diplomasız ve vekâletnamesiz vekilleridir. İşte onlardır ki Garp medeniyetini milletin gözünde karartan musibetlerdir. Lâikliği yalnız Hıristiyan dininin bol bol istifade ettiği bir nimet olarak bilmekte ve dinimizden lâiklik anlayışını esirgeme gayretindedirler.

Meclis, hükûmet, vekâletler; serapa devlet ve millet bir medeniyet fonksiyonu içinde seferber olmuşken ve Nursî de dahil olmak üzere bütün millet muvaffakiyet dualarını arşa yükseltirken medeniyet ve ilerleme geri kaldı, diye feryat edenler onlardır.

Said-i Türkî, Türk mareşalinin sevgilisidir.

Hürriyet, adalet, medeniyet ve refah yolunda hizmet edenlerin Said-i Türkî, can ve gönülden duacısı ve kardeşidir.

Onu çekemeyenler müstakil vatanımızda, Piyer Lermitletler gibi eşeklere binerek feryatlarıyla ehl-i salibi imdada çağırılmaktadırlar. Nursî'nin nurunu söndürmeye çalışmak vatanperverlik ve milliyetçilikle kabil-i izah değildir. Çünkü bu nura sahip olanlar baştan başa Türk evlâtlarıdır.

Onun kelimelerinin ahengi Türk musikisi gibi ruhun ve kalbin tâ derinliklerine nüfuz ederek insanın içinde yaşadığı derin âlemden dimağa kokular getirir, insanı kendine tanıtır. Onun kitapları lâhutî âlemlerle insan arasında birer köprüdür. (Hilâl Dergisi)

³⁸ Yazarın şahsî indî mülâhazası.

32- PROF. DR. ŞERİF MARDİN

1927'de İstanbul'da doğmuştur. Orta öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde tamamlamıştır. Lisans derecesini Siyaset Bilimi dalında 1948 yılında Stanford Üniversitesi'nden, yüksek lisans derecesini Uluslararası İlişkiler dalında 1950 yılında Johns Hopkins Üniversitesi (SAIS)'nden, doktora derecesini Siyaset Bilimi ve Siyaset Teorisi dallarında 1958 yılında Stanford Üniversitesi'nden almıştır.

1954'te Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne asistan olarak giren Şerif Mardin, doktorasını Yeni Osmanlıların Düşünsel Yapıtları konulu teziyle Stanford Üniversitesi'nde tamamlamıştır. 1964'te doçentliğe, 1969'da profesörlüğe yükselmiştir. 1973'te geçtiği Boğaziçi Üniversitesi'nde siyaset bilimi ve sosyoloji dersleri vermiştir. ABD'de Columbia ve California, İngiltere'de Oxford Üniversitesi'nde konuk öğretim üyesi olarak dersler vermiştir. Halen Washington D.C.'deki American University Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyeliği yapan ve aynı üniversite bünyesinde faaliyet gösteren İslâmî Araştırmalar Merkezi'nin başkanlığı görevini sürdüren, Mardin aynı zamanda Sabancı Üniversitesi'nde öğretim görevlisidir.

Ebululâ Mardin Hoca'nın yakın akrabası olan Şerif Mardin, Cemil Meriç'in tavsiyesi üzerine "Bediüzzaman Said Nursî Olayı" isimli sosyolojik bir çalışma yapmıştır. On yıl gibi bir zaman diliminde hazırladığı bu eserini 1989 Aralık ayında Amerika'da yayımlamıştır. Paris, Londra ve Amerika'da Said Nursî ile alakalı konferanslar

vermiştir. Londra'da yayımlanan *Religious Organization and Religious Experience* adlı dergide "Bediüzzaman Said Nursî ve Bir Tavzîfin Şekillenmesi" başlıklı bir inceleme yazısı çıkmıştır.

Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908, Türkiye'de Din ve Siyaset, Türk Modernleşmesi, Religion and Social Change in Modern Turkey. The Case of Bediüzzaman Said Nursi (1989 [Bediüzzaman Said Nursi Olayı / Modern Türkiye'de Din ve Toplumsal Değişim (1992)], The Genesis of Young Ottoman Thought (1962) [Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu (1996)] gibi kitaplar onun eserlerindedir.

Bediüzzaman Yeni Kapıları Açtı

Bediüzzaman Said Nursî, Risale-i Nur Külliyyatı ve Nur talebeleriyle alakalı çalışmalarınız ne zaman ve nasıl başlamıştı?

1977 yılında olacak galiba, Türkiye'deki din üzerindeki konuşmaları dinlediğim zaman, dinle ilgili olarak yalnızca tenkit yapıldığını, fakat sosyal kökenli bir yapı unsuru olduğunu pek çok kimse düşünmüyordu. Ben de, namuslu bir sosyolog olarak, dinin bir yapı unsuru olduğunu kabul etmek durumunda bulunduğumuzu düşünerek buna başladım.

Beni teşvik eden kişiler arasında Cemil Meriç var. Cemil Meriç'e burada bir teşekkür borçluyum. Kendisi, böyle bir araştırmaya başladığım takdirde, bunun, derinliğine inilebilecek hem sosyolojik, hem de felsefî yönleri olduğunu bana söylemişti. Ve Cemil Meriç Bey'e de güvenerek bu araştırmaya başladım.

Bediüzzaman'ı bir kronoloji içinde, yani birbirini takip eden yıllar içinde değil de, hayatının kesitleri şeklinde takdim etmeye çalışıyorum. Meselâ 19. Yüzyılda Türkiye'de yapılmış olan dinle ilgili çalışmalar açısından kendisi nerede duruyor, onu anlamaya

çalışıyorum. Bu şu demektir: 19. yüzyıl Türkiye'sinde din tarihi bilinen bir konu değil. Onu incelemek gerekli ve onu inceledikten sonra bu bilgileri birleştirip bir sentez hâline getirmek lâzım.

Bu arada küçük noktalar var. Meselâ Isparta'nın dinî tarihi ne idi? Isparta din adamı yetiştiren bir yöre miydi, yoksa Isparta lâalettâyin Türkiye'nin başka bir vilâyeti gibi bir vilâyeti miydi?

Şimdi Bediüzzaman'ın almış olduğu cevap bakımından veya hut da ortaya çıkarmış olduğu ihtisaslar bakımından Isparta'da bunun önemi var. Çünkü din adamı yetiştiren bir yer idiyse, o zaman onun mesajı başka şekilde yayılır; din adamı yetiştirmeyen lâalettâyin bir yer ise o zaman mesajının başka türlü yayılmasını bekleriz. Bir taraftan Isparta'nın din adamı yetiştiren bir yer olduğu anlaşılıyor, fakat ne dereceye kadar? Meselâ Bitlis'teki kadar bir medrese ve tekke geleneği var mı? Daha doğrusu, tekke demeyeyim de, orada bir Müceddidî geleneği var. Bu Müceddidî geleneğinin ortaya koyduğu ortam gibi bir ortam var mı? Böyle küçük şeylerin sınanması çok uzun sürüyor.

Şunu söyleyeyim: En kaba anlamında, Isparta gerçekten diğer vilâyetlere nisbetle, daha çok din adamı yetiştiren bir yer olarak mı biliniyor? Çünkü meselâ şöyle bir istatistik var: Sanki 19. yüzyılın sonunda Isparta'daki medreselerin sayısı azalmamış, çoğalmış gibi bir istatistik var elimizde. Bu çalışmamda bunu kullanabilir miyim, kullanamaz mıyım?

Isparta sadrazamlar yönünden de, şeyhülislâmlar yönünden de zengin bir vatan köşesi. Bütün köylerde fevkalâde İslâm yazısı biliyorlar ve inci gibi yazıyorlar. Türkiye'nin diğer vilâyetlerinde ve köylerinde böyle bir durum olduğunu zannetmiyorum.

İşte bu mesele de çok mühim. Bu Bediüzzaman'ın mesajının nasıl yayıldığını daha iyi anlatıyor.

Evet, en ümmüsinden en okumuşuna kadar fevkalâde İslâm yazısı bilen insanlar çok var Isparta’da...

Meselâ Risale-i Nurlar’ın çok mühim neşir merkezlerinden bir yer olan Sav köyünde bin kalem risale yazılmış. Kadın, kız, erkek, yaşlı ve ibtiyar, hatta çocuklar Bediüzzaman’ın risalelerini matbaalardan çok önce elle çoğaltıyorlar.

İşte bu da çok önemli bir sosyal yapı unsurudur. Bunu bilen kimse Bediüzzaman hakkında daha ehliyetli konuşabilir. Ama önce bunları öğrenmesi lâzım. İkincisi, meselâ Bediüzzaman’ın bilimle olan ilişkisini temel felsefesi açısından kurmaya çalışıyorum. O zaman temel felsefesinde kimlerin tesiri olmuş olduğunu, yani kendisinin bunda çok önemli bir katkısı olduğunu biliyoruz. Ama herhangi bir kişinin de bir geçmişi vardır. Yani okuduklarının bir tesiri vardır. Burada Anadolu’da çok yayılmış ve popülerleşmiş olan bir İbni Arabî kültürü de var mıdır, yok mudur? Onu araştırıyorum. Bir de Bediüzzaman, Bitlis’in etrafındaki bu Müceddidî merkezlerde okuduğu zaman, acaba İbni Arabî’nin, İşrakîlerin fikirleri gibi fikirler oralarda üzerinde çok durulan fikirler miydi, değil miydi?

Kaldı ki, İbni Arabî’ye aklım takıldığı zaman, o zaman İbni Arabî üzerine kim araştırma yapmış diye bir çabaya girmem lâzım. Bu çabam bir sene kadar sürdü. Çünkü İbni Arabî üzerinde çok araştırma var.

Dış ülkelerde Bediüzzaman Said Nursî, talebeleri ve eserleri üzerinde nasıl konuşmalar yaptınız ve ne gibi yazılar neşrettiniz?

Dış ülkelerden şimdiye kadar sadece İngiltere’de bir yazım çıktı. (Bu konuşmanın yapılmasından sonra Almanya’da da bir yazı neşredildi.) O da Said Nursî’nin içinde yetiştiği genel ortam üzerinde ve Osmanlı İmparatorluğu’nun merkezi, ile olan ilişkileri konusunda bir yazıydı.

Ama Said Nursî hakkında çok konferanslar verdim. Paris'te, Oxford'da ve California'da konuştum.

Bediüzzaman Said Nursî ile ilgili bu konuşmaları nasıl karşılıyorlar yabancılar?

Biliyorsunuz, son zamanlarda İslâm'a yeni bir ilgi var. Çok ciddi insanlar tarafından yapılan, çok ciddi araştırmalar var. Bediüzzaman Said Nursî ile ilgili konferanslarım çok ilgiyle karşılanıyor. Çünkü Said Nursî'nin şimdiye kadarki imajı basit ve kaba hatlarıyla verilmiştir. Halbuki bir kimsenin düşüncesini kaba hatları ile vermenin, onu tam olarak tanıtabileceğini sanmıyorum. İnceden inceye detaylarına girilmesi gerekli. O açıdan da çok zaman müspet karşılandı.

Çalışmalarınız neticesinde siz, şahsen Bediüzzaman Said Nursî'yi nasıl tanıyorsunuz?

Şöyle diyelim: Bir kere Risale-i Nur'a bakılırsa, bir fikir âlemi kurma çabası görüyorum. Yani amelle ilgili değil de, İslâm'ın fikriyatıyla ilgili bir çaba görüyorum ki, bu bence çok mühim. İslâm'ın fikriyatı ile ilgili bir çalışma var dediğim zaman, demin de söylediğim gibi, yeni tefsirlerin ve yeni kapıların kendisi tarafından açıldığını görüyorum. Bu da benim için çok mühim. Çünkü bir konunun hangi konu olursa olsun, daha zengin bir şekilde ortaya atılması bence çok önemli bir fikrî gelişmedir. Bediüzzaman'da İslâm fikriyatının zenginleştirilmesi amacını görüyorum. Bu zenginliğin de halka ve birçok kimselere mâl edilmesi çabasını görüyorum. Bu, Bediüzzaman'dan önce gelmiş olan kimselerle mukayese edildiği zaman bir fark doğuruyor. Meselâ İzmirli İsmail Hakkı veya Manastırlı İsmail Hakkı, bunların ikisinin İslâm mistisizmi ile ilgili çalışmaları var. Fakat bunlar halka mâl edilmiş çalışmalar değil. Daha çok aydınlar arasında çıkmış olan tartışmalar seviyesinde giden şeyler. Said

Nursî'de benim gördüğüm en önemli nokta, bu kişilerin, aydınlar seviyesinde yaymaya çalıştıkları bir görüşün veya yeni açılan kapıların halka mâl edilmesi çabasıdır ki, bu bence orijinalliğin tam odak noktasıdır.

Risale-i Nur Külliyyatı'nın mahiyeti ve mesajı nedir sizce?

Mahiyet ve mesajını ben şöyle görüyorum: Bir kere modern bilimin kabul edilmesi yönü var. Fakat, bu kabul edilme, Muhammed Abduh'un yaptığı gibi biraz yalın bir şekilde yapılabilir. Ama daha ince bir şekilde de yapılabilir. Meselâ, Muhammed Abduh'un cinleri mikropla bir tutması biraz yalın bir çalışma tarzı. Bediüzzaman'da bundan daha incelikli, daha sofistik, daha mecâzî birtakım anlamları ortaya çıkaran bir çalışma görüyorum. Yani, İslâmî kültür ile modern bilim arasındaki köprüyü kurmakta birçok kimselerin bugün yapmaya çalıştığı şeyleri Bediüzzaman'ın başlatmış olduğu kanaatindeyim. İkincisi, imanla ilgili olarak, iman ve ihlâs gibi konuları, üzerinde hassasiyetle durarak, fakat basit bir şekilde tefsir etmiş olan bir âlim olarak tanıyorum Bediüzzaman'ı...

Risale-i Nurlar'da sizce enteresan ve önemli gördüğünüz bir bahis oldu mu?

Evet, benim ilginç gördüğüm ve Bediüzzaman'ın farkında olup olmadığını bilmediğim bir özellik görüyorum. O da dil değişikliği. Yani 19. yüzyılın elektrik ve termodinamiği ile ilgili konuşma tarzının, yani kavramlaştırma tarzının, Risale-i Nur'un diline girdiğini görüyorum. Bu bana çok ilginç geliyor. Bunun daha tahlilini yapmadım. Fakat bana en ilginç gelen noktalardan bir tanesi, dinamizim ifade eden bir dil kullanmaya başlamış olmasıdır. Meselâ, radyodan bahsederken bunun yayılma imkânlarını nasıl ortaya çıkardığını anlatması veya medeniyetin

bir demiryolu şeklinde ifade edilmesi ve Selanik'te yapmış olduğu konuşmada terakkinin bir nevi lokomotif olduğu şeklinde birtakım ifadeleri var. Bu bana çok ilginç ve önemli geliyor.

Sekiz-on yıldır Bediüzzaman ve Nurculuk üzerinde yaptığımız çalışmalarda enteresan bir olayla karşılaştınız mı?

Doğrusu, ben meseleyi bu şekilde ortaya attığım zaman, hiçbir ters tepki gelmedi. Çoğu zaman insanlar konuyla ciddi ilgilendiler. Bunun meşru bir araştırma konusu olduğu kanaatini bana tekrar ettiler. Şunu diyebilirim ki, Bediüzzaman'ın Risale-i Nurlar'ında bir sıcaklık var. Veyahut bir samimiyet var. Şöyle diyelim: Risale-i Nur'un felsefi içeriğinin dışında, bir de, bir sıcaklığı ve samimiyeti var. Bu sıcaklık ve samimiyet insanları kendisine cezbediyor.

Bu çalışmalarım sırasında özel bir tepkiyle karşılaşmadım.

Türkiye'de Bediüzzaman Said Nursî ve Nurculuk konusunun gerektiği şekilde bilindiği kanaatinde misiniz?

Yok, bilindiği kanaatinde değilim. Çünkü görüyorsunuz, ben kendi fikirlerimi toparlamaya çalışıyorum sekiz yıldan beri. Kolay bir şey değil. Hem bilimsel öğelerden uzaklaşmamak lâzım. Aynı zamanda da Bediüzzaman'a hakkını vermek lâzım. Bu çok hassas bir denge. Bu dengeyi insanın devamlı olarak kafasında tutması lâzım. Ne bir yöne, ne öbür yöne meyletmek lâzım. Bu yorucu bir şey. Ben aslında yapmış olduğum çalışmalar sırasında hiç bu kadar yorulduğumu hatırlamıyorum. Hiçbir konu üzerinde bu kadar hassasiyetle durduğumu da hatırlamıyorum. Bu özveri isteyen bir çalışma. Kolayca bitirilebilecek bir şey değil.

Bediüzzaman'ın basında kırk-elli yıl bu görüşlerinin aksiyile itham edilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aslında Türkiye’de bir mesele ile –çok uzun zaman isteyen bir şekilde– meşgul olmak kolayca yapılan bir şey değil. Nihayet Osmanlı İmparatorluğu’nun kültürünü de değerlendirirken, oldukça basit ifadelerle bunun üstüne gidiyoruz. Bilgi birikmiş değil. Yani Osmanlı İmparatorluğu’nu, onun medeniyetini ve İslâm medeniyetini bize tartmak imkânını verecek olan bilgiler yeni yeni birikiyor. Bilgimiz olmadan bunun üzerine gidiyoruz. Batı’da, bu konuları değerlendirebilecek olan kaynaklar, bizden çok daha önce ortaya çıkmış, çok daha zengin. Ancak son zamanlarda tercüme edilip bize geliyor. O tercümelemlerle birlikte İslâm’ın kendi içinden çıkmış olan tefsirler de ortaya çıkıyor.

Bir eserinizde Osmanlılarda felsefî düşünce geleneği olmadığını söylüyorsunuz. Tetkik ettiğiniz kadarıyla, Bediüzzaman’ın fikir ve eserleri bu geleneğin dışında değerlendirilebilir mi?

Felsefî gelenek dediğim zaman Batı’daki gibi, kendine mahsus, bazı konuları çatıştırma şeklinde ortaya çıkan bir felsefî geleneği olmadığını düşünüyorum. Başka bir felsefî gelenek var, ama o felsefî geleneğin genel hattının neler olduğunu biz daha ortaya çıkarmadık. Önce bunu anlamak lâzım. Ondan sonra bu konuda belli bir kanaate varmak mümkün olur. Bunu şundan dolayı söylüyorum: Bediüzzaman’ın fikirlerini değerlendirmek için, bütün Osmanlı İmparatorluğu’nda ve onun İslâmî kültüründe geçmiş olan tartışmaları, konuşmaları, birikimleri bir çizgi hâlinde gözümüzün önüne getirip, ondan sonra Bediüzzaman’ın fikirlerini onun içine yerleştirmek lâzım. Şimdilik şunu diyebilirim ki, Bediüzzaman’ın özgün tarafı, daha önce de söylemiş olduğum üzere bazı fikrî tefsir zenginliklerini, İslâmî bir temelden hareketle halka mâl etmeye çalışmış olmaktır. O açıdan kendisine bir yer açılması gerektiğine inanıyorum. Ama portrenin bütünü

içindeki yerinin ne olduğunu, ancak o tarihî çizgiyi veya alanı net bir hâlde gördüğümüz zaman ve Bediüzzaman'ın yazılarını onun içine yerleştirdiğimiz zaman anlayacağız ki, bilmiyorum, ben o zaman yaşayacak mıyım?

Şunu da söyleyeyim, bu felsefesizlik konusundaki fikirlerimi biraz değiştiriyorum. Felsefesizlik demek yerine, belki kendine özgü bir felsefesi var. Fakat bu felsefenin esprisi nedir? Onu daha iyi bilemiyoruz. Fakat Bediüzzaman'ın fikrî zenginliğinden bahsettiğim zaman zaten kendisine burada, yani felsefe konusunda bir yer ayırmış oluyorum sanırım.

33- CEMİL MERİÇ

Hüseyin Cemil Meriç, 12 Aralık 1917'de Hatay Reyhanlı'da doğmuştur. Dimetoka Müftüsü İdris Efendi'nin torunudur. 93 Harbi muhacirlerindendir. Hatay Lisesi'ni bitirmiştir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünü ve İstanbul Üniversitesi yabancı diller okulunda okutman olarak çalışmıştır (1946). 1955'te gözleri görmez olmuştur. Prof. Dr.

Şerif Mardin'e Bediüzzaman'ı yazmasını teşvik etmiştir. 1974 senesinde İstanbul Üniversitesi'nden emekli olmuştur. 13 Haziran 1987 günü İstanbul'da vefat etmiştir.

Yakın tarihimizin bu âbide şahsiyetinin, Umrandan Uygarlığı, Kırk Ambar, Hint Edebiyatı, Saint Simon, İlk Sosyolog, İlk Sosyalist, Bir Dünyanın Eşiğinde, Bu Ülke, Mağaradakiler, Bir Facianın Hikâyesi, Işık Doğudan Gelir ve Kültürden İrfana isimli eserleri vardır. Ruhü şâd olsun!..

Said Nursî

“Said'in müridi, bir havariler ormanı. Yekpare ve kesif. Ağaçlar kaynaşmış birbirleriyle. Ve bağrında adsız bir uğultu yükseliyor... Bir fırtına rüzgârına benzeyen Nur Risaleleri'nin zaman zaman boğuk, zaman zaman heybetli yankısı.

Said, dağ başında vaaz eden bir mürşit. Hor görülenler, her şeyini kaybedenler, mukaddesleri çığnenenler ona koştı akın akın.

Nassların yalçın duvarları arkasından geliyordu bu ses, tarihin içinden geliyordu: kabuğuna çekilmiş yüz binlerce insanı uyandırdı. Bu hayalî insanlar o konuştuğuça gerçekleşti. Yani, Nurculardan önce kelâm var.

O konuştuğuça, lâikliğin kartondan setleri yıkıldı birer birer. Kentle köy, çağdaş uygarlık düzeyi (!) ile Anadolu, tereddütle inanç... karşı karşıya geldi.

Nurculuk, bir tepkidir. Küfre karşı imanın, Batı'ya karşı Doğu'nun isyanı. Her risale bir çılgılık, şuuraltının çılgılığı. Zulmün ahmakça taarruzu olmasa, bu münzevi ses böyle sayhalaşır mıydı?

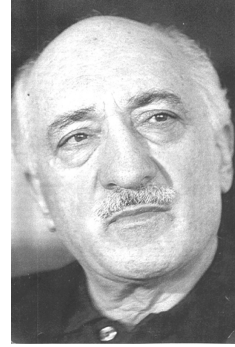
Tanzimattan beri her hisarı deviren teceddüt dalgası ilk defa olarak Nur kalesi önünde geriler. Bu emekleyen, bu kekeleyen yığın, devrim yobazları için bir yüz karasıdır. Düşünmezler ki kendi yüz karaları bu. Nurcuları yok farz etmek, gaflet. Nurcular adalarında kendi hayatlarına devam edebilirler. Ama kökünden kopmak kimseye mutluluk getirmez. Aydının görevi fildişi kulesini yıkarak bu mazlum kitleyi muhabbetle bağrına basmak, acısını anlamaya çalışmak.

Said Nursî, bir kavga adamı. Yalçın bir irade, taviz veremeyen bir mizaç, tefekkürden çok iman. Said'in kavgası, Yogi ile Komiser'in kavgası.³⁹

³⁹ Meriç, Cemil, *Bu Ülke*, (İlctişim Yay. 27. baskı, 2006) s.248.

34- M. FETHULLAH GÜLEN HOCAEFENDİ

Fethullah Gülen Hocaefendi, 1941 yılında Erzurum'un Pasinler ilçesi Korucuk Köyü'nde doğmuştur. Babası Râmiz Hocaefendi, annesi Refia Hanım'dır. Hocaefendi, bir ilim, iman ve gönül insanıdır. Telif ettiği kitaplarıyla, sohbet ve vaazlarıyla, açılmasını teşvik ettiği mekteplerle –gerek Anadolu'da, gerekse yurt dışında– Kur'an'ın yorulmaz hizmetkârlığını yapan; etrafına “üveyk” nurları saçan Hocaefendi'yi Allah dünyada âhrette bahtiyar eylesin!..

Bir ömür boyu imanî ve insanî değerleri sevgi, diyalog, hoş-görü ekseninde evrensel boyutlarda gönlünün diliyle seslendiren Hocaefendi'nin, kırktan fazla kitabı, yüzlerce vaaz, sohbet ve konferans kasetleri vardır. Ayrıca kitap hâlinde yayımlanmayı bekleyen birçok dosya çalışması da bulunmaktadır. Çağ ve Nesil Serisi (1-9), Ruhumuzun Heykelini Dikerken (1-2), Beyan, Sonsuz Nur (1-2), Kırk Mızrap, Asrın Getirdiği Tereddütler (1-4), Kalbin Zümriit Tepeleri (1-4), Kırk Testi (1-7), eserlerinin başlıcalarıdır.

Düşünce ve Aksiyon İnsanı

...

...Ve hele imanî, düşüncesi ve baş döndüren aksiyonuyla küfür ve ilhad dünyasının bütün plânlarını altüst eden Bediüzzaman'ı hatırlamamak mümkün mü?

Bugüne kadar onun için pek çok şey yazıldı ve söylendi. Şimdilerde dünya onu konuşuyor.. ve o hemen her dildeki eserleriyle çağın en çok okunan insanlarından biri. Bu açıdan da onun hakkında uzun konuşmaya gerek yok. İşte bu mülâhazayla burada, ona ait bir kitaba önsöz olmuş, küçük bir mütalâanın, küçük bir bölümünü aktarmayı yeterli buluyoruz:

Bediüzzaman, üzerinde titizlikle durulup düşünülmesi, araştırılıp insanlığa tanıtılması gerekli olan bir simadır. O, İslâm âleminin, inanç, moral ve vicdanî enginliğini hem de en katıksız ve müessir şekilde ortaya koyan çağın bir numaralı insanıdır. Ona, onun düşüncelerine, hissî mülâhazalarla yaklaşmak, onu ve eserini anmak sayılmaz. Duygusallık, onun her zaman uğrunda yığıtçe tavır ortaya koyduğu ve gürül gürül anlattığı meselelerin ciddiyetiyle telif edilemez. O, bütün ömrünü, Kitap ve Sünnetin gölgesinde, tecrübe ve mantığın kanatları altında, derin bir aşk ve heyecanla beraber hep bir muhakeme insanı olarak sürdürmüştür.

Bediüzzaman'ın, yüksek mefkûresi, yaşadığı çağı düşünüp söylemesi, sadeliği, insanî enginliği, vefâsı, dostlarına bağlılığı, iffeti, tevâzuu, mahviyeti ve istiğnâsı üzerine şimdiye kadar pek çok şey yazıldı ve söylendi. Aslında, her biri başlı başına birer kitaba mevzu teşkil edecek olan yukarıdaki vasıflar, onun kitaplarında da sıkça üzerinde durduğu konulardır. Ayrıca, hâlâ aramızda, hayatta iken onun yakınında bulunma bahtiyarlığına ermiş ve onu, ruhî enginliği, fikrî zenginliği ile tanımış dünya kadar insan var ki, bunlar da canlı birer kitap gibi bu konunun en sadık şahitleri.

Dış görünüş itibarıyla sade ve basit görünen Bediüzzaman, gerek düşünce hayatında, gerek aksiyonunda hemen her zaman başkalarında bulunmayan engin bir karakter sergilemiştir.

Onun, insanlık için en hayatî meselelerde bütün insanlığı kucaklayışı, küfür, zulüm ve dalâlete karşı tiksinti duyusu, her yerde istibdatla savaşı, hatta bu uğurda hayatını istihkâr ederce-sine vefâsı ve civanmertliği ve ölümü gülerek karşılaması, onun için normal davranışlardı. O engin bir his insanı olmanın yanında, misyonuyla alâkalı meselelerde, hep Kitap-Sünnet yörüngeli; muhakeme ve mantık televvünlü yaşamıştı. O hemen her zaman, davranışları itibarıyla, masum bir ikili görünüm sergilerdi: Biri, engin bir vicdan eri, derin bir aşk ve heyecan timsali ve olabil-diğince mert bir insan görünümü; diğeri de fevkalâde dengeli, çağdaşlarının çok önünde ileri görüşlü, büyük plân ve projeler üretebilen sağlam bir kafa yapısına sahip mütefekkir görünümü. Bediüzzaman ve onun davasına bu zaviyeden yaklaşmak, onun, İslâm büyüklerinin bir devamı olarak, içinde bulunduğumuz çağda bizim için ifade ettiği mânâyı anlamamız bakımından çok önemlidir.

Bazı kimseler görmemezlikten gelseler de gerçek şu ki; Bedi-üzzaman çağdaşlarınca, kendi kuşağının en ciddî düşünürü ve yazarı kabul edilmiş; kitlelere hem bir sözcü hem de önder ola-bilmiş; ama kat'iyen kendini beğenmemiş, gösterişe girmemiş ve hep âlâyişten uzak kalmaya çalışmıştır. “Şöhret ayn-ı riyâdır ve kalbi öldüren zehirli bir baldır...” sözü, onun bu konudaki altın beyanlarından sadece bir tanesi. O, yirminci asırda İslâm dünyasında, şimdilerde dünyanın dört bir yanında, her zaman listenin başında birkaç yazardan biri olarak tanınmış, her kesimce sevile-rek okunmuş ve zamanın eskitemediği simâlardan biri olarak da tarihe mâl olmuştur.

Bediüzzaman'ın hemen bütün eserleri, içinde doğmuş oldu-ğu çağ zaviyesinden, yorumlanmaya açık bazı meseleleri yorum-lama açısından o uğurda harcanmış ciddî bir gayretin sonucudur.

Onun eserlerinde önce Anadolu, sonra da bütün İslâm dünyasının hem âh u efgânı, hem de ümit ve şevk u târâbını duyup dinlemek mümkündür. Gerçi o, doğunun ücrâ bir kasabasında doğmuştur ama, kendini hep bir Anadolulu olarak hissetmiş, bizim duygularımızı bir İstanbul efendisi gibi soluklamış ve her zaman topyekün bir ülkeyi engin bir şefkat ve dupduru bir samimiyetle kucaklamıştır.

Bediüzzaman, materyalist düşüncenin, fikir hayatımızı hercümerç ettiği, komünizmin en çılgın dönemini yaşadığı, dünyanın en bunalımlı, en karanlık, en sıkıntılı günlerden geçtiği çok talih-siz bir zaman diliminde, iman ve ümit tüten eserleriyle, sarsıntı üstüne sarsıntı yaşayan insanımıza Hızır çeşmesine giden yolları gösterdi ve gezdiği her yerde yığınlar hep “ba’sü ba’del-mevt” üfledi. Onun, hepimizden ve herkesten evvel görüp sezdiği ve ele alıp çözmeye çalıştığı en büyük problem, küfür ve ilhad kaynaklı anarşi problemiydi. O, bütün hayatı boyunca, insanımıza, çağın bu hastalığının mutlaka aşılması lâzım geldiğini salıkladı. Ve bu hususta insanüstü bir gayret sarfetti. Böylesine buhranlar içinde inim inim bir dünya ile karşılaşan Bediüzzaman, kendini bekleyen sorumlulukların farkındaydı.. ve Kafdağı’ndan ağır böyle bir yükün altına girerken, fevkalâde mütevâzı, mahviyet içinde ve hacâletle iki büklümdü; iki büklümdü ama, Cenâb-ı Hakk’ın sonsuz kudret ve nâmütenâhî ginâsına karşı da olabildiğine bir güven içindeydi.

Evet, bütün insanların fen ve felsefe âlet edilerek ilhada sürüklendiği, komünizmle beyinlerin yıkıldığı, bu menfi oluşumlara “dur” diyenlerin memleket memleket sürgüne gönderildiği, ülkenin her köşesinde en utandırıcı tehcirlerin yaşandığı ve daha garibi de bütün bunların medeniyet ve çağdaşlaşma hesabına yapıldığı, hatta nihilizmin, asrın en yaygın büyüğü hâline

getirildiği o kapkara günlerde, Bediüzzaman, hâzık bir hekim edâsıyla hepimizin, içlerimizdeki zindanları, ruhlarımızdaki çeşit çeşit mahkûmiyetleri, kendi cinayetlerimizi ve kendi kendimize esâretlerimizi hatırlattı, ruh dünyalarımızda ve vicdanî hayatlarımızda uyuyan insanî yanlarımızı harekete geçirerek, maâliyâta müştak gönüllerimize üst üste nefesler aldırdı, ötelere alâkalı derinliklerimizi gözler önüne serdi, tekye, zâviye, mektep ve medresenin bütün vâridâtını birden başımıza boşalttı.

Evet, Bediüzzaman milletin fikrî seviyesizliklerle sürüm sürüm yaşadığı ve içtimaî dertlerin birer buhran hâlini aldığı, ülkenin hemen her yanında ürperten yüzlerce hâdisle ile yüz yüze kalındığı, her tarafta İslâmî ve millî değerlerin enkaz enkaz üstüne yıkılıp gittiği ifritten bir dönemin, düşünen, çareler arayan, teşhis ve tespitlerde bulunan sonra da bu rahatsızlıklara reçeteler sunan bir hekimi olmuştu. O, upuzun ve karanlık yılların hazırlayıp sahneye sürdüğü dünya kadar felâket altında didinip duran talihsiz nesillerin, imansızlık, dalâlet ve şüphe vadilerinde bocaladığını, kurtulmak istedikçe daha derin buhranlara gömüldüğünü gören, hisseden, görüp hissettiklerini vicdanının derinliklerinde duyan bir insan olarak, ilk günden itibaren hep müteheyyiç yaşadı.. sürekli düşündü.. devlet ve topluma alternatif tedaviler teklif etti.. ve bu şanlı fakat talihsiz millete, muhteşem fakat bahtsız ülkeye eski enginlik ve zenginliğini duyurmaya çalıştı.

Bediüzzaman, tâ Devlet-i Âliye döneminden başlayarak ülkenin pek çok yöresini dolaştı; en büyük şehirlerden en ücrâ kasabalara, nüfusu yoğun beldelerden, en tenhâ mıntikalara kadar her yere uğradı.. uğradığı her yerde cehaletin hükümfermâ olduğunu, yığınların fakr u zarûretle kıvrandığını, insanımızın değişik buudlardaki iftiraklarla birbirini yiyip bitirdiğini gördü, ürperdi.. ve yaşadığı çağı çok iyi idrak etmiş bir mütefekkir olarak, o

günkü perişan yığınlar ilim ruhu aşlamak istedi. Fakr u zarûret ve iktisadî problemlerimiz üzerinde durdu. İftiraklarımıza çareler aradı ve hemen her zaman birlik ve beraberliğimizi solukladı.. solukladı ve milletimizi, bu bunalımlı günlerinde bir an bile yalnız bırakmadı. O, gezdiği her yerde âvâzı çıktığı kadar bağıyor ve: “Bu iç içe dertler eğer şimdi tedavi edilmez, yaralarımız, mâhir ve mütehasıs eller tarafından sarılmazsa, hastalıklarımız müzminleşir, yaralarımız da kangren hâlini alır. İlmî, içtimâî, idarî dertlerimiz mutlaka teşhis edilmeli, maddî-mânevî bütün problemlerimiz çözüme alınmalı ki, mevcudiyetimizi kemiren, varlığımızı temelinden sarsan ve bizi her gün daha fecî çukurlara sürükleyen sıkıntılara mâruz kalmayalım.” diyordu.

Bediüzzaman’a göre, bugün olduğu gibi o gün de, bütün fenalıkların menbaı, cehalet, fakr u zaruret ve iftiraktı. Evet içtimâî sıkıntılarımızın en birinci sebebi, millî sefâletlerimizin en önemli sâiki cehalettir. Allah bilmeme, peygamber tanımama, dine karşı lâkayt kalma, maddî-mânevî tarihî dinamiklerimizi görmeme mânâsına gelen cehalet, hiç şüphesiz o gün-bugün başımızın en büyük belâsıdır.. ve Bediüzzaman da ömrünü bu öldürücü mikropla savaşa vakfetmişti. Ona göre kitleler, ilimle, irfanla aydınlatılmadıkça, toplum sistemli düşünmeye alıştırılmadıkça ve yanlış, sapık düşünce akımlarının önü alınmadıkça, milletimiz için kurtuluş ümidi beslemek abestir. Evet, o cehalet yüzünden değil midir ki; kâinat Kur’ân’dan, Kur’ân da kâinattan koparıldı.. koparıldı ve biri, varlığın sırlarını bilmeyen, eşya ve hâdiselere kapalı, bağnaz ruhların hayal zindanlarında yetim kaldı; diğeri de her şeyi maddede arayan ve mânâya karşı bütün bütün kör, mük’ab cahillerin elinde bir kaos hâlini aldı. Yine bu cehalet sebebiyle değil midir ki; bu mübarek dünya, en münbit ovaları, en feyyaz obaları ve en bereketli ırmaklarına rağmen,

zaruret ve sefâletlerin pençesinde inim inim inlemekte ve eski kapıkullarına dilencilik etmekte.

Bu korkunç cehalet ve zaruret yüzünden değil midir ki; ülkenin dört bir yanında, toprağın altında sessiz sessiz yatan onca kıymetli madenlerimiz, haddi-hesabı bilinmeyen yer altı, yer üstü zenginliklerimiz başkalarının hazinelerine akarken, biz, perişan, derbeder ve korkunç bir borç şoku altında iki büklümüz.

Evet, yıllardan beri milletimizi zebun eden bu belâ yüzündendir ki, biçare işçi ve köylümüz, sürekli didinip durdukları, yıpranıp ezildikleri halde emeklerinin karşılığını tam olarak elde edememekte, elde ettiklerinin de bereketini bulamamakta, mutlu olamamakta ve taksit taksit kahrolup gitmektedir.

Yine bu cehalet ve cehalet kaynaklı tefrika sebebiyledir ki; cihanın dört bir yanında bizimle alâkalı bir dünyada “teğallüpler, esaretler, tahakkümler, mezelletler, türlü iptilâlar, türlü türlü illetler” yaşandığı, hatta kan gövdeyi götürdüğü, ırzlar çiğnenip namuslar payimâl olduğu, dünya dengesizlikler ağında bir oraya, bir buraya kayıp durduğu hâlde, bir türlü tefrikadan sıyrılıp bu fecâyî ve bu fezâyîe “dur” diyemiyor; İslâm âleminin her gün daha korkunç, daha vahim uçurumlara yuvarlanması karşısında onun sıkıntılarına çare olamıyor, vahdet ruhuyla gerilemiyor ve çağımızla hesaplaşamıyoruz.

Biz, millette, bu kahredici hastalıklar ağında kıvranırken, batının sûrî ve maddî terakkisi karşısında bir kısım kamaşan gözler, bulanık bakışlar ve dönen başlar, dimağlarını müspet fenlerle, gönüllerini dinî hakikatlerle donatıp, maddî-mânevî zenginliklere ereceklerine bütün bütün ruhsuz ve köksüz davranarak, millî ve dinî en hayatî dinamiklerimizi görmemezlikten gelerek, kör bir taklit ve şablonculukla, kitleleri millî seciyeden

tecrid, tarih şuurundan mahrum, ahlâk ve faziletten de yoksun bırakıldılar. Bence, milleti kurtarma mülâhazasıyla sapılan bu ikinci yol ve gerçekleştirilen bu ikinci hareket daha zararlı oldu ve toplumun ruhunda onulmaz yaralar açtı.

Birinci durum itibarıyla insanımız, seneler ve seneler boyu boğucu bir kâbus altında kıvranıp durmasına karşılık, ikinci hâl itibarıyla da millî faziletlerimiz, rûhî necâbetimiz, cihanpesendâne aksiyonumuz bütün bütün yıkılıp gitti.

Bediüzzaman, bu her iki cephedeki yanlış muâleceler ve bu yanlış muâlecelerin meydana getirdiği toplum çapındaki komplikasyonları göğüslemiş, asırlık yaralarımıza neşter vurmuş ve bu cerîhaların sebebiyet verdiği felâketleri teşrih ve teşhis edip çarelerini göstermek, ülke ve insanımızı yıkılıp gitmekten kurtarmak için tâ bidâyet-i hayatından Urfa'da Mevlâsına kavuşacağı âna kadar, hep yürekten ve samimi, hep tok sesli ve tok sözlü bu vatan evlâdı, ülkesine vefa hisleriyle dopdolulu olarak, hep aynı şeyleri söylemiş, aynı ölçüde dertlerimizin üzerine yürümüş ve tedavi adına da aynı şeyleri takdim etmiştir. Toplumun kafasına birtakım yeni düşünceleri yerleştirmek ne kadar zor ise, seneler ve seneler boyu, onların dem ve damarlarına işlemiş anlayışları, telâkkileri, geçmişten tevarüs edilen –yanlış, doğru– âdet ve an'aneleri söküp atmak da o kadar çetin ve o kadar zordur. Dünden bugüne yığınlar, her zaman –yararlı veya zararlı– bu kabîl metrûkatın tesirinde kalmış, ferdî ve içtîmaî hayatlarını böyle bir teessür atmosferi içinde örgülemiş; alışlagelen şeylere uymayan ve umûmi hissi okşamayan hususlara karşı da nefret duymuş ve onlardan uzak kalmaya çalışmıştır. Bu his, bu duyuş ve kabullenişler bazen yanlış da olabilir. Eğer bu yanlış düşünce ve kanaatler kitleler tarafından hüsn-ü kabul görmüş, yaşana yaşana toplumun her kesimine mâl olmuş, hayatın her yanında

dal-budak salarak kökleşmiş, güç kazanmış ise, bütün bu yanlış kanaatlerin yıkılması, toplum çapındaki inhirafların giderilmesi, varsa, küflü kanaatlerin temizlenip, düşünce ve vicdanların iyiden iyiye tahliye ve tahliyelerden (fena şeylerden arındırılıp iyi şeylerle donatılma) geçirilmesi lâzımdır ki, milletçe geleceğe yürünebilsin.

İşte Bediüzzaman, gençlik günlerinden itibaren hep bu duygu ve bu düşünce içinde oldu. O, bu mevzuda, en küçük bir hakikati dahi gizlemeyi ülkesine ve insanına vefasızlık saydı; milletini de felâkete sürükleyen yanlış düşünce ve yanlış kararlar karşısında, kollarını makas gibi açtı ve avazı çıktığı kadar “burası çıkmaz sokak” diye haykırdı. Onun fitratı, yanlış ve dinî değerlere ters şeyler karşısında fevkalâde müteheyyiç, ufku âlî ve himmeti de olabildiğince “ulü'l-azmâne” idi. Koskoca bir milletin mahv u izmihlâlâline göz yumup lâkayt kalmak, bu aslan yürekli insanın tabiatına zıttı. O, milletçe kusurlarımızı ve felâket sebeplerimizi, hem de en derin, en gizli noktalarına kadar açarak, millete kendini sorgulama yollarını gösterdi. Sık sık ona inkıraz sebeplerini hatırlattı ve kurtuluş reçeteleri sundu.. sundu ve en acı hakikatleri hiç tereddüt etmeden haykırdı.. yanlış kanaatlerin, küflü düşüncelerin, küfür ve ilhadın üzerine at sürdürü.. ve hayatı boyunca da, hakikat nurlarının inkişafına mâni bütün engellere karşı sürekli mücadele etti.

Hiç kimsenin dinî hakikatler adına bir şey söylemeye cesaret edemediği en kâbuslu dönemlerde o, uyutulmak istenen yığınlara teyakkuzlar çekti.. cehalet, fakr u zaruret ve iftiraka karşı savaş ilân etti.. toplumu saran çeşit çeşit vehimleri temelinden sarstı.. ateizm ve inkâr-ı ulûhiyete karşı bir sath-ı mücadele oluşturduğu gibi, bâtil ve hurafeleri de kendi çıkmazları içinde boğdu. Her zaman, şâyân-ı hayret bir medenî cesaretle asırlık dertlerimizi

teşrih etti ve tedavi yollarını gösterdi. Araplar: “En son ilâç dağlamadır.” derler. O, bir-iki asırlık riya, gösteriş ve âlâyîş üzerine âdeta bir kızgın demir bastı; saray ricalinden doğudaki aşiret reislerine, meşîhâttan askerî erkâna kadar herkesin ruhunda mâkes bulacak çok yeni şeyler söyledi.. söyledi ve her kesimiyle milletin dikkatini kendi üzerine çekti. O, tabiatı îcâbı hep bu türlü şeylere karşı olsa da, yapılan şeylerin tabiatının gereği de böyle îcap ettiriyordu.

O, hemen her kesime, sürekli cihad için kınından sıyrılacak kılıçtan evvel, fikir ve ruhlarımıza vurulan zincirlerin kırılması lazım geldiğini ihtar etti.. ve bir “ba’sü ba’del-mevt” müjdesiyle, genç nesillere İslâmî düşünceye giden yolları gösterdi. O, coğrafi olarak ülkenin bölünmesinden, parçalanmasından, küçülmesinden korkuyor ve titriyordu ama, daha çok bu tür tersliklere sebebiyet verecek olan fikirlerin daralmasından, ruhların sefilleşmesinden, batı taklitçiliğinden ve şablonculuktan ürperiyordu.

Bediüzzaman, hep okuma, düşünme, çalışma diyor ve millet fertlerini müteakabil yalnızlıktan kurtarmak, mükemmel bir toplum ve mamur bir millet hâline getirmek için durmadan çırpınıyordu. Ülke ve insanımızı böyle bir zirveye taşımak için de sürekli “maârif” diyor, talim ve terbiyeden dem vuruyordu. Her tarafta neşr-i maârif ve her şekilde talim ve terbiye.. mescidler, medreseler, kışlalar, sokaklar, parklar, hatta hapishaneler bile bu eğitim seferberliğine katılmalıydı ona göre... Katılmalıydı; zira ancak maârif sayesinde, aklî ve mantıkî vahdet gerçekleşebilirdi. Önce, dimağ dimağa birleşip bütünleşemeyenler, bir yolda uzun zaman, beraberliklerini sürdüremezler. Evvelâ vicdanlar birleşmelidir ki, daha sonra gönüller ve eller de birleşsinsin. Böyle bir birleşmenin yolu da, hayatın dinî disiplinlere göre ele alınmasına, –kitap, sünnet ve selef-i sâlihînin sâfiyâne içtihadları

mahfûz- zamanla mukayyet şeylerin çağın idrakine göre yorumlanmasına vâbestedir.

Evet, insanımız bu asır ve bu asrın vâridat, mânâ ve yorumlarıyla mutlaka tanışmalı, barışmalı ve uzlaşmalıydı. Dünya başını almış bir yerlere giderken, kendi dar kabuğumuza çekilip, inzivâya dalmak bizi öldürürdü. Bugünü yaşamak isteyenler mutlaka, hayatın çağlayanlarıyla, kendi irade, sa'y ve gayretleri arasındaki âhengi, uyumu ve desteği yakalama mecburiyetindedirler. Aksine, kâinattaki umumî cereyana karşı direnmeleri, onların mahvolup gitmelerini netice verir.

Eğer Bediüzzaman soluk soluğa ülkenin dört bir yanına mesajlarını sunduğu zaman, onu anlayacak birkaç yüz aydın, düşüncelerinde ona destek olabilseydi, ihtimal bugün en zengin ülkelerden daha zengin, en medenî milletlerden daha medenî hâle gelmiş ve daha sonraları karşımıza çıkan her engeli aşabilecek güce ulaşarak, şimdilerde girilmiş gibi görülen bu nurlu yola tâ asrın başında girmiş ve bugünkü problemlerin pek çoğuyla karşılaşmamış olacaktık.. yine de her şeye rağmen ümitvâruz. Ben, milletimizin, bütün bütün mânâ köklerinin kurduğunu iddia edenlerin gaflet ve zühûllerine inanırım. Gerçi başka milletler gibi biz de düştük; bunu inkâr etmemize imkân yok. Ne var ki, doğrulup kendimize gelemeyeceğimizi de kimse iddia edemez. Şimdilerde, milletçe, eski rahat düşkünlüğü yerinde intibah nurları parlıyor.. harem hisleriyle titrek ruhlarımızda taptaze bir canlılık ve bir dirilme sıcaklığı var.. Bu gelişmeleri, masmavi bahar günlerinin takip edeceği kuşkusuz. Ancak, dolaşıp yamaçlarımızda seccade serecek Hızırlar ve korkmadan enginlere yelken açacak İlyaslar bekliyoruz. Bu konuda Bediüzzaman önemli bir işarettir...

“Deha için intihap yoktur.” derler; yani deha sahibi “şunu yapayım, şunu yapmayayım” demez; “şunu yapmak yararlı, şu da zararlı” diyerek, bir şeyin yapılacağına veya terk edileceğine hüküm vermez. O, ilâhî bir mevhibe, ledünnî bir sâika ve şâika ile, çevresinin en derin, en şümüllü ve zahirî, bâtınî, ruhî, içtimaî ihtiyaçlarını kucaklayacak çok üniteli bir güç kaynağı gibi pek çok şeyi omuzlayabilecek kuvvetleri ruhunda toplamış bir fitrat harikasıdır. Bediüzzaman ve onun arkada bıraktığı eserlerini tetkik edenler onda dehanın bütün hususlarının var olduğunu görürler. O, gençlik döneminde, çevresine sunduğu ilk deha solukları sayılan eserlerinden, mahkemeler, zindanlar ve sürgünlerle geçen çileli bir hayat içinde inkişaf edip gelişen olgunluk dönemi kitaplarına kadar hep o seviyeler üstü seviyesini korumuş ve her zaman dâhiyâne konuşmuştur.⁴⁰

---

⁴⁰ Gülen, M. Fethullah, Ruhumuzun Heykelini Dikerken, (Nil Yay., İzmir 1998), s.65-75.